

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 01938

IN HEYSN MIDBER

Sven Anders Hedin

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER

AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

סוּעַת הַעַדִּיף

חַיֵּי הַיִּסָּס מִדְּפָר

L. WEISMAN
2193 QUEEN ST. E.
TORONTO, ONT.

סווען העדין
אין הייסן מדבר

עדיט: י. ש. ר. ג.

L. WEISMAN
2193 QUEEN ST. E.
TORONTO, ONT.

פארלאג / ב. שימין /

1922

ווארשע

WARSZAWA

Drukarnia SZ. SIKORA i J. MYLNER Nowolipki 6.

פאלקס-דערציילונגען וועגן די מדבריות.

פגעהויבן פון צפון-מזרח ציט זיך דורך גאַנץ אַזיע ביז ווייט אין דרום-מערב, דורך גאַנץ אַפריקע, אַ ברייטער גאַרטל פון מדבריות, וועלכן מען וואָלט געקאָנט פאַרגלייכן מיט אַ ברייטן גרונט פון אַן אויסגעטריקענטן טייך: דער מדבר גאַבי אינמיטן אַזיע, דער גרעסטער טייל פון מאָנגאָליע, די טאַקלא-מאַקאַן אין מזרח-טורקעסטאַן, דער מערב-שפיץ פונם גאַבי, דער „רויטער זאַמד“ און דער „שוואַרצער זאַמד“ אין רוסישען טורקעסטאַן, די קעוויר און אַנדערע מדבריות אין פעריסיע, די מדבריות פון אַראַביע און לָסוף די סאַהאַראַ אין אַפריקע. דער שרעקלאַכסטער פון די אַזויקע מדבריות איז דער טאַקלא-מאַקאַן, וועלכער ציט זיך אין דרום פון יאַרקענט-דאַריאַ אָדער טאַריאַ ביז דער געוואַלטיקער בערגקייט פון קווען-לִין, וועלכע איז די צפון-גרעניץ פון טיבעט.—דאָס איז אַ גע-וואַלטיק גרויסער, גאַר אומבאַקאַנטער קאַנט, וועלכן איך האָב מיך באַשלאָסן צום ערשט מאָל דורכצעוואַנדערן אין פּרילינג 1895.

זינט דעם זומער 1894 האָב איך געלעבט אין קאַשאַר, וועלכער איז די הויפטשטאָט פון כינעזישן טורקעסטאַן; פיר חדשים האָב איך פאַרבראַכט אויף די קאַנטן פון פאַמיר און צווישן די קיר-גיזן פון מוסטאַג-אַטאַ, אָדער „דעם פּאַטער פון די איינבערג“—וואָס אויף זיין זיבנטוונט אַכטהונדערט אַכציק-מעטער-הויכן רוקן האָב איך מיך פיר מאָל געפרובט אַרויפצושטייגן, אָבער אָן ער-פאַלג. אין אָנהויב מערץ 1895 האָב איך זיך אַריבערגעצויגן

קײן לײליק—א קליין שמוציק שטעטעל ביים יארקענט-דאריא. צו מאַכן דאָרט די הכנות פאַר מיין מדבר-וואַנדערונג. די דאָרטיקע איינוואוינער, ווי אויך די כינעזישע באַאַמטע, האָבן געהאַלטן מיין פּלאַן פאַר אַן אוממעגלאַכע זאַך דורכצופירן, ווייל לויט זייער מיינונג קאָן מען נישט אַדורכוואַנדערן די טאַקלא-מאַקאַן; אָבער דוקא די וואונדער-מעשהלעך, מיט וועלכע די כינעזער האָבן געמיינט מיך צו דערשרעקן און אָפּצוהאַלטן פון מיינע נסיעות, האָבן דערוועקט מיין חשק אַדורכצוגיין דעמאָ-זיקן מדבר.

מען האָט מיר דערציילט משונהדיקע זאַכן; אינמיטן מדבר, צווישן יארקענט-דאריא און לאַטאַם-דאריא, איז אַמאָל געווען אַ גרויסע שטאָט, וועלכע ליגט איצט באַגראָבן אין זאַמד. איר נאָ-מען איז טאַקלא-מאַקאַן, און פון איר האָט דער מדבר באַקומען זיין נאָמען. איצט געפינט זיך דער מדבר אין דער מאַכט פון אַ פשוף. אין די טורעמס, מויערן און הייזער פון דער באַגראָ-בענער שטאָט געפינען זיך פולע פעסער גאַלד; אָבער ווען עמי-צער קומט אַהין מיט אַ קאַראַוואַן און באַלאַדט זיינע קעמלעך מיט די דאָזיקע אוצרות, קאָן ער זיך שוין נישט אַרויסרייסן פון דאָרטן, ווייל די רוחות פון מדבר האַלטן אים פעסט. ראַטעווען זיך קאָן מען נאָר דעמאָלט, ווען מען וואַרפט אַראָפּ דאָס גאַלד צוריק.

טייל פויערן האָבן מיך פאַרזיכערט, אַז אין דעמאָזיקן מדבר זיינען אפילו באַגראָבן גאַנצע טויזנט מיט איין שטאָט. אַן אַכ-ציק-יעריקער זקן, וועלכער האָט געהערט, אַז איך וויל דורכ-וואַנדערן דעם מדבר, איז עקסטערע געקומען צו מיר און האָט מיר דערציילט, אַז ער האָט אין דער יוגנט געקענט אַ מענטש, וועלכער האָט זיך פאַרבלאָנדזשעט אין דעם מדבר און דאָרט איז ער אַריינגעקומען אין אַן אַלטער שטאָט, וואו ער האָט גע-זען אין די הייזער פיל כינעזישע שיד, וועלכע זיינען זיך תיכף צעפאַלן אויף שטויב, ווי נאָר ער האָט זיך צוגערירט צו זיי. אַן אַנדער רייזנדער האָט זיך געלאָזן גיין אין דעם מדבר און האָט זיך אָנגעשטויסן אויף נאָך אַ שטאָט, וואו ער האָט געפּו-

גען שטיקער זילבער. ער האָט דערמיט אָנגעפאַקט אַלע זיינע קעשענעס און זעק; אָבער אַז ער האָט געוואָלט אַוועקגיין, האָבן אים פּלוצלונג אַרומגערינגלט פּיל ווילדע קעץ און אים אָנגע-קוקט מיט אַזאַ רציחה אין די אויגן, אַז ער האָט דאָס זילבער אַוועקגעוואָרפן און געלאָזן זיך לויפן אָן אַן אָטעם. שפעטער אָבער איז ער געקומען צו די כוחות און האָט ווידער געוואָלט פּרובן זיין גליק. אָבער ער האָט שוין מער די סודותפולע שטאַט גישט געפונען. דער זאַמד האָט די שטאַט ווידער איינגעשלאָנגען.

גליקלאַכער איז שוין געווען, פאַרצייילט די לעגענדע, אַ מאַלאַ פון כְּאַטאַס. ער האָט געהאַט אויף זיך זייער פּיל חובות און האָט זיך געשראַקן, אַז מען וועט אים אַריינפאַקן אין טורמע. איז ער אַנטלאָפן אין מדבר אַריין, וואו ער האָט געוואָלט רוהיק שטאַרבן. האָט ער אָבער געפונען דאָרט אוצרות גאָלד און זילבער און איצט איז ער אַ זייער רייכער מאַן. אַ סך מענטשן האָבן געוואָלט טאָן דאָס אייגענע, זיינען זיי אויך אַוועק אין מדבר, אָבער זיי זיינען גישט צוריקגעקומען. דער זקן, וואָס האָט מיר דאָס פאַרצייילט, האָט געזאָגט, אַז קודם מוז מען די רוחות באַשווערן און פאַריאָגן, איידער מען לאָזט זיך זוכן די אוצרות מיט ערפאַלג. די רוחות פאַרדרייען אַלעמען דעם קאַפּ און אַט הויבט מען אָן גיין אין מדבר אַ קאַראַהאָד און מען קומט שטענדיק צוריק אויף דעם אייגענעם אָרט. און אַט אַזוי וואַנדערט מען און מען וואַנדערט, ביז מען פאַלט פון די פּיס און מען גייט-אויס פון דורשט.

אין לאַיליק האָט מען מיך אפילו פאַרזיכערט, אַז די פאַרשוואונ-דענע שטאַט, וועלכע מען רופט דאָ שאַר-אי-קאַטאַק, אָדער קטאַק, ליגט סך הפּל פּופצען קילאָמעטער ווייט צום מערב. מיט פּיל יאָרן צוריק זאָל עמיצער האָבן אַנטדעקט די חורבות פון אַט דער שטאַט; אָבער פון דעמאָלט אָן האָט מען שוין אומזיסט געזוכט אירע שפורן. נאָר אַלאַ קאָן אַריינפירן דעם וואַנדערער אין דערדאָזיקער שטאַט. מען האָט מיר אויך דערצייילט, אַז מיט עטלאַכע טעג פריער זיינען צוועלף גפשות פון יאַרקענט אַרויס-

געפאָרן אין מדבר צו זוכן דאָרט גאָלד. די נסיעה האָבן זיי אומישנע געמאַכט פּרילינגזייט, ווייל זיי האָבן געהאָפּט, אַז די זאַמדשטורמס וועלן דעמאָלט אָפּדעקן די אוצרות גאָלד. נאָך פּריער איז עמיץ אַרויסגעפאָרן אין מדבר, אָבער צוריק איז ער נישט געקומען.

אין יאַרקענט האָט מען מיר, ענדלאַך, פאַרציילט, אַז דער וואַג-דערער הערט טיילמאָל שטימען אין מדבר, וועלכע רופן אים ביים נאָמען. לאָזט מען זיך גיין אויפן רוף, פאַרבלאָנדזשעט מען און מען גייט-אויס פון דורשט. עטוואָס אַזוינס וועגן אַ מדבר האָט שוין פאַרציילט דער באַרימטער רייזנדער פון מיטל-אַלטער, מאַרקאָ פּאָלאָ פון ווענעדיק. ווען די רייזנדער וואַג-דערין ביינאַכט און איינער פון זיי שטייט אָפּ אין וועג און ווערט איינגעשלאָפּן, כאַפט ער זיך אויף אַ צעמישטער און הויבט אָן רופן זיינע חברים. הערט ער, ווי עס ריידן רוחות, מיינט ער, אַז דאָס זיינען די חברים זיינע. טיילמאָל רופן זיי אים אפילו ביים נאָמען און ער ווערט דעריבער אַזוי מבולבל, אַז ער געפינט שוין מער נישט זיינע חברים. אויף אַזאַ אופן זיינען שוין פיל רייזנדער אומגעקומען אין דעם מדבר—פאַרוי-כערט מאַרקאָ פּאָלאָ.

פון די אַלע מעשהלאַך האָבן איך אַרויסגעדרונגען נאָר איין זאַך: דאָ, אַרום דעם מדבר, געפינען זיך זייער פיל טרוימער און גנבים, וועלכע גלויבן, אַז מען ברויך נאָר האָבן הצלחה און מזל, און דערדאָזיקער מזל וועט שוין אַליין בריינגען אוצרות גאָלד אין שוים אַרײַן. אַזעלכע גאָלד-זוכער זיינען על-פי-רוב פשוטע גנבים, וועלכע באַגנבענען און באַרויבן זייערע שכנים. אַ פּרעמדער מוז זיך זייער היטן פאַר זיי.

פונדאָנען אָבער שטאַמען אָט די אַלע מעשהלאַך? וויאָזוי דער-קלערט מען עס, וואָס די לעגענדע פון דער גרויסער פאַרצי-טיקער שטאַט טאַקאָ-מאַקאַן, וועלכע דער זאַמד האָט איינגע-שלונגען, איז אַזוי פאַרשפּרייט אין כאַטאַם, אין יאַרקענט, אין מאַראַל-באַש און אַקשו, וואו זי איז אַלעמען באַוואוסט? צי האָבן די היגע איינוואוינער טאַקי באמת געזען פאַרלאָזענע הייער אין

מדבר און זייער פאנטאזיע האָט דערפון אויסגעוועבט פאַרשידע-
נע בילדער? אָדער אפשר ווילן זיי אימפּאָנירן דעם אייראָפּייער
דערמיט, וואָס זיי פאַרציילן אים, אַז פאַרצייען זיינען אין מדבר
געווען שטעט און וועלדער מיט אוצרות גאָלד און זילבער?

קיין צופאַל האָט עס געוויס נישט געקאָנט זיין. די דאָזיקע
מעשה'לעך האָבן מסתם געהאַט אַ געוויסן גרונט און זיי שטאַמען
אַלע פון איין מקור. טיף הינטער זיי ליגט מסתמא פאַרבאָרגן
אַ שטיק אמת, וואָס איז נאָכדעם געוואָרן דער פונדאַמענט פון
די מעשה'לעך. איך האָב זיי על-פי-רוב זייער אויפּמערקזאַם אויס-
געהערט און זיי האָבן מיר פאַרשענערט די נסיעה אין מדבר.
פאַר די ספנות פון אַזאַ מין נסיעה בין איך אינגאַנצן בלינד
געווען. דער מדבר האָט מיך אַרומגענומען מיט אַ כּשוף. אפילו
די זאַמדשטורמס, וואָס אין זיי ליגט די גאַנצע מדבר-געפאַר,
זיינען אין מיינע אויגן אויך געווען שיין און גרויס. איך האָב
מיך קוים געקאָנט דערוואַרטן אויף דער שעה, ווען איך וועל
שוין אַמאָל אַריינקומען אין דעמדאָזיקן לאַנד פון פאַרכשופּטע
מעשה

אויפן שוועל פֿונם מדבר.

עס זיינען אָבער געווען גרויסע מניעות. ביים יאַרקענט-דאַריאַ האָט מען נישט געקאָנט אויפקויפן קיין קעמלען, און איך האָב געמוזט שיקן אַ שליח-מיוחד קיין קאַשגאַר, ער זאָל מיר דאָרט איינקויפן אַכט גוטע קעמלען. מיין באַגלייטער, אילזאַם-באַי, אַ מאַכמעדאנער פון אָש, וועלכער האָט נאָך פאַראַיאָרן זיך געשטעלט אין מיין דינסט, איז דערווייל אָפגעפאַרן קיין יאַרקענט, כדי איינצוקויפן דאָרט אַלע אַנדערע נויטיקע זאַכן פאַר דער נסיעה. דעם 19-טן מערץ 1895 האָב איך זיך אַריי-בערגעצויגן אין גרויסן דאָרף מערקעט, אויפן רעכטן ברעג פון יאַרקענט-דאַריאַ, ווייל פון דאָרט האָב איך געוואָלט ארויסטרעטן מיט מיין קאַראַוואַן אין מדבר. מאַכט זיך אָבער דערווייל אַ מעשה: אין מערקעט איז נאָך קיינמאָל נישט געווען קיין איי-ראַפּייער, און מיין פּערזאָן האָט שטאַרק אויפגערודערט די דאָר-טיקע איינוואוינער. שוין אויפן וועג זיינען אַרויס פיל מענטשן מיך צו באַגעגענען. די רייכערע דאָרפישע בעלי-בתים האָבן מיר געבראַכט מתנות—הינער, אייער א. א. וו. זיי האָבן אויך געבראַכט מיט זיך פּערד צו פאַרלייכטערן מיר דעם וועג אין דאָרף אַריין. מען האָט מיר אויך צוגעגרייט אַ גרויס צימער און אויסגעלייגט עס מיט דיוואַנעס.

אויך דאָ, אין מערקעט, זיינען געווען פיל גאָלד-זוכער. איינער פון זיי האָט מיר פאַרציילט, אַז ער האָט צוואַנציק טעג גע-זואַנדערט אין מדבר. ער און זיינע חברים האָבן מיטגענומען אויף אייזלען לעבנסמיטלען און וואַסער און זיי זיינען זיבן טעג געגאַנגען צו צפון-מזרח איבער געוואַלטיק גרויסע זאַמד-

בערג. אזויארום זיינען זיי געקומען צו א לאנגן בארג-רוקן. דאָרט האָבן זיי געגראָבן אין דער ערד צו באַקומען וואַסער. קיין גאָלד האָבן זיי אָבער נישט געפונען, כאָטש זיי האָבן יע-דעס יאָר געזוכט דאָרט גאָלד. דעם מדבר האָבן זיי אויך גע-רופן מיטן נאָמען טאַקלאַ-מאַקאַן.

אין אָונט איז ביי מיר געווען אַ גרויסער קבלת-פנים. עס איז געקומען דער אָנפירער און דער אָן-באָשי פון אַנגעטליק, טאַג-באַ כאָדזשאַ; יעדערער פון זיי האָט געבראַכט אַ מתנה אַ שעפס. די אינדוסן האָבן געבראַכט קאַרטאַפּל און פוטער.

דער אָן-באָשי, אַ בראַווער מאַן, האָט מיך אָפט באַזוכט און שעהנלאַנג געשמעסט פון פאַרשידענע זאַכן. ווען איך האָב מיך אַ ביסל אויפגערגעט, פאַרוואָס כ'האַב נאָך נישט קיין ידיעה פון מיינע קעמלען, האָט ער זיך אָנגערופן צו מיר:

—אין אונזער לאַנד מוז מען תמיד זיין געדולדיק. „קעלאַדי, „קעלאַדי“,—האָט ער אויסגערופן, ס'הייסט: „זיי וועלען קומען, זיי וועלען קומען!“

די קעמלען זיינען אָבער נאָך נישט געקומען, און די טייערע צייט איז דערווייל אַוועק אין גאַרנישט. איך האָב געשפירט, אַז אַזויאָרום פאַרמערן זיך הייסע קוילן אויף אונזער קאַפּ, ווייל דער פּרילינג האָט זיך שוין אָנגעהויבן און זומערצייט איז די טאַקלאַ-מאַקאַן ממש אַ גלי-אויבן.

טאַגדאַ כאָדזשאַ האָט מיך דערווייל באַקאַנט מיטן לאַנד און זיי-גע איינוואוינער. ער האָט איינגעפונען, אַז די איינוואוינער פון מערקעט זיינען נישט ענלאַך צו זייערע שכנים; זיי זיינען האַרט און קאַלט און ביז און איבער אַ קלייניקייט קאַנען זיי אַמאָל פירען מחלוקת יאָרנלאַנג.

די געבאָטן פון מאַכמעדאַנישן גלויבן האָבן זיי אָפּגעהיט זייער שטריינג. אַזוי, למשל, איז דאָרט מיט אַ קורצער צייט פריער פאַרגעקומען אַזאַ פּאַל; אַ געוויסער מאַכמעדאַנער האָט אין דער תענית-צייט אָנגעביטן פאַר שקיעת-החמה, האָט מען אים תיכף געכאַפט און רעכט אַריינגעצימבלט און דאַן האָט מען אים גע-בונדן די הענט אויפן רוקן און געפירט אויף אַ שטריק, ווי אַ

בהמה, דורכן גאַנצן באַזאַר, כדי אַלע זאָלן אים מבזה זיין.

דעם 21-טן מערץ האָב איך באַזוכט דעם באַזאַר. ער איז זייער גרויס. יעדע מלאכה און יעדע סחורה האָט זיך איר גאט. אָבער געמסחרט ווערט דאָ נאָר איינמאַל אין דער וואָך. דאָן טראָגט מען אַרויס פון די הייזער טישן מיט סחורה און מען שטעלט עס אַרײַם אין באַשטימטע ערטער.

דעם 22-טן מערץ איז לסוף געקומען מיין שליה פון קאַשאַר. ער האָט מיר געבראַכט זייער פיל בריף, אָבער קיין איין קעמל נישט. אילזאַם-באַי איז שוין געווען מער בריה. ער האָט גע-קויפט אין יאַרקענט פיר טשעלעקס (בלעכענע פליס צו וואַסער), זעקס טולום (ציגענע לאַגלען צו וואַסער), זעק, לאַפאַטעס, בייטשן, לייצעס א. א. ז. פיל זאַפאַסן פון ברויט, טאַלכאַן (געברענט מעל), גאַמאַן (מאַקאַרען) און האַניג, ווי אויך אייל און מאָנקוכן פאַר די קעמלען. ווען אַ קעמל באַקומט טעגלעך אַ האַלפן ליטער אייל, קאָן ער מאַרשירן אַ גאַנצן חודש צייט גאָר אָן שפייז.

איצט האָט אילזאַם באַי ווידעראַמאַל געוואָלט פאַרן קיין יאַר-קענט און ער האָט מיר צוגעזאָגט, אַז ער וועט בשום אופן נישט קומען אָן קעמלען. אין צוויי וואָכן אַרום איז ער באמת געקומען מיט אַכט גוטע קעמלען—זכרים. ער האָט געזוכט אַזעל-כע קעמלען, וואָס האָבן זיך אויסגעצייכנט נישט מיט זייער גוט אויסזען און גוטער אויספאַשונג, נאָר וואָס זיינען שוין געווען געוויינט צו מאַרשירן אין מדבר און האָבן געקאַנט לייכט אַרי-בערטראָגן היץ, דורשט און הונגער. אַק-טויאַ איז געווען אַ שיינער ווייסער קעמל, אַכט יאַר אַלט און ער האָט עס געפירט דעם קאַראַוואַן. ער האָט געטראָגן אַ גרויסע קופערנע גלאַק אויפן האַלז מיט אַ שווערן אייזערנעם צינגל דערין. די קעמלען האָבן אין דער צייט געהאַלטן אין טוישן זייער וואָל: זייער געדילטע, וואַרימע ווינטערוואָל איז זיי אַראָפּגעפאַלן אין גרויסע פאַטלעס, ביז דאָס גאַנצע פעל איז געבליבן נאַקעט. אויף יעדן קעמל איז געלעגן אַ גרויסער וויכער זאָטל, אָנגעשטאַפט מיט

היי און שטרוי. אילזאם באַי האָט אויך נישט פאַרגעסן צו קויפן אַ היבש ביסל שטריק פון קעמל־האַר, כדי איינצובינדן די פעק אויף די קעמלען, און דריי גרויסע גלאָקן פאַרן קאַראָואַן.

אויסערדעם, האָט ער אָנגעדונגען צוויי זיכערע מענטשן: דעם 55-יעריקן מוכאַמעד שאַ, וועלכער האָט געדאַרפט, אָן שום מורא, אַרומגיין אַרום די קעמלען. ער האָט איבערגעליָזן אינ-דערהיים אַ ווייב און קינדער און האָט, קענטיק, גאַרנישט גע-טראַכט דערפון, צי ער וועט זיי נאָך אַמאָל זען אָדער נישט.

דער צווייטער איז געווען זיין חבר קאָזים אַכּוּן פון אַק-סו, אַ קאַראָואַן-אַנפירער פון יאַרקענט, אַ פאַרשוין פון אַכטאונפערציק יאָר, מיט אַ שוואַרצער באַרד, זייער קרעפטיק געבויט. ער איז שטענדיק געווען ערנסט און האָט קיינמאָל נישט געלאַכט, דער-ביי אָבער שטענדיק פריינדליַך און גוטמוטיק.

אַ דריטן דינער האָט מיר געגעבן דער אָנפירער פון מער-קעט. ער האָט אויך געהייסן קאָזים אַכּוּן און אין זעקס יאָר צייט האָט ער אַ צען-פערצען טעג געוואַנדערט אין מדבר, צו זוכן דאָרט גאָלד. דאָס איז, אַלזאָ, געווען איינער פון יענע טרוי-מער, טויגעניכטסן און גנבים, וועגן וועלכע איך האָב שוין פריער דערמאָנט. אייניקע איינוואוינער פון מערקעט האָבן מיר מתרה געווען, איך זאָל מיך היטן פאַר אים, ווייל מען האָט אים שוין עטראַכע מאָל געהאַט באַשטראַמט פאַר גנבה. אָבער אַזוי ווי ער איז געווען דער איינציקער, וואָס האָט עטוואָס גע-קענט דעם מדבר, האָב איך גערעכנט, אַז ער קאָן מיר דוקא טויגן, הגם ער איז נישט קיין ערלאַכער מאַן. ווי טייער מיר איז שפעטער אויסגעקומען צו באַצאָלן דערפאַר, וועט מען זען פון מיין ווייטערדיקער דערציילונג. צו אַלע זיינע מעלות איז ער געווען אַ שלעכטער מענטש און האָט בשום אופן נישט גע-וואָלט זיך אונטערגעבן דעם אָנפירער פון קאַראָואַן, אילזאם באַאי. ער האָט אויך טעראַריזירט די איבריקע מענטשן פון קאַ-ראָואַן. צו זיין אייגענעם אומגליק האָט ער צופיל געהאַלטן פון

זיין באקאנטשאפט מיטן מדבר. פדי אים אונטערצושיידן פונם צווייטן קצוים-אָבן, האָבן מיר אים גערופן יאַלטשי, דאָס הייסט: וועגווייזער.

אויסער די קעמלען און צוויי הינט, יאָדאָש און האַמראַ, האָבן מיר נאָך געהאַט דריי שעפסן צום שעכטן, צען הינער און איין האָן, וועלכער פלעגט אונז וועקן אינדערפרי. די הי-נער האָבן אונז שטאַרק אַנטוישט. אין דער ערשטער צייט האָבן מיר אפילו געפונען אַ פאָר אייער אין זייער קויש, וואָס איז געהאַנגען אויף דעם קעמלס רוקן; אָבער אַז מיר האָבן געהאַט ווייניקער וואַסער, האָבן זיי אויפגעהערט צו לייגן אייער. דער האָן האָט אונז פאַרשאַפט פריילאָכע מינוטן. ער האָט זיך נישט געוואָלט האַלטן אין קויש און פלעגט אַלעמאָל אַרויספליען פון קויש מיט אַ פריילאָכן קוקריקו.

דעם 9-טן אפריל האָבן מיר געמאַכט אונזערע לעצטע הכנות. מיר האָבן אָנגעפילט עטלאָכע זעק מיט ברויט און פיר בלעכע-נע פלים מיט פרישן טייך-וואַסער. צוזאַמען מיט די ציגן-לאָגלען האָבן זיי געהאַלטן פיר הונדערט פינפֿאונפֿפֿציק ליטער—אַ זאַפּאַס אויף פינפֿאונפֿצוואַנציק טעג און, ביי נישט גינסטיקע באַדינגונג-גען, נאָך אויף ליינגער. איך האָב באמת געגלויבט צו קאָנען אַדורכוואַנדערן דעם מדבר אין פופֿצען טעג און קומען צו כּאָ-טאַם-דאַריאַ. לויט די געאָגראַפישע מאַפעס, וועלכע זיך האָב פאַר זיך געהאַט, האָט דער מהלך אויף אַ גלייכער ליניע גע-האַלטן סך הכל צוויי הונדערט זיבנאונאַנציק קילאָמעטער. ווען מיר זאָלן אַדורכגיין טעגלאַך נאָר צוואַנציק קילאָמעטער, וועלן מיר קומען אַהין אין צוויי וואָכן אַרום. צוואַנציק קילאָמעטער אַ טאָג איז דאָך אָבער לייכט אַדורכצוגיין. בכּן איז נאַר מיר געווען זיכער, אַז מיר וועלן האָבן גענוג וואַסער אין וועג.

אויסערדעם, האָב איך דאָך אָבער געהאַפט צו געפינען וואַסער אויך אין מדבר. צווישן דעם יאַרקענט-דאַריאַ און דעם קאַש-גאַר-דאַריאַ, נישט ווייט פון מאַראַל-באַשי, און ווייטער צו דרום פון יאַרקענט-דאַריאַ האָט זיך געצויגן אַ באַרג-רוקן מיטן נאָמען

מאזאר-טאג און א צווייטער בארג מיט אזא נאָמען האָט זיך
דערהויבן אויפן ליינקן ברעג פון כאַטאַם-דאַריאַ. די פריערדיקע
געאָגראַפן האָבן דעריבער זיך משער געווען, אַז ביידע בערג
זיינען צווישן זיך פאַרבונדן. דער רוסישער רייזדער פּושע-
וואַלסקי האָט טאַקי דערפאַר אויף זיין מאַפע אָנגעצייכנט אַ
באַרג-קייט, וואָס ציט זיך קווער איבערן מדבר. אויך די אַרטי-
קע איינוואוינער זיינען געווען איבערצייגט, אַז דידאָזיקע השערה
איז ריכטיק. כַּהאַב דעריבער גערעכנט, אַז מיר וועלן פריער
אָדער שפעטער קומען צו דעמדאָזיקן באַרג און הינטער אים
וועלן מיר מסתם געפינען קוואַלן וואַסער און פרישע לַאָנקעס
פאַר די קעמען, ווייל דער באַרג פאַרשטעלט דאָך די געגנט
פון די גרויסע ווינטן מיט די זאמדן, וואָס זיי טראָגן אָן. צום
אומגליק, האָט דידאָזיקע השערה וועגן באַרג קיין שום גרונט
נישט געהאַט און אָט דאָס איז געווען טיילווייז די סיבה, וואָס
מיין מדבר-וואַנדערונג האָט געגעבן אזוינע שלעכטע רעזולטאַטן.

אין וועג אַרײַן.

ער 10-טער אפריל 1895, איז געווען אַ גרויסער טאָג אין די אַנאַלען (יאָרביכער) פֿונם דאָרף מערקעט. נאָך באַגינען האָט זיך אָנגעהויבן אַ קאָכעדיק לעבן ביי מיר אויפֿן הויף. מיינע לייט האָבן צורעכט געמאַכט מיינע פעק און פֿראַוויאַנט-קאַסטנס, פֿאַר-בונדן זיי פעסט מיט שטריק, אויסגעלייגט אין גלייכע שורות, אַזוי, אַז צו יעדער שורה און צו יעדן טײַל זאָל מען קאָנען צופֿירן אַ קעמל, צווינגען אים, ער זאָל זיך אַנידערלייגן, מען זאָל קאָנען אָנלאָדעווען די משא אױף זײַן זאַטל. נאָכן אָגלאַ-דעווען די משא הױבט זיך אױף דער קעמל און לאָזט זיך אין וועג אַרײַן. מיר האָבן געהאַט אַ היבש ביסל פעק. פֿראַוויאַנט-רייז, ברויט, קאָנסערוון, צוקער, טײַ, ירקות, מעל א. אַז. וו.— האָבן מיר געהאַט אָנגעגרייט אױף עטלעכע חדשים. מיר האָבן אױך געהאַט פֿיל ווינטערקליידער, פעלצן און דיװאַנעס. איך האָב אױך געהאַט בדעה, נאָכן אַדורכגיין דעם מדבר, צו מאַכן אַ נסיעה אין די בערג פֿון צפֿון-טיבעט. דיִדאָזיקע נסיעה האָב איך טאַקי געמאַכט, אָבער פֿיל שפעטער. אויסערדעם, האָב איך נאָך געהאַט מיינע אינסטרומענטן, דריי ביקסן און זעקס רע-וואָלווערן מיט פֿולווער און קױלן, און נאָך זייער פֿיל אַנדערע זאַכן.

די אַרטיקע איינוואוינער, וועלכע האָבן זיך פֿאַרזאַמלט ביי מיר אין שטוב, אין הויף און אפילו אויפֿן גאַס, צו זען, וויאָזוי איך וועל אַרויס אין וועג, האָבן מיט פֿאַרוואונדערונג און ספקות באַטראַכט מיינע פעק.

—זיי וועלן קיינמאַל נישט קומען צוריקו— האָבן זיי געשמױסט

צווישן איינאנדער. — די קעמלען זיינען צו-שווער באַלאָדן און זיי וועלן נישט קאָנען גיין אין טיפן זאַמד. מיינע קעמלען זיינען געווען איינגעטיילט אין צוויי גרופעס, יעדע גרופע איז באַשאַטאַנען פון פיר קעמלען, געבונדן צווישן איינאַנדער מיט אַ שטריק, וואָס האָט זיך אַדורכגעצויגן דורך די נאָזלעכער פון ערשטן קעמל. דער עק פונם שטריק איז גע-ווען צוגעבונדן צום וויידל פון הינטערשטן קעמל. דער קעמל, אויף וועלכן איך בין געפאָרן, האָט געטראָגן מיי-נע ביידע קאָסטנס מיט אינסטרומענטן, ווי אויך אַלץ, וואָס איך האָב געברויכט צו האָבן טאָג-טעגליאַך אין לאַגער אין מיין גע-צעלט. צווישן ביידע הויקערס פון מיין קעמל, איבער די קאָסטנס, זיינען געווען אויסגעלייגט די וואַנעס, קישנס און פיל-צענע קאָלדערעס. אַזויאַרום בין איך מיר געזעסן באַקוועם, ווי אין אַ וויגשטול און ווייל מוכאַמעד שאַ האָט שטענדיק גוט אַכטונג געגעבן אויף מיין קעמל, האָב איך מיך גאַנץ רוהיק געקאָנט באַשעפטיקן מיטן זייער, מיט דער געגנט און מאַכן מיינע מעסטונגען.

שוין עטלאַכע טעג, ווי דער פּרילינג האָט זיך אָנגעהויבן. די זון האָט הייס געשיינט, ס'האָבן געבליאָזן לינדע ווינטעלאַך. די פויערים האָבן געזייט זייערע פעלדער און די פליגן און זומער-פייגלאַך האָבן שוין פריילאַך געזשומעט אין דער לופטן. און אין אָט די הערלאַכע זומערטעג האָבן מיר אָנגעהויבן אונזער נסיעה אין אַ לאַנד, וואָס איז טויזנטער יאָרן געלעגן וויסט און טויט. ס'איז געווען אַ פייערלאַכער מאַמענט, ווען די קעמלען האָבן זיך געלאָזט שפּאַנען דורך די גאַסן פון דאָרף מיט גע-הויבענע קעפּ און שטאַלין-רוהיק. דער עולם איז געווען טיף גערירט. שטום האָבן זיי געקוקט אויף אונז און בעת מעשה אונז באַגלייט ווי אויף אַ לוייה.

די הייזער פון דאָרף זיינען געלעגן צעוואָרפן צווישן אַלט-גרויע פּאַפלען (פיימער), צווישן תבואה-פעלדער, גערטנער, קושאַקעס און קאַנאַלן, און אַ האַלבע שעה לאַנג זיינען מיר געגאַנגען רוהיק איפּער אַ גלאַטן באַדן. פּלוצלונג האָבן מיר דערהערט אַ

שרעקלאַכן געפילדער: אונזערע ביידע יונגע קעמלען זיינען אריינגעפאלן אין אַ מין ווילדן צושטאַנד. זיי האָבן צעריסן זייערע גאַז-שטריק, אַראָפּגעוואָרפן פון זיך די משאות און זיך געלאָזן לויפן איבער די פעלדער, ווי די שדים, אַזוי, אַז ס'האָט זיך אויפגעהויבן אַ געוואַלטיקער שטויב, וואָס האָט זיי איינגעהילט, ווי אין אַ וואַלקן. איינע פון אונזערע וואַסער-כלים האָט גאַקומען אַ לאַך. מען האָט אָבער די אַנטלאָפּענע באַלד געכאַפט. צוריק זיי באַלאָדן און איצט האָט מען זיי שוין געפירט איינציקווייז. אַ וויילע שפעטער זיינען ווידעראַמאָל ווילד געוואָרן אַנדערע צוויי קעמלען און ווידעראַמאָל האָט זיך אָפּגעשפּילט זיזעלבע סצענע. עטלאַכע פעק זיינען געשעדיקט געוואָרן. אַזוי האָט זיך דאָס איבערגעחזרט עטלאַכע מאָל. מיר האָבן צוריק געמוזט איבערפאַקן די משאות און בעסער איינטיילן זיי צווישן די קעמלען. מיר זיינען שוין בכלל געווען פאַרזיכטיקער און זיי כלים מיט וואַסער האָבן מיר אַרויפגעלייגט אויף די רוהיקערע קעמלען.

גאַנצעם, ווי מיר זיינען אַדורכגעפאַרן די גערטנער און פעלדער פון דאָרף, זיינען מיר אַרויס אין אַ גרויסן סטעפ מיט צעוואָרפן-שטייענדיקע פאַפלען, ס'האָט געבלאָזן אַ צפון-מערב-ווינט און הויכע, גרוי-געלע זאַמדזיילן האָבן זיך געטראַגן אין דער מזרח-זייט. דער באָדן איז ערטערווייז באַדעקט געווען מיט אַ געדיכטן שטויב, ערטערווייז מיט זאַלץ. דאָן האָבן זיך אָנגע-הויבן גלייכע זאַמדבערגלאַך, און באַלד האָבן מיר זיך דערזען אינמיטן מדבר.

אָפּגעשטעלט האָבן מיר זיך צום ערשטן מאָל ביים ברעג פון אַן אויסגעטריקענטן טייכל, זעקס מעטער ברייט און אָנדער-טאַלפן מעטער טיף. דער באָדן איז געווען טרוקן, אָבער ווען מיר האָבן אָנגעהויבן צו גראָבן, איז די ערד פייכט געווען און אין אַ טיפקייט פון הונדערט און אַכט סאַנטימעטער האָט אַ שפּראַך געטאָן וואַסער, וואָס איז אָבער געווען ביטערלאַך און נישט געשמאַק. די הינט און די שעפסן האָבן עס דורשטיק גע-טרונקען און מיר האָבן עס געברויכט צו קאָכן אייער און צו

ארומואשן זיך. א האלבע שעה שפעטער זיינען שוין די קעמ-
לען געווען אָנגעלאָדן און צוזאַמענגעבונדן אין קרייז אַווי, אַז
זיי זאָלן זיך נישט קאָנען אַנידערלייגן, ווייל דעמאָלט ווערן זיי
שטייף אויף די פיס און ס'געדויערט זייער לאַנג, אַנידער זיי
גייען ווידער גוט. איך האָב דאָ צום ערשטן מאַל גענעכטיקט
אין מיין געזעלע, וואָס איז אויפגעשטעלט געוואָרן נעבן אַ פּאָ-
פּלע. מיינע מענטשן האָבן געמאַכט פּייער און אויפגעקאַכט זיך
וועטשערע: רייז מיט אייער. די שעפטן האָבן זיך געפּיטערט
אויפן גראָז. די הינט און די הינער האָבן אויך באַקומען צום
עסן.

דער טאָג איז געווען אַ וואַרימער, אָבער גלייך נאָכן זונאָנ-
טערגאַנג איז געווען קיל. יאָלטשי, דער וועגווייזער, האָט מיר
שוין לאַנג פאַרציילט פון זיין באַקאַנטשאַפט מיטן מדבּר און
האָט מיר שטאַרק געראַטן צו האַלטן זיך עטלאַכע טעג אין וועג
נאָנט פון רעכטן ברעג פון יאַרקענט-דאַריאַ. אַזויאַרום—האָט ער
דערקלערט—וועלן מיר קומען צו אַ באַרג טשאַקמאַק און אַ גרוי-
סער אָזערע, וואָס איז פאַרבונדן מיט אַ טייך. במשך פון אַכצען
טעג גאַנג וועלן מיר קומען צו אַט דעם טייך און פון דאָרט
וועלן מיר אין אַ טאָג אַרום קומען צום גרויסן באַרג מאַזאַר-
טאָג. וועלכער איז דער העכסטער באַרג אינם מדבּר.

די ערשטע מאַרשטעג.

וויך צומאַרגנס האָט מיך אויפגעוועקט אַ שטאַרקער צפון-מזרח-ווינט, וואָס האָט אָנגעפילט די לופט מיט שטויב. דאָס צוגרייטן פרישטיק און פאַלאַדעווען די קעמלען האָט געדויערט העכער צוויי שעה. די קעמלען האָבן זיך דערווייל גוט אויפגע-פירט אין וועג. דער באַדן איז שוין אָבער געווען אַ סך שווע-רער. מיר זיינען אַריינגעקומען אין אַ כאַאָס פון זאַמדבערגלאַך, וואָס האָבן זיך געצויגן פון צפון קיין דרום. מיר האָבן אפילו געזען אויסצעמיידן די בערגלאַך, אָבער עטלאַכע פון זיי האָבן מיר דאָך געמוזט אַריבערגיין און טרעטן אין זייער ווייכן זאַמד-רוקן. די קעמלען מיט די וואַסער-פלים זיינען בעת מעשה גע-פאלן, צום גליק, בלויז אויף די פאַדערשטע פיס. אויפשטיין אָבער האָבן זיי געקאָנט ערשט דעמאָלט, ווען מען האָט אַראָפּ-גענומען פון זיי די משאות. צו מיטאַג-צייט האָבן מיר געמוזט מאַכן אַ היבשן אומוועג, כדי אויסצעמיידן די בערגלאַך. דער צפון-ווינט האָט געבלאַזן דעם גאַנצן טאָג. דער הימל איז געווען גרוי און פאַרוואַלקנט און אונז האָט עטוואָס געשוידערט פון קעלט. דעם לאַגער האָבן מיר אויפגעשטעלט צווישן צוויי אַלטע בערגלאַך, וואו מיר האָבן געגראָבן אַ ברונים, וועלכער האָט אונז געגעבן וואַסער שוין אויף אַ טיפּקייט פון צווייאונ-זעכציק מעטער. דאָס וואַסער איז אָבער ווידער געווען געזאַלצן און ביטער.

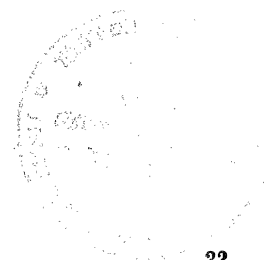
דעם 12-טן אַפּריל זיינען מיר אַדורכגעצאָגען פּמעט פּיראון-צוואַנציק מעטער, ליינגאויס דעם ברעג פון „גרויסן זאַמד“, וואָס זיין רוקן האָט זיך געצויגן צו צפון. די געגנט איז נאָך אַלץ

גישט געווען קיין עכט מדבריותדיקע, ווייל דאָ און דאָרט האָבן זיך נאָך געצויגן פּאָסן פון סטעפעס מיט פּאַרטריקנטע צמחים. האָט מען זיך צוגערירט צו דידאָזיקע צמחים, זיינען זיי זיך באַלד צעפּאַלן מיט אַ קנאַקעריי, ווי זיי וואָלטן, אַ שטייגער, געווען פון גלאַז. אויף אַ האַרטן, גלאַטן זאַמדבאָדן מאַרשירט זיך זייער גוט; אָפּט איז אָבער דער זאַמד געווען באַדעקט מיט אַ הויכן פּאַך שטויב, וואָס איז געווען אַזוי ווייך, ווי וואַסע און אין טייל ערטער אַזוי טיף, אַז די קעמלען האָבן דערין געזונ-קען ביז די קני. אין פיל ערטער איז דער באָדן געווען באַ-דעקט מיט זאַלץ, וועלכער האָט געקנאַקט אונטער די פיס פון די קעמלען.

שוין אין לאַגער נומער דריי האָבן מיר זיך אָפּגעזאָגט צו גראָבן אַ ברונען, ווייל מיר האָבן ביז הונדערט זיבנאוואַנציק מעטער טיף געפונען קיין וואַסער. אַ פּאַר שעה שפּעטער איז דאָרט אָנגעקומען קלאַר און גוט וואַסער, אָבער מיר האָבן דאָך געמוזט אַזויאַרום שפּאַרן אונזערע וואַסער-זאַפּאַסן. די קעמ-לען האָבן זיך געמוזט צופרידנשטעלן מיטן קייען אַאיר, וואָס איז דאָרט געוואַקסן; די הינט האָבן באַקומען ברויט, די הינער-גערשטן און שאַלעכץ פון אייער. אויפן צווייטן טאָג האָט זיך אָנגעזאַמלט וואַסער אין אַ ברונען, וואָס איז געווען בלויז אַל-צען סאַנטאַימעטער טיף. אין דעם טאָג זיינען מיר אַדורכגעאַנ-גען כמעט איינאונדרייסיק קילאָמעטער און כמעט שטענדיק גע-וואַנדערט איבער די רוקנס פון בערגלאַך.

פּאַפּלען האָבן מיר איצט געזען זייער פיל. מאַנכע זיינען גע-ווען באַדעקט מיט בלינג און די קעמלען האָבן געשמאַק גע-קייט זייערע גרינע בלעטער-קעפּלאַך. אַרום די פּאַפּלען האָבן זיך געצויגן זאַמדבערגלאַך און קיילעכדיקע כּוואַליעס. צווישן די בערגלאַך האָבן זיך געוואַגערט דאַרע צווייגן און פּאַרדאַרטע קאָרע. בייטאָג איז געווען גוט הייס. די הינט האָבן אין שאַטן פון די פּאַפּלען אָפּגעקראַצט דעם זאַמד און זיך געלייגט אויף דעם אונטערשטן, קילערן זאַמדפּאַך. צווישן יאָלשטין און אילזאַם באַיען האָט זיך שוין אָנגעהויבן אַ

ביזו לעבן: אילואם האָט געריטן אויפן ערשטן קעמל און דער-
 פאַר האָט ער בעסער געזען פאַר זיך די געגנט, איידער דער
 וועגווייזער יאָלטשי, וועלכער איז געגאַנגען צופוס. אילואם האָט
 פיל מאָל אָנגענומען אַן אַנדער ריכטונג, ווי די, וואָס יאָלטשי
 האָט געוואָרט. אַ פאַר מאָל האָט יאָלטשי זיך געוואָרפן אויפן
 זאַמד און דערקלערט, אַז פון איצט אָן זאָל שוין אילואם אַליין
 פירן דעם קאַראָוואַן, און ער וועט זיך שוין מער נישט מישן.
 אין אָונט איז דער געראַנגל צווישן ביידע געוואָרן אַזוי העפ-
 טיק, אַז יאָלטשי איז אַריינגעקומען צו מיר אין געצעלט און
 געבעטן איך זאָל אים לאָזן גיין צוריק אַהיים, ווייל אילואם
 קאַרגט אים ברויט און וואַסער און פּאָלגט אים נישט. איך האָב
 אים דערקלערט, אַז ער קאָן זיך גיין אַהיים, נאָר זאָל ער מיר
 פריער אויסצייַלן די הונדערט טענגע, וואָס ער האָט גענומען
 ביי מיר שכירות פאַר אַ חודש פּאַרויס. האָט ער זיך דערשראָקן
 און געבעטן, איך זאָל אים איבערלאָזן אויף זיין שטעלע. פון
 איצט אָן וועט ער שוין געהאַרען מיין קאַראָוואַן-פירער. אָבער
 זיין שגאָה צו אילואם באַי איז זיך אַלץ געוואַקסן. ער פלעגט
 שטענדיק גיין אַליין און האָט צו קיינעם קיין וואָרט נישט גע-
 רעדט. צום לאַגער-פייער פלעגט ער קומען ערשט דעמאָלט,
 ווען אַלע פלעגן זיך לייגן שלאָפן, און אפילו שלאָפן פלעגט ער
 אויך ערגעץ-וואו אָן דער זייט פון אַלעמען. מיינע איבעריקע
 לייט האָבן אים שוין דעמאָלט חושד געווען, אַז ער פירט אונז
 בכיון פּאַלש, כדי מיר זאָלן אומקומען אין וועג... אָבער אויב
 דאָס איז אַזוי, וועט ער אַליין אַריינפאַלן אין יענעם גרוב, וואָר-
 ער וויל אויסגראָבן פאַר אונז!

א גן-עדן ביים מאזאר-טאג.

עם 14-טן אפריל זיינען מיר אדורכגעגאנגען אכצען מיט א האלפן קילאמעטער. פון א בערגלרוקן האָבן מיר דערווען א פעלד פון אאיר מיט א סטאדע חיות, וואָס האָט זיך געפאַשעט דערויף. צוליב דער ווייטקייט האָבן מיר נישט געקאָנט אונטער-שיידן, צי דאָס זיינען אַנטילאָפּן, אָדער פּערד. יאָלטשי האָט פאַרזיכערט, אַז אינם דאָזיקן טייל פון מדבר לעבן ווילדע פּערד, און מיר האָבן באמת געזען שפורן פון פּערד און קעמלען.

אונזערע הינט זיינען אויפן היינטיקן מאַרש געווען שטאַרק אומ-רוהיק. זיי זיינען אַוועקגעלאָפּן פון קאַראַוואַן ווייט-ווייט, און זיינען צוריקגעקומען אינגאַנצן נאַס; זיי האָבן קענטיק, געפונען וואַסער, און אויך מיר האָבן לסוף זיך אָנגעשטויסן אויף אַ קוואַל פון קריסטאַל-ריינעם, זיסן וואַסער.

מיר האָבן דעריבער דאָ אויפגעשלאָגן אונזער געצעלט און אויס-גערוט זיך אַ טאָג צייט. מען האָט אָנגעפילט די פליים מיט וואַ-סער, אויסגעפעסערט די זאָטלען, די לייצעס און אויסגעוואַשן אונזער וועש. דער זאַמד איז געווען אָנגעברענט פּמעט ביז פינפּאונפּערציק גראַד, דערפאַר אָבער האָבן מיר געקאָנט טריי-נ-קען וואַסער, וויפיל מיר האָבן גאָר געוואָלט, און מיר האָבן געזען, ווי די קעמלען און הינט האָבן גאָר אויפגעלעבט, בשעת זיי האָבן זיך אָנגעטרונקען צו זאַט. אפילו די הינער האָבן גע-טרונקען פיל וואַסער און אַלס דאַנק דערפאַר האָבן זיי אונז געלייגט אייער.

אין דער נאַכט האָבן די הינט שטאַרק געפילט און זיינען גע-

ל'אָפּן אין דער ריכטונג, פון וואָנען מיר זיינען געקומען. אפשר זיינען די שפורן ווירקלאַך געווען פון ווילדע קעמלען, וועלכע האָבן זיך איצט געלאָזט גיין צום קוואַל, אָבער דערשפירנדיק מענטשן, זיינען זיי צוריקגעלאָפּן.

אויף צומאָרגנס האָבן מיר אויף אונזער מאַרשרוט שוין געהאַט פאר זיך נישט קיין זאָמדערגלאַך, נאָר אַ סטעפּ מיט אויסגע-דאַרטן אַאיר. דעם 17-טן אַפּריל האָבן מיר אויפן צפון-האַריזאָנט דערזען די שאַטנס פון אַ הויכן באַרג און זיך געלאָזט גיין צו אים. דאָ האָבן מיר שוין ווידער געהאַט פאַר זיך זאָמדערג-לאַך פון פינף מעטער הויך און דער וועג איז אָפט געווען זייער שווער. צווישן די בערגלאַך אָבער האָבן זיך געצויגן זאפּ-טיקע אַאיר-סטעפעס, אין וועלכע מיר האָבן אָפט געזען דורכ-לויפן אַ האָן. אויך קליינע קוואַלן זיינען דאָ געווען נישט ועלטן, אָבער זייער וואַסער איז געווען געזאַלצן. קיין צפון-מזרח האָט זיך געשליינגלט אַ פּערציק-מעטער-ברייטער גרוגט פון אַן אויס-געטרוקענטן טייך, וועלכער האָט געהאַלטן צוויי מעטער טיף און איז געווען זאַמזיק. אין מאַנכע ערטער האָט זיך נאָך געפונען וואַסער. אין צפון האָבן אויפן האַריזאָנט זיך געהאַלטן לייכטע, טונקעלע וואַלקנס, ענדלאַך צו אַ רויך, וואָס דערהויבט זיך פון ערגעץ צום הימל.

אַ שעה נאָך אַ שעה האָבן מיר געוואַנדערט, אָבער צום באַרג האָבן מיר זיך אַלץ נישט דערנענט. יאָלטשי האָט געזאָגט, אַז מיר זעען עס דעם באַרג מאַזאר-טאַג, און דער אויסגעטריקנטער טייך איז זומערציט, בשעת עס שמעלצן די שנייען אויף די בערג, פול מיט וואַסער און ער גיסט זיך אַריין אין יאָרקענט-דאַריאַ. די וואַלקנס האָט ער געהאַלטן פאר נעפלען, וואָס שטייגן אַרויס פונם דאָזיקן טייך.

אַ שעה לאַנג האָבן מיר געוואַנדערט צווישן צוויי פאַראַלעלע בערגרוקנס; דאַן זיינען מיר אַריבערגעגאַנגען דאָס בערגל, וואָס איז געלעגן רעכטס און אַריינגעקומען אין אַ טאַל צווישן אַנדע-רע בערגלאַך. נאָכדעם האָבן מיר דורכגעמאַרשירט אַכטאונצוואַנ-ציק מיט אַ האַלבן קילאָמעטער און אויפגעשלאָגן אונזער גע-

צעלט אונטער שטאנדיקע פאפּלען. דאָס איז געווען אונזער פּאָפּ-
גער נומער זיבן. קיין צפון האָט זיך געצויגן אַ געדיכטער פּאָפּ-
לען-וואַלד. דעם 18-טן אַפּריל זיינען מיר אויף אונזער וואַנדע-
רונג אַריינגעדרונגען טיפּער אין וואַלד. דער באַדן איז דאָ גע-
ווען באַדעקט מיט טרוקענע פּלעטער און פּונם מדבר האָט מען
שוין נישט געזען קיין שפור.

מיר זיינען געקומען צו אַ גרויסן, מיט אַאיר געדיכט פּאַרוואַק-
סענעם זומפּ, וואו מיר האָבן, צו אונזער איבערראַשונג, דערזונן
שפורן פון מענטשן און פּערד, און שפורן פון אַש און קוילן
פון אַ פּאַרלאַשענעם פייער-משמשעות, אַז דידאָזיקע געגנט פּלעגט
באַזוכט ווערן פון די איינוואוינער אין די אַרומיקע לענדער.
זומערציט פּלעגן זיי דאָ פיטערן זייערע טשערעדעס און זאַמ-
לען האַלץ אויף דער ווינטערציט.

דער זומפּ האָט זיך ענדלאַך פּאַרוואַנדלט אין אַ לאַנגער אָזערע,
וואָס האָט זיך געצויגן צום צפון. מיר זיינען געבאַנגען ביים
ברעג פון דער אָזערע. אָפט איז דאָ דער וואַלד געווען אַזוי
געדיכט, אַז מיר האָבן געמוזט אויסגעפינען עפיס אַן אַנדער
וועג. די אָזערע האָט דאָ געהאַלטן עטלאַכע קילאָמעטער ברייט.
דאָס איז, וואַרשיינלאַך, געווען די התחלה פון יאַרקענט-דאַריאַ.

ווען מיר האָבן זיך געלאָזט רעכטס פון דער אָזערע, זיינען
מיר ווידער אַריין אין אַ וואַלד, וואָס איז געווען אַזוי געדיכט,
אַז איך האָב געמוזט גיין צופּוס. דאָ האָבן מיר אויפגעשטעלט
אונזער לאַגער און געמאַכט אַ גרויס פייער. אויב דאָ האָבן זיך
באַמת געפונען מענטשן, האָבן זיי אונז זיכער באַמערקט. אָפּער
קיינער האָט זיך נישט באַוויזן.

אויף צומאָרגנס האָט עס אויסגעוויזן, אַז מיר קומען שוין צו
נענטער צום פּאַרג. זיינע קאַנטורן האָבן זיך דייטלאַכער גע-
צייכנט אויפן הימל. אין צפּונזייט האָבן מיר, צווישן בערגלאַך,
באַמערקט עטלאַכע קליינע אָזערעס מיט זיס וואַסער. צווישן די-
דאָזיקע אָזערעס, אונטערן שאַטן פון געדיכטע פּאָפּלען האָבן מיר
אויפגעשלאָגן אונזער געצעלט. דאָ האָבן מיר געשאַכטן אונזער
צווייטע שפּעס, און די הינט, וועלכע האָבן לאַנג געפּאַסט און

געמוזט בלויז אָפּקומען מיט ברויט, האָבן איצט באַקומען אַ
רייכן מיטאַג פון בלוט מיט אינגעווייד.

דאָס איז געווען אַזאַ הימלאַכע ליבע געגנט, אַז מיר האָבן באַ-
שלאָסן זיך אויסצורוען אַ צווייטן טאַג. די היץ איז געווען זייער
גרויס. יעדע שעה האָט מען געמוזט טרינקען אַ פּאַר מאָל. כדי
צו דערהאַלטן פּריש דאָס וואַסער אין די אייזערנע פּלים, האָבן
מיר זיי אַרומגעוויקלט מיט פּייכטע טיכער און זיי אויפגעהאַנג-
גען אויפן ווינט, אין שאַטן פון די פּיימער.

אירנאָם באַי האָט אויף דער אָזערע דערשאָסן אַ פּאַר ווילדע
גענו, אָבער ער האָט זיי נישט געקאָנט באַקומען. איך האָב גע-
וואַנדערט באַרג-אַרויף, אָבער ס'האַט זיך אַרויסגעוויזן, אַז דער
באָרג איז איזאָלירט פון אַלע זייטן. אין צפון האָט זיך דער-
הויבן די פּערגקייט מאַזאַר-אַלדי. צווישן אָט דעם באַרג און
אונזער לאַגער האָט זיך געצויגן אַ פּייכטע, גרייז-גרינע סטעפּ,
פול מיט קליינע, בלישצענדיקע קוואַלן און זומפן. אויך אין
מזרח האָט זיך געזען אַ באַרגרוקן און אין דרום—אַ געמיש פון
קליינע באַרגשפיצן, התחלות פון די באַרגקייטן, אונטער וועלכע
מיר האָבן אויפגעשלאָגן אונזער לאַגער.

בשעת איך בין געשטאַנען אויפן באַרג, אין דער קילער לופט
פון פּאַרנאַכט, האָט זיך געזעצט די זון. דער ווינט האָט זיך
געלייגט און די סטעפעס און אָזערעס האָבן זיך איינגעהיילט אין
אַ לייכטן נעפל. שטיף, שטיל איז געווען אַרום; נאָר די מאַסקי-
טעס און מיקן האָבן לייכט געזשומעט; טיילמאָל האָט אַ פּראַש
געקוואַקעט אין זומפן, אַ גאַנז האָט אַ געשריי געטאָן אין דער-
ווייטן, אָדער ס'האַט זיך דערטראָגן דער קלאַנג פון אַ קעמל-
גלאַק אין אונזער לאַגער. ווען איך דערמאָן זיך אָן די וויי-
טערדיקע צוויי וואַכן, שטייט מיר אויף אין דמיון דער אָונט,
זוי אַ זיסע גן-עדן-מינוט

נישט פארויכטיק.

רן ען איך בין צוריקגעקומען אין לאגער, האָבן אַלע נאָך גע-
שלאָפן; נאָר אילזאָם באַי איז געווען פאַרנומען מיטן צו-
גרייטן וועטשערע; אַ זופ פון שעפסנפלייש, געבראַטענע קאַרטאָפֿל
און טיי. ס'איז געווען ציואַנציק גראַד היץ; אין דער נאַכט
אַבער איז די טעמפּעראַטור אויף צען גראַד געפאַלן און אונז
האַט זיך געדאַכט, אַז ס'איז זייער קאַלט.
מענטשנשפורן האָבן מיר אויך דאָ אַרום געפונען. ביים ברעג
אַזערע איז אפילו געשטאַנען אַ פאַרלאָזן הייזל, און ווען מיר
זיינען דעם 19-טן אַפּריל ווידער אַרויס אין וועג, האָבן מיר פון
דאָסיי געפונען צווישן די זאַמד-בערגלאַך אַ וועג מיט אויסגע-
פאַרענע שפורן, וועלכע האָבן זיך געצויגן אין וואַלד אַריין.
זייער פאַרוואנדערט איבער דערדאָזיקער אַנטדעקונג, זיינען מיר
געגאַנגען לויט די שפורן; מיר האָבן געוואָלט זען, וואוהין זיי
וועלן פירן; באַלד אָבער זיינען די שפורן פאַרשוואונדן; דער
וואַלד האָט זיך געענדיקט און מיט אים אויך דער וועג.
מיר זיינען געגאַנגען ווייטער קיין דרום-מזרח. דאָ איז געלעגן
אַ גלאַטע, האַרטע, קאַרג באַוואַקסענע סטעפּ, איבער וועלכער
ס'איז זייער באַקוועם געווען צו מאַרשירן. אונטערן באַרג, אין
מזרח, האָט ויך ווידער באַוויזן אַ לאַנגע און שמאַלע אָזערע,
וואָס אויף איר ברעג האָבן מיר, צו אונזער גרויסער פאַרוואנד-
דערונג, געפונען דריי פּערד אויף דער פּאַשע. צו וועמען האָבן
געהערט דידאָזיקע פּערד? צוויי פון מיינע לייט האָבן זיך גע-
לאָזט גיין אין די פּרישע שפורן און זיינען באַלד געקומען צו-
ריק מיט אַ פּהעמדן מענטשן.

דער מענטש האָט געשטאַמט, ווי עס האָט זיך אַרויסגעוויזן. פון מאַראַל-באַשי און, לויט ווי ער האָט ערקלערט, פלעגט ער קומען אָהער צו זאַמלען שטייבזאַלץ, וואָס איז געווען פון זייער אַ גוטן סאָרט און וואָס מען האָט דאָ, אין די בערג, געקאַנט געפינען מאַסנווייז. דאָס זאַלץ פלעגט ער פאַרקויפן אויפן באַזאַר פון מאַראַל-באַשי און פלעגט דערביי מאַכן גוטע געשעפטן. פון דאַנען קיין מאַראַל-באַשי נעדויערט אינגאַנצן צוויי טעג. דער באַרג, וואָס מיר האָבן געזען אין דערדאָזיקער ריכטונג, איז טאָ-קי געווען אַ צווייג פונם באַרגקייט מאַזאַר-אַרדי. וואָס איז אָבער געווען ווייטער צום דרום-מזרח און ווי ווייט מיר זיינען געווען אַ שטייגער פון כאַטאַן-דאַריאַ—דאָס האָט ער אונז נישט גע-קאַנט זאָגן. געהערט האָט ער, אַז דאָרט ציט זיך נאָר אַ זאַמ-דיקער מדבר אָן אַ טראָפן וואַסער, און דער מדבר הייסט טאַק-לאַ-מאַקאַן.

מיר האָבן זיך אָפּגעזעגנט מיטן פרעמדן און זיך געלאָזט גיין ווייטער צום דרום-מזרח איבערן האַרטן שטח. דער באַרג רעכטס האָט זיך ביטלאַכויז אַראָפּגעלאָזט אין טאַל אַריין. דער באַדן איז דאָ באַשטאַנען פון האַרטן, טיף-געשפּאַלטענעם ליים. קענטיק, אַ זומער איז דער ליים דאָ רעגלמעסיק פאַרפלייצט פון וואַ-סער. די אָזערע איז דאָ געוואָרן שמעלער און האָט זיך ביס-לאַכויז פאַרוואַנדלט אין אַ גרויסן זומפ, וואָס ביז מיר זיינען געקומען צו זיין מזרח-ברעג, האָבן מיר געמוזט מאַכן אַ גרויסן אומוועג.

מיר האָבן גערעכנט, אַז דאָס איז דער לעצטער פונקט, וואו מיר וועלן באַקומען פריש וואַסער און מיר האָבן דעם 22-טן אַפּריל באַשטימט פאַר אַ רום-טאַג. די קעמלען און אונזער לעצ-טע שעפּס האָבן זיך געפיטערט אין פעטן גראַז ביים ברעג פון דער אָזערע און איך בין אַרויף אויפן באַרגרוקן, צו אַריענטירן זיך אין דער אַרומיקער געגנט.

דער באַרג האָט זיך אַריינגעשניטן אין מדבר אַריין, ווי אין אַ ים. ווייטער אין דער דרום-מזרח-ריכטונג האָט זיך ווידער גע-הויבן אַ הויכע פעלזנמאַסע. אויסערדעם, האָב איך שוין מער

קיין שפור נישט געזען פון בערג. צווי ווייט, ווי דאָס אויג
האָט נאָר געקאָנט דערגרייכן, איז אין דרום, דרום-מזרח און
דרום-מערב געלעגן בלויז דער מדבר און ביים האָריזאָנט האָט
דער הימל זיך געקושט מיטן זאָמד און קיין שום הפסק צווישן
ביידן האָט זיך נישט געזען. צו ווייטער צו דרום זאָל זיך ווי-
דער אויפהויבן דער המשך פון פאָרג מאַזאָך-טאָג, אָדער אַן
אָפגעזונדערטער טייל פון אים, האָב איך נישט באַמערקט, און
דאָס איז אויך נישט געווען וואַרשיינלאַך.

במשך פונם טאָג האָבן מיר אָפגעהאַלטן אַ פאַרצאָונג וועגן דעם
ווייטערדיקן מאַרש. יאָלטשי האָט פאַרזיכערט, אַז דער טיך כּאָ-
טאָם-דאַריאָ געפינט זיך אין מזרח און ער איז ווייט פון אונז
העכסטנס פיר טעג גאַנג. די בעסטע רוטישע מאַפעס, וועלכע
איך האָב געהאַט ביי זיך, האָבן אָנגעוויזן, אַז פון דאַנען ביזן
דאָזיקן טיך לייגט אַ מהלך פון הונדערט און דרייסיק קילאָמע-
טער; ווען מיר זאָלן, אַלזאָ, גיין צוואַנציק קילאָמעטער אַ טאָג,
מוזן מיר אין זעקס טעג אַרום זיין ביים טיך און שוין צוויי
טעג פריער וועלן מיר האָבן ברוגעוואַסער. אויף יעדן פאַל האָב
איך באַטוילן מיינע לייט, אָנצוגרייטן וואַסער אויף צען טעג.
אַזויאַרום האָט מען אָנגעפילט די פליים ביז דער העלפט. די
משא איז דעריבער געוואָרן לייכטער, און מיינע קעמלען האָבן
נישט באַדאַרפט זינקען אין טיפן זאָמד אויף יעדן טריט און
שריט. אפילו ווען מען זאָל געבן די קעמלען וואַסער צו טריי-
קען צוויי מאָל טעגלאַך, וועט אונז קלעקן וואַסער אויף זעקס
טעג.

די אויפגאַבע אָנצוגיטן וואַסער אין די פליים האָבן מיר איבער-
געגעבן יאָלטשין און קאַזימען. די דאָזיקע אַרבעט האָבן זיי גע-
טאָן ביינאַכט און איך ווייט נאָך גענוי, — איך האָב צליין גע-
הערט, ווי די טייערע פליסיקייט האָט זיך געגאַסן אין די פליים
צריין. מיינע חשבונות זיינען געווען אַזוי קלאָר און איינפאַך
און מיינע באַפעלן אַזוי דייטלאַך, אַז ס'האָט זיך מיר אפילו

גישט געחלומט, אז איך זאל מוזן אין לעצטן אויגנבליק גיין
קאנטראָלירן, צי מען האָט זיי ריכטיק דערפילט.
אָט דער צוטרוי צו מיינע לייט, וואָס איז געווען אַ ביסל צו-
שטאַרק, האָט מיר געבראַכט שרעקדאַכע אומגליקן. איך בין גע-
ווען צו-אומפאַרויכטיק...

ביי די לעצטע טאמאריסקעס.

עס 23-טן אפריל איז אמילו געווען שרעקלאך הייס, דאן זיינען מיינע קעמלען אדורכגעגאנגען זיבנאוונצואנציק מיט א האלבן קילאמעטער, ווייל זיי זיינען געווען גוט אויסגערוט. תחילת זיינען מיר געגאנגען איבער א מאָגער באוואקסענער סטעפּ. שפעטער זיינען מיר אַרויף אויף אַ זייער וויסטן באַדן. דער זאַמד איז דאָ געווען אָנגעטריבן אין קליינע בערגלאַך און צען מינוט שפעטער האָבן מיר שוין געשטעקט אין אַ געדיכטער נַעץ פון זאַמדבערגלאַך, וועלכע האָבן זיך געצויגן קווער איבער אונזער וועג פון צפון-מזרח צו דרום-מערב, ווי דער ווינט האָט זיי אָנגעטראָגן. זיי האָבן געהאַלטן זעקס-זיבן מעטער הויך און אָפט איז געווען זייער שווער זיי אַריבערצוגיין, באַזונדערס דעמאָלט, ווען זיי האָבן זיך אַראָפּגעלאָזט משופּעדיק צו דרום-מערב אָדער צו מערב. דאָ און דאָרט האָבן די זאַמדבערגלאַך אדורכגעשניטן איינע די אַנדערע און אַזויאַרום איז דאָרט גע-וואָרן אַ פּיראַמידע פון זאַמד. דאָס האָט געשטאַמט דערפון, וואָס דער ווינט האָט דאָ געביטן די ריכטונג, אָדער ער האָט זיך גע-דרייט אַרום איין פּונקט, ווי דאָס קומט פאַר בשעת אַ שטורם. אַזעלכע פּיראַמידן, אָדער צווייפאַכע זאַמדבערגלאַך, זיינען שוין געווען דאָפּעלט הויך, ווי דאָס קומט פאַר אויך אויפן ים, ווען איין כּוואַליע וואַרפט זיך אויף דער אַנדערער. די קעמלען האָבן מיט אַ וואונדערלאַכער זיכערקייט געקלעטערט אויף דער שפּוץ פון די בערגלאַך, דאָרט, וואו מיר, מענטשן, האָבן נאָר מיט דער גרעסטער אָנשטריינגונג געקאָנט אַרויפּקו-מען, ווייל ביי יעדן טריט פאַרויס האָבן אונזערע פיס זיך אויס-

געגליטשט מיטן זאמד, וואָס האָט זיך אַראָפּגעקייקלט פון באַרג.

די זאָמדבערגלאַך האָבן זיך פּאַנאָדערגעשפּרייט ווייט-ווייט צו מורח און דער מדבר האָט דאָ אויסגעזען, ווי אַ גרויסער ים מיט טונקל-געלע כּוואַליעס. אַזאַ מין לאַנדשאַפט האָט געמאַכט אויף מיר זייער אַ שווערן רושם, ווייל איך האָב פּאַרויסגעזען, וואָס פּאַר אַ אימהדיקע שוועריקייטן מיינע קעמלען און מענטשן וועלן דאָ האָבן דורכצומאַכן אין וועג. איין טרייסט האָב איך נאָר געהאַט: איך האָב פעסט געגלויבט אין מיין הצלחה און בין שטאַרק געווען מיט מיין רצון צו גיין פּאַרויס. מיר האָט זיך געדאַכט, אַז אפילו דער ווינט אינם מדבר רוימט מיר איין: „גיי פּאַרויס“, און דער גלאַק פון קאַראַוואַן זינגט מיר: „גיי פּאַרויס“, פּאַרויס! פּאַרויס! איז געווען מיין לאַזונג, און ממילא איז קיין אָרט נישט געפליבן פּאַר ספּקות און מורא.

די זאָמדבערגלאַך האָבן אָנגעהויבן געשווינד צו וואַקסן אין דערהויך. אָט האָלט עס שוין ביי צוואַנציק, פינפּאָנצוואַנציק און דרייסיק-מעטער-הויכע בערגלאַך. ווען דער קאַראַוואַן קומט אַרויף אויף אַזאַ הויך, זעט ער אויס פון דערנידער פיל קלענער. מיר האַלטן זיך מיט אַזע פחות אויף דידאָזיקע בערגלאַך. אין די מאַלן, צווישן זיי, איז ערגער. דערפאַר קומט אונז אויס צו גיין זיגזאַגיש און ממילא רוקן מיר זיך פּאַרויס זייער לאַנגזאַם. אויב מיר קאָנען שוין ווייטער נישט גיין אַזוי און מען מוז אַראָפּגיין פון בערגל, כּאַפּן אונזערע קעמלען תחילת אַ שוידער, דערנאָך אָבער היבן זיי אָן אַראָפּצוגיין אינם ווייכן זאָמד. זיי מאַכן זאָס זייער געשיקט; נאָר דער קעמל, וואָס האָט געטראַגן די פּלים מיט וואַסער, איז דערביי אַנידערגעפאַלן און האָט נישט געקאָנט אויפשטיין. ביז מען האָט אים באַפּרייט פון זיין משא. טיילמאָל אָבער האָבן אונז גלייכע שטייענדיקע זאָמדבערג פּאַר-שפּאַרט דעם וועג. אין אַזאַ פּאַל פלעגן מיר זיך נעמען פּאַר דער לאַפּאַטע און אַדורכגראָבן אַ וועג פּאַר די קעמלען.

די ערטער, וואו דער באָרן איז באַשטאַנען פון האַרטן פּייס, ווי מיר האָבן עס געזען אין די פּריערדיקע טעג, זיינען איצט

אינגאנצן פארשוואונדן. דאָ האָבן מיר געהאַט פאר זיך, ווייט-
ווייט ביזן הימל, נאָר מעל-דיינעם געלן זאַמד און קיין שום גרע-
זעלע. קיין שום פלעטעלע האָט נישט דערפרייט דאָס אויג. נאָר
וואו-נישט-וואו פלעגט זיך באַווייזן אַ פאַראיינזעלטע טאַמאַריסקע
(אַ מין בוים), וועלכע האָט זיך ווייניק-וואָס געקומערט וועגן דעם
הייסן אָטעם פונם מדבר און זיין טרוקענעם באָדן. קיין פויגל
האָט די לופט נישט באַלעבט, קיין שפור פון אַן אינדין, אָדער
אַ הירש האָט מען נישט געזען אויפן זאַמד. כִּי האָב געקוקט אין
מיין שפּאַקטיוו—זאַמד און זאַמד, בערג פון זאַמד אויף אַלע
זייטן, ביז צום הימל אַרויף און מער גאַרנישט.

די אָרימע הינט האָבן שטאַרק געליטן פון דער היץ אין זייער
דיקן פעלץ. באַזונדער יאָמערלאַך האָט געהוילן און געבילט מיין
הונט, האַמראַ, וועלכער איז צלע וויילע אָפּגעשטאַנען אין וועג.
העלכער אַ שעה האָבן מיר געזוכט אַן אָרט, וואו אויפצושטאַנגן
דעם לאַגער. פאַרנאַכט האָבן מיר געפונען אַ גאַנץ קליינעם טאָל,
וואו דער באָדן איז געווען פון האַרטן לייים און וואו ס'האָבן
געוואַקסן די לעצטע צוויי טאַמאַריסקעס. די קעמלען האָבן תימף
זיך אַ לאָז געטאָן צו די ביימער און אַרומגעביסן דאָס שאַלאַכץ
פון זייערע צווייגן. ווייטער האָבן זיי געמוזט זיך צופרינדשטעלן
מיט דער פאַרציע אייל. מיר האָבן דאָ געפרובט גראָבן אַ ברו-
נים, אָבער אַז מיר האָבן נאָך אַלץ געהאַט טרוקענעם זאַמד אין
אַ טיפקייט פון פופציק סאַנטימעטער, האָבן מיר אויפגעזעהרט צו
גראָבן.

פּלוצלונג האָבן מיר זיך געכאַפט, אַז דער הונט האַמראַ פעלט.
האָבן מיר גענומען פייפן און רופן, אָבער אַ נעכטיקער טאָג.
מיינע לייט האָבן גערעכנט, אַז ער האָט באַקומען אַ היץ-שלאַג
פון דער זון. אָבער דאָס הינטל האָט שוין אויפן וועג געקראַצט
פאַר זיך אַן אָרט אין זאַמד נעבן יעדער טאַמאַריסקע. משמעות,
ס'האָט דערשמעקט, אַז ווייטער ליגט בלויז אַ גרויס מדבר און
האָט זיך מיט געווען צו גיין צוריק—צו די ביימער און צום
וואַסער. זיין חבר, יאָלדאַש, איז געבליבן אונז געטריי און איז
געגאַנגען ווייטער. דאָס האָט אים אָבער געקאָסט דאָס לעבן.

ווען מיר האָבן צום ערשטן מאל אויפגעשטעלט אונזער לאַגער
אינמיטן דעם שרעקלאַכטן מדבר, האָט אונז אַלעמען באַהערשט
עפּיס אָן אויסטערלישע שטימונג. מיר האָבן זיך קוים דערוועגט
צו ריידן צו איינאַנדער און אַרום דעם קליינעם פּייערל, וואָס
מיר האָבן געמאַכט פון די וואַרצלען פון די לעצטע טאַמאַריס-
קעס, האָט געהערשט אָן אומגעוויינלאַכע טויטע שטיקייט. די
קעמלען האָבן מיר געפונדן נישט ווייט פון אונז, כדי עס זאל
זיי נישט איינפאַלן צו לאָזן זיך מאַרשירן צוריק צו דער פאַשע
און צום וואַסער. און אָט איז אפילו זייער גלאַק אַנטשוויגן
געוואָרן און מען האָט געהערט דאָס שווערע לאַנגע אָטעמען פון
די אומבאַוועגלאַכע באַשעמענישן. אַרום מיין ליכט אין געצעלט
האָבן נאָך געפלאַטערט עטלאַכע פאַרבלאַנזשעטע נאַכט-שמעטער-
לינגען. משמעות, אז זיי זיינען פאַרשלעפט געוואָרן אַהער טאַקי
דורך אונזער קאַראַוואַן.

א שרעקלאכע אנטדעקונג

וויף צומאָרגנס האָט מיך אויפגעוועקט אַ הוראַגאַן-שטורם. וואָס האָט זיך געטראַגן פון מערב-זייט און האָט כמעט צע-ריסן די שטריק פון מיין געצעלט, און געהויבן און געטראַגן גרויסע וואָלקנס זאַמד. דער שטורמווינט האָט זיך געוואָרפן אויף אונז פון אַלע זייטן, ווייל מיר זיינען געלעגן אין אַ גרוב צווישן צוויי כמעט פאַראַלעלע זאַמדבערגלאַך, וועלכע האָבן זיך געהויבן צו מורח און צפון.

דער ווינט האָט אונז אַ ביסל אָפגעפרישט, כאָטש די זאַמד-וואָלקנס האָבן אונז איינגעהילט אינגאַנצן. די דאָזיקע זאַמדוואָלקנס זיינען געווען נישט קיין הויכע און דעריבער איז דער הימל איבער אונז געווען קלאָר און די זון האָט געברענט מיט אַ נישט-פאַרקלענערטער קראַפט. נאָר ווייט-ווייט, אויפן האָריזאָנט איז געלעגן דער געל-רויטער שלייער פון די דאָזיגע זאַמדוואָלקנס. דער זאַמד האָט זיך פאַרקליבן צו אונז אין מויל, נאָז און אויער און איז אַריינגעדרינגען אפילו דורך די קליידער, אַזוי, אַז מען האָט געשפירט אַ פיקעניש אויפן גאַנצן לייב. פאַר אונז וואָלט שוין גלייכער געווען, אַז דער זעניט זאָל זיין טריב און דער האָריזאָנט זאָל זיין קלאָר, ווייל אַזויאַרום וואָלט פאַר אונז לייכט געווען צו פאַשטימען אונזער מאַרשרוט. אויפן אויבערשטן שפיץ פון זאַמדבערג איז געשטאַנען דער אָנגעטראַגענער זאַמד. ווי אַ פלאַטערדיקע פעדער, וועלכע דרייט זיך לויטן בלאָזן פון ווינט. און אַז מיר האָבן זיך אויפגעשטעלט, האָט אונז געפיימט און געקלאָנגען אין די אויערן. מיין זאַפּאַס פון שניי-שפּאַקולן איז אונז דאָ צונגן געקומען זייער גוט, כאָטש דער דינער זאַמו

איז אדורכגעדרונגען אויך דורך די שאַטקעס פון די שפּאַקולן.
אַ קליינע פּאַרלייכטערונג האָט אָבער אונז געבראַכט דער שטורם,
ווען ער האָט זיך געטראָגן פון מערב-זייט: ער האָט פאַרשאַטן
און אויסגעגלייכט דעם שפּוע פון די בערגלאַך און האָט אויך
פאַרגלייכט דער אַראָפּגאַנג צו מזרח. דאָס איז געווען אַ ריזיקע
אַרבעט און, פאַרשטייט זיך, אַז נאָר אַ שטורמווינט איז זי געווען
בכח אויסצופירן.

אונזער האָפּנונג, אַז פאַרנאַכט וועלן מיר דערזען נידעריקע
בערגלאַך, אָדער מיר וועלן זיך אָנשטויסן אויף ברענהאַלץ, איז
נישט מקוים געוואָרן. מיר האָבן נאָך אַלק אַרומגעבלאַנקעט אין
טיפּן זאַמד. אילזאַם באַזי איז איצט געווען אונזער לאַצמאַן און,
אַלס אַזעלכער, האָט ער צו זיך קיין גלייכן נישט געהאַט. מיט
אַ לייכטן טריט איז ער זיך געגאַנגען פאַרויס מיטן קאַמפּאַס אין
דער האַנט. מיר זיינען געגאַנגען גלייך צו מזרח, ווייל אין אַס
דער ריכטונג האָט געדאַרפט זיין דער קירצסטער מהלך צום
טייך כּאַטאַם-דאַריאַ. דער קאַראָוואַן איז געגאַנגען לאַנגזאַם און
זיגאַגיש לויט אילזאַם באַזיס שפורן. יעדעס מאָל, ווען ער האָט
זיך אין דערווייטן אָפּגעשטעלט, האָט עס געמאַכט אויף אונז
אַן איינדרוק פון פּחד: ער פּלעגט אַרויפקלעטערן אויף אַ זאַמד-
פּיראַמידע און, מיט דער האַנט איבער די אויגן, פּלעגט ער
לאַנג קוקן צו מזרח, אויסצוגעפינען עפּיס אַ דורכגאַנג צום
צווייטן באַרגרוקן. אַזויאַרם האָבן מיר שוין געוואוסט, אַז דער
וועג שמעקט מיט צרות און אַז מיר וועלן ווידער מוזן זיך אַ
קער טאָן אָן דער זייט, אָדער צום צפּון, אָדער צום דרום.

מיינע לייט האָבן אַלע מאַרשירט צופּוס, שטום און מיד, באַ-
טויבט פון דער היץ. אָפּט זיינען זיי געבליבן שטיין, כדי צו
טרינקען; אָבער דאָס וואַסער אין אונזערע אייזערנע פּלעים האָט
געהאַלטן דרייסיק גראַד וואַרימקייט און האָט שלעכט געשטילט
דעם דורשט. פּונדעסטוועגן האָבן מיר געטרונקען גאָר אָן שיעור,
כדי צו פאַרשטאַרקן די שוויצונג, ווייל אויפן ווינט האָט דאָס
לייב זיך שטאַרק אָפּגעקילט דערפּון.

מיר האָבן זיך צופגעשטעלט אויף אַ הויכן בערגל, צו טרינקען
ווידערצאמאָל וואַסער און זיך עטוואַס אַריענטירן אין דער לאַגע.
אויך דער שעפט און דער אַרימער יאָלדאָש, וועלכע זיינען
פאַרשמאַכט געוואָרן פון דורשט, האָבן איצט באַקומען וואַסער
צו זאָט. יאָלדאָש איז גאָר ווילד-פריילאָך געוואָרן, ווען מען האָט
זיך גענומען צו די וואַסער-געפעס: ער בלעגט דער ערשטער
צושפרינגען, דרייען מיטן וויידל, טאַנצן און בילן. דער שעפט
איז געגאַנגען מיט אונז, געטריי ווי אַ הונט און מיינע לייט
האָבן אים אַזוי ליב באַקומען, אַז זיי האָבן געזאָגט, זיי וועלן
בעסער פאַרהונגען, איידער צו שעכטן אים.

ביספאַכוויוו זיינען אויך די קעמלען מיד געוואָרן און ווען זיי
בלעגן אַנידערפאַלן, פלעגן זיי שוין נישט קאָנען אויפשטיין
אַליין. מיר זיינען דעריבער קוים אַדורכגעגאַנגען דרייצען קילאָ-
מעטער, ווען מיר האָבן זיך געמוזט אָפּשטעלן און אויבשלאַגן
אונזער לאַגער אויף אַ הויכן האַרטן שטח. אַרום איז געווען אַזוי
טרוקן, אַז מיר האָבן זיך אפילו נישט געפרובט צו גראַבן אַ
ברונען. נאָך דער גענדיקטער לאַגער-אַרבעט, האָבן אַלע מיינע
לייט זיך אויסגעזעצט אויף דער ערד און ס'האָט זיך אָנגעהויבן
אַ שמועס וועגן דעם פאַרגאַנגענעם טאָג און וועגן די האָפּנונגען
אויף מאַרגן. ס'איז געווען אַ פרייד צו הערן, ווי אילזאָס באַי
האָט זיך באַמייט צו באַרוהיקן דעם עולם און צוצוגעבן אים מוט.
ער האָט דערציילט וועגן אונזערע בריעדריקע נסיעות, וועגן די
שניימאַסן און גליטשערס אויפן באַרג מוכטאַג-אַטאַ, וועלכע זיי-
נען געווען פיל ערגער, ווי דער זאַמד, וואָס האָט אונז איצט
אַרומגעכאַפט ווי אַ ים.

אויף צומאָרגנס האָב איך געמאַכט אַ שרעקלאַכע אַנטדעקונג. מיר
איז עפּיס קשה געוואָרן, פאַרוואָס דאָס וואַסער אין די פלים
קלאַפט זיך אַזוי עפּטער אָן די ווענט. האָב איך אַ קוק געמאַך
אין די פלים אַריין און האָב דערנען, אַז מיר האָבן וואַסער
קוים נאָר אויף צוויי טעג! אין גרויכ אויפּרעגונג האָב איך גע-
פרעגט ביי מיינע לייט, וואָס באַדייט עס און פאַרוואָס האָט מען
מיך נישט געפּאָלגט, ווען איך האָב געהייסן, מען זאָל אָנגיסן

אין די כלים וואסער אויף צען טעג. האָט מען מיר געענטפערט, אַז דעם וואַסער-זאָפּאָס האָט יאָלטשי באַשטימט. אַז איך האָב אים אויסגערעדט דעריבער, האָט ער מיך פאַרזיכערט, אַז איך מעג זיך זיין גאַנץ רוהיק, ווייל פון דער לעצטער אָזערע ביז דער געגנט, וואו מיר וועלן האָבן גענוג וואַסער, געדויערט נישט מער ווי פיר טעג. ס'הייסט אַלזאָ, אַז אין צוויי טעג אַרום וועלן מיר זיין ביי אַ וואַסער. די מאַפעס, וואָס איך האָב ביי מיר געהאַט, האָבן דאָס טאַקי באַשטעטיקט, און ווייל זיינע ביז-אַהעריקע אָנווייזונגען זיינען על-פי-רוב געווען ריכטיקע, האָב איך זיך באַרוהיקט. איטלאַכער פון אונז איז געווען איבערצייגט, אַז מיר וועלן אין מזרח געפינען וואַסער אויך אַזוי שנעל, ווי אין מערב. קיינער האָט דעריבער נישט גערעדט וועגן דעם, אַז מען מוז גיין צוריק נאָך וואַסער. אַך, וואָס פאַר אַ יסורים און פאַרלוסטן מיר וואָלטן פאַרשפּאַרט, ווען מיר וואָלטן זיך אַב-שלאָסן צו גיין תּיכּף צוריק נאָך וואַסער!

איצט האָבן מיר שוין, נאַטירליך, געמוזט אָנהויבן קאַרגן מיטן וואַסער. די קעמלען האָבן מיר קיין וואַסער שוין מער גאַרנישט געגעבן. איך האָב אָנגעזאָגט אילזאַם באַיען, ער זאָל קיין מינוט נישט אַראָפּלאָזן די אויגן פון די כלים מיט וואַסער.

גענארטע צייכנס.

יז איצט האָבן מיר פֿאַר אונזער לאַגער געפונען אַ פעסטן ליימיק-זאַלציקן באָדן. כאַטש דער ליים איז געווען אַזוי שימער, אַז ער פֿלעגט זיך צעפֿאַלן אויף שטויב, ווי נאָר מען פֿלעגט אַרויפטרעטן אויף אים, פונדעסטוועגן איז ער געווען האַרטער פֿאַרן זאַמד. דער ליים איז באַשטאַנען פון די גרונט-רעשטלאַך פונם אַזיאַטישן מיטללענדישן ים, וועלכער האָט זיך דאָ באַוועגט מיט טויזנטער יאָר פריער. דאָס, וואָס דער באָדן איז דאָ נישט אומעטום גלייך, האָט געשטאַמט דערפֿון, וואָס דער ים איז נישט אומעטום גלייך טיף.

פון איצט אָן אָבער האָבן מיר שוין מער אַזאַ באָדן נישט באַגעגנט. אַלץ אַרום איז געווען נאָר זאַמד—סיי אויף דער ערד סיי אין דער ערד. מיר זיינען איצט געווען אינם ערגסטן טייל פונם מדבר.

איך בין אַ גאַנצן טאָג געגאַנגען צופוס, טיילווייז כדי צו שאַנעווען מיין טייערן קעמל, טיילווייז כדי נישט צו זיין קיין מיוחס קעגן מיינע לייט און צוגעבן זיי מוט. איין קעמל האָט אָנגעהויבן זיך אָפצושטעלן, כאַטש זיינע פירער האָבן אַזוי שטאַרק געצויגן אים פֿאַרויס, אַז די לייצע האָט זיך עטלאַכע מאָל איבערגעריסן. משמעות, אַז ביים קעמל איז שוין געווען פֿאַרצאָלזירט די נאָז, אין וועלכער ס'איז געווען אַדורכגעצויגן די רינג מיט דער לייצע, און ער האָט גאַרנישט געשפירט דעם זויטאָג פון דעם, וואָס מען שלעפט אים. לסוף האָט דער קעמל זיך גאָר אַנידערגעלייגט און איז אויפגעשטאַנען ערשט דאָן, ווען מיר האָבן די משא אַראָפגענומען פון אים און פֿאַנאָדערגעלייגט

זי אויף די איבריגע קעמלען. אָבער אויך איצט האָט ער זיך
וויילעווייז אָפגעשטעלט און איז שטענדיק אָפגעשטאַנען פון קאַ-
ראַוואַן. און דער ערשטער „מדברשיף“ איז קאַליע געוואָרען...

מיר האָבן אומגעדולדיק אויסגעשפירט די געגנט צו מזרח. אומ-
זיסט! בערגלאַך זאַמד, ווי ווייט עס כאַפט דאָס אויג. פּלוצלונג
האָט אונזער האָפנונג אויפגעלעבט: צווישן די קעמלען האָט אָנ-
געהויבן זשומען אַ פליג און אָט האָבן מיר געגלויבט, אַז זי
איז געקומען צו אונז פון אַ נאַנטער לאַנקע, אָדער אפשר איז
די פליג געלעגן ערגעץ-וואו אין פעלץ פון אַ קעמל און איז
געקומען מיט אונז צוזאַמען?...

מיר האָבן זיך אָפגעשטעלט אויף אַ שעה צייט, דער שוואַכער
קעמל זאָל זיך קלאַנען אויסרוען. מיר האָבן אים געגעבן אַ לי-
טער וואַסער און אַ היפש ביטל היי פון זיין זאַטל. דער קעמל
האָט געפרעסן מיטן גרעסטן חשק, ווען מיר האָבן אים אַראָפגע-
נומען זיין זאַטל, האָבן מיר דערזען אויפן רוקן אַ שרעקלאַכע
וואונד; ס'האָט זיך אַרויסגעזען אַ שטיק רוי פלייש און דער
זאַטל האָט עס שטענדיק געריבן. וואָס פאַר אַ יסורים האָט ער
געמוזט אויסשטיין, בשעת ער האָט געטראָגן זיין משא אויף אַזא
וואונד! איצט האָבן די פיס אונטער אים געציטערט, די צונג
איז ביי אים ווייט געווען און ווען מיר האָבן אים איבערגעלאָזן
מיט מוכאַמעד שאַ און דער קאַראַוואַן איז זיך אַוועקגעגאַנגען
ווייטער, האָבן מיר נאָך לאַנג געהערט זיין ברילן.

די העכסטע זאַמדבערג האָבן איצט געהאַלטן פופציק—זעכציק מע-
טער אין דערהויך, די גידעריקע—ביז דרייסיק—פינפאונדרייסיק
מעטער. אונזער האָפנונג האָט זיך ווידער צעפלאַקערט: אויף
איין זאַמדבאַרג האָבן מיר דערזען אַ שוואַרצן ראָב. ער האָט
זיך אויפגעהויבן און האָט זיך געדרייט איבער דעם קאַראַוואַן.
פאַרשטייט זיך, אַז נישט פון פאַרגעניגן וועגן איז ער פאַר-
פּלויגן גאַנץ ווייט אין מדבר אַריין, —מסתם איז נישט ווייט גע-
ווען אַ לאַנקע אָדער אַ טיך.
זען מיר זיינען דורכגעגאַנגען צוואַנציק קילאָמעטער ווייטער,

האָט אַ צווייטער קעמל זיך אָפגעזאָגט צו גיין ווייטער. האָבן מיר געמוזט אויפשלאָגן אונזער לאַגער. נאָכדעם האָבן מיר די קעמלען אויסגעטיילט די פּאַרציעס היי און שטרוי. מיין מיטאָג איז אויך געווען זייער איינפאַך: איך האָב געמוזט זיך צופרידן-שטעלן מיט טיי, ברויט און קאָנסערוון, מיינע לייט האָבן באַ-קומען טיי, ברויט און געברענט מעל. אונזער קליינער זאַפּאַס ברענהאַלץ האָט זיך שוין געהאַט געענדיקט, מיר האָבן דערל-בער געמוזט צעהאַקן איינעם פון אונזערע הייצערנע קאַסטנס.

אין אָונט האָב איך אין מיין געצעלט ווידער געהאַט געסט—צוויי לוסטיקע פּליגן. צי האָט זיי דער ווינט פון נאַנטן וואָלד געבראַכט אַהער, אָדער אויך זיי זיינען מיט אונז געקומען? הע-כער פון אַ דרייטאָגיקער נסיעה קאָנען מיר בשום אופן נישט זיין ווייט פון טייך, אָבער פאַרן טייך וועלן דאָך מסתם זיין פאַפּלען, אָדער אפשר גאָר אַ גאַנצער וואָלד. ביי דערדאָזיקער מיינונג האָבן זיך געהאַלטן אַלע מיינע לייט.

ווען דער קאַראָואַן איז אויף צומאַרגנס אַרויסגעטראָטן אין וועג אַריין, בין איך אַליין אַוועק צופוס אין דער מזרח-ריכטונג, כדי צו זוכן אַ גוטן דורכגאַנג. פון דעמאָלט אָן בין איך שוין שטענ-דיק געבאַנגען צופוס און, כדי צו מעסטן די ווייטקייט, האָב איך געצייילט מיינע טריט. דאָס האָט מיך אָבער אָנגעשטריינגט, ווייל דאָס האָט געפּאָדערט אַ קאַנצענטרירטע אויפּמערקזאַמקייט.

אונזער לאַגער איז באַלד פאַרשוואונדן הינטער מיר, איך בין געווען אַפּסטאָלוט איינזאַם און אַליין אין גרויסן מדבר. נאָר איין פּליג האָט מיך באַגלייט און איך האָב זי יעדעס מאָל אָנגעקוקט מיט זייער פריינדלאַכע אויגן. די זאַמדבערגלאַך האָבן מיר אויס-געוויזן עטוואָס נידריקער, ווי די פריערדיקע. איך האָב מיך געפרובט צו האַלטן אויף דערזעלבער הויכקייט, כדי די קעמלען זאָלן פאַרשפּאַרן צו קלעטערן אויף די בערג און דערנאָך זיך אַרונ-טערצולאָזן אין טאַל אַריין. באַלד אָבער האָבן די בערגלאַך זיך ווידער אויפּגעהויבן ביז פּעריציק-פּופציק מעטער הויך, און ווען

איך בין געשטאנען אויף אַזאַ באַרג, איז פאַר מיר געלעגן זייער אַ טיפער טאָל. די משופעדיקע זייטן האָבן זיך געצויגן צו מזרח און צו דרום-מזרח, — אַ באַווייז, אַז אין די לעצטע טעג האָט דאָ געבלאָזן אַ ווינט פון צפון-מערב. אויך איצט האָט זיך אויפגע-הויבן אַ פריש ווינטל און האָט אונז עפטער אָנגעטראָגן קליינע, ווייסע שטיקלעך פון פון עפיס אַ פלאַנצונג. אויף איין שפוע פון אַ באַרג האָבן מיר אפילו דערזען אַ פינטל דערנער, אָבער האָט די שוואַכע סמנים פון אָרגאַנישן לעבן האָט אָנגעטראָגן דער צפון-מערב-ווינט—אַלזאָ פון יענע געגנטן, פון וועלכע מיר זיי-בען געקומען!

אַרום מיטאַנצייט בין איך פון מידיקייט און דורשט כמעט גע-פאַלן פון די פיס. און די פליג האָט ווידער אַרום מיר גע-זשומט, און מיר האָט זיך געדאַכט, אַז זי זינגט מיר: „פרוב באַר, פרוב נאַכאַמאַל! גיי ביזן נאַנטן באַרג, גיי נאָך אַ טויזנט טריט און דו וועסט שוין זיין ביים טייך כאַטאַם-דאַריאַ און וועסט זיך דערקוויקן מיט זיינע וואַסערן!“

איך בין טויזנט טריט דורכגעגאַנגען און בין אַ טויט-מידער אַני-דערגעפאַלן אויפן רוקן פון באַרג. דרייצען קילאָמעטער האָב איך אָפגעמאַרשירט פאַרויס. מיט מיין ווייסן היטל איבערן קאָפּ האָב איך זיך אַנידערגעלייגט אויפן רוקן און בין אַנטדערעמלט געוואָרן. וואונדערלאַכע הלומות האָבן זיך דורכגעטראָגן אין מיין מוח. מיר האָט זיך געדאַכט, אַז איך ליג אויפן פרישן גראַז אין שאַטן פון אַ זילבערפאַפּעל מיט זיין דיקער קאָרע. דער ווינט בלאָזט צווישן זיינע דינע בלעטער און זיי שעפטשען און דער-ציילן עפיס וואונדערלאַכע סודות. אין דערווייטן האָב איך גע-הערט, ווי דאָס וואַסער פאַטשט דעם ברעג, האַרט ביי מיין בוים. אויבן, אין דערהויך, צווישן די צווייגן זיצט זיך אַ פויגל און פייפט מיר עפיס אַ וואונדערשיין לידל.

אַ פאַרשטיקטער קלאַנג האָט מיך פלוצלונג אויפגעוועקט פון מיי-בע הלומות און איך האָב מיך דערשראָקן אַרומגעקוקט: אַך, דאָס איז געווען דער קלאַנג פון מיין קעמל-גלאַק, וועלכער האָט מיר דערמאַנט די טרויעריקע ווירקלאַכקייט. מיין קאָפּ איז געווען

שווער, ווי בליי און מיינע אויגן זיינען ווי פארבלענדט געוואָרן
פונם אייביק-געלן זאַמד.

די קעמלען זיינען געגאַנגען הינקענדיק. זייערע אויגן זיינען
געווען אויסגעלאָשן און זיי האָבן אפילו פאַרלאָרן דעם חשק
צו זוכן עפּיס פאַשע. זיי האָבן שווער געאַטעמט און געטראַגן
מיט די בייכער. געווען זיינען אין קאַראַוואַן נאָר זעקס קעמלען.
די איבריקע צוויי זיינען אָפּגעשטאַבען אין וועג און האָבן באַ-
דאַרפט קומען ערשט שפּעטער.

צווישן די בערגלאַך האָבן זיך איצט געצויגן טיילן, באַדעקט מיט
זייער אַ דינעם שטויב, אין וועלכן מיר זיינען געזונקען. ווי אין
אַ שיטערער בלאַטע. מיר האָבן דעריבער געמוזט זיך האַלטן
ווייטער פון אַזעלכע ערטער. מיר האָבן געמאַכט אַן אומגעריכט-
טע אַנטדעקונג: מיר האָבן געפונען אַ סקעלעט פון אַן אייזל
אָדער, ווי מיינע לייט האָבן געגלויבט—פון אַ ווילדן פּערד. די
ביינער זיינען געווען ווייס, ווי קרייד און אַזוי מירביק, אַז ביי
דער ערשטער באַרירונג האָבן זיי זיך צעשאַטן ווי אַש. ווי
קאַנג איז דאָ געלעגן דער אייזל, אָדער דאָס פּערד? אפּשר
טויזנט יאָר, ווייל דער טרוקענער זאַמד האָט געהאַט די אייגן-
שאַפט צו קאָנסערווירן אַרגאַניזמען. ווי עס שיינט, האָט דאָ
דער ווינט אַראָפּגעטראַגן אַ באַרג זאַמד און האָט אַזויאַרום אָפּ-
געדעקט דער באַהאַלטענעם סקעלעט.

פון מידיקייט און דורשט זיינען מיר אַלע אַזוי שטאַרק אָפּגע-
שוואַכט געוואָרן, אַז מיר האָבן ווייטער געקאָנט אַדורכגיין נאָר
צוויי מיט אַ האַלבן קילאָמעטער. ענדלאַך האָבן מיר אויפגעזוכט
אַ קליין שטחל מיט אַ האַרטן ליימיקן באַדן און דאָ האָבן מיר
זיך אָפּגעשטעלט. אויך דאָ האָבן מיר געמאַכט אַן אויסטערלישע
אַנטדעקונג: קליינע, ווייסע, מירביקע הייזלאַך פון שנעקן, עטלאַ-
כע קיילעכדיקע שטינדלאַך, גלאַט, ווי געשליפּן, עטלאַכע מוש-
לען און אַ מאַסע פּערלמוטערנע שאַלעכעלאַך. ס'איז קיין ספק
נישט, אַז דאָ איז פאַר פיל טויזנטער יאָרן געווען אַ ים, ווייל
נאָר דאָס וואַסער האָט געקאָנט אַזוי גוט אויסשלייפּן די שטיין-
דלאַך און די מושלען

ווען מיר האָבן דורך דער שפּאַקטיוו באַטראַכט די געגנט, האָבן מיר באַמערקט, אַז אויף אונזער מאַרשרוט איז דער זאַמד גע-
וואָרן נידריקער. פון אונזער לאַגער, גישט ווייט, האָבן זיך נאָך
געזען בערגלאַך פון צען—פּופּצען מעטער הויך. אפשר וועלן
מיר מאַרגן שוין האָבן דעם הויכן זאַמד הינטער אונז און
די וועלדער פון כאַטאַם-דאַריאַ פאַר אונז? די דאָזיקע האַפּנונג
האַט אונז אויפגעמונטערט און ווען מיר האָבן אויפגעשטעלט אונ-
זער געצעלט, זיינען מיר געווען זייער באַוועגלאַך און פּריילאַך.

פאַרנאַכט זיינען געקומען אין לאַגער אַריין אויך מוכאַמעד שאַ
און יאָלטיש. זיי זיינען געווען מיד און דורשטיק. די קעמלען
האַבן זיי איבערגעלאָזט אין מדבר, ווייל יענע האָבן זיך אָפּגע-
זאָגט צו גיין מיט זיי. שפעט אין אָוונט האָב איך געשיקט נאָך
זיי אַ מענטשן. אין דער קיילער לופט פון אָוונט זיינען די קעמ-
לען געקומען צו פּוחות און אַרום האַלבער נאַכט האָט מען זיי
געפּראַכט אין לאַגער. אין דעם אָוונט איז אונזער קאַראַוואַן
צום לעצטן מאָל געווען „אינגאַנצן מיט אַלעמען“.

מיר גראָבן אַ ברוּנען.

ויפּזושטעלן מיין געזעעלט האָבן מיר דעם אנדערן טאָג שוין מער קיין פּוּח נישט געהאַט און דעריבער האָבן מיר זיך אויסגעלייגט אונטערן פּרייען הימל. אַרום זעקס אין אָונט איז מיר פּלוצלונג איינגעפאַלן צו מאַכן אַ פּראָצע און גראָבן אַ ברוּ-נען. אילזאַם פּאַי און קאַזים האָבן תּיפּף גענומען זיך פאַר דער אַרבעט. קאַזים האָט פּאַרקאַטשעט די אַרבל, אַ שפּיי געטאַן אין די הענט אַריין און מיט געזאַנג אָנגעהויבן גראָבן דעם טרוקע-נעם לייט. באַלד האָבן זיך גענומען צו דער אַרבעט אויך מו-כאַמעד שאַ און יאָלטשי. דער לעצטער האָט דעם גאַנצן טאָג קיין וואָרט נישט גערעדט און איך האָב פּראָסט נישט געקאַנט קוקן אין זיינע גנבהשע אויגן. איצט האָט ער חוּזק געמאַכט פּון אונזער אומזיסטער אַרבעט. וואָסער איז געוויס פאַראַן אין דער ערד, אָבער ביי אַ טיפּקייט פּון דרייסיק קלאָפּטער. ווען מען האָט זיך אָבער איינגעגראָבן איין מעטער טיף אין דער ערד און דער זאַמד, געמישט מיט לייט, איז פּייכטער געוואָרן, האָט זיך יאָלטשי פאַרשעמט.

נאָכן עסן האָבן מיר אַליץ געגראָבן דעם ברוּנען. ער איז שוין געווען אַזוי טיף, אַז די גרעבער זיינען שוין אינגאַנצן געשטאַ-נען אין אים און האָבן מער נישט געקאַנט צוויסוואַרפּן דעם אויסגעגראָבענעם זאַמד. מיר האָבן דעריבער זיך גענומען צוויי-שלעפּן דעם זאַמד מיט אַן עמער. אַרום ברוּנען איז שוין גע-וואָרן אַ היבש בערגל. איך האָב אים פּאַנאָנדערגעוואָרפּן, פּדי צו קאַנען אָנלייגן פּרישן זאַמד פּון ברוּנען. די היץ האָט געהאַלטו כּמעט ניינאונצוואַנציג גראַד. ביי אַ מע-

טער טיף אין דער ערד, איז געווען נאָר זעכצען גראַד היץ, אַנדערטאלבן מעטער טיף—נאָר צוועלף גראַד. ס'איז געווען אַ בחת אויסצוציען זיך אויפן אָנגעוואָרפֿענעם קאַלטן זאַמד, דאָס וואַסער אין אונזער לעצטער כּלי האָט געהאַלטן ניינאונצוואַנציק גראַד וואַרימקייט. מיר האָבן די כּלי אַריינגעשטעלט אין זאַמד, און דאָס וואַסער האָט זיך אָפּגעקילט.

דער זאַמד איז לאַנגזאַם געוואָרן פּייכטער. ביי אַ טיפּקייט פון אַ צוויי מעטער איז ער געווען אַזוי פּייכט, אַז מען האָט אים געקאַנט קנעטן מיט די הענט און מיר האָבן מיט פאַרגעניגן צוגעלייגט אים צום הייסן שטער.

אַזוי האָבן מיר אַ פּאָר שעה לאַנג געאַרבעט. די אַרבעטער זיי-בען מיד געוואָרן. דער שווייס איז גערונען ביי אַלעמען פון פנים אויפן האַלד. מען האָט אַלץ אָפּטער געמוזט אָפּשטעלן די אַרבעט און מיר האָבן געטרונקען פון אונזער כּלי זייער פּיל, נאָר אָן זאָרג, אין דער האַפּנונג, אַז זייער ברונען וועט אונז באַלד גיבן וואַסער. ווען ס'איז שוין געוואָרן פּינטער, האָבן מיר אָנגעצונדן אין ברונען ליכט. דער אינטטינקט האָט אויך די קעמלען צוגעטריבן צו אונזער ברונען. מיט אַן אויסגעצויגענעם האַלדו האָבן די קעמלען באַשמעקט דעם קאַלטן, פּייכטן זאַמד, אויף וועלכן דאָס הינטל יאָלדאָש האָט זיך געקיקקט מיט פאַר-געניגן, מיט אויסגעשטרעקטע פּיס און אַ פאַרריסענעם וויידל. אפילו די הינער זיינען זיך צונויפגעלאָפּן און געגלאָצט מיט די אויגן אויף אונזער אַרבעט.

נישט געקוקט אויף אונזער מידקייט, האָט קיינער פון אונז נישט געטראַכט זיך אויסצורוען. מיר האָבן פאַרצווייפֿלט געאַרבעט וויי-טער. ביי אונז איז שוין רעכט געווען אַ גאַנצן טאָג דאָ צו בלייבן. מיר מוזן האָבן וואַסער! מיר זיינען גשטאַנען אין אַ קרייז אַרום ברונען. קאַזים האָט אונטן געגראָבן שטייענדיק גאָר נאַקעט און שוואַך באַלויכטן פונם ליכטל. ס'איז געווען אַ גאַנץ פאַנטאַסטיש בילד. פּלוצלונג האָט קאַזים אַ וואָרף געטאָן די לאָ-פּאַטע און האָט אויפגעהערט צו גראָבן. ער האָט אַרויסגעלאָזט

א פאַרצווייפלט געשריי און מיר זיינען געבליבן שטיין אַרום, ווי פאַרצײזירט.

—וואָס איז געשען? וואָס איז דאָרט?—האָבן מיר אין שרעק גע-פרעגט.

—דער זאַמד איז שוין ווידער טרוקן, ווי ביין.—האָט קאָזים גע-ענטפערט פון גרוב אַרויס.

מיר האָבן ווידער געפרובט גראָבן און אָט האָבן מיר זיך אי-בערצייגט, אַז ביי אַ טיפקייט פון דרייהונדערט און דרייצען סאַנטימעטער איז דער זאַמד געוואָרן אַזוי טרוקן, ווי די אוי-בערפלאַך פון מדבר. די פריערדיקע פייכטקייט האָט, וואַרשיינ-לאַך, געשטאַמט פונם ווינטערדיקן שניי, וואָס איז פאַרבליבן אונטערן זאַמד און האָט זיך נאָך נישט אינגאַנצן אויסגעדאַמפט.

דריי שעה האָבן מיר אַלזאָ אומזיסט פאַרשווענדט אונזערע כוחות! ערשט איצט האָבן מיר זיך געכאַפט, ווי מיד מיר זיינען. שלאָף און אָן ווילן זיינען מיר צוגעפאַלן צום זאַמד אין אַ ביטערער פאַרצווייפלונג. אָבער מיר האָבן זיך געהיט צו קוקן איינער דעם אַנדערן אין די אויגן אַריין. יעדערער האָט נאָר געטראַכט זיך אויסצושלאָפן נאָך דער שווערער אַרבעט.

פאַרן שלאָף האָב איך מיט אילזאַם באַיען אַרומגערעדט וועגן אונזער פאַרצווייפלטער לאַגע. לויט די מאַפעס, האָבן מיר גע-האַלטן נישט ווייט פון טיין כאַטאַם-דאַריאַ, אָבער מיר האָבן זיך געמוזט ריכטן אויף דאָס ערגסטע. וואַסער האָבן מיר געהאַט נאָר אויף איין טאָג, האָט מען עס געמוזט איינטיילן אַזוי, אַז עס זאָל קלעקן אויף דריי טעג. פאַר יעדערן איז אויסגעקומען צוויי גלאָז וואַסער אַ טאָג. די קעמלען האָבן שוין געמוזט זיך צופרידנשטעלן גאָר אָן וואַסער.

דאָן האָבן מיר זיך אויך געלייגט שלאָפן, בשעת די קעמלען זיינען, ווי עלנטע קרבנות, געשטאַנען אַרום אונזער „ברונעז“, וואַרטנדיק אויף וואַסער...

די ערשטע קרבנות.

לך, און וואָס מיר האָבן נאָר געקאָנט אויסקומען, האָבן מיר איבערגעלאָזט דעם טאָג (27 אַפּריל) אין לאַגער. די קעמ-לען האָבן מיר געגעבן צו פרעסן היי און שטרוי פון אַ זאָטל און, ווען זיי האָבן נאָכן פרעסן זיך דורשטיק אַרומגעקוקט נאָך אַ ביסל וואַסער, האָבן מיר זיי באַפּייכט די ליפּן מיט אַ פּאַר טראָפּנס.

נאָכדעם, ווי איך האָב אויסגעטרונקען מיין ביסל טיי, האָב איך זיך געלאָזט גיין צו מזרח. די בערגלאַך זיינען נידריקער גע-ווען, ווי ביז אַהער, סך הכל צען מעטער הויך. באַלד אָבער האָב איך זיך ווידער דערזען צווישן בערג, וואָס האָבן זיך גע-צויגן פון מזרח צו מערב. קיין שום שפור פון לעבן, קיין איינ-ציקע טאַמאַריסקע אויפן האַריזאָנט! איך האָב געקוקט אין מיין שפּאַקטיוו ווייט-ווייט צו מזרח, אפשר וועל איך דאָרט דערזען די טונקעלע ליניע פון די וועלדער אַרום טייך—אומזיסט! זאַמד און הימל, מער זע איך גאָרנישט.

ווען איך האָב זיך אַראָפּגעלאָזן פון איין בערגל, האָב איך דער-זען עפּיס אַזוינס, וואָס איז געווען ענלאַך צו אַ וואַרצל. איך האָב זיך איינגעבויען און געוואַלט עס אויפהויבן. פּלוצלונג אָבער איז עס פאַרשוואונדן געוואָרן: דאָס איז געווען אַן עגדיש, פון דערזעלביקער קאָליר, ווי דער זאַמד. דער עגדיש איז פאַר-שוואונדן געוואָרן אין אַ קליין לאַך אונטערן בערגל. פון וואָס האָט דער עגדיש דאָ געלעבט? צי האָט ער זיך דען נישט גע-נויטיקט אין איין טראָפּן וואַסער?

נאָך אַ מאַרש פון פיר מיט אַ האַלבער שעה האָט דער קאַראָוואַן

מיך אָנגעפֿאַגט. די לייט זיינען דעם גאַנצן טאָג גוט געגאַנגען,
ווייל די היץ איז היינט געווען נישט גרויס. אויפן הימל זיינען
געלעגן לייכטע וואָלקנס. נאָר מוכאַמעד שאַ מיט די ביידע
קראַנקע קעמלען איז אָפּגעשטאַנען אין וועג.

הויך, הויך איבער אונז זיינען געפלויען צוויי ווילדע גענו צו
צפון-מערב. אַן אויגנבליק האָט אונזער האָפּנונג ווידער אויפגע-
לעבט: אפשר פליען זיי טאָקי פון כאַטאַם-דאַריאַ צו די קליי-
נע אָזערעס, וואָס מיר האָבן פריער פאַרלאָזן צווישן די בערג?
באַלד אָבער האָבן איינגעזען, אַז דאָס איז אַ לעכערלאַכע
טרייסט. ווען די גענו פליען הויך, קומען זיי פון גאַנץ ווייט
און פליען ווייט. אַ מדבר פון דרייהונדערט קילאָמעטער איז פאַר
זיי אַ קלייניקייט: זיי פליען אים אַריבער און שטעלן זיך אין
ערגיץ נישט אָפּ.

אין דעם טאָג האָבן די זאַמד-בערג דערגרייכט ביז זעכציק מע-
טער הויך. די הויך פון די בערג האָבן איך אַוואַרום געשטאַצט:
אויף מיין בלייפעדער האָבן איך איינגעשניטן הונדערט גלייכע
קאַרבן. שטייענדיק אונטערן באַרג, האָבן איך געהאַלטן דעם בליי-
פעדער פאַרן אויג און אָט האָבן איך געזען, אַז די הויך פון אַ
קעמל פאַרנעמט אויף מיין בלייפעדער איין קאַרבן. דאָן האָבן
איך געציילט, וויפיל קאַרבן ס'פאַרנעמט די הויך פון באַרג. אַזוי-
אַרום האָבן איך געוואוסט, וויפיל קעמלען מען מוז אויסשטעלן
אויף איינאַנדער, פּדי צו באַקומען די הויך פון אַ באַרג. ווען
איך האָבן איינמאַל פּרובירט מעסטן געאַמעטריש, האָבן איך געזען,
אַז מיין דאָזיקע מעטאָדע איז אַ ריכטיקע.

יאָלדאָש האָט היינט געבילט און געיאָמערט און נישט אָפּגעטראָטן
פון דער וואַסער-פּלי. ער האָט געקראַצט אומאויפהערלאַך דעם
זאַמד, געביסן די ערד, אַ שטייגער, ווי ער וואָלט געזוכט וואַ-
סער. ווען איך האָבן זיך אַ ביסל צוגעזעצט, האָט ער זיך אַנגי-
דערגעזעצט געבן מיר און האָט מיר געקוקט שאַרף אין די אויגן
אַריין, אַ שטייגער, ווי ער וואָלט מיך געפרעגט, צי ס'איז נאָך
פאַרען האָפּנונג צו באַקומען וואַסער. איך האָבן אים געגלעט אויפן
קאָפּ און אָנגעוויזן צום מורד, אַלס צייכן, אַז דאָרט מוז זיין

וואסער. דאן האָט ער אָנגעשפּיצט די אויערן און זיך געלאָזט
לויפן אַהין. באלד איז ער אָבער, אַ פאַריאושטער, געקומען צוריק.

אויף אַ באַרגרוקן, וואָס אילזאָם באַי האָט מיט גרויס מי אַרויפ-
געקלעטערט אויף זיין העכסטן שפיץ, האָבן מיר זיך אָפּגעשטעלט
ליינגער, כדי אויסצופאַרשן גוט דעם האַריזאָנט. אָבער אין ער-
גיץ האָבן מיר גאַרנישט באַמערקט אַזעלכעס, וואָס זאָל דערווייזן,
אַז מיר שטייען נאָנט פון אַ וואַלד אָדער פון אַ וואַסער. אומעטום
הויבן זיך ריזיקע זאַמדבערג. פונדעסטוועגן האָבן מיר באַשלאָסן
צו גיין דעם טאָג אַזוי לאַנג, ווי נאָר די קעמלען וועלן קאָנען
אויסהאַלטן.

אין אָונט, אַרום זעקס אַ זייגער, האָבן שוין די קעמלען מער
נישט געקאָנט גיין. אַז מיר האָבן אויפגעשטעלט אונזער לאַנער
נומער פופצען, איז אויך געקומען מוכאַמעד שא, אָבער אָן די
קראַנקע קעמלען. ער האָט זיי איבערגעלאָזט אין מדבר, ווייל זיי
האָבן זיך נישט געקאָנט רירן מער פון אַרט.

—ווען מיר וועלן אין אָונט באַקומען וואַסער—האָט ער געזאָגט,—
וועלן מיר זיי נאָך קאָנען ראַטעווען.

דידאָזיקע ידיעה האָט געמאַכט אויף מיר אַ געוואַלטיקן איינדרוק.
ווען איך וואָלט געווען דערביי, וואָלט איך בעסער די קעמלען
דערשאַסן, ווייל איצט וועלן זיי מוזן אומקומען מיט אַ שרעק-
לאַכן לאַנגזאַמען טויט. דאָס בין איך שולדיק, וואָס אָט די אַרי-
מע באַשעפענישן וועלן מוזן זיך געזעגענען מיטן לעבן אויף אַזאַ
מין גרויזאַמען אופן. איך אליין בין פאַראַנטוואָרטלאַך פאַרן גאַנצן
קאַראָוואַן—פאַר די מענטשן, ווי פאַר די קעמלען. בשעת מוכאַ-
מעד האָט פאַרלאָזט די קעמלען, איז איינער פון זיי געלעגן
אויף דער ערד, דער צווייטער איז נאָך געשטאַנען, אָבער זיינע
זיט האָבן זיך געוואַקלט. בשעת מוכאַמעד שא האָט אים פאַר-
לאָזן, האָט דער קעמעל טרויעריק געקוקט אין דער ריכטונג,
וואו דער קאַראָוואַן האָט זיך געפונען.

איך האָב מיך לאַנג נישט געקאָנט באַפרייען פונם דאָזיקן בילד.
ווען דער קעמל האָט מער גאַרנישט געזען פאַר זיך, האָט ער

זיך אַקער געטאָן צו זיין חבר און זיך אַנידערגעלייגט נעבן אים.
דאָן האָבן ביידע אויסגעשטרעקט דעם האַלז אויפן זאַמד, האַלב
פאַרמאַכט די אויגן און שווער געאַטעמט דורך די פאַרטרוקנטע
נאָזלעכער. און ווען די פאַרשמאַכטקייט זייערע איז גרעסער גע-
וואָרן, האָבן זיי זיך אַנידערגעלייגט אויף דער זייט. דאָס בלוט
אין די אַדערן האָט ביי זיי געשטראָמט אַלץ לאַנגזאַמער, די
גלידער האָבן אָנגעהויבן פאַרגליווערט צו ווערן, די הפסקות צווישן
איין אָטעם און דעם אַנדערן זיינען געוואָרן אַלץ לאַנגזאַמער.

און דאָן האָט עס זיך געענדיקט... דער שוואַכערער קעמל איז
מסתם פריער געשטאַרבן. ווי לאַנג האָט אָבער געדויערט די
גסיסה? נאָך לאַנג האָט מיך געעקבערט דער געדאַנק, אַז ווען
זיי וואָלטן נאָך ליינגער געלעבט, וואָלטן זיי אויף מאָרגן באַ-
גרעבן געוואָרן לעבעדיקערהייט אין זאַמד בשעתן שטורם...

אין זאמדשטורם באגראָבן.

וּם אַוונט האָבן זיך אין מערב אויפגעהויבן געדיכטע גרויע וואַלקנס, באַלאָדן מיט רעגן. די וואַלקנס האָבן זיך אויסגע-צויגן איבערן הימל, זיינען געוואָרן געדיכטער און פינסטערער און האָבן אונז גאָר היפּנאָטיזירט מיט זייער בילד. מיר האָבן אויסגעשטעלט אונזערע וואַסער-כלים אויסגעשפּרייט דעם לייחונט פון געצעלט אויף דער ערד און מיר זיינען אַלע געשטאַנען גרייט אויפצעהויבן די ברעגעס פון לייחונט, אויפצעוואַמלען דאָס וואַסער, ווי אין אַרעגן. אָבער די וואַלקנס האָבן זיך לאַנגזאַם געצויגן צו דרום און נישט געשיינקט אונז קיין איינציקן טראָפּן וואַסער.

מוכאַמעד שא האָט פאַרויכערט, נישט אַנדערש, אַז מיר זיינען פאַרכשופּט און אַז מיר וועלן שוין מער נישט אַרויס פונם מדבר. אילזאַם באַי האָט פעסט דערקלערט: „ערשט וועלן די קעמלען אונטערגיין איינער נאָכן אַנדערן און נאָך זיי וועט פאַלן דער גורל אויף אונז. דאָס איז גאַנץ נאַטירלאַך! יאַלטשי האָט חוּזק געמאַכט פון מיין קאַמפּאַס, וועלכער נאַרט אונז אָפּ און פירט אונז אין אַ קאַראַהאַד. ס'איז דעריבער אַלצאיינס, ווי לאַנג מיר גייען, דאָס בעסטע איז זיך נישט אַנצושטריינגען. ווייל אין עטלאַכע טעג אַרום וועלן מיר דאָך סיי-ווי-סיי שטאַרבן פון דורשט. איך האָב זיך באַמיט אים איבערצוצייגן, אַז דער קאַמפּאַס באַווייזט ריכטיק, און די גאַנצע צייט גייען מיר צו מורח. דער גאַנג פון דער זון דערווייזט דאָך עס אַמבעסטן. ער האָט אָבער גאַרנישט געוואַלט הערן וועגן דעם, טענהנדיק, אַז דער נעבל פון שטויב אוד דער פשוף האָבן געבראַכט דערצו.

אז מען קאן זיך אפילו אויף דער זון נישט פארלאזן.
דעם 28-טן אפריל האָבן מיר זיך אויפגעכאַפט פון אַן אומגע-
ווייגלאַך העפטיקן שטורם פון צפון-מזרח, וועלכער האָט געטריבן
אויף אונזער לאַגער געדיכטע וואַלקנס זאַמד. גראָ-געלע זאַמד-
זיילן האָבן זיך געטראַגן אין אַ ווילדער יאָגעניש איבער די בערג-
לאַך, און באַלד דערויף האָבן זיי די בערגלאַך גופא אָנגעהויבן
צו טרייבן פון זייער אָרט. די בערגלאַך זיינען ווי לעבעדיק
געוואָרן און האָבן זיך גענומען באַוועגן פאַר אונזערע אויגן, דאָ
העכער און דאָ קלענער געוואָרן. איך בין געלעגן אונטערן פרייען
הימל איינגעהילט אין מיין פעלץ מיטן באַשליק איבערן קאַפּ און
צומאָרגנס בין איך בוכשטעבלאַך איינגעגראָבן געוואָרן אין זאַמד.
דאָס איז געווען דער שווערסטער שטורם, וואָס מיר האָבן אויף
אונזער גאַנצער נסיעה געהאַט, — איינער פון יענער „קאַרע-בורא-
נעס“ אָדער שוואַרצע הוראָגאַנעס, וואָס מאַכן פון טאָג נאַכט.

דער מאַרש איז פאַר אונז דעריבער דאָפלט שווער געוואָרן, ווייל
מיר האָבן פאַר זיך גאָר נישט געזען. אַ שטיקל טובה איז אָבער
אויך פאַראַן אין שטורם: די לופט ווערט קילער און דער דורשט
האָט אונז נישט אַזוי שטאַרק געפייניקט.

ביי אַזאַ וועטער האָט מען קודם כל געמוזט געדיינקען איין
זאַך: מען האָט זיך פעסט געמוזט האַלטן איינער ביים צווייטן.
איך האָב שוין מער נישט געטאַרט גיין פאַרויס, ווייל מייע
שפורן זיינען מאַמענטאַל פאַרשאַטן געוואָרן. און וואָלט מען
עמיצן פאַרלאָרן אין וועג, וואָלט מען אים שוין נישט קאָנען
געפינען, ווייל אַ פאַר טריט פאַר זיך האָט מען גאָרנישט געזען.
רופן עמיצן ביים נאָמען איז אויך געווען אומזיסט, ווייל צוליב
דעם רעש פון שטורם וואָלט מען אַפילו דעם שאָס פון אַ ביקס
נישט געהערט. דער אָפגעשטאַנענער וואָלט אַוואַרום פאַרלאָרן
געוואָרן. געזען האָט מען נאָר דעם ערשטן קעמל פאַר זיך. דער
צווייטער קעמל איז שוין איינגעהילט געוואָרן אין אַ שוואַרצן
שלייער.

די מיליאָרדן זאַמד-קערנער האָבן אינם שטורם אַדורכגעשניטן די

לופט מיט אַ פייפעריי און קלינגעריי, וועלכע האָט שוין פאַר-
 צייטן צוהיצט די פאנטאזיע פונם רייזנדער מאַרק פּאַלאַ: „אויך
 בייטאָג הערט מען—באַשרייבט ער דעם מדבר—ווי די גייסטער
 ריידן און פון צייט צו צייט הערט מען טענער פון צאָלרייכע
 מוזיק-כלים און נאָך עפטער דעם קלאַנג פון פויקן. די רייזנדער
 מוזן דעריבער זיך האַלטן צוזאַמען און די קעמלען מוזן טראָגן
 אַ גלאַק אויפן האַלז. בכדי זיי זאָלן נישט קאָנען ווייט סאַרבלאַנג-
 דזשען און מען זאָל זיי לייכט געמינען, בשעת מען וועט זיי זוכן.
 אויך דערהאַלט מען אַוויאַרום די ריכטונג פונם קאַראָוואַן אין
 מדבר.”

אין מיטן העלן טאָג איז עפטער געוואָרן שטאַק-פּינסטער,
 אָדער ס'האָט געהערשט אַ טונקעלע, רויט-גראַע רויט-געלע, נישט
 זיכערע באַלייכטונג ווען דער שטורם האָט געשלאָגן גלייך אין
 פנים אַריין. האָבן מיר געמוזט זיך אָפשטעלן, כדי נישט דער-
 שטיקט צו ווערן. מיר פלעגן צופאַלן צו דער ערד און פאַר-
 באַרגן דאָס געזיכט הינטער די קעמלען. אויך די קעמלען פלעגן
 זיך אויסלייגן אויף דער ערד מיטן וויידל צום ווינט און אויס-
 שטרעקן דעם האַלז אויפן באַדן.

אינער פון אונזערע יונגע קעמלען האָט אָנגעהויבן גוססן. תחילת
 איז ער געגאַנגען, זיך געוואַקלט אויף די פיס און געקוקט מיט
 מאַטע, גלעזערנע אויגן. די אונטערשטע ליפּ איז אים אַראָפּגע-
 הינגען, די זייטן האָבן זיך שווער באַוועגט. יאָלטשי האָט אים
 געפירט ביים צוים.

מיר זיינען געקראַכן איבער אַ באַרג-רוקן, וואו דער שטורם האָט
 באַזונדערס שטאַרק געבושעוועט. דער באַרג האָט זיך משופּעדיק
 אַראָפּגעלאָזט צום מזרח, וואו דער זאַמד האָט זיך צעשפּרייט
 איבער אַ גלייכן שטח. יאָלטשי איז געקומען צו לויפן צו אונז,
 כדי אונז נישט צו פאַרלירן פון די אויגן. דער קעמל האָט שוין
 נישט געקאָנט אַרויפקלעטערן אויפן באַרג און איז אַנידערגעפאַלן
 אין טאָל. יאָלטשי האָט אים בשום אופן נישט געקאָנט אויפהויבן.

איך האָב געשיקט צוויי פון מיינע לייט נאָכן קעמל. זיי זיינען

באלד פארשוואונדן אין זאמר-נעבל, אָבער זיי זיינען שנעל צו-
ריקגעקומען: פון זיי קאראוואן-שפורן איז שוין קיין זכר נישט
געבליבן, און זיי האָבן נישט געהאַט דעם מוט זיך צו דערוויי-
טערן פון אונז. אַוויאַרום האָבן מיר פאַרלאָרן אונזער דריטן קעמל.

מיר זיינען שוין גלייכגילטיק געוואָרן צו דיאָזיקע פאַרלוסטן:
איצט האָבן מיר נאָר אונזער אייגן לעבן געוואָלט ראַטעווען און
ווען מיר זיינען צומאָרגנס ווידער אַרויס אין וועג, האָט יעדער
פון אונז זיכער געטראַכט: ביי וועמען פון אונז האַלט עס איצט?

נאך צוויי גלאַז וואַסער.

אָכדעם ווי מיר האָבן אין דעם טאָג דורכגעמאַכט כמעט איינאונצוואַנציק קילאָמעטער, האָבן מיר זיך אָפגעשטעלט און ווידער אַדורכגעקוקט אונזערע משאות, פדי איבערצולאָזן אויפן וועג אַלץ, וואָס אָן דעם וואָלטן מיר זיך געקאָנט באַגייין. אונזער פראָוויאַנט אויף דריי חדשים ווי אויך די פעלצן, קאָלדערעס, קישנס, ביכער, קאָך-געפעס, פאַרצעלאַן-געפעס, דאָס אַלץ האָבן מיר איינגעפאַקט אין צוויי קאַסטנס, אַוועקגעשטעלט צווישן צוויי זאַמד-בערג און צוגעדעקט עס מיט די וואַנעס. דערביי האָבן מיר אויפגעשטעלט אַ הויכן שטאַנג, צוגעפעסטיקט צו אים אַ שווע-דישע צייטונג, אַלט פאַן און צייכן, פדי צו קאָנען עס געפינען דערנאָך, ווען מיר וועלן געפינען וואַסער און וועלן קאָנען צו-רייקומען אַהער. ענלאַכע סימנים האָבן מיר אָנגעגרייט אויסצו-שטעלן אויך ווייטער, די קאָנסערוון, וואָס האָבן אַ ביסל פייכט-קייט—שוואַמען, סאַרדינען און אַנ. וו.—האַב איך אויסגעטיילט צווישן מיינע לייט. די אַראַבער האָבן דאָס געשמאַק געגעסן, נאָכדעם ווי זיי האָבן זיך גוט איבערצייגט, אַז דערין איז נישטאָ קיין חזיר-פלייש.

דעם רעשט וואַסער, קנאַפע צוויי פלאַש, האָבן מיר איבערגע-לאָזט אין די כליים, אין וועלכע מיר וועלן זיך נויטיקן שפעטער, ווען מיר וועלן געפינען וואַסער. די קעמלען האָבן מיר ווידער געגעבן צו פרעסן היי פון די זאָטלען, אָבער זיי האָבן געפרעסן מיט אַ שוואַכן אַפעטיט, ווייל אין האַרז איז זיי געווען טרוקן, ווי ביין און זיי האָבן זייער שווער געשלונגען. איך האָב היינט צום לעצטן מאָל באַקומען אַ ביסל טיי און אָנשטאָט דעם האָב

איך אַראָפּגעשלונגען פיל פייכטע קאָנסערוון.
ווען מיר האָבן באַגינען זיך געלאָזט אין וועג אַרײַן, האָבן מיר
דערזען, אַז איין וואַסער-כלי איז לײדיק! מיר האָבן חושד גע-
ווען יאָלטשין, אַז ער האָט עס אויסגעטרונקען בנגבה, ווייל בײ-
נאַכט איז ער אַרומגעקראָכן. אָבער דערווייזן האָבן מיר דאָס
נישט געקאָנט. אויסערדעם, האָט ער זיך געקלאָגט אויף ברוסט-
און בויך-ווייטאַק. מיר האָט זיך געדאַכט, אַז ער מאַכט אַן אָנ-
שטעל, דאַן אָבער האָב איך אים אָפּגעגעבן אַ העלפט פון מײַן
וואַסער-פּאַרציע. דאַן איז ער אַגאַנצן טאַג פאַרשוואונדן און
ערשט אויף צומאַרגנס איז ער ווידער געקומען צום קאַראַוון.

די זאַמד-בערגלאַך זײנען שוין געווען נישט אַזוי הויך
ווי פריער, אָבער דער שפּוץ האָט זיך על-פּי-רוב גענויגט צום
מערב, און דעריבער איז דער וועג געוואָרן נאָך שווערער.
אין טיפן זאַמד זײנען מיר זײער לאַנגזאַם געגאַנגען פאַרויס,
און די גלאַקן האָבן אַלץ טרויעריקער און לאַנגזאַמער געקלונגען.
די קעמלען האָבן זײער צרהדיק אויסגעזען. איצט האָבן זיי זיך
גענערט בלויז מיט דעם אייגענעם פעסס, און די רײפן האָבן זיי
משונה אַרויסגעשטאַרצט. דאָך איז זײער גאַנג נאָך אַלץ געווען
מאַיעסטעטיש-ערנסט.

די לופט איז געווען אַ שטילע און אַ טרוקענע, אַנגעזאַפט מיט
שטויב. ווען דאָס וועטער אין די לעצטע טעג וואָלט נישט אָפּ-
געפרישט געוואָרן פון ווינט און די זון וואָלט געברענגט, אַזוי
ווי היינט, וואָלטן מיר שוין אַלע לאַנג אונטערגעגאַנגען.
אין אַ מאַרש פון דריי און אַ האַלבער שעה זײנען מיר אַדורש-
געגאַנגען זיבנאַנצוואַנציק קילאָמעטער. דאַן האָבן מיר זיך אָפּ-
געשטעלט. אין מזרח האָט מען נאָך אַלץ קיין אַנדער זאַך נישט
געזען, ווי דעם גרויסן זאַמד-מדבר מיטן ים בערגלאַך.

אין דער נאַכט אויפן 30-טן אָפּריל איז די היץ געפאַלן אויף
פּינף גראַד. צום באַגינען איז געווען נשקשה קאַלט. די לופט
איז נאָך אַלץ געווען אַנגעזאַפט מיט שטויב, אָבער דאָך האָבן
מיר שוין געקאָנט זען די זון. די קעמלען האָבן ווידער באַקומען

היי פון די זאָטלעך און ס'האָט אויסגעוויזן, אז זיי זיינען נאָך
פעהיק צו מאַרשירן ווייטער.
איצט איז אונז איבערגעבליבן נאָך צוויי גלאָז וואַסער. בשעת
מיר האָבן געהאַלטן אין אַנלאַדעווען די קעמלעך, האָט אילזאָם
באַי באַמערקט, ווי יאָלטשי האָט זיך צוגעכאַפט מיטן מויל צו
דער וואַסער-פלי. אויסער זיך פון כעס, האָבן די מענטשן זיך
אַ וואַרף געטאָן אויף אים, און זיי וואַלטן אים זיכער צעממית, ווען
איך וואַלט זיך נישט אָנגענומען פאַר אים. געבליבן איז
איצט נאָך איין זעקסטל ליטער וואַסער! מיטאַנצייט האָב איך
געוואַלט דערמיט אָפּנעצן אַלעמען די ליפּן און דעם רעשט צו-
טיילן גלייך צווישן אַלעמען.—ווי לאַנג מיר וועלן איצט אויס-
האַלטן אַווי,—אָט דאָס איז די גרויסע אַנטשיידנדיקע פּראָגע!

און אָט קלינגען שוין ווידער די גלעקלאַך, און מיר וואַנדערן
צו מזרח. תחלת האָבן די זאַמדבערגלאַך געהאַלטן אַכט מעטער
הויך, באַלד אָבער האָבן מיר ווידער געשטעקט אין טיפסטן זאַמד.
אָבער וואָס באַדייט עס? אַ קליין טייך-פייגעלעך איז אַריבערגע-
פּלויגן איבער אונזער קאַפּ. אילזאָם באַי איז אַזוי מבולבל גע-
וואָרן, אז ער האָט באַלד געכאַפט אַ פּלי און האָט זיך געוואַלט
לאָזן לויפן צו מזרח נאָך וואַסער. איך האָב אָבער געזאָגט: גיין,
ער מוז זיין מיט אונז. מיר מוזן אַלע זיך האַלטן צוזאַמען.

שוין אין אָנהויב פונם מאַרש האָבן מיר זיך געכאַפט, אַז יאָלטשי
איז נישטאָ. מען האָט געגלויבט, אַז ער קאָן שוין נישט גיין צו-
זאַמען מיט אונז, און אַז ער וועט נישט אויסהאַלטן. קיינער האָט
אויף אים קיין רחמנות נישט געהאַט, ווייל נאָר ער איז שולדיק
געווען אין אונזער אומגליק, און ער האָט אויך די לעצטע
טראָפּנס וואַסער אַוועקגעגנבעט. אַלע זיינען געווען איבערצייגט,
אַז ער האָט בכיון אונז פאַרשלעפט אין אַזאַ צרה, כדי מיר זאָלן
אומקומען און שפּעטער וועט ער קאָנען מיט נאָך אַנדערע גאַלד-
זוכער פאַרכאַפּן אונזערע פּעק. צי איז אָט דער חשד געווען אַ
ריכטיקער, האָבן מיר קיינמאַל נישט געקאָנט פּעסטשטעלן.

ביז איצט האָב איך טעגלאַך געשריבן מיין טאָג-בוך. איצט האָב
איך שוין מער קיין פּוּח נישט געהאַט דערצו. די לעצטע שורות
שטאַמען פון 30-טן אַפּריל, און אָט וואָס זיי זאָגן:
„מיר האָבן גערוט אויף אַהויכן זאַמדבאַרג, וואו די קעמלען
זיינען אומגעפּאַלן. מיטן שפּאַקטיוו האָבן מיר אויסגעפּאַרשט דעם
מורה—זאַמדבערג אויף אַלע זייטן, קיין שום גרעזל, קיין לע-
בעדיקער נפּש. פון יאַלטשין איז נאָך ביזן אַוונט קיין שום זכר
נישטאַ. מיינע לייט גלויבן, אַז ער איז אַוועק צוריק צו אונזע-
רע פעק, פּדי צו עסן דאָרט קאָנסערוון און וואַרטן אויף היקף.
אילואַם אָבער האַלט, אַז ער איז שוין טויט.“
„די לעצטע טראָפּנט וואַסער, לערך אַ גלאָז, זיינען אינדערפּרי
נאָך געבליבן. בייטאָג האָבן אַלע אָפּגענעצט זיך די ליפּן. ווען
מיר האָבן אין אַוונט אויסגעטיילט דעם רעשט, האָבן קאזים און
מוכאַמעד, וועלכע האָבן געפירט די קעמלען, עס אויסגעטרונקען.
אַלע—מיינע לייט און די קעמלען—זיינען שרעקלאַך שוואַך. גאַט
זאָל אונז העלפּן!

„וואסער, וואסער, רבונו של עולם, גיב אונז וואסער!“

י נאכט אויפן ערשטן מאי איז געווען אַ קאלטע, סך הכל צוויי מיט צוויי צענטל גראד. אַ גרעסערע קעלט האָבן מיר אויף דער גאַנצער וואַנדערונג נישט געהאַט. אָבער די לופט איז געווען ריין, און די שטערן האָבן געפֿינקלט מיט אַ זעלטן שיי-נעם גלאַנץ. צום באַגינען איז קיין שום ווינטעלע נישט געווען און באַלד נאָכן זונען-אויפגאַנג איז ווידער הייס געוואָרן.

1 מאַי! וויפֿיל לעבנסלוסטיקייט און שמחה איז פֿאַראַן אין דעם-דאָזיקן וואָרט! פֿאַראַיאָרן בין איך אין דעם טאָג געקומען קיין קאַשגאַי און בין דאָרט וואָרים אויפגענומען געוואָרן. איך האָב זיך דאָרט אויסגערוט און געהיילט מיין אויגן-אַנצוינדונג. אפשר וועט אויך דער הייאָריקער 1-ער מאַי בריינגען אַן ענדערונג אין אויזער שיקוואַל? אָ, ס'האָט טאַקי געבראַכט אַן ענדערונג, אָבער וואָס פֿאַר אַ שרעקלאַכע פֿאַר אונז!

אינדערפֿרי איז יאָלטשי געקומען צוריק אין לאַגער. מיר האָבן שוין געהאַלטן, אַז ער איז טויט. ער איז אַ ביסל געקומען צו די כוחות און האָט געגלויבט, אַז היינט וועלן מיר באַקומען וואָסער. פֿון מיינע לייט האָט קיינער מיט אים קיין וואָרט נישט גערעדט, שטום און טרויעריק זיינען זיי געזעסן און האָבן גע-טרונקען דעם לעצטן רעשט אייל, וואָס זיי האָבן אָנגעוואַרימט און צוזאַמענגעמישט מיט אַלט-געבאַקן ברויט.

דעם גאַנצן פֿאָריקן טאָג האָב איך קיין טראָפֿן וואָסער נישט באַקומען, און דער דורשט האָט מיך איצט אַזוי שטאַרק געפֿיי-ניקט, אַז איך האָב אויסגעטרונקען אַ גלאַז פֿונם עקלהאַפֿטן כִּינע-זישן ברֶאָנפֿן, וואָס מיר פֿלעגן געברויכן פֿאַר אויזער קאָך-אַפֿאַ-

דאָט. ער האָט מיר געברענט אין מויל, ווי שוועבל, אָבער אַ ביסל פייכטייט איז עס דאָך פאָרט געווען! דאָן האָב איך מיט עקל אַוועקגעשלידערט דאָס פלייש פון זיך. מיינע לייט האָבן צום גליק אָט דעם בראָנפן נישט געטרונקען.

פון דער מינוט אָן זיינען מיינע פוחות, ווי געלעמט געוואָרן, און ווען דער קאַראַוואַן האָט זיך געלאָזט גיין לאַנגזאַם צו מורה, האָבן מיינע פיס זיך אָפגעזאַגט פון דערדאָזיקער אַרבעט. די גלעקלאַך האָבן אין דער שטילער לופט געקלונגען הילכיקער ווי געוויינלאַך. אילזאַם באַי איז געגאַנגען פאָרויס מיטן קאַמ-פאַס אין דער האַנט. מוכאַמעד שאַ און קאַזים האָבן געפירט די פינף קעמלען. יאָדטשי איז געגאַנגען צום לעצטן און האָט גע-פירט נאָך איין קעמל.

טויט-מיד און געפייניקט פון ברענענדיקן דורשט, בין איך אַני-דערטאַלן און בין גערקאָכן אויף אַלע פיר נאָכן קאַראַוואַן, האַלטנ-דיק זיך אין זיינע שפורן. דער קאַראַוואַן איז פאַרשוואַנדן הינ-טער אַזאַמדבאַרג, הינטער אַ צווייטן, אַ דריטן, און האָט זיך ווי-דער באַוויזן אויף אַ ווייטן באַרגרוקן. די גלעקלאַך האָבן געקלונ-גען אַלץ ווייטער און שוואַכער, ביז דער קלאַנג איז אָפגעשטאַרבן אין דער ווייטקייט. איצט איז אַרום מיר געוואָרן טויט-שטיל, אָבער די שפורן האָבן איך נאָך אַלץ געהאַט פאַר זיך און איך האָב זיך געשלעפט. וויילעווייז בין איך געפאַלן און האָב זיך ווידער אויפגעוויבן, אָבער אַפילו אין אָט דער שווערער צייט האָבן איך נישט פאַרגעסן צו ציילן מיינע לייט און פאַרצייע-נען ווי ביי מיר אין נאָטיצביכל.

ענדלאַך, האָבן איך דערזען דעם קאַראַוואַן אויף אַ באַרגרוקן. די פינף קעמלען האָבן זיך אַנידערגעלייגט אויסגעמאַטערט און אָפגעשוואַכט. דער אַלטער מוכאַמעד שאַ איז געלעגן אויפן בויך אין זאַמד, געמורמלט עפּיס אַ תפילה און גערופן אַלץ צו הילף. אויפן גאַנצן מאַרש האָט ער היינט פאַנטאַזירט און גערעדט אַלץ נאָר וועגן וואַסער. קאַזים איז געזעסן אין שאַטן פון אַ קעמל. מיט די הענט האָט ער פאַרדעקט דאָס פנים. אילזאַם באַי האָט זיך צו-ווייט אַרויסגערוקט פאַרויס, און מיר האָבן אים גערופן

צוריק. ער איז איצט געווען דער שטארקסטער צווישן אונז און ער האָט געגלויבט, אז ער וועט אין דער נאַכט קאָנען אַדורכ־גיין נאָך פּופּציק קילאָמעטער צו מזרח, כדי צו באַקומען וואַסער. אָבער אז ער האָט דערזען, אז איך בין שטאַרק געפּאלן ביי זיך, איז ער געבליבן מיט אונז.

נאָך אַ ליינגערן אָפּרו האָבן מיר באַשלאָסן צו געפינען ערגיץ אַ האַרטן באָדן, כדי צו גראָבן אַ ברונען מיט די לעצטע כּוחות. מיר האָבן פּון איין קעמל אַראָפּגענומען די משא און אילזאָם באַי האָט מיר געהאַלפּן זיך אַרויפּצועצן אויפן קעמל. מוכאַמעד שאַ האָט געוויינט און געלאַכט און געשפּילט מיטן זאַמד, ווי אַ קליין קינד. ער האָט מער נישט געקאָנט מאַכן אַ טריט פּאַרויס. אָבער מיר האָבן אים נישט געוואָלט פּאַרלאָזן. מיר זיינען דערי-בער פּאַרבליבן אויפן אָרט, כדי צו גיין ווייטער אינם קיין אָונט.

אילזאָם און קאָזים האָבן נאָך איינמאַל אויפּגעשטעלט דאָס גע-צעלט, כדי צו האָבן עפּיס אַ שאַטן פּאַר דער זון. מען האָט אויסגעשפּרייט די לעצטע קאָלדרע און אַוועקגעלייגט צו קאָפּט אַ זאַק. איך האָב זיך אויסגעטאָן גאָר נאַקעט און בין אַריין אין געצעלט. אילזאָם און קאָזים האָבן אויך דאָס אייגענע געטאָן. יאָלטשי איז געבליבן ליגן אין דרויסן אין שאַטן פּון געצעלט און מוכאַמעד שאַ—דאָרט, וואו ער איז אַנידערגעפּאַקן. אָבער די הינער זיינען נאָך אַרומגעלאָפּן גאַנץ געמיטלאַך און מיט הנאה געפּיקט פּון די זאָטלעך און פּראָוויאַנט-זעק.

דורכגעגאַנגען זיינען מיר סך הכל פינף מיט אַ האַלבן קילאָמע-טער און ס'איז ערשט געווען האַלב צען אינדערפרי. אונז איז אַלזאָ, אויסגעקומען צו ליגן אַ גאַנצן טאָג, און נאָך קיינמאַל איז מיר אַ טאָג נישט פּאַרגעקומען אַזוי לאַנג, ווי דאָס מאָל. קיינ-מאַל האָט גאָר אַ מענטש נישט געוואָרט אַזוי אויפן זון-אונטער-גאַנג, ווי מיר אין דעם 1-טן מאַי 1895.

פּון מידקייט האָב איך זיך קוים געקאָנט איבערקערן אויף מיינ געלעגער און פּאַר מיר איז פּולקום קלאָר געווען, אז ס'איז גע-קומען דער סוף פּון מיינ לעבן. פּון מורא און פּאַרצווייפלונג

האָב איך אין דעם מאָמענט נישט געוואוסט. מיין גאַנצער עבר האָט זיך, ווי אין אַ חלום פאַראיבערגעטראָגן פאַר מיר. איך האָב געטראַכט וועגן מיין לעבן ביי מייער עלטערן אין שטוב און איך האָב געזען, אין וואָס פאַר אַ צער זיי וועלן אַריינפאַלן, ווען זיי וועלן מער נישט דערהאַלטן פון מיר קיין בריוו. אָט זע איך, ווי זיי וואַרטן אַ יאָר נאָך אַ יאָר, אָבער אומזיסט—קיין שום ידעיה קאָן נישט געבן קיין דערקלערונג, וואָס מיט מיר איז געשען. פון קאַשאַר האָט מען זיכער געשיקט מענטשן, צו זוכן מיך און מיין קאַראַוואַן. אין מערקעט האָט מען זיך דערוואוסט, אַז דעם 10-טן אַפּריל זיינען מיר אַרויסגעטראָטן אין וועג אַריין—און ווייטער האָט זיך פאַרלאָרן יעדע שפור פון אונז אינם גרויסן זאַמד-מדבר.

און אָט האָבן אָנגעהויבן שוועבן פאַר מייער אויגן בילדער און סצענעס פון מייער פריערדיקע נסיעות. אָט זע איך, ווי מיט צען יאָר צוריק האָב איך מיך איבערגעטאַן, ווי אַ דערוויש און האָב אַזויאָרום אַדורכגעוואַנדערט דאָס גאַנצע מאַלמעדאַנישע אַזיען. און פּערזעפּאַליס (אין פּעריסיען) האָב איך באַזוכט די טעמפּעל-היילן פון קסערקס און דאַריוס און האָב דאָרט צווישן די גרוי-טע סלופּעס געלייענט די אויפּשריפט: „דער גורל פון אַלע הער-לאַקייטן אויף דער ערד איז אומצוקומען (אַ שטייגער: הבל הבלים, הבל הבל).. וואָס פאַר אַ תּענוג עס איז געווען צו זיצן אין שאַטן אונטער די טייטלפּאַלמען פון באַוראַ! וויפיל וואָלט איך איצט באַצאָלט דעם וואַסער-טראַגער, וועלכער האָט אין די שמאַלע גאַסן פון באַגדאַד אָנגעבאַטן פאַר אַ קופּערנעם דרייער דעם גאַנצן לאַגל פּריש וואַסער, וואָס זיין אייזל האָט אויף זיך געטראָגן!

אָט אַזוי בין איך דעם גאַנצן טאָג געלעגן מיט אָפענע אויגן און האָב געקוקט אויפן ווייסן לייזונט פון מיין געצעלט, נישט געקאַנט אָפּשטעלן מיין אויפּמערקזאַמקייט אויף איין פונקט און אויך נישט געקאַנט איינשלאָפּן. מיין אויג האָט געבאַלאַנדזשעט אין אַ וויסטן תּהו-ובהו. אָבער אַ פאַר מאָל בין איך עפּיס מבולבל געוואָרן און איך בין געבליבן ליגן, ווי באַטויבט. דאַן האָט זיך

מיר ווידער געדאָכט, אַז איך ליג אויף אַ פּרישער לאַנקע אין
שאַטן פון אַ זילבער-פּייפּעל. דערפאַר איז אָבער נאָך ביטערער
געווען, ווען איך בין געקומען צו זיך און די ביטערע ווירקלאַכ-
קייט האָט זיך אַנטפלעקט פאַר מיר! ווער פון אונז וועט דער
ערשטער שטאַרבן?—האַב איך זיך געפרעגט. וועמען וועט טרעפּן
דער שרעקלאַכער גורל צו פאַרבלייבן דאָ דער לעצטער?—כ'האַב
אָן אַן אויפהער געקוקט אויפן זייגער—יעדע שעה האָט מיר
אויסגעוויזן, ווי אַן אייביקייט.

אַרום מיטאַגזייט האָט אָנגעהויבן בלאָזן אַ לייכט ווינטל אין מיין
געצעלט אַריין און האָט מיך אַ ביסל אָפּגעקילט. דער ווינט האָט
זיך געשטאַרקט און אַרום דריי אַ זייגער איז אַזוי פּריש געוואָרן,
אַז איך האָב זיך געמוזט צודעקן מיט אַ קאָלדערע. און אָט איז
פאַרגעקומען עטוואָס אַזעלכעס, וואָס האָט מיר אויסגעוויזן, ווי
אַ וואונדער: וואָס מער די זון האָט זיך געוועזט צו מערב, אַלץ
מער האָב איך געפילט, ווי מיינע כוחות קערן זיך צוריק, און
ווען די זון האָט ווי אַ רויט-גליענדיקע קויל זיך אָנגעהויבן אונ-
טערצעטוקן הינטער אַ זאַמדבאַרג, האָב איך דערשפּירט, אַז איך
האַב ווידער אַלע מיינע כוחות צוריק באַטומען. מיין לייב איז
ווידעראַמאָל געוואָרן עלאַסטיש, און איך האָב זיך געפילט בכוח
צו גיין ווייטער טעג און נעכט איך האָב שוין איצט געברענגט
פון אומגעדולד און געוואָלט לאָזן זיך אין וועג אַריין וואָס
שנעלער. כ'האַב שוין מער נישט געוואָלט שטאַרבן, נאָר אָנווענדן
מיינע אַלע קרעפטן צו ראַטעווען זיך פון טויט. עס האָט מיך
געטריבן צו מזרח, צוקריכן אויף אַלע פיר, ווען איך וועל מער
נישט קאָנען גיין.

אויך איילוואָס באַי און קאַזים האָבן אין אָונט גאָר אויפגעלעבט
און זיינען גרייט געווען צו מאַכן מיט מיר דעם לעצטן פרוב.
מוכאַמעד שאַ איז נאָך אַלץ געלעגן דאָרט, וואו ער איז אַנגי-
דערגעפאַלן און האָט פאַנטאַזירט. יאָלטשי האָט אויך גערעדט
ווי פון זינען, און מיר האָבן קיין איין וואָרט נישט פאַרשטאַ-
נען פון דעם, וואָס ער רעדט. ערשט אין אָונט האָט יאָלטשי
זיך אָנגעהויבן רירן פון אָרט, און ווען ער איז ענדלאַך געקומען

צו זיך, איז ער אויך ווילד געוואָרן. ער איז צוגעקראָכן צו מיר, געדראָט מיטן פויסט אין פנים אַריין און געשריען: „וואַסער, וואַסער, גיב אונז וואַסער, האַר!“ דאָן האָט ער אָנגעהויבן וויי-נען, איז געפאלן פאַר מיר אויף די קני און האָט געבעטן מיט אַ האַרצייסנדיקער שטימע, צו געבן כאָטש איין טראָפן וואַסער.

וואָס האָב איך אים געקאָנט ענטפערן? איך האָב אים דערמאָנט, אַז ער האָט דאָך אַוועקגענובעט דעם לעצטן טראָפן און האָט געטרונקען מער פאַר אַלעמען, דעריבער מוז ער אויך ליינגער פון אַלעמען אויסהאַלטן. מיט אַ פאַרשטיקטן געיאָמער איז ער אַוועקגעקראָכן פון מיר.

אונז אַלעמען האָט דער דורשט שרעקלאַך געפייניקט. מיינע לייט אָבער האָבן געליטן נאָך מער. איז טאָקי גאָר קיין מיטל נישטאָ צו באַקומען כאָטש אַ טראָפן וואַסער? מיין בליק איז געפאלן אויפן האָר, וועלכער האָט זיך געמיטלאַך אַרומשפאַצירט צווישן די קעמלען. זיין בלוט וואָלט אונז געקאָנט ראַטעווען. איין שניט מיטן מעסער—און דאָס בלוט האָט זיך אים לאַנגזאַם אַ גאָס גע-טאָן פון האַלז אַרויס.

דאָס איז אָבער געווען צו-ווייניק. מיר האָבן מער געפרויכט צו האָבן. דאָס שעפט האָט נאָך געלעבט. מיינע לייט האָבן זיך לאַנג אָפּגעהאַלטן צו שחטן זייער דאָזיקן געמיטלאַכן וועג-חבר. אָבער ווען איך האָב זיי געוואָגט, אַז ס'האַנדלט זיך וועגן אונז-זער אייגענער רעטונג, האָט אילזאַם באַזי אָפּגעפירט די אַרימע חיה אַ ביסל אין דער זייט, אומגעקערט זי מיטן קאָפּ צו מעקאָ און איבערגעשניטן איר דעם האַלז. דאָס בלוט האָט זיך אַ גאָס געטאָן אין עמער אַריין און מיר האָבן זיך געוואָרפן טרינקען. ס'האָט געהאַט אַן עקלהאַפטן ריח און דער טעם איז אויך גע-ווען שרעקלאַך. איך האָב דערפון איינגעשלונגען אַ טיי-לעפעלע, מער האָב איך אָבער בשום אופן נישט געקאָנט. אויך מיינע לייט האָט עס נישט געשמעקט און האָבן עס אָפּגעגעבן יאָלדאַשן. אָבער יאָלדאַש האָט נאָר איינמאָל אַ לעק געטאָן און דאָן איז ער אַנטלאָפן. דער קרבן איז געווען אַן אומויסעטער!

אילוואס און די איבעריקע לייט זיינען שיר נישט משוגע געוואָרן
פון דורשט. אין אַ בלאַלענער כלי האָבן זיי געזאַמלט אורין פון
די קעמלען. וועלכער איז געווען שטאַרק קאָנצענטרירט און האָט
געהאַט אַ געל-רויטע פאַרב. זיי האָבן דעם אורין געמישט מיט
עסיק און צוגעגעבן אַ ביסל צוקער, דאַן האָבן זיי זיך פאַרשטאַפּט
די נאָז און האָבן געטרונקען. אויך מיר האָבן זיי אָט די משקה
אַנגעבאַטן, אָבער שוין פון דעם עקלהאַפּטן ריח אַליין איז מיר
נישט-גוט געוואָרן. אויך קאַזים האָט, צו זיין גליק, נישט גע-
טרונקען, און די איבעריקע האָבן באַלד אָנגעהויבן ברעכן מיט
דער גרינער גאַל.

יאַלטשי איז געלעגן פאַרן געצעלט און האָט געקייט די פייכטע
לונגען פונם שעפּס. די הענט און דאָס פנים זיינען אים געווען
אויסגעשמירט מיט ברוט. ס'איז געווען אַן אימה צוקוקן אויף אים.

מיר ווארפֿן אונזערע משאות.

יך מיט קאזימען זיינען איצט געווען די איינציקע, וואָס
האָבן נאָך עפּיס געקאָנט אונטערנעמען. אילזאָס באַי האָט
זיך דערשפּירט עטוואָס שטאַרקער, ווען ער האָט אויסגעבראַכן.

איך האָב מיט קאזימען דורכגעקוקט אונזערע משאות צום לעצטן
מאָל. דאָס רוב פון זיי האָט מען געמוזט איבערלאָזן אין מדבר.
דאָס, וואָס איך האָב דורכויס געמוזט האָבן מיט זיך, האָב איך
אַפגעלייגט אָן דער זייט, נעמלאַך, מיינע מאַפעס, מיינע אייגע-
נע אויפזייכנונגען, מינעראַלע זאַמלונגען, אינסטרומענטן, שרייב-
געצייג און פּאַפּיר, עטלעכע קלייניקייטן און, ענדלעך, מיין ביבל
און דאָס געזאַנג-בוך.

אילזאָס האָט גענומען נאָך פּראָוויאַנט אויף דריי טעג—מעל, טיי,
צוקער, ברויט און עטלעכע שאַכטעלאַך קאָנסערוון. איך האָב גע-
וואָלט איבערלאָזן אויך מיין גאַנץ כּינעזישע זילבערגעלט.—הע-
כער פינף טויזנט מאַרק—לערך אַ העלפט משא פון אַ קעמל, ווייל
איצט איז דאָך דערעיקרשט געגאַנגען וועגן אונזער לעבן, און,
אַז מיר וועלן געפינען וואַסער, קאָנען מיר דאָך צוריקקומען.
אַבער אילזאָס האָט געטענהט, אַז דאָס געלט מוז מען מיטנעמען,
און שפעטער האָט זיך טאַקי אַרויסגעוויזן, אַז ער איז גערעכט
געווען. ער האָט אויך מיטגענומען אַ פּאַר קעסטלעך ציגאַרן מיט
פּאַפּיראַסן, געפעס צום קאָכן, לאַמטערנעס, ליכט, עמעריס, לאַפּע-
טעס שטריק, ווי אויך אַ היבשע ביסל פּאַטראַנען פאַר די ביקסן.

אונטער די איבערגעלאָזענע זאַכן זיינען געווען צוויי שווערע

קאסטנס אמוניציע, דאָס געצעלט, אַ בעט, דיוואַנעס, אַלערליי
מתנות פאַר די אַרטיקע איינוואוינער, ביכער, פאַטאַגראַפישע
אַפאַראַטן מיט עטלאַכע טויזנט פּלאַטן, צווישן וועלכע ס'זיינען
געווען שוין עטלאַכע הונדערט אויפנאַמעס, זאָטלעך, אַ גאַנצן אַפּ-
טייק, צייכנונגס-מאַטעריאַלן, נישט פאַרשריבענע נאַטיץ-ביכער,
אַלע מיינע מלבושים, ווינטער-שטיוול און אַנדערע זאַכן.
די נויטיקסטע זאַכן האָבן מיר אַרויפגעלייגט אויף די קעמלעך,
אַנשטאָט אַ זאָטל. דאַן האָבן מיר ווידער געעפנט אַ פאַר שאַכטע-
לאַך קאַנסערוון. די קאַנסערוון זיינען אַפילו געווען נאָך גאַנץ
פייכט, אָבער אין האַלו איז אונז געווען אַזוי טרוקן, אַז מיר
האַבן נאָר מיט גרויס שוועריקייט אַראָפּגעשלונגען די קאַנסערוון.

די קעמלעך זיינען געלעגן אַ גאַנצן טאָג אויף איין אָרט און
זייער שווערער אַטעם איז געווען דאָס איינציקע, וואָס האָט גע-
שטערט די אַרומיקע שטילקייט. זיי האָבן אויסגעזען גאַנץ גלייכ-
גילטיק צו זייער שיקזאַל. דער גומען איז ביי זיי געווען בלאַ-
ווייס און אויסגעדאַרט, און נאָר מיט גרויס מי איז אונז געלונג-
גען אויפצשטעלן זיי אויף די פיס.

דער אונטערגאנג פֿון קאראוואן.

רום זיבן אַ זייגער אין אַונט האָט די גלאַק געקלונגען צום לעצטן מאָל. פֿודי צו קאַרגן מיינע פּוּחות, האָב איך געריטן אַ ווילדע אויף מיין ווייסן קעמל, וועלכער איז געווען דער שטאַרק-סטער פֿון אַלע. אילזאַם באַי האָט לאַנגזאַם געפירט דעם קאַראַ-וואַן צווישן די זאַמד-בערג, קאַזים איז געגאַנגען הינטער אונז און האָט געטריבן די קעמלען.

ווען מיר האָבן פֿאַרלאָזן דעם טויט-לאַגער, איז יאָלטשי אַריינגע-קראַכן אין געצעלט און האָט זיך געלייגט אין מיין בעט. ער האָט נאָך אַלץ געקייט די שעפּסן-לונגען, וועלכע זיינען געווען גוט פֿייכט.

מוכצאָמער שאַ איז געלעגן אויף זיין פֿריערדיקן אָרט. ווען איך בין צוגעגאַנגען צו אים און אַנגערופן אים ביים נאַמען, האָט ער געקוקט אויף מיר מיט ווייט-געעפּנטע, אַש-גראַצע אויגן און אַצעמישטן בליק. אָבער אויף זיין פנים איז געלעגן עפּיס אַ רוהיקייט און צופֿרידנקייט, אַ שטייגער ווי ער וואָלט גערעכנט באַלד אַריינצוקומען אין גן-עדן, ווי ער האָט זיך אַנגעלייענט אין קאַראַן. ער איז געווען שרעקלאַך אָפּגעצערט, און אין די פֿאַר טעג האָט ער זיך פֿאַרוואַנדלט אין אַ זאָקן. נאָר די קופּער-ברוינע פֿאַרב פֿון זיין פנים האָט אויסגעזען פֿריש.

ער האָט געאַטעמט זייער לאַנגזאַם, צייטנווייז האָט ער געכאַרכלט, איך האָב אים געגלעט זיין טרוקענעם, געקנייטשטן שטערן, צו-רעכט געמאַכט אים בעסער דעם צוקאַפּנס און געזאָגט צווי רוהיק, ווי איך האָב נאָר געקאָנט, אַז מיר גייען צום מזרח און מיר וועלן באַלד בריינגען וואַסער. ער זאָל נאָר רוהיק ליגן, ביז

ער וועט זאמלען פרישע כוחות און דאן גיין אין אונזער שפור, כדי צו פארקירצן דעם מרחק צווישן אונז. אָבער איך האָב דייט-לאַך געזען, אַז מיר וועלן שוין מער מיט אים קיינמאָל זיך נישט זען און אַז ער וועט אין אַ פּאַר שעה אַרום שטאַרבן. ער האָט עפּיט-וואָס געמורמלט און איך האָב נאָר געקאָנט הערן דייטלאַך דאָס וואָרט „אַלאַ“. ער האָט געוואָלט אויפהויבן אַ האַנט, אָבער ער האָט נישט געקאָנט. ער האָט אָנגעהויבן איינשלעפערן. קענ-טיק, אַז דאָס איז שוין געווען דער אייביקער שלאָף. מיט אַגע-בלויטקייט האַרצן און מיט פּאַרוואַרסן געגן זיך אַליין, אַז איך בין שולדיק אין זיין טויט, האָב איך פּאַרלאָזן דעם גוסס.

אויך מיט יאָלטשין האָב איך מיך צוזעגנט, און האָב אים אָנגע-זאָגט, ער זאָל זיך לאָזן גיין אין אונזער שפור, ווייל נאָר דאָס קאָן אים ראַטעווען.

אַ מאָדנע זאָך: אונזערע זעקס הינער האָבן זיך נאָך אַליץ גע-מיטלאַך אַרומגעשפּאַצירט אַרום דעם געשאַכטענעם שעפּס און מיט הענגג געפיקט די קערנער פון זיין אינגעווייד. זיי האָבן זיך נאָך געקאָנט לאַנג לעבן און מיר האָבן דעריבער זיי נישט גע-שאַכטן, ווייל מיר האָבן גערעכנט, אַז מיר וועלן זיי נאָך גע-ברויכן, ווען מיר וועלן זיך אומקערן מיט וואַסער.

אויפן ערשטן זאָמדבערגל האָב איך זיך ווידער אַרומגעקוקט אויפן פּאַרלאָזענעם לאַגער, וואו מיר האָבן איבערגעלאָזט צוויי חברים. דאָס געצעלט איז געשטאַנען, ווי אַ שוואַרצער דריי-קאָנט אויפן העלן מערב-הימל. אָבער ווען מיר זיינען אַראָפּגעשטיגן פונם בערגל און פּאַרלאָזן דאָס געצעלט פון די אויגן האָב איך גע-שפּירט, ווי ס'וואָלט מיר אַראָפּגעפּאַלן אַ משא פון האַרצן. מער האָב איך זיך שוין נישט אַרומגעקוקט.

פאַר אונז איז געלעגן די נאַכט מיטן זאָמד-ים. אַלע מיינע כוחות האָבן זיך צוריקגעקערט. פל זמן איך וועל נאָך קאָנען קריכן ווי אַ וואָרם אין זאָמד, וועל איך זיך באַמיען צו לעבן און דער-האַלטן זיך פריש. אין מיר האָט אויפגעפּלאַקערט אַ וואונדערלאַכע שטרעבונג צו לעבן. איך בין נאָך געווען צו-יונג, כדי אומצוקו-

ען דאָ אינם עלנדן מדבר. איך האָב צופיל געהאַט צו פאַר-
לירן און צופיל האָב איך נאָך געהאַפּט אויפן לעבן. כ'וויל
גישט אונטערגיין!—אַט דאָס איז געווען דער איינציקער
געדאַנק, וואָס האָט מיך אַרומגעכאַפּט און געטריבן פאַרויס.

אַבער פאַרויס זיינען מיר דאָך געגאַנגען שרעקלאַך לאַנגזאַם,
פאַרצווייפלט לאַנגזאַם! אויף איין זאַמדבאַרג איז געפאַלן אַ קעמל
און האָט תּיכּף אויסגעצויגן די פּיס און דעם האַלז צום שטאַרבן.
ער איז פאַרשוואונדן הינטער אונז אין דער פּעך-שוואַרצער נאַכט.
די שטערן האָבן אַפילו העל געלויכטן און די לופט איז קלאַר
געווען. אַבער פון זייער ליכטיקייט אַליין איז שווער געווען צו
זען אַרום זיך. די זאַמדבערג האָבן אונז וויילעווייז אַפּגעהאַלטן
אין גאַנג.

אויך די איבעריקע פיר קעמלען האָבן עפּטער אָנגעהויבן זיך
אַפּצושטעלן. טיילמאָל האָבן מיר באַמערקט ערשט שפּעטער, אַז
אַקעמל פּעלט אונז. דאָן האָבן מיר געמוזט זיך אומקערן און
אים מיטנעמען.

אויך מיט אילזאַם באַי האָט עס שוין געהאַלטן זייער שמאָל. ער
האַט אַלע וויילע געבראַכט און ס'האַט אים אָנגענומען אַ קראַמף.
ער האָט זיך געמוזט אַפּשטעלן. פונם קראַמף איז ער זייער אַפּ-
געשוואַכט געוואָרן, באַזונדערס דערפאַר, וואָס דער מאַגן איז
ביי אים געווען ליידיק. אין גרויסע יסורים האָט ער זיך אַוואָרף
געטאַן אויף דער ערד און זיך געדרייט ווי אַוואָרים.

טאַפּנדיק אַוואַרום אין דער פּינסטער צווישן די בערג, האָבן מיר
זיך געדרייט אין אַ הינהערל. כ'האַב דעריבער אָנגעצונדן די
לאַמטערנע און בין געגאַנגען מיט איר פאַרויס, אויפצונוכּן עפּיס
אַ בעסערן וועג. דער קאַמפּאַס האָט מיך געפירט צו מזרח און
די לאַמטערנע האָט שטאַר באַלויכטן דעם זאַמד. כ'האַב עפּטער
זיך געמוזט אַפּשטעלן. דער קלאַנג פון דער לעצטער גלאַק האָט
זיך געהערט אַלץ ווייטער און ווייטער.

אַרום עלף אַזייגער האָב איך אויפּגעהערט צו הערן דעם קלאַנג.
כ'האַב אַנידערגעשטעלט די לאַמטערנע אויפן זאַמד-רוקן און האָב

זיך געלייגט אויסרוען. אַרום האָט געהערשט אַ טויטע שטילקייט.
 כ'האָב געהאַרעכט מיט די אויערן צום מערב און מיט די אויגן
 'האָב איך געקוקט צו מזרח, אפשר וועל איך ערגעץ דערזען אַ
 פייערל פון די פּאַסטוכער ביים כּאַטאַר-דאַריאַ. אָבער כ'האָב
 נישט געזען און כ'האָב נישט געהערט. ס'איז געווען אַזוי שטיל.
 אַז איך האָב דייטלאַך געהערט, ווי עס קלאַפט מיר דאָס האַרץ.
 ענדלאַך האָב איך דערהערט אַ קלונג פון אַ גלאַק. די הפּסקות
 צווישן די קלונגען זיינען געוואָרן אַלץ ליינגער, אָבער נענטער.
 ווען דער קאַראַוואַן איז צוגעקומען צו מיר, איז אילזאַם באַר
 אַנידערגעסאַלן און האָט דערקלערט, אַז ווייטער גיין קאָן ער
 שוין מער נישט. ער וועט בעסער שטאַרבן דאָרט וואו ער ליגט.

ס'איז אַלואַ געקומען דער לעצטער אַקט פון אונזער טראַגעדיע.
 איבט איז מיר איבערגעבליבן נאָר איין זאַך: צו שלעפּן זיך
 אַליין מיט די לעצטע פּוּחות קיין מזרח. כ'האָב זיך געזעגנט מיט
 אילזאַמען און אים געראַטן, אַז ווען ער וועט אין אַ פּאַר שעה
 אַרום זיך אויסרוען, זאָל ער אַלץ איבערלאָזן און זען נאָכצוגיין
 אין מיין שפּור. ער האָט גאָרנישט געענטפּערט. ער איז גע-
 לעגן אויפן רוקן מיט אַ ברייט געעפּנטן מויל און האָט מיט גלע-
 זערנע אויגן געקוקט אין פּוסטן חלל אַרום.

בלויז קאָזים איז נאָך געווען בכּוח צו גיין מיט מיר. כ'האָב
 מיטגענומען ביידע זייגערס, דעם קאַמפּאַס, אַ מעסער, אַ בלייפּע-
 דער, פּאַפּיר אַ ביסל קאַקאַאָ און—מעכאַניש—אויך אַ צענדליק פּאַ-
 פּיראַסן. קאָזים האָט געטראָגן אַ לאַפּעטע, אַן עמער מיט שטריק,
 כּדי צו גראָבן אַ ברונען. אין עמעד איז געלעגן אַ שטיק שמאַלץ
 פּונם פעטן שעפּסנוויידל, אַ פּאַר שטיקלאַך ברויט און אַ ביסל
 פּאַרקילט בלוט. דאָס היטל האָט ער אין איילעניש פּאַרגעסן מיט-
 צונעמען און שפּעטער האָב איך געמוזט אים אַרומבינדן דעם
 קאַפּ מיט מיין נאָז-טיכל, כּדי צו פּאַרהיטן אים פון זונשלאַג.

דאָס עסן האָט אונז גאָר נישט געקאַנט העלפּן, ווייל אין האַלז
 איז אונז געווען אַזוי טרוקן, אַז מיר האָבן בשום אופן נישט

געקאנט שלינגען. מיר האָבן אָבער קיין הונגער נישט געשפירט.
צוליב דעם גרויסן דורשט.
ס'איז געווען צוועלף אַ זייגער ביינאַכט, ווען מיר האָבן פאַר-
לאָזן דעם רעשט פון אונזערע פעקלאַך. אילזאַם באַי איז מיט
אונז נישט געגאַנגען. מיר האָבן אים איבערגעלאָזט די לאַמטער-
נע. אַקורצע צייט האָבן מיר געקאָנט באַרעכענען לויט דער
לאַמטערנע, ווי הייט מיר זיינען שוין אַוועק און וואוהין מיר
מוזן גיין. באַלד אָבער האָבן מיר אויך איר שיין פאַרלאָרן, און
אַרום אונז איז געוואָרן חושך-שוואַרץ.

מיר האָבן זיך נאָך אַלץ געשלעפּט אין דער פינסטער אין טיפּן זאַמד, באַלד אָבער האָבן מיר געמוזט זיך אַנידערלייגן. די קילקייט פון דער נאַכט האָט אונז אָבער ווידעראַמאַל אויפֿ-געהויבן, ווייל מיר האָבן געטראָגן זייער לייכטע מלבושים. ווי נאָר אָבער ס'איז ווידער וואַרים געוואָרן האָבן מיר דערשפּירט אַ געוואַלטיקע מידיקייט און זיך געמוזט אַנידערלייגן. מיר זיינען תּיכּף איינגעשלאַפּן.

אַרום פּיר אַ זייגער האָט אונז אויפגעוועקט די קעלט פון פּרי-מאַרגן און מיר זיינען געשווינד געגאַנגען פּינף שעה נאָכאַנאַנד. דאַן האָבן מיר ווידער אויסגערוט אַ שעה לאַנג. אַ פּרישער מערב-ווינט האָט אָפּגעקילט די לופט, און מעגלאַך געמאַכט פאַר אונז צו גיין נאָך ווייטער. אַרום מיטאַגזייט איז אָבער די היץ גע-וואָרן אַזוי שטאַרק, אַז עס איז אונז שוואַרץ געוואָרן פאַר די אויגן, און מיר זיינען אָן כוחות אַנידערגעפאַלן אויף אַ זאַמד-בערגל. דאָ זיינען מיר געבליבן ליגן אַ גאַנצן טאָג אויפן צפון-שפּוע פון אַ בערגל, וואו די זון האָט נישט אַזוי שטאַרק גע-ברענט. קאַזים האָט מיט דער לאַפּעטע אָפּגעגראָבן די אויבער-שטע שיכט פון וואַרימען זאַמד, מיר האָבן זיך אַנידערגע-לייגט אויפן קילן באַדן מוטער-נאַקעט. די מלבושים האָבן מיר אויסגעהיינגען אויף דער לאַפּעטע, וואָס האָט געשטעקט אין זאַמד און אַוואַרום האָבן מיר געהאַט אַ שאַטן פאַרן קאָפּ, ווען דער זאַמד אונטער אונז האָט זיך דערוואַרימט פון אונזער לייב, האָבן מיר זיך איינגעגראָבן נאָך טיפּער און זיך באַשאַטן מיטן קאַלטן זאַמד, אַזוי ווי מיט אַ דוש. שדאַפן האָבן מיר נישט געקאַנט.

אָבער מיר האָבן אויך קיין איינציק וואָרט נישט גערעדט.
 אַרום זעקס פאַרנאַכט האָבן מיר ווידער זיך געלאָזט לאַנגזאַם
 אין וועג אַריין. דאָס טרוקענע זאַמדבאַד האָט אונז פאַרט גע-
 שטאַרקט אַ ביסל. מיר זיינען געגאַנגען ווייטער און ווייטער.
 אַרום איינס נאָך האַלבע נאַכט זיינען מיר טויט-מיד אַנידערגע-
 פאַלן אויף אַ זאַמד-באַרג און תיכף איינגעשלאָפן.
 אַרום האַלב פינף זיינען מיר מיט פרישע פוחות ווידער אויפגע-
 שטאַנען. די פרישע באַגינען-לופט האָט אונז געהאַלפן גיין וויי-
 טער אָן הפסקות.

פלוצלונג איז קאָזים געבליבן שטיין. ער האָט מיך אָנגענומען
 פאַרן אַקסל און אָנגעוויזן אויפן מזרח. כ'האָב אָבער דאָרט גאָר
 נישט באַמערקט, אויסער זאַמד און בערגלאַך. אָבער קאָזימס
 שאַרף איג האָט דאָרט אַנדזעקט אַ גרינע טעמאַריסקע! זי מוז
 עס ווערן אונזער רעטעריין!

מיר האָבן זיך געלאָזט גיין גלייך צו איר. גייענדיק צווישן די
 בערג פלעגן מיר זי פאַרלירן פון די אויגן. אויסן באַרג-רוקן אָבער
 האָבן מיר זי ווידער געווען. מיר האָבן זיך אַלץ מער און מער
 דערנענט צו איר און אַט האָבן מיר זי ענדלאַך אינגאַנצן פאַר
 די אויגן. זי איז ווירקלאַך געווען פריש און מיר האָבן, ווי די
 חיות געקייט אירע זאַפטיקע נאָדלען. אונטער איר איז געווען
 בלוז זאַמד. אין ערגיץ האָט מען קיין האַרטן באַדן נישט גע-
 זען. אירע וואָרצלען האָבן, אַלזאָ, געמוזט האָבן וואַסער אין דער
 ערד.—איז דאָך מעגלאַך, אַז מיר האָבן נאָנט וואַסער?

ס'איז געווען אַ גרויסער תענוג צו זען פאַר זיך אַ ביסל גרינס
 און קאָנען זיך באַהאַלטן אונטער אַ שיטערן שאַטן פון אַ בוים.
 מיר האַלטן, זעט-אויס, ביי דער גרעניץ פונם מדבר. דאָס איז
 געווען דער ערשטער פעלו, וועלכער האָט געבראַכט די בשורה
 פאַר די שיפס-געליטענע, אַז די יבשה איז נאָנט.

מיט פרישן מוט האָבן מיר זיך געלאָזט אין וועג אַריין. די
 זאַמדבערגלאַך זיינען קוים צען מעטער הויך געווען. צווישן
 אייניקע פון זיי האָבן מיר געפונען צוויי קליינע דינע אייער-
 ליצקעלאַך, און מיר האָבן זיי געשמאַק צוקייט. אַרום האַלב צען

זיינען מיר געקומען צו א צווייטער טאמאריסקע און צום מורה-
צו האָבן זיך געזען נאָך פיל אנדערע. אָבער פון דער היץ זיי-
נען אונזערע כוחות אַזוי פאַרצלייזט געוואָרן, אַז מיר זיינען
טויט-מיד אַנידערגעפאַלן אין שאָטן פון אַ טאַמאַריסקע. מיר האָבן
ווידער זיך איינגעגראָבן אין זאַמד און געלייגט זיך דערין נאַ-
קעט. צען שעה נאָכאַנאַנד זיינען מיר געלעגן ווי טויטע.
זיבן אַ זייגער פאַרנאַכט האָבן מיר זיך געלאָזט גיין ווייטער. די
פּיס האָבן אונטער אונז זיך געוואַקלט און מיר האָבן זיך קוים-
קוים געשלעפט אַ דריי שעה צייט. פּלוצלונג איז קאַזים געבליבן
שטיין און אויסגערופן: „פּאַפעל!“ צווישן צוויי זאַמדבערגלאַך
האַט זיך באַוווּן עפּיס אַ טונקעלע זאַך און ווירקלאַך: דאָס זיי-
נען געווען דריי פּרעכטיקע פּאַפּלען מיט זאַפּטיקע בלעטער. די-
דאָזיקע בלעטער זיינען אַזוי ביטער, אַז ס'איז נישט ניחא זיי
איינצעבייסן. אָבער פּייכט זיינען זיי געווען, און מיר האָבן דע-
ריבער זיך גוט איינגעריבן מיט זיי די הענט און די גאַנצע
הויט ביז זי איז גאַר פּייכט געוואָרן. דאָן זיינען מיר, אינגאַנצן
אויסגעמאַטערט און אָפּגעשוואַכט, געבליבן ליגן אַפּאַר שעה, איי-
דער מיר האָבן באַטראַכט גענויער דעם אָרט.
מיר האָבן דאָ געוואַלט גראָבן אַ ברוגען, אָבער מיר זיינען אַזוי
אָפּגעשוואַכט געווען, אַז די לאַפּאַטע איז אונז פון די הענט
אַרויסגעפאַלן. האָבן מיר אָנגעזאַמלט עטלאַכע דאַרע צווייגן און
פאַרלייגט אַ שטאַרקן פייער, וואָס זיינע פּלאַמען האָבן העל באַ-
לויכטן די זאַמד-בערגלאַך. דערמיט האָבן מיר, ערשטנס, געוואַלט
געבן אַ צייכן אילזאַז באַיען, אויב ער לעבט נאָך, און, צווייטנס,
דערוועקן די אויפּמערקזאַמקייט אין דער אַרומיקער געגנט, אויב
דאָרט זיינען פאַראַן מענטשן. דאָס פייער האָבן מיר דערהאַלטן
צוויי שעה צייט. קאַזים האָט דערין אָפּגעבראַטן אַ שטיקל פּונם
שעפּסנפעס, אָבער נאָר מיט גרויס מי האָט ער עס געקאָנט
אַראַפּשירינגען. אונזער איבעריקן פּראָוויאַנט האָבן מיר דאָ איי-
בערגעלאָזט, כדי נישט צו שלעפּן קיין משא מיט זיך. נאָר איין
ליידיקע שאַכטל פון קאָפּאַ האָב איך מיטגענומען, עס זאָל אונז
קאָנען דינען צו שעפּן וואַסער, וויי מיר וועלן עס געפינען.

געשלאָסן זיינען מיר ביז דריי אַ זייגער און נאָכדעם האָבן מיר
געמאַרשירט ביז אַרום ניין.

אַבער נאָך די ערשטע דריי פּאַפּלען האָבן מיר קיין נייע נישט
באַגעגנט און די טאַמאַריסקען האָבן מיר באַגעגנט אַזוי זעלטן.
אַז מיר האָבן זיי קוים געזען פון איינער צו דער צווייטער.
מיר זיינען אַריינגעפּאַלן אין גרויס פּאַרצווייפלונג, ס'איז געווען
קלאָר, אַז מיר האָבן דאָ באַגעגנט בלויז אַ נידריקערן באַדן.
אַבער ווייטער וועט ווידער זיך אָנהויבן דער זאַמד-ים. אַרום ניין
אַ זייגער האָבן מיר זיך אָנגעשטויסן אויף אַ טאַמאַריסקע און זיי-
נען געבליבן ליגן אונטער איר צען שעה אויף דער גליענדיקער
זון. איינצוגראָבן זיך אין זאַמד האָבן מיר שוין מער קיין כוח
נישט געהאַט. ווען עס וואָלט זיך, לפּחות, אויפּגעהויבן אַ זאַמד-
שטורם, וואָלטן מיר זיך אַזוי נישט געבראַטן אין די גיהנמדיקע
זונשטראַלן! אַבער אומזיסט האָבן מיר מיט די אויגן אויסגעקוקט
אויפן האַריוואָנט נאָך אַ שוואַרצן וואָלקן: די זון און דער מדבר
האָבן זיך פאַרשוואַרן צו פאַרדאַרבן אונז.

ווען די זון האָט זיך אָנגעהויבן צו זעצן אין מערב, האָבן איך
מיט אַ פאַרצווייפּלטער אָנשטריינגונג זיך אויפּגעהויבן, אַפּגעשאַקלט
דעם זאַמד פון זיך, אָנגעטאַן די מלבושים און אַרום געטאַן
קאַזימן, ער זאָל גיין מיט מיר. מיין לייב האָט איצט אויסגע-
זען קופּער-ברויין, ווי פאַרמעט. אַגאַנצן טאָג האָבן מיר קיין
וואָרט נישט אויסגערעדט, ווייל מיר האָבן בכלל נישט געקאַנט
ריידן מער, נאָר שעפּטשען אָדער פּייפּן. קאַזים האָט מיר מיט
אַן אַפּגעשטאַרבענער שטימ געענטפּערט, אַז ער קאָן מער נישט
גיין. מיט צייכנס פון אַ פאַרצווייפלונג האָט ער מיר געגעבן צו
פאַרשטיין, אַז ער האַלט, אַז מיר זיינען פאַרלאָרן. האָבן איך
מיך געלאָזט שלעפּן אַליין דורך נאַכט און דורכן זאַמד.

אויף אַ פֿאַלשער שפור.

רשט איצט בין איך ווירקלאך געווען אליין, און נאָר די פינקלדיקע שטערן, וועלכע האָבן, ווי עלעקטרישע לעמפן געלויכטן, האָבן מיך באַגלייט. די לופט איז געווען קאַלט און שטיל און דאָס קלענסטע גערויש וואָלט מען געקאָנט הערן איג-דערווייטנס. איטליכס מאָל, ווען איך בין אַדורכגעגאַנגען אַ שטיק וועג, האָב איך דאָס אויער צוגעלייגט צו דער ערד און זיך צוגעהאַרט, אָבער געהערט האָב איך נאָר דעם טיק-טאַק פון מיין זייגערל און דאָס שוואַכע קלאַפן פון מיין האַרץ.

מיט פאַרגינגן האָב איך דאָ אויסגערויכערט מיין לעצטן פאַפּיר-ראָס. די איבעריקע האָבן מיר מיט אַ טאַג פריער אויסגערויכערט, כדי צו שטילן די יסורים פון דורשט. איך פלעג רויכערן די ערשטע העלפט פון פאַפּיראַס, קאַזים די אַנדערע העלפט. ער האָט מיר איינמאָל פאַרויכערט, אַז פון רויכערן האָט ער זיך גאָר מחיה געווען. דעם אָונט האָב איך אליין געמוזט אויסרוי-כערן דעם גאַנצן פאַפּיראַס.

לאַנגזאַם האָב איך אינדערפינסטער זיך געשלעפט, ביז איך בין אַרום האַלב איינס אַנידערגעפאַלן ביי אַ טאַמאַריסקע. כ'האַב גע-פרובט מאַכן אַ פייער, אָבער דאָס איז מיר נישט געלונגען. צו-לעצט בין איך איינגעשלאַפן.

פלוצלונג האָב איך זיך אויפגעכאַפט פון אַ גערויש. אין זאַמד האָט עפּיס אַסקריפּ געטאָן, כ'האַב געהערט דייטלאַכע שריט, און אַ מענטשלאַכע געשטאַלט האָט זיך באַוויון אינדערפינסטער.

—דו ביזט עס, קאַזים?—האַב איך געפרעגט

—יא, מיין האר, —האָט ער געענטפערט. אין דער קילער נאָכט
האָט ער זיך אַ ביסל דערהאַלטן און איז געגאַנגען אין מיין שפור.

דאָס גליקלאַכע צוזאַמענטרעפן זיך האָט אונז צוגעגעבן אַ ביסל מוט
און מיר זיינען ווייטער געגאַנגען אינדערפינסטער און געקעמפט
מיט דער מידיקייט און שלעפּעריקייט. אַ מהלך-וועג בין איך
אויף אַלע פיר געקראַכן. באַרג-אַרונטער האָב איך זיך געלאָזט
אַראָפּקאַלערן אין זאַמד. מער, ווי דאָס לעבן, האָט דאָך מיר די
זאָך נישט געקאָנט קאָסטן!

מיר האָבן געוואַנדערט ווייטער און ווייטער, אָבער פּלוצלונג
האָבן מיר באַמערקט אַ זאָך, וואָס האָט אונז אַזעץ געטאָן מיט
גרויס שמחה אין האַרצן: מענטשלאַכע שפורן אין זאַמד!
מיר האָבן זיך איינגעבויגן, זיי גוט באַטראַכט—קיין ספק נישט,
מענטשן זיינען דאָ געווען. מיר זיינען אַלואַ נישט ווייט פון אַ
טייך! וואָרום ווי אַזוי וועלן וואַנדערער פאַרקריכן אין מדבר
אַריין ווייט פון אַ טייך?... מיר האָבן באַלד פאַרלאָרן אונזער
שלעפּעריקייט.

—אָבער די שפורן זיינען אַ פּיס צו-פּריש—האָט קאָזים געזאָגט.

—וואָס איז דער וואַנדער!—האָב איך געזאָגט—שוין פיל טעג
האָט דאָ קיין ווינטל נישט געבלאָזן. אפשר זיינען עס די טריט
פון די פאַסטוכער, וועס האָבן באַמערקט אונזערע הינער און זיך
געלאָזט גיין צו אונז...

מיר האָבן זיך געלאָזט גיין אין די שפורן, באַלד אָבער איז קא-
זים אַנידערגעפאלן אויף דער ערד מיט פאַרצווייפלונג און שטיל
אַ זאָג געטאָן:

—דאָס זיינען אונזערע אייגענע שפורן!
איך האָב זיך איינגעבויגן און דערזען, אַז ער איז גערעכט:
דאָס זיינען געווען די שפורן פון מיינע שטיוול. מען האָט אַפילו
אויך געקאָנט זען דייטלאַך די שפורן פון דער לאַפּאַטע, אויף
וועלכער קאָזים האָט זיך אָפּגעשפּאַרט. מען האָט פשוט געקאָנט
משוגע ווערן פון פאַרצווייפלונג! מיר האָבן זיך געדרייט אין אַ

קרייז, אין דער שלעפעריקייט האָב איך נישט געקוקט אויפן קאַמ-
פּאַס, און מיר האָבן אומזיסט פּאַרלאָרן אונזערע לעצטע כּוחות.
איצט איז עס שוין אַ סוף מיט אונז!
נישט גערעדט מער אַ וואָרט, האָבן מיר זיך אַ וואָרף געטאַן אויף
דער ערד און זיינען איינגעשלאָפּן

געראטעוועט פֿון דורשט־טויט!

ווייטער. ס'איז געווען צען מינוט אויף פינף. אין האלו האָט אונז געברענגט פון טריקעניש. מיר האָבן געהערט, ווי אונזערע ביינער האָבן געקנאָקט ביים באַוועגן זיך און האָבן געשפּירט ווי זיי ווערן הייס פון רייבן זיך צווישן איינאַנדער. מיר האָבן קוים געקאָנט עפענען און פאַרמאַכן די אויגן. קאָזים האָט אויסגעזען שרעקלאַך. זיין צונג איז געווען געשוואָלן, ווייס און טרוקן. די ליפן זיינען ביי אים געווען בלאָ, די באַקן איינגעפאלן, די אויגן—ווי גלעזערנע, אָן אַ שום גלאַנץ, און ער האָט געליטן פון אַ קראַמפּהאַפטן שלוקעכצן. ביי זונאונטערגאַנג האָבן מיר באַמערקט אַ שוואַרצע ליניע אויפן האַריוואַנט. מיר זיינען פאַרציטערט געוואָרן פון פּרייד, ווען די ליניע איז דייטלאַכער געוואָרן. דאָס איז שוין נישט געווען קיין זיגזאַגן פון אומענדלאַכע זאַמדרוקנס, נאָר אַ גלייכע ליניע. דאָס האָט געקאָנט זיין נאָר אַ זואַלד ביים ברעג טייך. די שוואַר-צע ליניע האָט זיך אַלץ דייטלאַכער אויסגעשניטן. צורום פינף אַ זייגער זיינען מיר געקומען צו אַ טאָל אין זאַמד, וואו עס זיינען געוואַקסן פיל פאַפּלען. דאָס וואַסער אין באַדן האָט שוין דאָ געמוזט זיין גאַנץ נאָנט. מיר האָבן זיך ווידער געכאַפט פאַר דער לאַפּאַטע, אָבער מיר האָבן נישט געהאַט קיין כוח צו גראַבן און מיר האָבן זיך צוועקגעשלעפט ווייטער.

מיר האָבן געהאַט בלוז דורכצעוואַנדערן אַ שמאָלן פּאַס זאַמד און צורום האַלב זעקס אַ זייגער זיינען מיר געקומען צו אַ שי-

טערן, אָבער אמתן וואָלד, וואו מיר האָבן געהאַט טונקעלע שאַטנס
אונטער בליענדיקע ביימער.

זעלטן האָט זיך פאַר עמיצן געוויזן אַזוי הערלאַך די פראַכט פון
פּרילינג, ווי פאַר אונז ביידן דאָ אין וואַלד! מיט דער האַנט
אויסן שטערן בין איך געשטאַנען, נאָך פאַרשלאָפן פון אַן אומ-
רוהיקן חלום און האָב קוים צונויפגעזאַמלט די רעיונות. צי האָבן
מיר זיך דען נישט געשלעפט וואָסן-לאַנג אין גליענדיקן-הייסן
זאַמד? און איצט האָבן מיר אומעטום קילע שאַטנס און גרינס,
וואַלד-בלומען און פייגל-געזאַנג און צווישן די אַלט-גראַע שטאַ-
מען פון די ביימער—שפורן פון ווילדע חיות: פון טיגערס, וועלף,
פּרוקסן, הירשן, אַנטילאָפן, דאַמהירשעלאַך און האָזן! פליגן און
זומער-פייגעלאַך האָבן פריילאָך געשוועבט אַרום אונז און געזוש-
מעט אַזוי, אַז מיר האָט זיך געדאַכט,—איך הער טענער פון אַן
אַרגל. אומעטום פּרילינג און לעבן.

דער וואַלד איז געוואָרן געדילכטער. דאָ און דאָרט זיינען די שטאַ-
מען פון די פאַלעס אַרומגעפלאַכטן געווען מיט ליאַנען. אָפּגע-
שטאַרבענע שטאַמען פון ביימער און דערנער אָדער קושאַקעס
האַבן אונז עפטער פאַרשטעלט דעם וועג.
צען מינוט אויף אַכט זיינען מיר אַרויס אויף אַ פרייען וואַלד-
שטח, וואו מיר האָבן דערזען פּערדנמיסט און שפורן פון מענטשן
און פּערד. אמת, זייער דייטלאַך זיינען זיי נישט געווען. איין
זאָך איז אָבער פאַר אונז קלאַר געווען: מיר זיינען גערע-
טע וועט.

איך האָב פאַרגעשלאָגן צו גיין ווייטער צו מערב, ווייל דאָרט
מוז זיין קירצער דער וועג צום טייך, אָבער כּהאַב זיך געלאָזט
איבערריידן פון קאָזימען זיך צו האַלטן אין די שפורן פון די
פּערד, וועלכע האָבן זיך געצויגן קיין דרום.

אַרום ניין אַ זייגער זיינען מיר פון דער געוואַלטיקער היץ אַזוי
אויסגעפייניקט געוואָרן, אַז מיר זיינען אַנידערגעפאלן אין שאַטן
פון אַ בוים. מיט די הענט האָב איך אויסגעקראַצט אַ גרוב צווישן
דינע וואַרצלען און בין דערין געלעגן אַ גאַנצן טאָג, נישט קאָ-
נענדיק צומאַכן מיט אַן אויג. קאָזים איז געלעגן אומבאַוועגלעך

אויפן רוקן, מיט אן אָפּענעם מויד און אָפּענע אויגן. ער האָט פּאַנטאַוירט און געקערעכצט און געשעפטשעט. ווען איך האָב גע- פּרובט ריידן מיט אים, האָט ער נישט געענטפּערט. אַפּילו ווען איך האָב אים אָנגערירט פּאַרן אַקסד, האָט ער זיך נישט אָנגע- רופן. פּאַר מיר איז קיין ספּק נישט געווען, אַז דער טייך איז נאַנט, אָבער טאַקי דערפּאַר זייגען נאָך שטאַרקער געוואָרן די ענוים וואָרטנדיק אויף דער נאַכט, בשעת דער טאָג האָט אויס- געזען לאַנג ווי אַ יאָר.

ערשט אַרום זיבן אַ זייגער אין אָוונט האָב איך ענדלאַך דער- שפּירט אַ ביסל פּוח זיך אָנצוטאָן און צו גיין ווייטער. אַז איך האָב גערופן קאָזימען, האָט ער מיטן קאַפּ געשאַקלט, און אַ ווייז געטאַן מיט דער האַנט, אַז איך זאָל אַליין גיין טרינקען און בריינגען אים וואַסער, אַ נישט, וועט ער בעסער שטאַרבן, וואו ער ליגט.

פון דער לאַפּאַטע האָב איך צורעכט געמאַכט אַ מין פּאָן איבער קאָזימען, כדי איך זאָל אים געפיגען שפּעטער, און האָב זיך גע- לאָזט גיין ווייטער. אַ פּאַר מאָל בין איך שיר געבליבן שטעקן אין די געדיכטע דערנער. מיינע קליידער האָבן זיך צעריסן, די הענט האָבן זיך באַדעקט מיט שראַמען פון די דערנער. עפּטער האָב איך מיך אויסגערוט אויף די אומגעפּאַלענע ביימער, אויף וועלכע איך בין שיר נישט איינגעשלאָפּן.

ס'איז געוואָרן נאַכט און שטאַק פינטער. דער וואַלד האָט מיט אַמאָל זיך געענדיקט און אין מזרח האָט זיך געזען אַ גלאַטער שטח. אָבער דער באַדן איז דאָ געווען פון ליים און פעסטן זאַמד. פון זאַמדבערגלאַך איז דאָ קיין שפור נישט געווען. דערדאָזיקער שטח איז דאָ געלעגן מיט צוויי מעטער נידריקער, ווי אין וואַלד. ס'איז קיין ספּק נישט, אַז דאָס איז דער גרונט פונם אויסגע- טריקנטן טייך כאַטאַם-דאַריאָ!

אָבער דער זאַמד איז נאָך אַלץ געווען אַווי טרוקן, ווי אין דעם מדבר און דער גרונט פון טייך האָט געוואָרט אויסן זומער, ווען דער שניי וועט אָנהויבן שמעלצן אין די טיבעטער בערג און אַהער וועט צריינפאַלן אַ גרויסער שטראָם וואַסער. וואָרשיינלאַך

האַט דער וואַסערשטראָם זיך איצט געצויגן אין אַנידעריקערן
אָרט ביים רעכטן ברעג. מיר וועט אַלואָ אויסקומען נאָך ווייט
צו גיין. איך וועל אָבער גיין ווייטער. כוועל דאָך נישט שטארבן
פון דורשט האַרט ביים וואַסער!

כ'בין געגאַנגען גלייך צו דרום-מזרח. פאַרוואָס עפּיס נישט גלייך
צו מזרח, ווי ביו איצט? איך ווייס אַליין נישט. אפשר האָט מיך
היפּנאָטיוורט די לבנה, וועלכע האָט מיט איר סערפּ געוואָרפּן
אַ בלאַלאַכער שיין אויף דער געגנט. מיט פעסטע טריט און אָנגע-
שפּאַרט אויפן שטעקן, בין איך געגאַנגען גלייך אין דערדאָזיקער
ריכטונג, אַ שטייגער, ווי מיך וואָלט געפירט עפּיס אַפּאַרבאָרגע-
נע האַנט און איך מוז גיין, וואוהין זי פירט מיך. ווען דער
שלאָף האָט מיך אָנגעהויבן צו מאַטערן, האָב איך זיך אַוויילע
אָפּגעשטעלט און אָנגעווענדט מיין גאַנצע קראַפט פון ווילן, כדי
נישט אומצופאַלן און אַנטשלאָפּן ווערן, אַזאָ שלאָף וואָלט געוויס
געווען דער לעצטער. אין גאַנג האָב איך אַלץ געקוקט אויף דער
לבנה און געהאַפּט, אַז איך קאָן יעדע מינוט דערזען, ווי זי
שפּיגלט זיך אָפּ אין וואַסער. אָבער קיין זאַך האָט זיך נישט
באַוויזן און אין מזרח איז די געגנט פאַרהילט געוואָרן אין אַ
קאַלטן נאַכט-נעבל.

צוויי מיט אַ האַלבן קילאָמעטער האָב איך אַזוי געוואַנדערט, ביו
איך האָב דערזען די טונקעלע וואַלד-ליניע פון צווייטן ברעג.
די ליניע ווערט אַלץ דייטלאַכער. דאָרט שטייט שוין אַ געדריכטער
וואַלד פון אייער און קושאַקעס! אַ האַלב אומגעפאַלע פאַפּל ליגט
קווער איבער אַ גרוב אינט אויסגעטריקנטן טייך. נאָך אַ פּאָר טריט
און איך מוז דערזען דעם צווייטן ברעג. אָבער אַט פּליט מיט אַ
פייפּנדיקן פּליגלפלאַטער אַ דערשראָקענע ווילדע קאַטשקע? איך
הער, ווי עס גיסט זיך עפּיס און באַלד שטיי איך ביים ברעג
פון אַ קליינער אָוערע, קוים צוואַנציק מעטער לאַנג, אַן אָוערע
מיט פּרישן, קאַלטן, הערלאַכן וואַסער!

ומויסט וואָלט איך זיך באַמיט צו באַשרייבן די געפילן, וואָס האָבן מיך באַהערשט, און די רעיונות, וואָס זיינען מיך באַפאַלן, איידער כּיהאָב געטרונקען.—זאָל עס זיך פאַרשטעלן דער לייענער אַליין. איך האָב באַטראַכט מיין פּולס: ער האָט גע-קלאַפט סך-הכל ניינאונפערציק מאָל. דאָן האָב איך אַרויסגענומען פון קעשענע דאָס בלעכענע שאַכטל, אָנגעשעפט און געטרונקען, און ווי אַזוי דערדאָזיקער געטראַנק האָט מיר געשמעקט, קאָן זיך גאָר קיינער נישט פאַרשטעלן, ווער ס'האָט נישט געהאַלטן ביים שטאַרבן פון דורשט. רוהיק, גאַנץ רוהיק האָב איך דעם בעכער צוגעטראָגן צום מויל און געטרונקען, געטרונקען און געטרונקען. במשך פון צען מינוט האָב איך אפשר דריי גרויסע פלעשער וואַסער אויסגעטרונקען. דאָס שאַכטל האָט לערך געהאַלטן אַ גע-וויינלאַך גלאָז,—איך האָט זי איינאונצוואַנציק מאָל אָנגעשעפט און אויסגעטרונקען. אַז נאָך אַזאָ לאַנגן דורשט איז געפערלאַך אַזוי האַסטיק צו טרינקען, וועגן דעם האָב איך גאַרנישט גע-טראַכט. איך האָב גאָר געפילט, ווי מיט יעדן טראָפּן פונם הער-לאַכץ וואַסער קומען מיר אַז נייַע כּוחות, און די פּליסיקייט פילט אָן מיינע אברים און געוועבן, וועלכע זיינען פריער גאָר אויס-געטריקט געוואָרן. אַ פאַר מינוט שפעטער האָט מיין פּולס שוין געקלאַפט זעקסאונפערציק מאָל. דאָס בלוט, וואָס איז פריער גע-ווען פויל און צוזאַמענגעקלעפט, האָט אָנגעהויבן צו שטראָמען לייכטער אין די אָרערן. די איינגעשרומפטע הענט, וועלכע זיינען געווען טרוקן און האַרט, ווי האַלץ, זיינען ווידער אָנגעקוואַלן און עלאַסטיש געוואָרן. די הויט, וואָס איז געווען, ווי אַ טרוקע-

גער פארמיט, איז פון דאָסניי פייכט געוואָרן און פון שטערן
 האָט באלד אָנגעהויבן קאָפּען אַ שווייס.
 קיינמאָל האָט מיר דאָס לעבן נישט אויסגעוויזן שענער, רייכער
 און ווערטפולער, ווי אין אָט דער נאַכט אינם געלעגער פון טייך
 כאָטאַט-דאָריאַ. די צוקונפט האָט אויפגעפלאַמט פאַר מיר, ווי אַ
 ליכטיקער ים. איך בין צוויי ווי פאַרכשופט געוואָרן און איך האָב
 גאַרנישט געצווייפלט. אַז מלאכים האָבן מיך אין דער נאַכט גע-
 פירט אַהער צו אָט דער אָזערע. ס'דאָט זיך מיר אַפילו געדאַכט,
 אַז כ'האָב אַליין געהערט דאָס רוישן פון זייערע פליגל. די אָזע-
 רע איז געלעגן אין אַ טיפן אָרט, אונטער אַ בוים, און נאָר גאַנץ
 נאָנט האָט מען זי געקאָנט באַמערקן. ווען איך וואָלט געקומען
 מיט פופציק טריט ווייטער, רעכטס אָדער לינקס, וואָלט איך זי
 קיינמאָל נישט אַנטדעקט, און, ווי כ'האָב שפּעטער זיך דערוואוסט,
 איז צו אַ צווייטער אָזערע געווען זייער ווייט...
 אויסן מזרח-ברעג איז געשטאַנען דאָס געדיכטע און טרוקענע גע-
 לע גראַז פון פאַראַיאָרן, און די הייאָריקע יונגע און פרישע
 פּרילינגס-שפּראַצונגען האָבן אָנגעהויבן אַרויסשטאַרצן צוויצן די
 אַלטע, פאַרדאַרטע שטענגלאַך. הינטער זיי האָט זיך דערהויבן אַ
 געדיכטער וואַלד, און דער זילבערנער לבנה-שיין האָט שוין באַ-
 גאַסן די שפיצן פון די דאָרטיקע פאַפּלען. איך האָב דערהערט
 עפּיס אַ גערויש אין דער נאַנט. דאָס האָט געקאָנט זיין אַ טיגער,
 אָבער זינט דאָס לעבן איז מיר ווידער געשאַנקן געוואָרן, האָב
 אין מיט פאַר קיין זאַך נישט געשראָקן. דער געדאַנק, צו באַ-
 געגענען דעם פינקלענדיקן בליק פונם טיגער, האָט מיר כמעט
 מחיה געווען. כ'האָב אים געוואָלט אַריינקוקן שאַרף אין די אויגן
 אַריין און פּרעגן, צי וועט ער זיך דערלויבן צוצונעמען מיר דאָס,
 לעבן, פאַר וועלכן איך האָב צוויי טייער באַצאָלט... די טריט
 האָבן אָבער זיך דערווייטערט. משמעות, די אומבאַקאַנטע חיה,
 וואָס איז אַהערגעגאַנגען טרינקען וואַסער, האָט עס געהאַלטן
 פאַר בעסער אַוועקצוגיין ווייטער, פל זמן דער אָרט איז פאַרנו-
 מען דורך אַ מענטשן.
 דאָן אָבער האָב איך זיך דערמאָנט אָן קאָזימען, וועלכער ליגט

הינטן אין וואלד און קעמפט מיטן טויט. מען מוז אים תיכף
ברייגען הילף. אָבער מיין בלעכן שאַכטל איז געווען צו-קליין
און מיט איין גלאָז וואַסער וואָלט איך אים נישט אָפּגעראַטעוועט
פון טויט. וואָס טוט מען?

אָבער אָט איז מיר פּלוצלונג איינגעפּאַלן, אַז מיינע שטייול זיי-
נען פון אַגעדיכטן שטאַף. וואָס קאָן זיין אַבעסערע פּלי צו
טראָגן וואַסער? אַלואַ, אויסגעטאָן די שטייול און מאַרש מיט
זיי אין וואַסער צריין! איך האָב זיי אָנגעפּילט ביזן ברעג און
אָנגעהאַנגען זיי מיט די אויערלאַך אויף מיין שטעקן, וועלכן
כ'האָב גענומען אויפן אַקסל, ווי אַ קאָראַמיסלע, און באַלד אַוועק
צוריק מיטן וועג, מיט וועלכן איך בין געקומען.

די לבנה האָט בלאַס באַלויכטן דעם טרוקענעם געלעגער פון טייך,
און איך האָב דייטלאַך געזען מיינע שפורן. מיין מידיקייט איז
פאַרשוואַנדן. איך בין כּמעט געלאָפּן צום לינגן ברעג. דאָ איז
אָבער געוואָרן שווערער צו גיין: מיינע זאָקן זיינען געווען דין
און די דערנער האָבן מיר געשטאַכן די פּיס. ערגער פאַר אַלץ
איז אָבער געווען דאָס. וואָס אַ געבּל האָט אָנגעהויבן פאַרהילן
די לבנה. אין וואַלד איז געוואָרן פינסטער-חושך, און איך האָב
פאַרלאָרן די שפורן. כ'האָב אָנגעצונדן אַ זאַפּאַלקע און אָנגעהויבן
קוקן אויפן קאַמפּאַס. און הויך האָב איך גערופן: „קאָזים!“ „קאָ-
זים!“ קיין ענטפער איז אָבער נישט געווען. כ'בין נאָך אַ וויילע
געאַנגען אויף גאָסט בעראַט ווייטער, גערופן און געשריען, ווי
הויך ס'האָבן מיר נאָר דערלויבט מיינע שוואַכע לונגען. אָבער
כ'האָב באַלד איינגעזען, אַז אַוואַרום וועל איך זיך נאָר פאַר-
בלאָנדזשען אין טיפּן, שטילן וואַלד. כ'האָב מיך דעריבער באַ-
שלאָסן זיך אָפּצושטעלן און וואַרטן ביז באַגיבען.

פון טרוקענע צווייגן האָב איך פאַרלייגט אַ פייער. קאָזים וועט
דאָס פייער געוויס דערזען, ווייל ווייט פון דאַנען ליגט ער דאָך
נישט. דאָס פייער האָט באַלויכטן אַלץ אַרום העל און ליכטיק,
אָבער מיין שפור האָב איך נאָך אַלץ נישט געפונען. כ'האָב מיך
דעריבער אויסגעצויגן אויפן ווייכן זאַמד אויפן בויך און בין
געשלאָפּן אַ פּאָר שעה רוהיק און גוט ביים פייער, וואָס האָט

מיך געדארפט באשיצן פאר טיגערס און אנדערע רויב-חיות.

מיטן באגינען האב איך זיך אויפגעכאפט. דאָס פייער איז שוואַך-
כער געוואָרן, ווייל די אַרומיקע פרישע און פייכטע ביימער
האַבן זיך נישט אָנגעכאַפט פון פייער. מיינע שטייול מיטן וואַ-
סער זיינען זיך געשטאַנען געבן אַ שטאַם פון אַ בוים און אַפילו
דער באָדן אונטער זיי האָט זיך נישט באַנעצט. כ'האַב געשווינד
אויסגעטרונקען אַ ביסל וואַסער אָנשטאַט פרישטיק און האָב באַלד
אויפגעזוכט מיינע שפורן.

ווען איך בין געקומען צו קאָזימען, איז ער נאָך אַלץ געלעגן
אין דער פריערדיקער פּאָזע, ווי איך האָב אים פאַרלאָזט. תחלת
האַט ער מיך באַטרעכט מיט ווילדע אויגן. ווען אָבער ער האָט
מיך דערקענט, האָט ער צענויפגעזאַמלט דאָס לעצטע ביסל כוונות
און איז צוגעקראָכן צו מיר, שעפטשנדיק: „איך שטאַרב אַוועק!“

—צי ווילסטו טרינקען וואַסער?— האָב איך אים רהיק אַ פּרעג
געטאָן.

ער האָט אַ שאַקל געטאָן מיטן קאַפּ און איז ווידער אומגעפאַלן.
ער האָט דאָך נישט געקאָנט וויסן, וואָס איך האָב פאַר אים אין
מיינע שטייול...

אָבער אָט האָב איך איין שטייול גענומען און צוגעטראָגן אים.
צום מויל מיט דער כאַלעווע אַרויף:

—טרינק!

ער איז אַפאַרציטערטער געוואָרן און אַ שטיים האָט זיך ביי אים
אַרויסגעריסן, וואָס איז גאָר נישט ענלאַך געווען צו אַ מענטש-
לאַכער. און אַז איך האָב האַרטער צוגערוקט די כאַלעווע צו
זיינע ליפן, האָט ער אָנגעהויבן טרינקען. ער האָט דעם גרויסן
שטייול וואַסער אויסגעטרונקען מיט איין אָטעם. האָב איך אים
צוגעטראָגן דעם צווייטן: האָט ער אויך דעם צווייטן באַלד אויס-
געטרונקען.

און אָט איז מיט קאָזימען פאַרגעקומען דיועלבע ענדערונג, וואָס
נעכטן ביינאַכט מיט מיר: ער האָט זיך געשטעלט אויף די פיס.

איז פון טויט לעבעדיק געוואָרן, און איצט האָבן מיר באַשלאָסן
צו גיין ווידערצאָמאַל צו דער אָזערע, טרינקען דאָרט נאָך וואָ-
סער און זיך אַרומוואַשן, ווייל אָט דעם לוקסוס האָבן מיר זיך
שוין נישט דערלויבט אַפּאַר וואָסן. קאַזים איז אָבער נאָך גע-
ווען צו-שוואַך צו קאָנען גיין גלייך מיט מיר. האָט ער זיך גע-
וואַקלט, ווי אַ שפּורער און האָט וויילעווייז געמוזט קומען צו די
פּוּחות. מיינע שפורן צום וואַסער האָבן זיך דייטלאַך געצייכנט.
איך האָב אים דעריבער געלאָזט זיך אויסרוען און אַליין בין
איך ווידער אַוועק צום וואַסער, וואו איך האָב זיך ווידער גוט
אַנגעטרונקען און זיך אויסגעבאַדן. אָבער קאַזים איז נאָך אַלץ
נישט געקומען.

מיך האָט דערווייל אָנגעהויבן פייניקן דער הונגער און איך האָב
געמוזט תּיכּף גיין זוכן מענטשן, כדי צו באַקומען עפּיס וואָס צו
עסן. דאָן האָב איך מיט זייער הילף געוואַלט גיין אויפּזוכן איל-
זאַם באַיען, אפּשר וועל איך אים נאָך אויך קאָנען אָפּראַטעווען.
קאַזימען האָב איך דערווייל פּאַרלאָזן, ווייל איך בין געווען זי-
כער, אַז ער וועט שוין געפינען דעם וועג צום וואַסער. אַליין
האָב איך זיך געלאָזט וואַנדערן צום רעכטן ברעג, ליינגאויס דעם
אויסגעטריקנטן טייך אַרויף צום דרום. מיינע שטיוול זיינען נאָך
אַזוי נאַס געווען, אַז איך האָב זיי נישט געקאָנט אָנטאָן און
איך בין דעריבער געגאַנגען באַרוועס.

איך זוך מענטשן.

רום ניין אַזיגער האָט זיך אויסגעהויבן אַ העמפטיקער מערב-שטורם, וועלכער האָט אָנגעטריבן וואַלקנס פון שטויב און זאַמד אינם אויסגעטריקנטן געלעגער פון טייך. פון דעם שטויב איז די זון אַזוי פאַרטונקלט געוואָרן, אַז איך האָב שוין געליטן ווייניקער פון דער היץ אָבער ל'האָב אויך נישט געקאָנט זען דעם וואַלד נישט רעכטס און נישט לינקס. דער זאַמד האָט מיך שיר נישט דערשטיקט, און נאָכדעם, ווי איך בין דריי שעה גע-גאַנגען, האָט דער דורשט מיך ווידער אָנגעהויבן שרעקלאַך צו פייניקן. איך בין דעריבער אַריין אין וואַלד, און דאָרט זיך באַ-האַלטן אין די געדילטע קושאַקעס. ביז אַ נאָנטער אָזערע איז נאָך געווען אפשר אַ טאָג גאַנג. צי איז עס נישט געווען אַ שגעון צו פאַרלאָזן די אָזערע, וואָס האָט מיך אויף אַזאַ וואונדערלאַכן אופן געראַטעוועט פון טויט? צי וועט אפשר נישט זיין גלייכער ווידער אַמאָל זיך צו טרעפן מיט קאָזימען?

נאָך אַ קורצן ישוב-הדעת האָב איך זיך געלאָזט גיין צוריק. אַ האַלב שעה שפעטער האָב איך דערזען אַ קליינע קאַלוזשע מיט טריבן, עטוואָס געזאַלצענעם וואַסער. איך האָב מיל געטרונקען, אָבער איצט בין איך שרעקלאַך מיד געוואָרן. און ווידער בין איך אַריינגעפאלן אין אַ ספּק: וואָס טוט מען? וואַסער האָב איך דאָ און קאָזים קאָן מיר ווייניק-וואָס העלפן. אויך איך אים קאָן אויך נישט העלפן. גיין נאָך ווייטער בין איך צו-שוואַך. אפשר איז אַ סברה צו וואַרטן טאַקי דאָ אויף מענטשן? דער שטורם וועט דאָך אַמאָל אויפהערן, וועל איך דאָן געבן אַ צייכן די פאַר-איבערגייענדיקע מענטשן!

אין דער נאָנט זיינען געשטאַנען געדיכטע קושאַקעס, און אַס
האַב איך זיך דאָרט אַנידערגעלייגט און בין היכף אַריינגעפאַלן
אין אַ טיפן שלאָף. פון אַזאַ שלאָף האָב איך שוין נישט גע-
וואוסט פון 1-טן מאַי אָן.

זען איך האָב זיך אויפגעכאַפט, איז שוין געווען נאַכט, דער
שטורם האָט נאָך אַלץ געבושעוועט אין וואַלד. נאָכדעם ווי איך
האַב זיך ווידער גוט אָנגעטרונקען, האָב איך פאַרלייגט אַ פייער,
זיך אַנידערגעזעצט פאַר אים און געקוקט אין די פלאַמען.

דער הונגער האָט מיך איצט מוראדיק געפייניקט! איך האָב אויפ-
געזוכט אַ ביסל פרישע אייער-גראָן און לאַנגנאַס עס געקייט.
כ'האַב אויך געפאַקט עטלאַכע יונגע זשאַבעס און האָב זיי אויפ-
געגעסן, הגם זיי זיינען געווען זייער ביטער. נאָך דערדאָזיקער
„וועטשערע“ האָב איך ווידער אָנגעקליבן טרוקענע צווייגן, צוגע-
וואָרפן זיי צום פייער און זיך אַנידערגעלייגט.

וואָלט איך, לפחות, געהאַט מיין הונט מיט זיך! צי לעבט ער
גאָר? ווער ווייס! אפשר איז ער אויך מיטגעקומען לויט מייע
שפורן צו דער אָוערע? כ'האַב אָנגעהויבן הויך פייפן, — קיינער
האַט זיך נישט אָפגערופן. דאַן בין איך ווידער איינגעשלאָפן.

ווען איך האָב זיך אויפגעכאַפט אינדערפרי, האָט שוין דער
שטורם זיך געהאַט געלייגט, אָבער די לופט איז נאָך געווען
אָנגעזאַפט מיט שטויב. דאָס איז געווען דער ערשטער שטורם
נאָכן אונטערגאַנג פון מיין קאַראַוואַן. מעגלאַך, אַז ער האָט שוין
באַגראָבן אין מדבר מיינע לייט מיט די קעמלען. ער האָט זי-
כער אויך פאַרשאַטן אַלע שפורן אויסן וועג צו זיי! אויב איל-
זאַם לעבט נאָך, וועט ער אונז שוין נישט געפינען, אַפילו ווען
ער זאָל גיין מיטן קאַמפאַס. און ווען איך זאָל אַפילו טרעפן
מענטשן, וואָס וועלן זיך לאָזן גיין מיט מיר אין מדבר אַריין,
טאָ ווי אַזוי געפינט מען דאָס אַלץ, וואָס איך האָב דאָרט אי-
בערגעלאָזט.

דערווייל אָבער האָט זיך נאָך אַלץ נישט געזען קיין זכר פון
מענטשלאַכע שפורן. וואָרטן דאָ אויף פאַרבייוואַנדערער האָט

אויך נישט געהאט קיין זין. ווען איך האָב דעם לעצטן מאָל באַטראַכט מיין מאַפע, האָב איך זיך איבערצייגט, אַז פון טייך ביז דער שטאָט כאַטאַם איז, לפחות, צוויי הונדערט פופציק וויאָרסט. ווען איך זאָל געשווינד גיין, קאָן איך קומען אַהין אין זעקסטן.

אַבער אויב אַזוי, טאָר מען קיין מינוט נישט פאַרלירן. כ'האַב מיך דעריבער תיכף געלאָזט גיין. ס'איז געווען האַלב פינף אין דערפרי. כ'האַב אָנגענומען וואַסער אין מיינע שטייול און גע-גאַנגען געשווינד מיטן געלעגער פון טייך, וועלכער איז ערטער-ווייז געווען ברייט אַ וויאָרסט, ערטערווייז—דריי וויאָרסט. נאָך אַ מאַרש מן פיל שעה זיינען מיר געשוואָלן געוואָרן די פיס. איך האָב דעריבער אָפגעריסן פאַסן לייוונט פון מיין העמד און איינגעוויקלט די פיס.

כ'האַב ווידער דערזען אַן אַזערע. דאָ איז שוין געווען זיס וואַ-סער האָב איך אויסגעגאַסן דאָס געזאַלצענע וואַסער פון מיינע שטייול און אָנגעפילט זיי מיט זיס-וואַסער. דאָן האָב איך זיך געלאָזט גיין מיטן לינקן ברעג פון טייך און אָט האָב איך פּלוצ-לונג דערזען אַ הייזל פון פאַסטוֹכער. ווען איך האָב דאָס הייזל גענויער באַטראַכט, האָב איך באַמערקט, אַז שטאַרק פרייען זיך איז נישטאָ מיט וואַס: קענטיק, אַז אינם הייזל האָט מען שוין אַ לאַנגע צייט נישט געוואוינט.

די היץ און די מידיקייט האָבן מיך אַריינגעטריבן אין וואַלד. דאָרט האָב איך אָנגעזאַמלט יונגע קעפּלאַך פון בלעטער, גראַז, דאָס אַלץ פאַרמישט מיט וואַסער און געגעסן. נאָכן דאָזיקן „פּרישטיק“ האָב איך ווידער געוואַנדערט ביז אַכט אין אַוונט, דאָן האָב איך פאַרלייגט אַ פייער און זיך אַנידערגעלייגט.

אויפגעשטאַנען בין איך פאַר באַגינען און האָב זיך געלאָזט גיין ווייטער. מערקווירדיק! פאַרוואָס באַגען איך נישט קיין שפור פון מענטשן? אפשר גייט דער וועג דורכ'ן וואַלד גאָר? כ'האַב זיך געפרובט גיין אַ וויאָרסט ווייט אין וואַלד, דאָ אַבער האָט ער זיך געענדיקט, און פאַר מיר האָט זיך ווידער געעפנט דער זאַמד-ים, אַן אימה האָט מיך אַרומגעכאַפט און איך האָב זיך ווי-

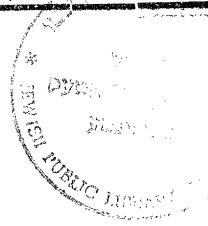
דער געלעזט גיין צוריק, א שעה-גאנג ווייטער האָב איך דערזען.
אז די זאמד-בערגלאַך ציען זיך אַזש בין געלעגער פון טייך און
אַפילו די פאַפּלען וואַקסן דאָרט זייער שיטער. אין שאַטן פון
איינ פאַפּל בין איך אַנידערגעפאַלן טויט-מיד פון היץ. אויף מיין
היינטיקער וואַנדערשאַפט האָב איך באַגעגנט אַכט קליינע אָזערעס,
אַבער דאָס וואַסער איז פּמעט אין אַלע געווען געזאַלצן.
אַפּגערוט אַ שעה האָב איך זיך געלעזט גיין ווייטער, אויב דאָ
איז נאָר געווען אַ וועג, האָב איך אים איצט געמוזט טרעפּן,
ווייל דורך די זאמדבערגלאַך וועט דאָך קיינער נישט גיין, בשעת
דער טייך קאָן דינען פאַר אַ ריכטונג? כּימוז דעריבער זען אַדורכ-
צעגיין דעם וואַלד רעכטס פון טייך.

צוויי קילאָמעטער בין איך געגאַנגען אין וואַלד רעכטס פון טייך, —
אַבער אומזיסט, מען זעט נישט קיין שפור פון אַ וועג!
איך האָב זיך געלעזט וואַנדערן ווייטער. אַדורכגייענדיק דריי-
הונדערט מעטער, האָב איך דערזען צוויי אינזלען פון ביימער
אין מיטן געלעגער פון טייך. קורץ פאַרן זונאוונטערגאַנג האָב
איך צווישן די אינזלען אינם געלעגער פון טייך, אַנטדעקט שפורן
פון מענטשלאַכע טריט אין דער באַגלייטונג פון פיר איינזלען.

אַלזאָ, קיין בן-יהיד בין איך שוין דאָ נישט געווען. די שפורן
זיינען אַלט געווען העכסטנס איין טאַג. די שפורן האָבן זיך אָבער
געצויגן נישט פון מיר, נאָר צו מיר, טאָ ווי אַזוי האָב איך
נישט באַגעגנט די מענטשן? אפשר האָבן זיי בייטאָג גערוט און
ביינאַכט זיינען זיי אַוועקגעגאַנגען ווייטער?

פון וואַנען זיינען זיי געגאַנגען און וואוהין? וואו האָבן זיי זיך
דאָ אָפּגעשטעלט? אפשר איז דאָ פאַרצו אַ הייל? אפשר ליגן זיי
ביי אַן אָזערע? גיין צוריק אין זייערע שפורן, וועט מיר נישט
בריינגען קיין נוצן, סיי-ווי-סיי וועל איך זיי דאָך נישט אַניאָגן,
ווייל זיי זיינען דאָך זיכער פאַרבייגעגאַנגען מיט אַ טאַג פריער.
איך בין דעריבער געגאַנגען ווייטער און זיך אַלץ געהאַלטן ביים
רעכטן ברעג פון כּאָטאָם-דאַריאַ, צום דרום.

ביי די פאסטוכעס פֿון כאַטאָמ־דאָריאַ.

ער בין השמשות האָט זיך שוין געהאַט אַרזפּאָגעלעזט אויף דער שטילער געגנט, ווען איך האָב דערהערט עפּיס אַ מאָד-גע שטים. כ'בין געבליבן שטיין און האָב זיך צוגעהערט. שוין פריער האָב איך מיך עטלעכע מאָל אָפּגעשטעלט, הערנדיק דאָס פייפן פֿון אַ פייגל. דאָן איז אָבער ווידער געוואָרן שטיל און רוהיק. אויך דאָס מאָל איז ווידער גאָר שטיל געוואָרן, כ'האָב שוין גע-וואָלט גיין ווייטער, ווען כ'האָב אָבער דייטלעך דערהערט, ווי מען רופט עמיצן און דאָן האָב איך דערהערט דאָס ברומען פֿון אַ קו. די דאָזיקע שטימען האָבן מיר געקלונגען, ווי אַ הימלישע מוזיק.

כ'האָב האַסטיק אָנגעטאָן מיינע נאָסע שטיוול און האָב זיך גע-לאָזט גיין מיט אַ קלאַפּנדיק האַרץ אין דער ריכטונג, פֿון וואָ-גען ס'האָבן זיך געהערט די שטימען. כ'בין דורכגעגאַנגען דורך דערנער און קושאַקעס, געשפרונגען איבער איינגעפּאַלענע ביי-מער, פיל מאָל בין איך אומגעפּאַלן, אָבער באלד האָב איך זיך אויפּגעהויבן און בין ווייטער געלאָפּן דורכ'ן געדיכטן אַאיר און קנאַקעדיקן טרוקענעם גראָו.

וואָס ווייטער—האָב איך געהערט די שטימען אַלץ דייטלאַכער: שעפּסן האָבן געמעקעט, מענטשן האָבן גערופּן, און אין אַן אָרט אין וואָרד האָב איך ענדלאַך דערווען אַ טשערעדע מיט אַ פּאַס-טוך.

ווען איך האָב מיך פאַר אים אַנטפלעקט אין מיינע צוריסענע מלבושים מיט די בלאָע שפּאַקולן, איז ער תחלת געבליבן שטיין ווי פּאַראַליזירט פֿון שרעק, אַ שטייגער, ווי איר וואָלט געווען

דער בייזער וואלד-גייסט אָדער איינער פון די רוחות פון מרבר.
ווען איך האָב אָבער אויסגערופן הויך, שלום עליכם! (שאַלאַם
אַלייקום!) און האָב אָנגעהויבן דערציילן, ווי אזוי איך קום אַהער,
האָט ער זיך אַקער געטאָן צו מיר מיטן רוקן און איבערגעלאָזט
די שעפּסן אויף הפּקר.

אַוויילע שפּעטער אָבער האָב איך דערהערט טריט. דאָס איז ער
געקומען צוריק מיט אַן אַלטן פּאַסטור, וועלכער האָט, משמעות,
זיך נישט געשראָקן פאַר רוחות. דער אַלטער איז צוגעגאַנגען
צו מיר און איך האָב אויך אים פּאַגריסט מיט אַ „שאַלאַם אלייקום“.
איך האָב אים דערציילט מיין טרויעריקע געשיכטע, און ווען ער
האָט דערהערט, אז איך האָב שוין אַכט טאָג גאָר נישט געהאַט
אין מויל און בעט אַ שטיקל ברויט, האָט ער מיך געפירט צו
זיין גידעריק-גידעריק הייזל, אויסגעפויט פון צווייגן.

דאָרט האָב איך זיך געזעצט אויף אַ צוריסענעם וואָלאַק, און
דער יונגעײער פּאַסטור האָט מיר דערלאָנגט אַ פּרישן שטיק מאַס-
ברויט. כ׳האָב אָפּגעבראַכן און געגעסן, אָבער נאָך עטלעכע ביסנס
בין איך שוין זאָט געוואָרן. דאָן האָט מען מיר געבראַכט אין אַ
כלי אויסגעצייכנטע שעפּסן-מילך. די פּאַסטוכער זיינען פּאַרשוואַונדן
געוואָרן, איבערלאָזנדיק נעבן מיר אַ פּאַר גרויסע הינט, וועלכע
האָבן אָן אויפהער געבילט אויף מיר.

אַוויילע שפּעטער זיינען זיי צוריקגעקומען מיט אַ דריטן פּאַס-
טור. מען האָט געמאַכט אַ גרויס פייער, און מיר אַלע האָבן זיך
אויסגעלייגט אונטערן אַרייען הימל נעבן פייער. ערשט איצט בין
איך שוין אויף זיכער געראַטעוועט געוואָרן פון הונגער-און דורסט-
טויט.

מיטן פּאַנגיען זיינען די פּאַסטוכער מיט זייערע טשערעדעס פּאַר-
שוואַונדן געוואָרן. אָבער אַרום מיטאַנצייט זיינען זיי צוריקגעקו-
מען, און איצט האָב איך געהאַט די געלעגנהייט צו באַקאָגען
זיך מיט זיי נאָנטער: איינער פון זיי האָט געהייסן יוסוף באַי,
דער צווייטער—טאָגדאָ באַי און דער דריטער—פּאַסי אַכון. זיי
האָבן געפּיטערט 170 שעפּסן און ציגן און זעכציק קי, וועלכע
האָבן געהערט אַ געוויסן באַי אין לאָטאַס.

דידאָזיקע פּאַסטוכער לעבן מיט זייערע טשערעדעס סיי ווינטער
 סיי זומער אין וואָלד און באַקומען פאַר זייער אַרבעט נישט
 מער ווי צוואַנציק טענגע, אָדער ניין מאַרק אַ חודש און אויסער-
 דעם, מאַיס-מעל אויף ברויט. ווען די טשערעדע עסט אויף די
 פּאַשע אויף איין אָרט, וואַנדערן זיי איבער ערגיץ אַנדערש און
 בויען זיך דאָרט אַ הייזל, אָדער זיי געפינען שוין דאָרט אַ פּאַר-
 טיק הייזל פון פריער. זיי לעבן נאָר פון מאַיס-ברויט, וואַסער
 און טיי, וואָס האָט אַ באַגעשמאַק פון פעפּער. זייערע מטלטלין
 זיינען זייער אַרים: די מלבושים, וואָס זיי האָבן אויף זיך—אַ
 צוריסענעם „טשאַפּאַן“, אָדער מאַנטעל, „אַטעלפּער“, אָדער שעפּסן-
 היטל, וואָס זיינע לאַנגע וואַלענע קאָסמעס טרייסלען זיך אויף
 אַלע זייטן, און אַ „בעלבאַג“, אָדער אַ גאַרטל, אין וועלכן זיי
 האַלטן פּאַרוויקלט זייער טיי. אויף די פיס האָבן זיי אַ מין שטייול
 פון שעפּסענע לעדער און די קני וויקלען זיי אַרום מיט פּאַסן.
 דאָס וויכטיקסטע אין זייער באַלעבאַטישקייט איז די „באַלטאַ“
 אָדער די האַק, וואָס ווערט געברויכט ביים בויען אַ הייזל און
 אַנצוגרייטן האַליץ צום ברענען. מיטן האַק ברעכן זיי דורך אַ וועג
 פאַר דער טשערעדע אין די געדיכטע וועלדער. ווינטערציט האַקן
 זיי אָן מיט דער האַק די יונגע צווייגלאַך פון די ביימער, מיט
 וועלכע זיי שפּיין זייער טשערעדע.

די פּאַסטוכער, ביי וועלכע איך בין געווען צו-גאַסט, האָבן דאָ
 פאַרבראַכט פינף טעג און האָבן זיך שוין געקליבן איבערצועוואַנ-
 דערן. די וואַד-געגנט האָט ביי זיי געהייסן „בוקסעס“, דאָס
 הייסט: געדיכטער וואַלד. כאָטש זייער לעבן איז געווען שרעק-
 לאַך איינטאַניק און אַרים האָבן זיי דאָך געשיינט צו זיין מונ-
 טער און צופרידן. טאַגדאָ באַזי איז געווען פאַרהייראַטעט. זיין
 ווייב האָט ער געהאַט איבערגעלאָזט אין כאָטאַם, ווייל די כינע-
 זער, וועלכע פלעגן דאָ אַדורכפאַרן, פלעגן, ווי ער האָט דער-
 ציילט, נישט אַדורכלאָזן און געשענדעט יעדע פרעמדע פרוי.
 מיין אויסוואַקסן פּלוצלונג ווי פון אונטער דער ערד איז פאַר
 די פּאַסטוכער געווען אַן אמתע געשעעניש. פונדעסטוועגן האָבן
 זיי נאָך אַליץ געקוקט אויף מיר מיט אַ חשד און מיט מורא. דער

אומשטאנד, וואָס איך האָב גוט געקענט זייער שפּראַך, האָט זיי
ביסלאַכווייז באַרוהיקט און אונזער שמועס האָט זיך געצויגן גע-
מיטלאַך ווייטער.

ווי איך האָב זיך פון זיי דערוואוסט, זיינען אויף ביידע זייטן
טייך געווען פיל פאַסטוכער, באַזונדערס אַרויף מיטן טייך. אָבער
נעבן כאַטאַם איז קיין פאַשע נישט געווען און די אייגנטימער
פון די טשערעדעס האָבן דעריבער אַ גאַנץ יאָר איבערגעלאָזט
זייערע טשערעדעס אין די וועלרער פון כאַטאַם-דאַריאַ. אין פרי-
לינג און אָנהויב זומער, ווען דער טייך איז אויסגעטריקנט, איז
זיין געלעגער דער איינציקער וועג. ווען אָבער דער געלעגער
פון טייך פילט זיך אָן מיט וואַסער, פאַרט מען דורכן וואַלד.
איך מיט קאָזימען וואַלטן מוזן וואַרטן אין וואַלד חדשים לאַנג,
אידער מיר וואַלטן דאַרט עמיצן באַגעגנט.

אָכמיטאָגצייט זיינען די פאסטוכער ווידער פאַרשוואונדן גע-
וואָרן מיט זייערע טשערעדעס, און איך בין געבליבן אַליין.
אין אָט דער צייט האָט זיך פלוזלונג באַוויון אַ קאַראַוואַן מיט
הונדערט אייזלען, וואָס האָט געפירט ריין פון כאַטאַם קיין אַק-
סו. דער קאַראַוואַן-פירער האָט מיר תחלת נישט באַמערקט. פלוז-
לונג האָב איך דערהערט שטימען, וואָס דערנענטערן זיך צו מיר.
כִּי האָב דערזען דריי מענטשן אויף שיינע פערד, וועלכע לויפן
שנעל צו מיין הייזל. פאַר מיין הייזל זיינען זיי אַראָפּ פון די
פערד און האָבן מיך באַגריסט אַזוי פריינטלאַך, אַ שטייגער, ווי
זיי וואָלטן געוואוסט, אַז איך געפין זיך דאָ און זיי האָבן מיך
געזוכט. אַזוי איז עס טאַקי געווען: פאַסי אַכּוּן האָט מיט זיי
געהאַט גערעדט און דערציילט זיי פון מיין אונטערנעמונג און
זיי האָבן זיך געאיילט. מיר צו בריינגען אַ דייעה, וואָס האָט
מיך שטאַרק דערפרייט. אין וועג האָבן זיי נעכטן געזען. אויפן
לינקן ברעג פון טייך, אַ ווייסן קעמל, וואָס האָט זיך געפאַשעט
ביים ברעג וואָלד און דערביי איז געלעגן אַ מאַן, מער טויט, ווי
לעבנדיק. זיי האָבן אויף אים רחמנות געהאַט און ווען זיי האָבן
דערהערט, ווי ער שעפטשעט „סו!“ „סו!“ (וואַסער! וואַסער!),
האָבן זיי תיבף געשיקט אַ רייטער מיט אַ קענדל צו דער נאַנ-
טער אָזערע. דער מאַן האָט אויסגעטרונקען דאָס קענדל מיט
איין אָטעם. דאָן האָט מען אים געגעבן צו עסן ניס, ראָוינקעס
און ברויט און ער איז לאַנגזאַם געקומען צו די פּוּחות און האָט
דערציילט ווער ער איז און ווי אַזוי ער איז געקומען אַהער.
און דאָס איז געווען נישט קיין אַנדערער, ווי מיין געטרייער

דינער אילזאם באַי. ער האָט געבעטן זיינע רעטער, דריי סוחרים פון כאָטאַם, זיי זאָלן מיך אויפזוכן, ווייל ער האָט שוין עטלאַכע טעג אינגאַנצן פאַרלאָרן מיין שפור. אויב זיי וועלן מיך געפינען, זאָלן זיי מיר באַרגן אַפּערד, פּדי איך זאָל קומען קיין כאָטאַם און קאָנען דאָרט קומען צו די פּוחות. זיי האָבן זיך תּיכּף אַוועק-געלאָזט נאָך מיר, און אָט האָבן זיי מיך געפונען.

זיי האָבן מיר טאַקי פאַרגעלייגט אַפּערד, אָבער איך האָב בע-סער געוואָרט בלייבן דאָ און וואַרטן צוויף אילזאמען. צוליב דעם, וואָס אים איז געלונגען צו ראַטעווען אַ קעמל פון אונזער קא-ראַוואַן און צו בריינגען אים צו אַוואַסער, איז אים אמשר אויך געלונגען צו ראַטעווען עפּיס פון מיין פאַרמעגן, באַזונדערס מיין נע טאָג-ביכער און מאַפעס. אויב אַזוי וואָלטן מיר זיך דאָ אַ ביסל צוגעפאַשעט און נאָכדעם וואָלטן מיר זיך געלאָזט צוריק אין מדבר אַריין, צו נעמען דאָרט מיין געצעלט מיט די איבע-ריקע פּעק.

איך האָב דעריבער געלאָזט די סוחרים גיין זייער וועג, נאָכדעם ווי זיי האָבן מיר געשנאָקען אַ גרויסן ווייזן-ברויטל און נאָך אויסגעבאָרגט אויך אַכצען זילבער-טענגע מיט אַ זעלטענער גרויס-מוטיקייט. אין כאָטאַם—האָב איך זיי פאַרויכערט,—וועלן מיר זיך באַגעגענען און דאָרט וועל איך זיי באַצאָלן דעם חוב.

אויף צומאָרגנס האָט אַ שטאַרקער צפון-שטורם אָנגעפּילט די לופט מיט שטויב און זאַמד, און איך בין אַגאַנצן טאָג געלעגן אין מיין הייזל און האָב געשלאָפּן. די מידיקייט פון די לעצטע טעג האָט זיך איצט אַפּגערופּן, און איך האָב זיך געפּילט, ווי איינער, וואָס איז אויפגעשטאַנען פון אַ יאָרן-לאַנגער קרענק.

פאַרנאָכט האָט מיך אויפגעוועקט אַ גערויש. כ׳האָב געמיינט, אַז איך זע אַ חלום. אָבער באַלד האָב איך דייטלאַך דערהערט אין דרויסן דאָס ברומען פון אַ קעמל. בין איך אַרויס פון הייזל און האָב דערזען פּאַסי אַכּון, וועלכער האָט געפירט מיין ווייסן קעמל פאַרן צוים! הינטער אים זיינען געגאַנגען אילזאם און קאָזים!

אויסער זיך פאַר פרייד, האָט אילזאם זיך געוואָרפן מיר צו די

פיס און האָט זיך צעוויינט אויפן קול. כ'האָב אים אויפגעהויבן און געפרובט באַרוהיקן. איך קאָן פאַרשפּאַרן צו דערציילן וועגן דעם, ווי גרויס ס'איז געווען אונזער פרייד, נאָכדעם ווי מיר האָבן שוין גאָר געהאַט פאַרלאָרן אונזער האָפּנונג צו באַגעגענען זיך אַמאָל.

דער ווייטער קעמל איז געווען באַלאָרן מיט צוויי פעק. —דאָס רוב פון מיינע אינסטרומענטן, אויסער מיין אינסטרומענט צו מעסטן די הויך פון די שטערן, מיינע אויפצייכנונגען אין מאָר-שרוטן, פאַפיר און פעדערן, ווי אויך אונזער כינעזיש זילבער-געלט, די לאַמטערנעס, אַ טיי-קענדל, פאַפיראַסן און אַנדערע זאַכן, אויסערדעם זיינען דאָ אויך געווען ביידע ביקסן און אַ קאָלדרע.

ווען אילזאָס האָט זיך באַרוהיקט און האָט אויפגעגעסן אַ שטיק ברויט, האָט ער דערציילט פאַלגענדיקעס :

נאָכדעם, ווי מיר האָבן אים, אין דער נאַכט אויפן 2-טן מאַי פאַרלאָזן, איז ער געבליבן ליגן נאָך אַ פאַר שעה, דאָן האָט ער זיך געלאָזט גיין אין אונזערע שפורן מיט פיר קעמלען. דעם 3-טן מאַי, שפעט אין אָונט, האָט ער דערזען אונזער פייער ביי די דריי פאַפלען. דערדאָזיקער אָנבליק האָט אים צוגעגעבן נייע קרעפטן און אים איבערצייגט, אַז מיר לעבן נאָך און אַז מיר זיינען שוין מסתמא אין וואַלד. עס קאָן נאָך זיין, אַז מיר האָבן שוין וואַסער אויך.

אויף צומאָרגנס איז ער געקומען צו די דריי פאַפלען. אין איי-נער פון זיי האָט ער מיט דער האַק געמאַכט אַ טיפן שפּאַלט און באַקומען פון דאָרט אַ בעכער זאַפט, וועלכער האָט אים גאָר מיהיה געווען. איבערלאָזנדיק די משה פון איין קעמל, איז ער דעם 6-טן מאַי ווייטער געגאַנגען אין אונזערע שפורן און אַזוי אַרום איז ער געקומען איגם אויסגעטריקנטן געלעגער פון טייך. דאָ איז איין קעמל אַנטלאָפן צו מזרח און דער הונט האָט אויך געמאַכט פליטה. דעם 7-טן מאַי איז געפאלן טויט מיין רייט-קעמל און אַ וויילע שפעטער—אויך אַ צווייטער קעמל, וועלכער האָט געטראָגן אינסטרומענטן, פאַפיראַסן, טיי, צוקער, ליכט און

מאקארענעס. אָבער דער וויסער קעמל האָט זיך געהאַלטן און מיט אים איז אילזאָם געקומען צום ברעג פון כאַטאַם-דאָריאַ. ווייל אָבער דער טייך איז געווען אויסגעטריקנט און ער האָט וויטער נישט געקאָנט גיין, איז ער אין פאַרצווייפּלונג אַנידער-געפאַלן און האָט געוואָרט אויפן טויט.

דאָס איז געווען דעם 8-טן מאַי אין דערפרי. דעמזעלבן טאָג אַרום מיטאַגזייט האָבן אים די דריי סוחרים געפינען און אָפּגע-ראַטעוועט אים פּום טויט. באַלד נאָכדעם האָט ער אָנגעטראַפּן קאָזימען, וואָס האָט אים דערציילט, אַז איך לעב און בין גע-זונט. קאָזים האָט גערעכנט, אַז איך בין אַוועק צו צפּון, קיין אַק-סו. אילזאָם אָבער האָט געגלויבט, אַז איך בין אַוועק מיטן וועג קיין כאַטאַם. און אָט האָבן זיי ביידע געוואַנדערט צום דרום און באַלד האָבן זיי אָנגעטראַפּן פּאַסי אַכּון, וועלכער האָט זיי דערציילט, וואו איך געפין זיך.

אילזאָם באַי האָט, אַלזאָ, צרויסגעוויזן זייער אַ גרויסע העלדיש-קייט. בשעת איך מיט קאָזימען האָבן געזאָרגט נאָר פאַר אונזער אייגענעם חומר, האָט ער, זיך ראַנגלענדיק מיטן טויט, נישט פאַרגעסן צו באַזאָרגן אויך די אונז נויטיקע זאַכן, וועלכע ער האָט ביסלאַכווייז איבערגעלייגט אויפן וויסן קעמל, ווייל ער איז געווען שטאַרקער. פאַר מיר איז דאָס געווען אַ גרויס גליק, ווייל אָנשטאַט דעם, וואָס איך האָב שוין גערעכנט, אַז מיין הייאָריקע וויסנשאַפּטלאַכע אַרבעט איז אינגאַנצן פאַרלאָרן געוואָרן, האָט זיך צרויסגעוויזן, אַז איך קאָן זי פירן וויטער, נאָכדעם ווי איל-זאָם האָט מיינע אַלע פּאַפירן דערהאַלטן גאַנץ.

דעם אָוונט האָבן מיר געגעסן וועטשערע אַלע דריי צוזאַמען ביים פייער אין מיין אָרים הייזעלע. נאָך פיל אונטערהאַנדלונגען איז אונז געלונגען אָפּצוקויפן ביי פּאַסי אַכּון אַ שעפּס פאַר צוויי-אונדרייסיק טענגע. דאָס שעפּס האָבן מיר תּיכּף געשאַכטן און באַלד אָפּגעבראַטן אַ שטיק שעפּסנפלייש אין אונזער טאָפּ. נאָכן עסן האָט זיך מיין פּולט שוין אויפּגעהויבן ביז זעכציק קלעפּ. אָבער ס'האָט נאָך געדויערט דריי טעג, ביז ער האָט ווידער

געמאכט זיינע צווייאונזעציק קלעם
אילומם באי, קאזים און איך זיינען, אלוץ, גערעטעוועט געוואָרן.
וועגן יאָלטשי און מוכאַמעד שאַ האָבן מיר מער קיינמאָל גאָר
נישט געהערט. זיי שלאָפן דעם טויזנטיעריקן שלאָף אין דער
וויסטעניש אונטער די באַוועגלאַכע זאַמדבערג.

צום טויט-לאגער.

וְלִיב דעם, וואָס די פּאַשע איז שוין אויפגעפרעסן געוואָרן אין דערדאָזיקער געגנט, האָבן די פּאַסטוכער דעם 11-טן מאַי זיך אַריבערגעצויגן מיט זייערע טשערעדעס אין אַן אַנדער אָרט, צען קילאָמעטער ווייט אַראָפּ טייך, אויף זיין רעכטן ברעג. מיר האָבן געוואַנדערט צוזאַמען מיט די פּאַסטוכער. אויף אַ קליינעם פּלאַץ, אַרומגערינגלט מיט קושאַקעס, אַאיר און אַלטע פּאַפלען, האָבן מיר אויפגעשטעלט אונזער געצעלט. מיר האָבן זיך אויסגעבויט אַ הייזעלע פון צווייגן און בלעטער. דעם באָדן האָבן מיר באַצויגן מיט אַ וואַילאָק-קאָלדורע און דערויף האָבן מיר געמאַכט געלעגערס צום שלאָפן. אַלס טיש, האָט אונז געדינט מיין קאַסטן מיט פּאַפּיראַסן. אין אונזער לאַגע האָב איך זיך בעסער גאָר נישט געקאָנט ווינשן און איך האָב זיך דאָ געשפּירט אַזוי באַקוועם, ווי אין מיין שטודיום-צימער אין שטאַקהאָלם. די פּאַסטוכער האָבן זיך אויסגעלייגט אַרום אונזער הייזל אין אַאיר. פּאַסי אַכּוּן האָט מיך טעגלאַך באַזאָרגט מיט מילך, שמעטענע און פּרישן מאַיס-ברויט, און ווייל אונזער טאַבאַק האָט נאָך געקלעקט אויף וואַכן לאַנג, האָב איך זיך געשפּירט אינם דאָזיקן ראַבינאָן-לעבן, אין וואַלד ביים כאַטאַם-דאָריאַ, גאָר ווי אין אַ גן עדן.

ביי פּאַרבייגעפּאַרענע סוחרים פון כאַטאַם, האָב איך זיך געקויפט דריי אויסגעצייכנטע פּערד, דריי פּאַק-וואַטלען און צויען, אַ זעקל מאַיס און אַ זעקק ווייצן-מעל, אַ פּאַר שטייול פּאַר אילזאַמען, וועלכער איז פון טויט-לאַגער געגאַנגען באַרוועס, אַ ביסל טיי, אַ קענדל און אַ ביסל פּאַרצעלע-געפעס. מיר ברויכן דעריבער נישט צו איילן זיך קיין כאַטאַם, נאָר מיר קאָנען תּיכּף מאַכן אַ פּראָ-

בע צו גיין אין מדבר אריין מיט אונזערע דריי פערד און מיטן וויסן קעמל, כדי, לפחות צו ראטעווען די משאות פון די לעצטנס געפאלענע קעמלען.

אין אָונט דעמועלפן טאָג האָבן אונז באַזוכט צוויי יונגע יע- גער מיט לאַנגע בייסן אויף די אַקסלען. זיי האָבן גוט געקענט די געגנט, און איך האָב געפועלט ביי זיי, אַז זיי זאָלן גיין מיט אילוצם באַז און קאָזמען אין מדבר צום טויט-לאַגער. אויך דער סאָטער פון ביידע יעגער, אַכמעד מערגען (מערגען הייסט: יע- גער), אַ פּרעכטיקע געשטאַלט מיט אַן אָדלער-נאָז און אַ פאַר- שפיצטער באַרד, איז באַלד געקומען צו אונז און האָט מיט פרייד זיך אויסגערופן אָנטיילצונעמען אין דער עקספעדיציע. אויפן יאָגד איז ער שוין אַמאָל אַליין פאַרקאָכן ביז די דריי פּאַפּלען, וואו איך האָב מיט קאָזמען פאַרלייגט אַ פייער.

דעם 13-טן מאַי, איינס בייטאָג, האָט די עקספעדיציע זיך גע- לאָזט אין וועג אַריין מיט די פּערד און מיטן קעמל. דערצו האָבן זיי גענומען מיט זיך אַ גרויסן לאָגל וואַסער פון ציגנפעל. איך בין דערווייל געבליבן ביי מיינע פאַסטוכער, ווייל איך בין נאָך געווען גוט שוואַך. כ'האָב אויסגענוצט די צייט צוואַמענצן- שטעלן מאַפעס פון די ערטער, וועלכע איך האָב לעצטנס דורכ- געוואַנדערט, ווי אויסצואַרבעטן פיל מאַפעס פון די זאַמדבערגלאַך. אין דער פּרעכטיקער וואַלדלופט אינטערן ליבלאַכן צפון-מזרח- ווינטל האָב איך זיך געשווינד געקאָנט ערהאַלן. טאָג-טעגלאַך האָב איך געהאַט וויזשן פון פאַרבייפאַרנדיקע סוהרים. די ידיעה וועגן אונזער וואונדערבאַרער רעטונג האָט געשווינד זיך פאַר- שפּרייט אין אַק-סו און אין כאַטצום. אויף די באַזאָרן האָט מען זיך דאָרט דערציילט וועגן אונז גאָר נסים ונפלאות און מען האָט מיט אומגעדולד געוואַרט, אַז מיר זאָלן שוין קומען אַהין.

אויך איך האָב איצט שוין געוואַלט קומען גיכער קיין כאַטצום. וואו איך האָב גערעכנט אויפצושטעלן אַ נייען קאַראָוואַן, כדי צו גיין מיט אים, לויט מיינ פריערדיקן פלאַן. קיין טיבעט. כ'האָב דעריבער מיט אומגעדולד געוואַרט אויף מיינע לייט פון זייער עקספעדיציע.

מיינע פאַרשוואונדענע פעק.

עם 21-טן מאי אין צוונט איז אילזאם מיט זיינע באגלייטער געקומען צוריק פון דער עקספעדיציע. אָבער די ידיעות, וואָס זיי האָבן געבראַכט זיינען געווען גאָר נישט פריילאָכע.

זיי זיינען פון וואָלד גלייך געגאַנגען צו מערב, אָבער זיי האָבן זיך נישט דערוועגט צו גיין ביון געצעלט, ווייל די טעג זיינען געוואָרן שרעקלאַך הייסע. דאָס איינציקע, וואָס זיי האָבן געפונען איז געווען דער פּגור פון אַקעמל, וועלכער האָט פאַרעפּושט די לופט אַרום, ווי אויך די משא, וואָס איך האָב געהאַט איבער-געלאָזט נעבן די דריי פאַפלען און וועלכע האָט קיין גרויס ווערט נישט געהאַט.

זיי האָבן אויך געפונען דאָס אָרט, וואו אילזאם האָט איבערגע-לאָזט אַ שוואַכן קעמל. אילזאם האָט דאָרט איבערגעלאָזט היינגען אויף אַ בוים זיין גאַרטל, אַלס סימן. אָבער איצט האָט ער, אָנ-שטאַט דעם גאַרטל געפונען היינגען אַווייס שטיקל וואָילאָק! אַרום אויפן זאַמד האָבן זיך געזען די שפורן פון אַ מענטשן, וועלכער איז געגאַנגען אָנגעטאָן אין שטייול. אָבער דער קעמל מיט זיין טייערער משא איז פאַרשוואונדן געוואָרן! און וויפיל זיי האָבן אויך געזוכט—קיין שפור אַפילו האָבן זיי נישט גע-קאָנט געפינען פונם גנב.

ווער האָט געקאָנט זיין דער גנב? אפשר יאָדטשי, וועלכער האָט זיך דערהאַלן נאָך אונזער אַוועקגאַנג און האָט זיך נאָכגעשלעפּט נאָך אונז? אילזאם האָט דאָס געהאַלטן פאַר נישט מעגלאַך, ווייך

אויף זיין לאנגער וואַנדערשאַפט וואָלט ער געמוזט באַגעגענען יאָלטשין.

איין זאך איז פאַר אונז קלאָר געווען: דער מאַן, וואָס האָט אָנשטאָט דעם גאַרטל אויפגעהאַנגען דאָס שטיקל וואָילאָק, האָט אַוועקגעפירט דעם קעמל מיט דער טייערער משא. אפשר איז עס געווען גאָר איינער פון די דריי סוחרים, וועלכע האָבן אָפּ-געראַטעוועט פון דורשט-טויט אילזאַמען און מיר אויסגעבאַרגט אַכצען טענגע? אָבער זיי זיינען דאָך געגאַנגען מיך אויסוואַכן, טאָ וואו האָבן זיי דען געקאָנט איבערלאָזן דעם קעמל מיט די זאַכן?

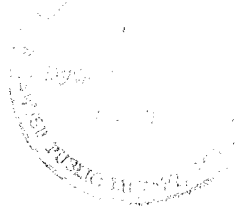
אַלואָ: אויב דעם קעמל מיט די זאַכן האָט געסונען אָן ערלאַ-כער מאַן, וועט ער זיי געוויס אונז אָפּגעבן צוריק, ווען ער וועט זיך נאָר דערוויסן וועגן אונז. אויב אָבער ער איז געווען אַ גנב איז ער זיכער אַוועקגעאַנגען נאָר קיין אַק-סו, ווייל אויפן וועג קיין כאַטאַם, וואָלטן דאָך אים געזען מיינע פּאַסטוכער.

מיין רייווע קיין טיבעט האָב איך שוין איצט געמוזט אָפּלייגן ווייל כ'האַב נישט געהאַט מיט זיך מיינע אינסטרומענטן: דעם שפּאַקטיוו, די אינסטרומענטן צו מעסטן די הויך פון די שטערן און די הויכקייט פון דעם באַדן. אָן דעם וואָלט מיין רייווע געווען אָן נוצן. כ'האַב אָבער בכלל געהאַט מיט זיך זייער וויי-גיק זאַכן, וואָס זיינען גויטיק אין אַווייטער רייווע. מיר איז דע-ריבער איבערגעבליבן נאָר צו פאַרן קיין קאַשאַר און דאָרט אָפּ-וואַרטן, אפשר וועט זיך געפינען דער גנב, כדי צו קאָנען באַ-קומען די מיר גויטיקע זאַכן צוריק.

דעם 23-טן מאַי זיינען מיר, אַלואָ, אַרויסגעפאַרן אין וועג אַריין. מיר איז זייער שווער געווען צו שיידן זיך מיטן פּרעכטיקן אָרט, וואו איך האָב זיך אַזוי גוט דערהאַלן, ווי אויך די גוטע מענטשן, וועלכע איך האָב דאָרט געסונען.

איך האָב די פּאַסטוכער באַשאַנקען מיט דרייסיק טענגע, פאַר וועלכע דאָס איז געווען אַ גאַנצער פאַרמעגן. דאָן האָבן מיר

מיט צוויי קעמלען און דריי פערד זיך געלאָזט אין וועג אַריין.
און ווידער האָט געקלונגען אין וועג אונזער גלאַק, אָבער דאָס
איז שוין נישט געווען קיין טויט-גאַנג, נאָר אַ האָפּנונגס-פּולער
גאַנג פון מענטשן, וואָס זיינען תּחית המתים אויפגעשטאַנען און
אײלן צו אַ נײען לעבן.

אין געלעגער פון טייך האָבן מיר זיך צעשיידט: אילוואס באַי און די יעגער האָבן זיך געלאָזט גיין מיטן לינקן ברעג דורכן וואַלד, כדי אויך דאָ צו פאַרשן נאָך דער שפור פונם פאַרשוואַנדענעם קעמל. איך בין מיט אַכמעד מערגען געריטן אין געלעגער פון טייך און קאַזים האָט אונז באַגלייט מיט ביי-דע קעמלען.

אין אָוונט זיינען מיר געקומען צו דער קליינער אָזערע, וואָס האָט מיר דאָס לעבן געראַטעוועט. איך האָב באַלד ווידער דער-קענט דאָס קאַמיש-וועלדל מיט דעם שטאַם פון דער פאַפּל, וואָס איז געלעגן קווער איבער דער אָזערע. דאָ האָבן מיר אַ שעה אויסגערוט, כדי ווידער צו טרינקען פונם פּרעכטיקן וואַ-סער און ערוואַרטן דאָ דעם אָפּגעשטאַנענעם קאַזים. אַכמעד מער-גען האָט געזאָגט, אַז די אָזערע הייסט כאַדאַ-ווערדיקעל: אַ פון גאָט געבענטשטע אָזערע. איך האָב מיטן גאַנצן האַרצן אַנדער-קענט די ריכטיקייט פון דעמדאָזיקן נאָמען.

דעם 24-טן מאַי האָבן מיר גערוט, כדי צו געבן מיינע לייט די מעגלאַכקייט דורכצעוואַנדערן דערווייל דעם 6—12 קילאָמעטער ברייטן וואַלד. פונם קעמל האָבן זיי אויך דאָ קיין שפור נישט געפונען, נאָר זיי האָבן אָנגעטראָפּן פאַסטוכער מיט פינפהונדערט שעפּסן און זעכציק קי. פון אונזער טייך בין וואַלד איז געווען צוויי שעה גאַנג. ווען איך וואַלט דעם 6-טן מאַי צו צפון גע-גאַנגען, וואַלט איך דאָך די פאַסטוכער דאָרט נישט געטראָפּן, ווייל זיי זיינען ערשט איצט געקומען אַהינצו. צו אַ צווייטן פאַס-טוכער-לאַגער זיינען מיר געקומען ערשט נאָך עטלאַכע טעג ריי-

וע, ביים אָרט, וואו דער כּאַטאַם-דאַריאַ גיסט זיך אַריין אין יאַרקענט-דאַריאַ אין דער צייט פון וואַסערגאַנג. צוזאָם מהלך וואָלט איך אין מיין פּריערדיקער שוואַכקייט, פאַרשטייט זיך, בשום אופן נישט געקאָנט דורכגיין.

דעם 25-טן מאַי איז אַכמעד מערגען אַוועק צוריק צו זיך אין זיין דאָרף אַריין, נעבן כּאַטאַם. איינער פון זיינע זין האָט אונז באַגלייט נאָך איין טאָג. דאָן בין איך מיט אילזאמען און קאַזי-מען שוין געגאַנגען ווייטער אָן אַ וועג-ווייזער, גייענדיק אַלץ מיטן געלעגער פון כּאַטאַם-דאַריאַ, וועלכער האָט אין פיל ערטער זיך געשפּאַלטן, ווייל זיין וואַסער גייט אַמאָל מיט איין געלעגער אַמאָל מיט אַ צווייטן.

אַרום זעקס אין אָונט זיינען מיר געווען אין רעכטן מיטן גע-לעגער—אילזאָם איז אַוועקגעריטן פאַרויס, כדי אויפצוזוכן אַ פּלאַץ, וואו אויפצושלאָגן דעם לאַגער. פּלוצלונג האָט אויסן מערב-האַ-ריזאָנט זיך פאַרשפּרייט אַ טונקעלער, געל-גראַנער וואָלקן. תּחלת האָט דער וואָלקן פאַרנומען דעם ברעג הימל, באַלד אָבער האָט ער זיך אויסגעצויגן ביז איבער אונזערע קעפּ. די וון האָט תּחלת באַקומען אַ געלע קאָליר, באַלד אָבער איז זי אינגאַנצן פאַרהילט געוואָרן.

פון ווייטן טייל פון וואָלד האָט זיך דערהערט אַ גערויש, וואָס איז געשווינד צוגעקומען נאָנטער. מען האָט געהערט אַלץ דייט-לאַכער, ווי ס'ברעכן זיך די צווייגן פון די ביימער און די סענקן. אין צפון-מערב האָט דער וואָלד זיך איינגעהילט אין אַ שלייער און אין זאַמד-געלעגער האָבן זיך אָנגעהויבן טראָגן גאַנצע סלו-פעס זאַמד און שטויב, פונקט ווי קוליסן אין אַ טעאַטער, וועלכע ווערן געפירט דורך פאַרשטעקטע מעכאַניזמען. באַלד איז דער וואָלד פון אונזערע אויגן גאָר פאַרשוואונדן געוואָרן. די ערשטע כּוואַליעס פון שוואַרצן בוראַן-שטורם האָבן צו אונז דערגרייכט. דער שוואַרצער בוראַן האָט מיט זיינע אומדערגרייכלאַכע וואָלקנס איבער אונזערע קעפּ זיך אַריבערגעטראָגן. ס'האַט זיך געדאַכט, אַז ס'דרייט זיך אַרום אונז די ערד, די לופט און אַלץ, וואָס אויף דער ערד אָדער אין דער לופטן. מיר האָבן דערוואַרט,

אז אָט--אָט וועט דער שטורם אויך אונז אויפהויבן און אַוועק-
שלעפּן. ס'איז געוואָרן פינסטער, ווי אין דער נאַכט. אַלאַנגע
צייט זיינען מיר געבליבן שטיין, וואו מיר זיינען געווען. איל-
זאָם באַי האָבן מיר אינגאַנצן פון די אויגן פאַרלוירן, און נאָר
אַ גליקלאַכער צופאַל האָט אים געבראַכט צוריק צו אונז. און ווייל
דער שטורם האָט גאָר נישט געוואָלט אָפּשטעלן זיך, האָבן מיר
פאַרויכטיק צוגעשלעפט זיך צום נאָנטסטן ברעג געלעגער, וואו
מיר האָבן אונטער געדיכטע קושאַקעס אויפגעשלאָגן אונזער לאַ-
גער.

אויף צומאָרגנס האָט דער שטורם נאָך אַלץ נישט געלייגט זיך.
מיר זיינען דעריבער געגאַנגען מיטן לינקן ברעג געלעגער אויף
גאַטס באַראַט און האָבן צום גליק געפונען ביי איין פאַפּל אַ
וועגווייזער--אַ שטאַנג מיט אַ פּערדן-שאַרבן. אין אַוונט זיינען מיר
ענדלאַך צוגעקומען צו די פאַסטוכער, וועלכע האָבן געוואוינט
באַקוועם אין וואַלד-הייזלאַך פון דינע באַלקנס. די פאַסטוכער
האָבן געשטאַמט פון אַק-סו, אַבער זיי האָבן אַ גאַנץ יאָר געלעבט
מיט זייערע טשערעדעס אין די וועלדער אויף דער פאַשע. תּחלת
האָבן זיי אונז באַטראַכט מיט אַ געוויסן חשד, אַבער פּונדעסט-
וועגן האָבן זיי אונז מכבד געווען מיט ברויט, מילך און אייער.
זיי האָבן דאָ דערוואַרט אין 26 טעג אַרום די וואַסער-שטראַך-
מען פון טייך יאַרקענט-דאַריאַ און דעריבער האָבן זיי זיך אויפ-
געהאַלטן אין וואַלד אויף אַ הויכן אָרט. איצט איז דער טייך גע-
שטאַנען זייער נידריק, ווי מיר האָבן זיך געקאָנט איבערצייגן
אויף צומאָרגנס. ווען מיר זיינען דעם טייך אַדורכגעגאַנגען צו-
פּוס.

דעם דריטן יוני זיינען מיר ענדלאַך געקומען צו דער מאַכמע-
דאַנישער שטאַט אַק-סו, וואו ס'האָט אונז אויפגענומען העכסט
פריינטלאַך אין זיין הויז מוכאַמעד עמין, דער אַקסאַקאַל פון די
מערב-טורקעסטאַנישע סוחרים. אונזערע פּערד און קעמלען האָט
מען אַריינגעבראַכט אין אַ נאָנטן הויף.

אַקסאַקאַל (ווייסבאַרד אַדער שעף) דאָס איז אַ מין קאָנסולאַר-
אַגענט, וואָס די רוסי האָבן אין אַלע שטעט פון מזרח-טורקעס-

טאן. מוכאמעד עמין, א טריילאכער אלטיטשקער מיט א ווייסן באַרד פון א יאָר זעכציק, איז געווען אַן אויסגעצייכנטער קענער פון גאַנצן לאַנד. ער האָט שוין געהאַט געהערט וועגן אונזער שיק-זאַל און נאָך איידער איך בין געקומען, האָט ער שוין געפירט די אויספאַרשונג וועגן דער גנבה. קיין ערפאַלג האָט ער אָבער נישט געהאַט.

מער ערפאַלג האָט געהאַט דער רוסישער גענעראַל-קאָנסול פעט-ראַווסקי, וועלכער האָט אַרויסגעלייגט אין קאַשאַר די פליכט אויפן כינעזישן מאַנדאַרין דאַך טאַי צו פירן אַ גענויע אויספאַר-שונג אין כאַטאַם און אַק-טו. די רוסישע פּאָדערונג איז געווען געשטעלט אין אַזאַ דרינגנדער פּאַרם, אַז די אויספאַרשונג איז געפירט געוואָרן מיט דער געהעריקער שטריינגקייט. דער רעזול-טאַט איז געווען אַ העכסט איבעראַשנדיקער: אין אַ געוויסן טאַג האָט דאַך טאַי מיך איינגעלאָדן אויף אַ מיטאַג און, ווען מיר האָבן זיך צום טיש געזעצט, איז נעבן קובערט (טעלער, לעפל, גאַפל און מעסער) געלעגן דער שוועדישער אָפיציר-רעוואָלוצער, וועלכער איז געווען צווישן די פאַרשוואַנדענע פעקלאַך! איין פּויער פון טאַוועק קעל האָט געזאַגט, אַז ער האָט אים באַקומען פון אַן אומבאַקאַנטן רייטער. מער האָט מען לעת עתה נאָך נישט געקאָנט דערגיין און, ווייל איך בין איצט געווען פאַרנומען מיט נייע רייזע-פלענער, האָב איך געלאָזט פאַלן דידאַזיקע קרימינאַל-געשיכטע, ביו זי האָט אין אַ יאָר אַרום זיך אַנטוויקלט אויף אַ באַר אומדערוואַרטעטן אופן.

במשך פון די לעצטע דריי טעג האָט מיין ווייסער קעמל אויפ-געהערט צו פרעסן און זינט מיר זיינען אין אַק-טו געקומען, האָט ער יאָמערלאַך געברילט, ווען עמיצער פלעגט צוגיין צו אים. און אין לעצטן טאַג איז ער טויט געלעגן. נאָכדעם ווי ער האָט זיך אַזוי העלדיש דערהאַלטן אין דעם גרויזאמען מדבר, וואו ער האָט געהאַט נישט צו פרעסן נישט צו טרינקען, איז ער איצט אין דער גרעסטער רחבות, אויף פיל קאַרמע און וואַסער, געשטאַרבן כמעט פלוצלונג: די איבערגעשטריינגטע מידיקייט האָט געבראַכן דעם שטאַרקן אָרגאַניזם.

נאך דריי-טאָגיקן פאַרהאַלטן זיך אין אַק-סו האָבן מיר אין דער
 באַגלייטונג פון מוכאַמעד עמין פאַרלאָזט די שטאַט און דעם
 21-טן זיינען מיר ענדלאַך געקומען אין קאַשגאַר, פון וואָנען
 ס'האַט זיך געוואָלט אָנהויבן מיין ריזע אויפסניי. דאָ בין איך
 פאַרבליבן דריי וואָכן, כדי צו צוגרייטן זיך צו דער-נייער-ריי-
 זע. דערצו האָב איך געברויכט צו האָבן אַ פּולקומען קאַמפלעט
 פון מעטעאָראָלאָגישע אינסטרומענטן, אַנעראָידן, קאך-טערמאָמע-
 טערן, וועלכע איך האָב געמוזט באַשטעלן פון בערלין. קליידער,
 פראָוויאַנט און טאַבאַק האָב איך זיך באַשטעלט פון טאַשקענט
 טעלעגראַפיש. ביז די באַשטעלטע זאַכן וועלן אָנקומען פון בער-
 ליין, וועל איך מוזן וואַרטן לפחות דריי מאָנאַטן. די דאָזיקע צייט
 האָב איך אָבער נישט געוואָלט פאַרבריינגען אין לידיקייט אין
 קאַשגאַר, נאָר באַנוצן אויף אַן עקסקורסיע אויפן פלאַטאָ פאַמיר.
 דאָרט האָב איך געטראָפן רוסישע און איינגלישע באַאַמטע, — מיט-
 גלידער פון צוויי קאָמיסיעס, וואָס האָבן געהאַט די אויפגאַבע
 אַדורכצעפירן די גרעניץ אין פאַמיר צווישן רוסישע און איינג-
 לישע געביטן אויפן פאַמיר נישט ווייט פון באַרג הינדו-קוש.
 מיט אַט די באַאַמטע האָב איך פאַרלעבט הערלעכע וואָכן פון
 דערהאַלונג.

דעם 3-טן אָקטאָבער בין איך געקומען צוריק קיין קאַשגאַר.
 דאָס צו-אַפּטע טוישן דעם קלימאַט האָט מיר מיטגעפראַכט אַ
 העפטיקן מיבער, פון וועלכן איך בין ווידער געוונט געוואָרן
 ערשט אין מיטן נאָוועמבער. בינו לבינו זיינען אָנגעקומען די
 זאַכן פון בערלין און טאַשקענט, און איך בין שוין ווידער גע-
 ווען גוט צוגעגרייט צו דער ריזע, ווי פאַר דריי יאָרן. איצט
 האָט מיך שוין מער קיין זאַך נישט אָפּגעהאַלטן פון אַ נייער-ריי-
 זע אין דעם מדבר.

א פאָמפּיי אין דעם מדבר.

עס 14-טן דעצעמבער 1895 האָב איך ווידער פאַרלאָזט קאַש-גאַר מיט אַ נײַען קאַראַוואַן פון נײַן פּערד און דריי מענטשן און האָב זיך געלאָזט וואַנדערן צו דרום. קאַזים איז איבערגע-בליבן אַלס שווייצער אין רוסישן קאַנסולאַט אין קאַשגאַר. דריי טעג לאַנג האָבן מיר זיך אָפּגעשטעלט אין יאַרקענט, די גרעס-טע שטאָט אין מזרח-טורקעסטאַן, וועלכע האָט מיט די אַרומיקע דערפער הונדערטפּופציקטויזנט איינוואוינער. חגאות האָב איך צו-געבראַכט אין קאַרקאַליק אָדער אין דער „ראַבען-שטאָט“. דאָרט האָט דער, שוין צו שטאַרק העפלאַכער שעף מיך אויפגענומען מיט גרויס פאַראַד: מען האָט געשאָסן מיט האַרמאַטן ביי מיין אָנקומען און ביי מיין אָפּפאַרן.

פון דאָרט האָבן מיר געוואַנדערט דורך די סטעפעס און אומ-פּרוכטבאַרע מדבריות פון דאָרף צו דאָרף, פון האַרבּעריק צו האַרבּעריק און פון איין אָאָזיס צום צווייטן. טיילמאָר האָט דער וועג זיך געצויגן האַרט ביים גרויסן מדבר און אָט האָב איך ווידער דאָס צווייפּלהאַפּטע פאַרגינגן צו זען די זאַמדבערגלאַך אין דערווייטן. נאָר זעלטן האָבן מיר דאָ ריינדע באַגעגנט, גע-וויינלאַך, חברותות סוחרים אָדער פּויערן. דעם 5-טן יאַנואַר זיי-נען מיר געקומען קיין כאַטאַם.

דאָ בין איך נײַן טעג פאַרבליבן, און דער כײַגעזישן אַמבאַן. ליאָ דאַרין, האָט מיך אויפגענומען מיט גרויס פּריינטשאַפּט. דאָס איז געווען אַ הויכגעוויקסיקער זקן פון זיבעציק יאָר, מיט אַן ענערגישן פנים, מיט קלוגע אויגן, אַ ווייסן געשפּיצטן באָרד און אַ זייער דינעם צאַפּ. לויט די אייראָפּיאישע באַגריפן איז עס

געווען אַגאַנץ איידעלער און גערעכטער מאַן. וועגן מיין פאַר-
לירענעם קעמל מיט די פעק האָט אָבער אויך ער נישט גע-
קאַנט געבן מיר קיין שום יריעה.

פון כּאָטאַם בין איך געגאַנגען באַזוכן דאָס דאָרף באַראַסאַן,
פינף קילאָמעטער צו מערב פון שטאָט. דאָסדאָזיקע דאָרף איז
אין אַרבעטליכער באַציונג איינס פון די מערקווירדיקסטע ער-
טער אין צענטראַל-אָזיען, ווייל דאָ האָט מען אַנטפלעקט זייער
פיל אַלטערטימער: טעראַקאָטן, בודאַ-בילדער פון בראַנז, נעמען,
מטבעות און אַז. וו. — אַלץ זאַכן פון אַנטיקער אינדישער קונסט.

מיין גייער רייזע-פלאַן איז געווען קודם כל צו אונטערזוכן גע-
נויער דעם באַרג מאַסאַר-טאג, וועלכן אַנדערע פאַרשער האָבן
שוין געהאַט געזען. דאָן לאָזן זיך צו מורח דורכן מדבר קעריאַ-
דאַריאַ, אויפן וועג צו באַזוכן די חורבות פון איינער פון די
עלטסטע שטעט, וועגן וועלכער כּהאַב געהערט פיל דערציילן
אין כּאָטאַם. דאָן האָב איך גערעכנט צו קומען צוריק קיין כּאָ-
טאַם, גייענדיק דורכן געלעגער פון טייך קעריאַ-דאַריאַ איבער
דער שטאָט קעריאַ. דערדאָזיקער פלאַן איז געווען אַגאַנץ איינ-
פאַכער, אָבער ער האָט זיך רערנאָך אַנטוויקלט צו אַ פיל גרע-
סערן און האָט מיך געפירט צו זייער וויכטיקע אַנטדעקונגען.
ווי מען וועט עס זען אין פּאָלגנדיקן קאַפיטל.

דאָ האָב איך ענדלאַך צוזאַמענגעשטעלט אַ קאַראַוואַן בלויז פון
פיר מאַן מיט דריי קעמלען. מיינע באַגלייטער זיינען געווען:
אילוואַם באַי, זיינס אַלאַנדסמאַן פון אָש, קעריים דשאַן, די ביידע
יעגער: אַכמעד מערגען און זיין זון קאַזים אַכון, וועלכע האָבן
מיר אַזוי אויסגעצייכנט געדינט דעם פאַריקן יאָר בשעת מיין
וואונדערבאַרער רעטונג. כּהאַב אויך מיטגענומען צוויי אייזלען,
כדי צו זען אויף וויפיל מען קאָן זיי באַנוצן אין די אָנגע-
שטריינגטע מאַרשן אין דעם מדבר.

אַנגעלערנט דורך די דערפאַרונגען פון פאַראַיאָרן, האָב איך מיט-
גענומען נישט פיל פעק משא, נאָר דאָס נויטיקסטע, און דאָס
האַבן די דריי קעמלען געקאַנט טראָגן לייכט. דעם גרעסטן פאַק

און דאָס רוב זילבערגעלט האָב איך איבערגעלאָזט אין כאָטאַם און מיט פראָוויאַנט האָפּן מיר זיך באַזאָרגט נאָר אויף פּופּזיק טעג. אין דער ווירקלאַכקייט אָבער זיינען מיר געבליבן אויף דער רייזע פיר און אַ האַלבן מאָנאַט און מיר האָבן דעריבער געמוזט לעבן די גאַנצע צייט מיט דעם, וואָס מיר האָבן געקאָנט באַקומען אין לאַנד. ערגער פאַר אַלץ איז אָבער געווען דאָס, וואָס איך האָב מיין כינעזישן פאַספאַרט נישט מיטגענומען, ווייל לויט מיין ערשטן פלאַן האָט מיר זיך גאָר נישט געחלומט אפילו, און איך וועל האָבן זיך צו באַגעגענען מיט כינעזישע מאַנדאַרינען.

מיינע פּערזענלאַכע פּעק און די אינסטרומענטן האָבן פאַרנומען נאָר איין קאַסטן, דאָס קאָך-געפּעס—אַ צווייטן. געצעלט און אַ בעט האָבן מיר געהאַלטן פאַר אַ לוקסוס זאַך. אָנשטאָט דעם האָבן מיר גענומען פעלצן, אַ שלאָפּזאַק פון ציגנפעל און איך בין, ווי מיינע לייט, געשלאָפּן אויף דער גאַנצער רייזע אויף דער נאַ-קעטער ערד ביי אַ פראָסט, וואָס איז טיילמאָל דערגאַנגען ביי צווייאונדזאַנציק גראַד.

דעם 14טן יאַנואַר 1896 זיינען מיר אַריבערגעגאַנגען אויפן לינקן ברעג פון טייך יורון-קאַש-דאַריאַ, וואָס איז דער מורחדיקער קוואַל פון טייך כאָטאַם-דאַריאַ. דאַן זיינען מיר געגאַנגען צו צפון. פיר טעג שפּעטער זיינען מיר אַריבערגעגאַנגען דעם טייך אויף זיין שטאַרקן אייז. אין נאַנטן דאָרף טאוועק-קעל האָבן מיר מיט די קעמלען זיך אויסגערוט איין טאַג. דער בעק, ס'הייסט דער אָרטיקער סטאַראָסטאַ, האָט מיר אָנגעוויזן אַ וואוינונג, אָבער ער האָט מיך נישט איינגעלאָדן צו זיך אין שטוב אַריין, ווייל ער איז געווען זייער נישט העפּלאַך. תּחלת האָב איך דערויף ווייניק וואָס אַכטונג געגעבן, אָבער דאָס האָט געהאַט פאַר מיר אַ וויכטיקע באַדייטונג.

איצט איז געלעגן פאַר אונז אַ זאַמדפאַס, לערך אַ העלפט אַזוי ברייט, ווי דער וואָס מיר האָבן דורכגעוואַנדערט אין פאַריקן יאָר פון דער לעצטער אָוערע ביזן כאָטאַם-דאַריאַ. אָבער דער מדבר איז דאָ געווען ווייניקער געפּערלאַך, ווייל דער זאַמד איז

דאָ געווען נידריקער און אומעטום האָט מען באַגעגנט טאַמאַריסקן, פאַפּלען און וואַסער אין דער ערד נישט גאַנץ טיף. און אָט האָב איך באַשלאָסן קודם פּל צו באַקענען זיך גוט מיט אָט דעם מדבר און דעם באַזוך ביים מאַסאַר-טאַג האָב איך לעת עתה אָפּגעלייגט.

אין באַגלייטונג פון צוויי וועג-ווייזער פון טאַוועל-קעל האָבן מיר דעם 19-טן יאַנואַר זיך געלאָזט ענדלאַך אין מדבר אַריין איבער די זאַמדבערגלאַך. תּחלת זיינען אָט די לעצטע געווען נישט הויך. אויפן דריטן טאַג זיינען זיי שוין געווען 5—10 מע-טער הויך און האָבן זיך פאַרשפּרייט ווי אַ בעץ פון מורח צו מערב און פון צפון צו דרום. פּדי נישט אָנצושטריינגען די קעמ-לען, האָבן מיר טעגלאַך געוואַנדערט פינף—זעקס שעה און וואו נאָר מיר פּלעגן זיך אָפּשטעלן פּלעגן מיר די ערשטע זאָך אַ ברו-נען גראָבן, וואו עס זיינען געוואַקסן טאַמאַריסקן און פאַפּלען און דער זאַמד איז געווען פּייכט, האָט מען געקאָנט זיין זיכער, אַז אין אַ טיפּיקייט פון צוויי מעטער וועט מען זיס-וואַסער גע-פינען

ביסלאַכווייז איז דער זאַמד געוואָרן אומפּרוכטבאַרער און די בערגלאַך האָבן זיך אויפּגעהויבן ביו 12—15 מעטער הויך. דעם 29-טן יאַנואַר האָבן מיר אין אַ טאַל צווישן די בערגלאַך געפונען אַן אָפּגעשטאַרבן וואַלד (קעטעק) אין גרויסע מאָסן : גראָבע בויים-שטאַמען ווי אויך נידריקערע שטאַמען. זיי זיינען געווען גראָ און אַזוי האַרט און ברעכעדיק ווי גלאָז. מיר האָבן דאָ געזען צווייגן, וועלכע זיינען פון דער טרוקעניש צעדרייט געוואָרן, ווי פּראָפּנציער. די וואַרצלען, וואָס האָבן פון דער ערד אַרויסגע-שטאַרצט, זיינען אויף דער זון געל-בלאַס געוואָרן. אויפן מזרח-ברעג פון דאָזיקן טויטן וואַלד האָט זיך געדאַרפט געפינען אַן אַלט פאַרשטאַטענע שטאַט, וועגן וועלכער כ'האַב געהערט דער-צייילן אין כאַטאַס, די שטאַט האָט געהאַט דעם נאָמען פון דעם מדבר : קאַקלאַ-מאַקאַן.

אויף צו מאַרגנס האָבן מיר מיט העק און לאַפּאַטעס זיך געלאָזט גיין צו די חורבות פון דער שטאַט, וועלכע האָט געדאַרפט זיין

פון אלע חורבות-שטעט פון טורקעסטאן די וויכטיקסטע און מערק-
וירדיקסטע. בשעת דאָ זיינען כמעט אלע חורבות פון מויערן
און טורמס באַשטאַנען פון ציגל, איבערגעברענטע אָדער בלויז
אויף דער זון געטריקנטע, זיינען די הייזער פון טאַקלאַ-מאַקאַן
געווען געבויט פון פאַפלען-האַלץ און די ווענט זיינען געווען פון
טייגראָז, וואָס איז געווען געבונדן פעסט אין קליינע בינטלאַך
צו דינע שטאַנגען. דאָס אַלץ איז געווען מיט אַ שייכטע ליים
באַשמירט. פון אויסן און אינעווייניק זיינען די דאַזיקע דינע ווענט
געווען ווייס באַפּוצט און פאַרזען מיט אויסגעצייכנטע מאַלערייען,
וועלכע האָבן פאַרגעשטעלט לייכט באַקליידטע, קניענדיקע פרויען
מיט צוואַמענגעלייגטע הענט און מיט אין צעפּ פאַרפלאַכטענע
האַר, צוואַמענגעוואַקסענע ברעמען און מיט אַ צייכן איבער דעם
וואַרצל פון דער נאָז, ווי דאָס איז נאָך עד היום אַ מנהג ביי
די הינדוסן. ווייטער זיינען געווען בילדער פון מאַנביל מיט
שוואַרצע בערד פון אַן עכט אַרישן טיפּ און מלבושים פון די
היינטיקע פּערסער. דערביי זיינען פאַראַן אויך געמעלן פון פּערד,
הינט, שיפּ, וואָס שאַקלען זיך אויף די כוואַליעס פון ים, און
מאַסן אַרגאַמענטן, באַזונדערס פון לאַטאַס-בלומען.
פון די דאַזיקע הויז-ווענט האָבן אָבער נישט פיל זיך דער-
האַלטן און דערצו זיינען זיי אַזוי קרישלידיק, אַז מען קאָן בשום
אופן נישט באַקומען אַ גאַנצע שטיק פון זיי; קוים רירט מען
זיך צו, צעשיטן זיי זיך ווי זאַמד. כ'האַב דעריבער געקאָנט נאָר
אַפּמעסטן זייער גרויס און אַראַפּנעמען אַ געמאַלטע קאַפּיע, לויט
זייערע פאַרבן. כ'האַב דאָ געזען הויכע סלופּעס פון די הייזער,
צוויי-דריי מעטער הויך. דער ווינט און דער זאַמד האָבן זיי
אינגאַנצן אַדורכגעפּרעטן. אויבן זיינען זיי אויסגעשפיצט און גרוי-
סע שפּאַלטן ציען זיך אין זיי.
לויטן פלאַן פון דער גאַנצער שטאַט, פון די גאַסן, פלע-
צער און באַזאַרן, איז שווער געווען צו באַקומען אַ גענוי בילד,
ווייל די שטאַט איז באַשטאַנען פון הונדערטער גאַסן, וועלכע
ציען זיך דריי-פיר קילאָמעטער און ליגן באַגראָבן אונטער די
אַמד-בערג.

אויסגעגראָפן אייניקע ווענט, האָב איך אויך געפונען אַ
 „פּאַפּיר“ מיט גוט-דערהאַלטענע אותיות, אָבער איך האָב עס נישט
 געקאָנט ליינען. איך האָב אויך געפונען פּיל גיפּס-פיגורן. זייער
 פּלאַכע זייט דערווייזט, אַז זיי זיינען געהאַנגען אַלס צירונג
 אויף די ווענט. דאָס זיינען געווען בודאַ-בילדער, שטייענדיקע
 אָדער זיצנדיקע, מיט אַפּאָן פּון לאַטאַס-בלעטער. אויסערדעם,
 האָב איך געפונען לאַנג-געשניצטע האַלץ-לייסטן, אַפּופּע פּון זייד-
 וועריס, אַראָד-אַקס, וואָס האָט בלי-ספּק געהערט צו אַ שפינעריי,
 שאַרבנס פּון ליימענע פּלים, אַ גוט-דערהאַלטענעם קריגל, אַן אייג-
 פּאַכע הילצערנע שרויף, אַ גרויסער מילשטיין פּון פּאַרפּיר, וועל-
 כער האָט זיך, מסתּמא, באַוועגט מיט דער הילף פּון אַ וואַסער-
 ראָד. צווישן אייניקע זאַמד-בערגלאַך האָבן מיר געזען שפורן פּון
 פּאַרצייטיקער גערטנעריי, אַלייען פּון פּאַפלען, וואָס זייערע שטאַ-
 מען האָבן זיך נאָך דערהאַלטן, שטאַמען פּון אַבריקאַסן-און פּלוי-
 מען-ביימער.

דידאָזיקע שטאַט, וואָס ליגט איצט באַגראָפן אין מדבר, איז גע-
 שטאַנען אַמאָל אויפן ברעג פּון טייך קעריאַ-דאַריאַ. שפּעטער
 האָבן די וואַסערן פּון טייך זיך איבערגעטראָגן אויף אַן אַנדער
 גרונט און דער ערשטער גרונט איז אויסגעטריקנט געוואָרן. ווי
 איצט ביים קעריאַ-דאַריאַ, זיינען אַמאָל דאָ געשטאַנען פּרעכטיקע
 וועלדער און אַ שטאַרקער וואַסערשטראָם האָט באַוועגט די מיל-
 שטיינער. ערדאַרבעט און אינדוסטריע האָבן שטאַרק געבליט, און
 אַ פּאָלק האָט דאָ געלעבט, וואָס האָט פּאַרשטאַנען צו בויען זיך
 שיינע הייזער און טעמפלען און באַפּונן זיי מיט בילדער און
 געפּאַרבעטע געמעלן.

בין היינט האָט נאָך קיין שום אייראָפּיאישער פּאַרשער נישט
 געוואוסט, אַז אַמאָל האָט דאָ עקזיסטירט אַזאַ מין שטאַט. ווע-
 מען וואָלט עס אויך געקאָנט איינפּאַלן צו גיין זוכן אַ שטאַט אינם
 מדבר גאָבי, אין זיין מערב-ווינקל טאַקלאַ-מאַקאַן? וועמען וואָלט
 עס זיך געלייגט אויפן שכך צו זוכן דאָ שפורן פּון בליענדיקער
 קולטור און חורבות פּון הייזער און טעמפלען? ווען איז גע-
 שטאַנען דידאָזיקע שטאַט? וואָס פּאַר אַ פּאָלק האָט דאָ געלעבט?

וואָס פאַר אַ שפּראַך האָט מען דאָ גערעדט? פּונדאָנען האָבן זיך גענומען דאָ מענטשן און וואוהין האָבן זיי אויסגעוואַנדערט? ווען איז דאָס וואַסער פון טייך פאַרשוואַנדן? די פּעהיקייטן, מיט וועל-כע יענץ פּאָלק האָט זיך אויסגעצייכנט אויפן געביט פון קונסט, לאָזט זיך נישט מערקן ביי די טורקי-שבטים, וואָס באַוואוינען היינט טורקעסטאַן. די שטאָט האָט בלי-ספּק געהערט צו בודיסטן און זי איז געווען עלטער פאַר דער פאַרשפּרייטונג פונם מאַכמע-דאָנישן גלויבן צווישן די היגע אַראַבער. דערדאָזיקער גלויבן איז ערשט אַריינגעדונגען אין די היגע קאַנטן אינם 8-טן יאָרהונ-דערט. עס איז דאָך זיכער, אַז די איינוואוינער פון אָט דער שטאָט זיינען נישט געווען קיין סעמיטן, נאָר אַריער, און דערצו בודיסטן.

אויף צומאַרגנס האָב איך צוריק אָפּגעשיקט מיינע ביידע וועג-ווייזער און מיר האָבן ווייטער געוואַנדערט איבער אַכט זאַמד-בערג פון פינפּאונצוואַנציק מעטער הויך. אין אָונט האָבן מיר געפונען וואַסער. אויפן צווייטן טאַג איז די וואַנדערונג ווידער געוואָרן אַזוי שווער, און אין מזרח האָט זיך דערהויבן אַ זאַמד-באַרג ביז פּערציק מעטער הויך. די מענטשן האָבן דערפון גע-האַט ווייניק נחת, און די קעמלען זיינען געגאַנגען לאַנגזאַם און שווער. די אייזלען זיינען שטאַרק אָפּגעשטאַנען. אַז מיר זיינען צוגעקומען צום באַרגרוקן, האָבן מיר זיך ממש דערפרייט: הינט-טערן באַרג האָבן מיר שוין מער נישט געזען קיין בערג.

באַלד האָבן מיר געפונען שפורן פון אַ פּוקס. אַ טויטע קאַטשקע איז געלעגן אין זאַמד. עפטער און עפטער האָבן זיך באַוויזן טאַמאַריסקן און אַנדערע מדבר-פלאַנצן. מיר האָבן באַגעגנט שפורן פון פּערר און פון מענטשן און פאַר אונז האָט זיך אויס-געשפּרייט אַ גלאַטער באַדן, מיט וועלכן מיר זיינען געקומען צו אַ פּאַפּלען-וואַלד. דאָ האָבן מיר געפונען אַ פּאַרלאָזט הייזל און מיר האָבן זיך היימיש אַינגעאַרדנט ביים ברעג פון קעריאַ-דאַריאַ. יועלכער איז געווען באַדעקט מיט אייז.

אָן אומבאַקאַנטער שבת פֿון פּאַסטאָרעווער.

יִר זיינען גליקלאַך דורכגעגאַנגען דעם מדבר-פּאַס, און אונ-
זערע אויגן, וועלכע האָבן גאַנצע אַכט טעג געזען בלויו געלן
זאַמד, האָבן איצט אויסגערוט אויף די רייכע צמחים ביי די
ברעגן פֿון טייך. מיר האָבן געשאַכטן אונזער לעצטן שעפּס און
אין אונזער לאַגער האָט פּריילאַך געקנאַקט אַ פּייער פֿון טרוקע-
נע בוים-שטאַמען.

אין אונזער הייזל האָט מען, קענטיק, געוואוינט נאָך מיט אַ פּאָר
טעג צוריק. איצט אָבער האָט מען קיין לעבעדיקן נפש נישט
געזען, און ווען מיר זיינען צומאַרגנס (27-טן יאַנואַר) אַריבער
אויפן צווייטן ברעג פֿון קעריאַ-דאַריאַ און זיך געלאָזט גיין צו
צפֿון, האָבן מיר אויך נישט געזען קיין מענטשן. כ'האַב דאָ
דערשפּירט, אַז מיר פעלט אַ גוטער פּירער, וואָס קאָן די געגנט.
דער טייך אין צפֿון פֿון דער שטאָט קעריאַ איז נאָך קיינמאַל
נישט באַזוכט געוואָרן דורך אייראָפּייער און אויף מיינע מאַפעס
האָט זיך דאָ געזען בלויו אַ פּונקטירטע ליניע. דורכן געדיכטן
פּאַפּלען-וואַלד לויפן שטעגעלאַך, וועלכע פּאַרשווינדן אָבער אַלץ
ווייטער אין געדיכטן וואַלד. מיר האָבן דאָ געזען מאַסן שפורן
פֿון ווילדע חזירים, האָזן, פּוקסן און הירשן, ווי אויך פֿון היימי-
שע שעפּסן, טיילמאַל האָבן מיר געזען שפורן פֿון באַרוועסע
מענטשנפּיס. די שפורן פֿון מענטשן און שעפּסן האָבן זיך גע-
צויגן אַלע קיין דרום. די פּאַסטאָרעווער פֿון דערדאָזיקער געגנט
האָבן זיך, אַלואָ, געצויגן ווינטערצייט צו דער שטאָט קעריאַ.

ווען מיר זיינען אין אַוונט אַדורכגעגאַנגען אַ פעלד פון טייך-
גראָזן, האָבן מיר פּלוצלונג דערהערט אַ מעקען פון שעפּסן. אַ
גרויסע טשערעדע האָט זיך געפּאַשעט צווישן די דאָזיקע הויכע
גראָזן. דאָ זיינען שוין זיכער געווען מענטשן! אָבער וויפּיל מיר
האָבן גערופן און געפּייפט.— קיין שום ילוד-אשה האָט זיך נישט
אָפּגערופן. ערשט נאָכדעם, ווי מיינע לייט האָבן זיך אַוועקגעלאָזט
אין וואַלד, איז אַכמעד צומאָרגנס געקומען מיט אַ פּאַסטוך און
זיין פּרוי.

דערשראָקן דורך אונזערע מענטשן, האָט דאָס פּאַרל זיך געלאָזט
הענדום-פענדום לויפן צוריק אין וואַלד אַריין און דאָרט, אין
וואַלד, האָבן זיי זיך באַהאַלטן. באַלד אָבער האָבן זיי זיך באַ-
רוהיקט און געפּירט אונז צו זייער הייזל פון הויכן געדריכטן
האַרטן גראָז. אין דעמדאָזיקן הייזל האָבן מיר אַלע איבערגע-
נעכטיקט.

—ווי הייסטו?—האָב איך אַ פרעג געטאָן מיין באַלעבאָס.

—הוסיין און האַסאַן!—האָט ער מיך איבערראַשט מיט זיין
ענטפּער.

ווי ס'האָט זיך אַרויסגעוויזן, האָט ער געהייסן הוסיין, זיין צווי-
לינגסברודער, ווידער, האָט געהייסן האַסאַן, האָבן זיך ביידע גע-
רופן מיט ביידע נעמען.

פונם דאָזיקן פּאַסטוך האָב איך נישט געקאָנט אַרויסקריגן די נוי-
טיקע ידיעות וועגן דער געגנט. ער האָט מיר נאָר געזאָגט, אַז
אויף די ברעגן פון טייך, וואָס ציט זיך קיין צפון, געפינען זיך
פּאַסטוכער מיט זייערע טשערעדעס, וועלכע געהערן צו די באַאיס
אין קעריאַ. די טשערעדעס באַשטייען פון 300 ביז 2000 שעפּסן,
און יעדער פּאַסטוך האָט אין זיין רשות אַ גענוי באַשטימט גע-
ביט. אָנגעפּאַשעט די טשערעדע אין איין אָרט, וואַנדערט מען
אַריבער אין אַ צווייטן אָרט. די באַלעבאָטיס פון די טשערעדעס
ווייזן זיך אויף די פּאַשעפעלדער אין הערבסט און אין פּרילינג,
ווייל אין דערדאָזיקער צייט שערט מען די שעפּסן. באַצאָלן זיי
די פּאַסטוכער און גיבן זיי אויך מאַיס-מעל און אַנדערע נויטי-
קע זאַכן. הוסיין אַליין קומט אין שטאָט אַריין נאָר איין מאָל

אן צוויי יאָר. עס לעבן דאָ לערך הינדערטפופציק פאָסטוכער, וועלכע זיינען אינגאנצן אָפגעשניטן פון דער וועלט. דאָס זיינען מענטשן אָן אַן אויבערהאַר, אָן אַ מושל, אָן אַ מלוכה-יאָך. זיי לעבן, ווי אויף אַן אינזל אין אַ מדבר-ים. אויסער זייערע באַלע-באַטיס, די באַטיס, האָבן זיי בכלל קיין מענטשן אין די אויגן נישט געזען, סיידין זייערע שכנים, די פאָסטוכער. געבוירן אין דער טיפעניש פון וואַלד און דאָרט אייסגעוואַקסן, זיינען זיי האַלב ווילד און זייער שרעקעוודיק. דאָס איינציקע, וואָס זיי פאַרשטייען, איז די האָרעוואַניע פון שעפּסן.

וועגן דעם טייך האָט מיר הוסיין דערציילט, אַז פאַר דער שטאָט קעריאַ שפאַלט ער זיך אין פיל קלענערע טייכעלאַך, וועלכע באַ-וואַסערן די פעלדער אַרום שטאָט און ווערן דאָרט פאַרשוואונדן. מעגלאַך, אַז דערפאַר האָט קיינער פון די פריערדיקע רייזנדער זיך נישט אונטערגענומען צו מאַכן אַן עקסקורסיע מיטן טייך אַראָפּצו... אויף יענער זייט שטאָט וואַקסט ווידער אויס דער טייך. אין תמוז און אָב, ווען דער שניי שמעלצט זיך אויף די בערג פון טיבעט, גייט אַרויס דער טייך פון די ברעגן, און ער ווערט אַזוי טיף, אַז מען קאָן אים שוין נישט אַריבערגיין צופוס. אין הערבסט פאַלט אָפּ דאָס וואַסער און ווינטער בלייבן פון אים בלויז שטיקלאַך אייז, אָנגעוואַרפן איינע אויף די אַנדערע. און טאַקי דערפאַר דאַכט זיך טיילמאָל, אַז דער טייך איז זייער ברייט. לויט זיין וואַסער-עשירות און זיין ליינג, איז דער קע-ריאַ-דאָריאַ אַרימער פאַרן כאַטאַם-דאָריאַ. ווי אָט דער לעצטער, ציט ער זיך אויך לאַנגזאַם קיין מזרח, ווי איך האָב מיך טאַקי איבערצייגט אויפן צווייטן טאַג. מיר האָבן מאַרשירט ווייטער קיין צפון דורך זיין טרוקענעם געלעגער, וועלכן ער האָט מיט אַ יאָר פופצען צוריק פאַרלאָזן. כדי זיך אַריבערצעוואַרפן ווייטער קיין מזרח, דאָרט, אין דער נייער ריכטונג, האָט ער זיך געצויגן אויף אַטהלך פון אָנדערטאַלבן נסיעה-טעג.

דעם 28-טן יאָנאַר האָבן מיר ווידער זיך אָנגעשטויסן אויף פאַס-טוכער און פון דעמאָלט אָן האָבן מיר שטענדיק געהאַט מענטשן, וועלכע זיינען געווען גוט באַקאַנט מיט דער געגנט. זיי האָבן

אונז געוויזן דעם וועג, וואָס פירט דורך אַ געדילכטן אַלטן וואַלד.

דעם 30-טן יאָנואַר זיינען מיר געקומען צו אַ פונקט, וואו דער
בייער געלעגער פון טייך באַהעפט זיך מיטן אַלטן. דער טייך האָט
דאָ געהאַלטן העכער הונדערט מעטער די ברייט.

איצט האָט זיך דער טייך אויסגעדרייט צו צפון-מזרח, איך האָב
געהאַט בודעה אַדורכצוגיין דעם גאַנצן טייך פונם מדבר גאַבי—
פון דרום בין צפון און אַוואַרום צוקומען צום יאַרקענט-
דאַריאַ אָדער צום קאַריים. אויב דער קעריאַ-דאַריאַ האָט זיך
אַ בויג געטאָן רעכטס, פדי צו פליסן ווייטער פאַראַלעל מיטן
טאָוים אין דער ריכטונג צום לאַפ-באַר, נישט דערגרייכנדיק
קיינמאָל דידאָזיקע אָזיערע, מוז מיין נסיעה-פלאַן געענדערט ווערן.
איך האָב דעריבער מיט גרויס שפּאַנונג אַפּגעוואַרט דעם רעזול-
טאַט פון יעדער טאַג-נסיעה.

אין דער וואַלד-געגנט פון טאַנקוס-באַסטע (דער אויפגע-
האַנגענער ווילדער חזיר) האָבן מיר אָנגעטראָפן צוויי פאַסטוכער-
פאַמיליעס, וועלכע האָבן, ווי ווילדע מענטשן, געלעבט אונטערן
פרייען הימל נעבן אַ פאַרלייגטן פייער. זייערע קינדער האָבן גע-
האַט אויפן לייב נאָר אַן אָפּענעם פעלץ און די מאַנסלייט האָבן
געטראָגן משונהדיקע שטייול: די פעל פון קעמלפּיס מיט די קאַ-
פיטעס!

פון דידאָזיקע פאַסטוכער האָב איך זיך דערוואוסט, אַז אַ טאַג-
גאַנג קיין צפון-מערב געפינען זיך די חורבות פון אַ צווייטער
אלטער שטאָט אין מדבר זאַמד, און דער וועג אַהינצו גייט ווי-
דער דורך אַן אויסגעטריקנטן געלעגער פון אַ טייך, וואָס האָט
אַמאָל געדינט דערדאָזיקער שטאָט. די שטאָט הייסט קאַראַ-
דונג (שוואַרצע בערג). זי איז שוין געווען פיל קלענער, ווי
האַקלאַ-מאַקאַן, אָבער ביידע האָבן געהערט צו איין עפּאָכע. זי
איז אויך געווען פונם זעלביקן בוי-מאַטעריאַל, פון דערזעלביקער
אַרכיטעקטור און וואַנט-מאָדעריי, אָבער זי איז מער חרוב גע-
ווען פאַר יענער. די פאַסטוכער און יעגער פון כאַטאַם-דאַריאַ
האַבן דידאָזיקע שטאָט געקענט זייער גוט. מיין באַגלייטער קאַזים

איז איינמאל געקומען אהער במשך פון פינף טעג, כדי צו ווען סארבארגענע אוצרות. אבער אומגענוג וואך, זיי האבן זיך קיינ-מאל נישט מטריח געווען צו גיין נאך א טאג ווייטער צום מזרח, וואו זיי וואלטן געפונען וואסער און מענטשן, וועלכע האבן גע-רעדט די אייגענע שפראך, וואָס זיי. דאָרט וואָלטן זיי אויך גע-קאָנט באַקומען ברויט, שעפּטן און בכלל אַלץ, וואָס זיי וואָלטן נאָר געברויכט צו האָבן. זיי האָבן גאָרנישט געוואוסט וועגן די וואַלד-אַיינוואוינער פון קעריאַ-דאַריאַ, און אָט די לעצטע האָבן אויך גאָרנישט געוואוסט וועגן זייערע שכנים אויפן כאַטאַם-דאַריאַ. ביידע האָבן אַבער אָנגערופן די חורבה-שטאָט מיטן זעלבן נאָמען.

דער טייך האָט אַלץ מער און מער פאַרלאָרן זיין רעגלמעסיקייט: שמאַלע טייכלעך האָבן זיך אָפּגעטיילט פון אים. זומפן האָבן באַצויגן די ברעגן. נעבן טאַנקוס-באַסטע האָט דער טייך זיך גאָר געשפּאַלטן אויף צוויי שטראָמען, ווי די פּאַסטולער האָבן דער-ציילט. מיט אַיאָר זעקס-אַכט צוריק האָט די גאַנצע וואַסערמאַסע געשטראָמט אין רעכטן טייך, דאָן האָט דער שטראָם זיך אַרי-בערגעטראָגן אין לינקן טייך, און ערשט היי-יאָר האָט דאָס וואַ-סער ווידער אָנגעהויבן וואַנדערן רעכטס. דער שטראָם וואַרפט זיך אַריבער, ווי אַן אומרו, טיילמאַל רעכטס, טיילמאַל לינקס. צוזאָ דערשיינונג האָבן זיך שפּעטער פּעסטגעשטעלט אויף דער אָזיערע לאַפּ-נאָר. דורכן אָנגעטראָגענעם זאַמד און ליים ווערט דער גרונט פון טייך אַלץ העכער, אַזוי, אַז דאָס וואַסער גיסט זיך אַרויס אויף יענעם אָרט, וואָס ליגט נידעריקער.

נעבן סאַריק-קעשמע, וואוהין מיר זיינען געקומען דעם 6-טן פע-ברואַר, האָט דער קעריאַ-דאַריאַ געהאַלטן נייגאוויבעציק מעטער ברייט, אַ שטייגער, ווי ער וואָלט נאָך געהאַט אַדורכצולויפן טויזנטער קילאָמעטער ביון אַריינפאַלן אין ים אַריין. אַבער ווען מיר זיינען צומאָרגנס געקומען אין דער וואַלדגעגנט קאַטאַק, האָבן מיר זיך דערוואוסט, אַז דער טייך גייט ווייטער אויף אַ מהלך פון אָנ-דערטאַלבן טעג גאַנג און דאָן פאַרשווינדט ער אין זאַמד. אין קאַטאַק האָבן מיר זיך אויסגערוט אַ טאָג ביי אַן אַלטן וואַלד-

איינוואוינער מיטן נאָמען נוכאָמער באַי, אָן אויטטערלישער פּאָר-
שוין, וואָס איז קיינמאָל נישט אַרויס פונם דאָזיקן וואָלד און
האָט לגמרי נישט געוואוסט, צו וועמען עס געהערט דאָס לאַנד.
שטייערן האָט קיינער פון אים נישט געפאָדערט און דעריבער
האָט ער נישט געהאַט קיין שום מגע ומשא מיט דער כינעזי-
שער רעגירונג. פון אים האָבן מיר, צו אונזער איבערראַשונג,
געהערט, אַז מיט דריי יאָר צוריק האָט אין דער געגנט זיך
באַווין אַטיגער. פאַר מיר איז דידאָזיקע ידיעה געווען באַזונ-
דערס וויכטיק, ווייל דער טיגער האָט געקאָנט קומען אַהער נאָר
פון שאַה-יאַר, נישט ווייט פון טאַריס, וואו מען באַגעגנט אים
אַפט אין די וועלדער. דער אַלטער האָט, פאַרקערט, פאַרויכלערט,
אַז דאָס איז אוממעגלאַך, ווייל אין צפון ציען זיך הויכע זאַמד-
בערג און, אויב ס'איז בכלל פאַראַן אויף דער וועלט אַ טייך מיטן
נאָמען יאַרקענט-דאַריאַ, אָדער טאַריס, דאַרף מען אַהין גיין
הדשיט-לאַנג. לויט זיינע השגות האָט עס געהייסן עק-וועלט.

נעבן קאַטאַק איז דער קעריאַ-דאַריאַ ברייטער געוואָרן, ביז פיר-
אונזאַציק מעטער. צום צטון-צו אָבער איז ער ווידער שמאַלער
געוואָרן און איצט האָט ער שוין געהאַלטן סך הכל פופצען מע-
טער די ברייט. דאָרט האָט ער זיך לאַנגזאַם געשליינגלט דורך
געדיכטע וועלדער.

ווען מיר האָבן דעם 9-טן פעברואַר אויסגעשלאָגן אונזער לאַגער
אינמיטן וואָלד, האָט שוין דער טייך געהאַלטן קיים פינף מע-
טער די ברייט, מיט זייער אַ מאַגער וואַסערל. צומאָרגנס זיינען
מיר צוגעגאַנגען צו אַן אָרט, וואו ער איז פאַרשוואונדן אין
זאַמד אונטער אַ לעכערדיקן אייז. דאָ האָבן מיר ווידער געהאַט
אַרום זיך געלן מדבר-זאַמד און מיר האָבן געמוזט אויפנעמען
מיט אים אַ קאַמף.

די היים פֿון ווילדן קעמל.

וין לאנג האָב איך חשק געהאַט צו באַקומען אַ פּער פֿון אַ ווילדן קעמל, און איצט, ווען מיר זיינען געווען אין דער היים פֿון ווילדן קעמל, דאָס הייסט אינם סאַמע וויסטן טייל פֿון מדבר גאַבי, האָט געדאַרפט באַפֿרידיקט ווערן מיין פֿאַרלאַנג. איך אַליין בין בכלל נישט קיין יעגער, ווייל איך האָב אַ קורצע ראיה און כּוואַלט גאָר קיין האַרץ נישט געהאַט צו שיסן אין אַזאַ מילדער היה. האָב איך טאַקי קיין קעמל נישט דערשאַסן. געטאָן האָט עס אילוזאַם באַי, און ביידע יעגער פֿון כּאָטאַם-דאַריאַ זיי-גען געווען אויסגעצייכנטע שיסער. זיי האָבן געהערט, אַז עס זיינען דאָ ווילדע קעמלען און אָט האָבן זיי געברענגט פֿון אומ-געדולד צו קאָנען מאַכן אַזאַ מין יאַגד.

אין טאָנקוס-באַסטע האָבן מיר צום ערשטן מאָל געהערט, אַז אויפֿן קעריאַ-דאַריאַ געפינען זיך ווילדע קעמלען. אמת, די דאָר-טיקע פֿאַסטוכער האָבן אַליין זיי קיינמאָל נישט געזען. אָבער גע-וויסע שפורן אין זאַמד האָבן דערווייזן, אַז זיי האַלטן זיך דאָרט אויף, און פֿון איצט אָן האָבן מיר טאַג-טעגלאַך געזען אַזעלכע שפורן.

וועגן דער אָפּשטאַמונג פֿון די ווילדע קעמלען צוטיילן זיך די מיינונגען פֿון די זאָלאָגן. דער יעגער אַכמעד האָט מיט גרויס זיכערקייט דערקלערט: די ווילדע קעמלען שטאַמען פֿון די היימישע קעמלען, וואָס האָבן אַמאָל באַדינט די אייגוואוינער פֿון די אַלטע שטעט. מיר שיינט, אַז ער איז גערעכט. לויט די

בילדער אויף די טערראקאטן, וואָס איך האָב אין באַראַסאַן גע-
 זען, געהערט דאָ דער קעמל שוין צווייטויזנט יאָר צו די היימי-
 שע חיות, און די פאַרצייטיקע שטעט אין מדבר האָבן אויסער
 דעם קעמל געוויס נישט געהאַט קיין אַנדער פאַרבינדונגס-מיטל
 מיט אינדיע און כּינע, ווייל די זאַמד-מדבריות איז אָן אַ קעמל
 אוממעגלאַך דורכצעוואַנדערן. ווען דער זאַמד האָט ביסלאַכווייז
 דערשטיקט יעדע פלאַנצונג, האָבן די קעמלען זיך באַפרייט פונם
 יאָר פון די מענטשן און אין מדבר זיינען זיי פאַרווילדעוועט
 געוואָרן. אויך דאָס, וואָס די זאַלאַגישע האַנטביכער דערציילן,
 אַז ביים ווילדן קעמל פעלט דער הויקער מיטן פעטס, איז נישט
 ריכטיק: יענע דריי קעמלען, וואָס מיינע באַגלייטער האָבן דער-
 שאַסן, האָבן געהאַט הויקערס און אונטער זיי אַ היבס ביסל פעטס,
 כאָטש נישט אַזויפיל, ווי ביי די היימישע קעמלען. אויך די
 פאַסטוכער ביים נידעריקן לויף פון טייך פאַרויכערן, אַז ס'איז
 נישטאָ קיין שום אונטערשייד צווישן זיי און די היימישע קעמ-
 לען: זיי זיינען פון איין גרויס און האָבן דיזעלבע באַוועגונגען
 און געוויינהייטן. און די שפורן פון זייערע קאָפיטעס דערווייזן,
 אַז זיי זיינען גלייך צו די היימישע קעמלען.
 דער ווילדער קעמל איז זייער שרעקעוודיק, און מאַכט ער פליטה
 פון אַ מענטשן, לויפט ער צוויי-דריי טעג נאָכאַנאַנד. ערשט דאַן
 שטעלט ער זיך אָפּ, ער ציטערט שטאַרק. פאַרן רויך פון אַ מענטש-
 לאַכן לאַגער און דערזעט ער האַלאָוועשקעס אָדער קיילן, אַנט-
 לויפט ער פּייל-פון-בויגן. ער אַנטלויפט אויך פון די היימישע
 קעמלען, כאָטש זיי טראָגן אַפילו נישט קיין זאַטלען. ער דער-
 קענט דעם היימישן קעמל אָן דער לאַך אין דער נאָז, אָן דעם
 שטריק אין דעם שטערן, מיט וועלכן מען טרייבט אים. אינ-
 סטינקטיוו שפירט ער שוין, אַז ער האָט דאָ פאַר זיך אַ קנעכט,
 וואָס איז מחויב צו שלעפּן אויף זיך זעק מעל און קאַסטנס סחורה
 און ער מאַכט פליטה פון דעמדאָזיקן יאָך. דאָס דערווייזט אָבער,
 אַז ער שטאַמט פון די היימישע קעמלען.
 דער אַלטער וואַלד-מענטש, מוכאַמעד באַי, דער לעצטער פאַסטוך,
 וואָס מיר האָבן דאָ אָנגעטראָפּן, איז געווען באַקענט מיטן כאַ-

רעקטער פון ווילדן קעמל, ווי מיטן כאראקטער פון זיינע שעפסן. מיט אַיִצֶר צוריק האָט אים אָפּגעגליקט צו פּאַקן אַ יונגן ווילדן קעמל, וועלכער האָט זיך באַלד צוגעוויינט צו די שעפסן און האָט דערנאָך קיין מורא נישט געהאַט אויך פאַר די מענטשן. דאָס באַוויינט אויך, אַז דער ווילדער קעמל שטאַמט פון די היי-מישע, ווייל פון דער אַנדער זייט ווערט אַ היימישער קעמל אויך באַלד ווילד, ווען ער לעבט נאָר פּראַנק און פּריי אַ קורצע צייט אין וואַלד, אָן אַ באַלעבאַס. דער קעמל ווערט בכלל נישט אַזוי היימיש, ווי אַ פּערד. ער לאָזט זיך נישט גלעטן אויפן האַלד און רירט מען אים אָן דעם קאָפּ, הויבט ער אָן צו ברילן און שפייט מיט פאַרעפּושטן שליאַס...

שפּעטער האָבן מיר זיך דערוואוסט נאָך מאַנכע פּרטים: דער ווילדער קעמל האַלט זיך אויף טיף אין מדבר, צווישן די אים באַוואוסטע זאַמדבערגלאַך, וואו ס'וואַקסן נאָר פאַראיינצלטע פּאַפּ-לען און טאַמאַריסקן. אין געדיכטן וואַלד קומט ער קיינמאַל נישט אַריין, ער האָט ליבער דעם אָפּענעם זאַמד-מדבר, וואו ער דער-שפּירט גלייך יעדע געפאַר.

דידאָויקע דערקלערונגען פון די פּאַסטוכער האָבן זיך שפּעטער באַשטעטיקט. ווען מיר האָבן דעם 11-טן פעברואַר ווייטער גע-וואַנדערט איבער אַגעביט, וואו דער גרונט פון טייך איז שוין קיים-קיים געווען צו מערקן, און דער וואַלד איז פאַרשוואונדן. די טאַמאַריסקן זיינען זעלטענער געוואָרן און דער זאַמד איז הע-כער אויסגעוואַקסן. האָבן זיך באַוויזן פיל שפורן פון קעמלען. נאָכמיטאַגצייט זיינען מיר געקומען אין אַגעגנט, וואן דער גע-לעגער פון טייך האָט זיך שוין ווידער געזען דייטלאַכער און די טאַמאַריסקן האָבן זיך עפּטער באַוויזן, און אָט דאָ האָט דער יעגער קאָזים אונז פּלוצלונג געמאַכט אַ צייכן זיך אָפּצושטעלן. ער האָט זיך תּיכּף אַראָפּגעלאָזט אויף דער ערד און אָנגעהויבן צו קריכן, ווי אַ קאַץ, שטיל-שטיל, צווישן די טאַמאַריסקן. לערך צוויייהונדערט טריט פאַר אונז האָט זיך געפּאַשעט אַ טשע-רעדע פון ווילדע קעמלען. קאָזים האָט אויסגעשאַסן, די קעמלען האָבן אַ צייטער געטאָן, אַ קוק געגעבן דערשראָקן אין דער זייט

פוננוואנען די ספנה גייט און האָבן זיך געלאָזט לויפן צוריק קיין צפון. אָבער דאָך נישט אַזוי שנעל, ווייל פון שרעק זיינען זיי אַזוי ווי פאַראַליזירט געוואָרן. אייגער פון זיי איז דאָך אונטער-געשאַסן געוואָרן און איז שלעכט געלאָפּן, און אָט האָבן מיר אים באַלד געכאַפּט: אַ שניט מיטן מעסער אין האַלז, און דער קעמל האָט אויפגעהערט צו לעבן.

דאָס איז געווען אַ קעמל פון אַ יאָר ציוועלף, אינגאַנצן ענלאַך צו אַ היימישן קעמל. ער האָט געהאַט קורצע האַר און קעגן אונ-זערע קעמלען האָט ער אָבער אויסגעוויזן ווי נאַקעט, זיינע קאָ-פּיטעס זיינען געווען ליינגער און עטוואָס מער פאַרביגן, און דעריבער האָבן זיך זייערע שפורן גוט אָפּגעשטעמפלט אינם זאַמד. די אויבערשטע ליפּ איז אים געווען ווייניקער געשפּאַלטן און קירצער, די אונטערשטע ליפּ איז נישט אַראָפּגעהאַנגען און דער בליק איז געווען ווילדער. די הויקערס זיינען געווען קלענער, ענלאַך צו צוקערשפיצן, גלייך אויפגעשטעלט אויפן רוקן. די פאַרב פון ווילדן קעמל איז געווען רויט-ברויך, די וואָל-זייער פיין, ווייך און נישט אויסגערייבן, ווי ביי אַ היימישן.

ווייל איך האָב געוואָלט מיטנעמען זיין פעל, האָב עס איז געווען זייער שווער, האָט מען דעם קעמל אָפּגעשוונדן. דאָס האָט פאַר-נומען אַ סך צייט און אַרבעט. נאָכדעם האָבן מיר עס אויסגע-שפּרייט אויף דר'ערד, באַשאַטן מיט וואַרימען זאַמד עטלאַכע מאָל דורך דער נאַכט, ביז עס איז אויסגעטריקנט געוואָרן.

מיר האָבן זיך נישט געאיילט דעם טאָג. מיר האָבן דעריבער געגראָבן אַ ברונען, אָבער אין אַ טיפּקייט פון דריי מיט צוויי צענטל מעטער האָבן מיר קיין וואַסער נישט געפונען. אַזוי ווי די פייגלאַכע פראַקטיק האָט אונז באַוווּן, אַז ווען מען לאָזט זיך ווייט אין מדבר אַריין אָן וואַסער, איז מען אַזוי גוט ווי פאַרלאָרן, האָבן מיר באַשלאָסן צו בלייבן דאָ נאָך אַ טאָג, און אויב ס'וועט קיין וואַסער נישט זיין—זיך אומצוקערן צוריק.

אויך דעם 12-טן פעברואַר האָבן מיר אומזיסט געזוכט וואַסער.

קאזיס האָט דעריבער ווייטער געגראָבן אין אונזער ברוגען און ערשט, אויף אַ טיפקייט פון פיר מעטער מיט זעכצען הונדערטל, האָבן מיר געפונען וואַסער. איצט האָבן די קעמלען און די אייז-לען זיך אָנגעטרונקען צו-זאָט. דאָן האָבן מיר אָנגעפילט פיר ציגן-לאָגען מיט וואַסער און מיט דעמדאָזיקן זאָפּאָס האָבן מיר זיך געלאָזט ווייטער אין מדבר אַריין.

ווען מיר האָבן איבערגעלאָזט הינטער זיך דעם גרונט פון טייך, האָבן מיר ווידער דערזען אַ טשערעדע ווילדע קעמלען, צו וועל-כער אילוזאָם באַי האָט זיך אונטערגעגנבעט אויף אַ שטח פון פופ-ציק מעטער. די קעמלען האָבן אָבער דערשפירט די געפאָר: דער קעמל, אַ זכר, וואָס איז געווען דער אָנפירער, האָט זיך תיכף געלאָזט לויפן, זיינע דריי ווייבער מיט צוויי קינדער נאָך אים. געלאָפן זיינען זיי צום צפון-מזרח. ס'האָט זיך דערהערט אַ שאַם—דער זכר איז געפאלן און דריי טריט ווייטער איז ער שוין געלעגן טויט. דאָס איז געווען אַ שיינע חיה, אָבער מיר האָבן זיך געמוזט אָפּזאָגן פון זיין פעל. מיינע לייט האָבן נאָר אויס-געשניטן דאָס פעטס פון זיין שטאַרק אַנטוויקלטן הויקער, און שפעטער האָבן מיר עס אויסגענוצט צו אַרייז-פודינג, וואָס ס'האָט געשמעקט אויסגעצייכנט.

באַלד נאָכדעם האָבן מיר באַגעגנט אַ נייע טשערעדע, און יאל-זאָם באַי האָט דערשאַסן אַ קעמל—נקבה, נאָך איידער איך האָב באַווזן אים צו שטערן דערין. דער קעמל איז באַלד געפאלן, אויסגעצויגן דעם קאָפּ, געוואָרפן אים אויף רעכטס און לינקס, געעפנט דאָס מויל, איינגעגראָבן די ליפן אין זאָמד און געברילט פאַר גרויס ווייטאַק. געשטאַרבן איז דער קעמל אין דער מינוט, ווען מען האָט אים צוגעטראָגן דאָס מעסער צום האַלז. איך האָב זיך געשמט פאַר אַזאַ אכזריות און האָב פאַרבאָטן צו שיסן די קעמלען.

אויף אַ מערקווירדיקן אופן האָבן זיך באַצויגן אונזערע קעמלען צו זייערע ווילדע חברים. זיי האָבן זיי דערשמעקט פריער, איי-דער מיר, האָבן געברילט, פאַרריסן דעם וויידל און געשפיגן

מיט שוים. דערזען דעם גוססדיקן קעמל, זיינען זיי גאָר ווילד
געוואָרן און מען האָט זיי געמוזט בינדן.
אויך אין די ווייטערדיקע טאָג-מאַרשן האָבן מיר באַמערקט וויל-
דע קעמלען. טיילמאָל האָבן זיי געוואַנדערט איינציקווייז. זיי
האָבן מיך שוין אָבער נישט אינטערעסירט.

ווי ידער האָבן זיך באַוווּן הויכע זאַמדבערגלאַך. פאַפּלען און טאַמאַריסקן זיינען זעלטענער געוואָרן, אָבער טויטער וואַלד איז נאָך געווען זייער פּיל. באַדד האָבן זיך אַרויסגערוקט גע-וואַלטיקע זאַמדבערג, אָבער מיר האָבן זיי פאַרזיכטיק אויסגע-מידן. אַרום יעדן פאַפּל איז געלעגן קעמלמיסט. די צווייגן זיי נען געווען אָפּגעפרעסן אַזוי הויך, אַז נאָר קעמלען האָבן געקאָנט דערגרייכן צו זיי.

איך האָב יעדן טאָג אויסגערעכנט דעם מהלך, וואָס מיר האָבן אַדורכגעמאַכט און אין אַוונט האָב איך געמאַסטן דעם מאַרשרוט, ווי ווייט מיר זיינען נאָך פון טייך טאַרים. מיט אומגעדולט האָבן מיר יעדעס מאָל געקוקט אין צפון, וואו מיר האָבן געהאַפט צו זען די אורוועלדער אַרום דעם טייך. נעבן אַן אַאויס פון זיבע-ציק פאַפּלען האָבן מיר אַנטדעקט די שפורן פון אַ פאַנגטער, וועל-כער איז געוויס געקומען פון דרום, און ס'איז קיין ספּאָק נישט געווען, אַז מער ווי אַ טאָג גאַנג וואַלט ער זיך נישט דערוויי-טערט פון וואַסער. אָבער די זאַמדבערג האָבן זיך איצט אויפגעהויבן ביזן פופצען מעטער די הויך, אַרום אונז איז געלעגן וויסטער מדבר און אַפילו דער קעמלמיסט איז געוואָרן זעלטענער. דאָס גראָבן אַ ברוגען איז געוואָרן זייער שווער. ווען מיר זיינען אַרויס-געטראָטן אין וועג דעם 18-טן פעברואַר, האָבן מיר געקאָנט אַג-פילן נאָר איין לעדערנעם לאַגל מיט וואַסער—אַזוי לאַנגזאַם האָט דאָס וואַסער געקוואַלן. דער וועג איז אַלץ שווערער געוואָרן.

איין זאמדיבארג האָט זיך אויפגעהויבן ביז פּערציק מעטער אין דערהויך, און ווען מיר זיינען אַרויפגעקומען אויף אים, האָבן מיר באַקוקט די געגנט. דער אַרומיקער זאַמד איז געווען טרוקן און וויסט, און די שרעקלאַכע בילדער פון פּאַריקן יאָר האָבן זיך ווידער אַנטפלעקט פאַר אונז.

אַבער דאָסמאָל האָב איך שוין געוואָלט זיין פּאַרויכטיקער. אין איין אָרט האָבן מיר זיך אויסגערוט און גענומען זיך גראָבן אַ ברונען. נאָך אַנדערטאלבן מעטער גראָבן איז דער זאַמד געוואָרן פייכט, אָבער אזוי שוואַך, אז מיר האָבן די אַרבעט אָפּגעשטעלט, כאָטש אונזער וואַסערזאַפּאַס האָט שוין געהאַלטן ביים אויסגיין. צוליבן דוּחק אין פּאַשע, זיינען אונזערע קעמלען מאָגער גע-וואָרן. דעם טאָג האָבן מיר אָבער צוויי מאָל געווען שפורן פון אַ פּוקס. אויך אַ קראַך איז אַדורכגעפּלויגן קיין צפון. אַכמעד איז געווען איבערצייגט, אז זי האָט דערשפּירט דעם ריח פון דער-שאַסענעס קעמל און איז געפּלויגן אויף אַ מאָלאַצייט פון דער פּגירה. איצט פליט זי שוין צוריק צו אירע חברים אויפן טייך טאָרים, כדי זיי איינצעלאַדן צום פעטן מיטאַג.

פּונדעסטוועגן האָבן מיר באַשלאָסן צו וואַנדערן קיין צפון נאָך איין טאָג. אויב מיר וועלן מאָרגן נישט געפינען קיין וואַסער, וועלן מיר זיך אומקערן צוריק צו אונזער ברונען, וואו מיר האָבן געהאַט וואַסער גענוג.

דעם 10-טן פעברואַר האָבן מיר געוואַנדערט עטלאַכע שעה אין זאַמד, אָבער דאָן האָבן מיר דערזען צמחים. ווי ס'האַט זיך אַרויס-געוווּן, זיינען עס געווען מדבר-קושאַקעס זאַקס אַוּל, וועלכע האָבן דאָ פּאַרנומען דעם אָרט פון טאַמאַריסקן. דאָ האָבן מיר באַמערקט שפורן פון ווילרע קעמלען, האָזן, פּוקסן און עגדעשן. די זאַמדבערגלאַך האָבן דאָ געהאַלטן אַכט—צען מעטער די הויך. לסוף האָבן מיר אָבער געפונען אַ קליין פעלד פון טייכגראָזן און מיר האָבן געלאָזט פּאַשען אונזערע קעמלען. צווישן אייניקע בערגלאַך איז דער באַדן באַשטאַנען פון „שאַר“, דאָס הייסט פון ליים מיט זאַלץ-קריסטאַלן, און דער ברונען, וואָס מיר האָבן דאָ געטראָבן, האָט אונז מכבד געווען מיט אַזאַ ביטער-געזאַלצענעם

וואסער, און אפילו די קעמלען האָבן עס נישט געוואָלט טרינקען. אַסימן איז עס אָבער געווען, און דער טייך איז נאָנט, ווייל אין דער נאָנטקייט פון אַ טייך איז אין מדבר דאָס ברונען-וואַסער שטענדיק געוואָלצן. פון פּאַרזיכטיקייט וועגן האָבן מיר אָנגעפילט עטלעכע לאַגלען אפילו מיט דעמדאָזיקן וואַסער. איבער נאָכט איז דאָס וואַסער געפּראָרן. צומאָרגנס האָבן מיר צושמאַלצן דעם איין, איז אַ טייל זאָדן פּאַרשוואַנדן. דאָס וואַסער האָט אָבער נאָך אַלץ נישט געטויגט.

מיין האָפּנונג האָט מיך נישט אָפּגענאַרט. דעם טאָג זיינען די זאַמדבערגלאַך שוין געוואָרן נידעריקער, סך-הכל צוויי—פינף מע-טער די הויך. פון איין בערגל בין אַנדערן איז אפילו געלעגן אַ היבשער מהלך, אָבער לסוף האָבן מיר אין דערווייטן דערזען די וואַלדליניע פון טייך טאַריס.

איצט האָבן זיך שוין באַווין סימנים, און וואַסער איז נאָנט. מיר האָבן געזען שפורן פון ווילדע חזירים, פון אַרייטער, משמעות, אַיעגער, וועלכער איז דאָ נאָר-וואַס דורכגעריטן, ווי אויך באַר-וועסע טריט פון אַ מענטשן, מסתמא, אַ פּאַסטן. אויסערדעם, האָבן מיר געזען שפורן פון ווילדע קעמלען. אויף זיי האָבן איך מיך דאָ גאָרנישט געריכט. דער באַדן איז געוואָרן אַ גלאַטער, דער וואַלד געדיכטער, פונדעסטוועגן האָט מען דאָ געטראָפּן פיל ער-טער, וואו דער וואַלד האָט זיך איבערגעריסן אויף אַ היבשן מהלך. מערקווירדיק: מיר האָבן דאָ געזען שפורן פון שעפּסן—האָבן זיי אַלע זיך געצויגן פון מערב צום מזרח. פאַרביי די שפורן האָט זיך אַוועקגעצויגן אַן אויסגעפּאַרענער וועג.

דער טייך איז אָבער נאָך אַלץ אַנטלאָפּן פון אונז. שפעט אין אָוונט זיינען מיר געבליבן שטעקן אין אַ טיפּן געדיכטן וואַלד. מיר האָבן זיך דאָ אַראָפּגעלאָזט, ווי פאַרבלאַנדזשעטע שעפּסן און געזוכט וואַסער. אָבער אומזיסט! אויך אויף צומאָרגנס האָט דאָס גליק אונז נישט געדינט. מיר האָבן געפרובט גראָבן אַ ברו-נען, אָבער אָן הצלחה. און ווי אויף צו להכעיס האָבן זיך באַ-ווין שפורן פון מענטשן און פּערד אין אַלע ריכטונגען. ס'איז קיין ספק נישט, און ערשט נעכטן האָט מען דאָ דורכגעטריבן אַ

קי-טשערעדע. און אָט איז אָן אויפגעאַקערט פעלד. מיר זעען דאָ
שטעקן אָן אַקער, אַ לאַפּאַטע. מענטשן וואוינען דאָ מסתמא, אָבער
וואו זיינען זיי? מיר האָבן געפרובט רופן, —אונזער קול האָט
זיך צעשאַטן אין וואַלד, אָבער קיין לעבעדיקן נפש איז נישט
צו זען, נישט צו הערן.

צולעצט האָבן מיר דערהערט, ווי אילזאָם באַי שרייט: „סו!“
„סו!“ (וואַסער, וואַסער!) און באַלד זיינען מיר געשטאַנען פאַר אַ
טיפן, נרויסן סטאַוו, פאַרצויגן מיט אַ דיקן אייז. מיט העק און
לאַפּאַטעס האָבן מיר דורכגעשלאָגן אַ לאַך, און אָט זיינען מיר
אַלע געלעגן אויסגעצויגן אויפן בוידן און געטרונקען און געטרונג-
קען...
ערשט איצט האָבן מיר דערהערט אין דערווייטן בילדן אַ הונט.

באַלד זיינען אויך געקומען דריי מענטשן און פון זיי האָבן מיר
זיך דערוואוסט, וואו מיר געפינען זיך. די געגנט האָט געהייסן
קאַראַ-דאַש אָדער די שוואַרצע אָזערע און דאָרט, וואו מיר
האָבן געכטן געזען שפורן פון ווילדע חזירים, איז געלעגן דער
גרוגט פון אַן אויסגעטריקטן טייך, וואָס הייסט אַטשיק-דאָריאַ,
אָדער דער געזאַלצענער טייך.

אויף צומאַרגנס האָבן די דריי פרעמדע אונז אָפגעפירט אין דער
ריכטונג פון צפון-מזרח גלייך צום טייך יאַרקענט-דאָריאַ אָדער
טאַרים. דער טייך האָט דאָ געהאַלטן הונדערטזעקסאונפופציק מע-
טער די ברייט און זיין אייז איז געווען זייער שטאַרק. בשעת
מיר זיינען אים אָדורכגעגאַנגען מיט אונזערע קעמלען, האָט ער
זיך געבויגן און געקנאַקט. באַלד זיינען מיר געקומען אין דאָרף
טשימען.

טונדאַנען האָט אַכמער זיך אומגעקערט אַהיים צוזאַמען מיט זיין
זון קאַוים. זיי האָבן נישט געוואָלט פאַרקריכן ווייט פון זייער
היים, וואו די פּרילינגסאַבעט אין פעלד האָט שוין געוואָרט
אויף זיי. פאַר מיר איז זייער שווער געווען צו שיידן זיך מיט
זיי.

זען מיר זיינען דעם 23-טן פעברואַר אַריינגעקומען אין שאַה-
פאַר, דאָס הייסט, אין דער טעראַסע פון קעניג, האָבן מיר גע-

האט געענדיקט אונזער צווייטן דורכגאנג פונם מדבר טאקלא-
מאקאן. דאסמאל האט די וואַנדערונג געדויערט איינאונמערציק
טעג און זי האט מיר געבראַכט גאָר אומגעריכטע אַנטדעקונגען:
ערשטנס, האָב איך צוזאַמענגעשטעלט אַ מאַפע פון טייך קעריאַ-
דאַריאַ. צווייטנס, האָב איך אַנטדעקט די היים פון די ווילדע
קעמלען. דריטנס, האָב איך געפונען צוויי ווילדע פאַסטוכער-
שבטים און, ענדלאַך, האָב איך אַרויסגעפונען צוויי אַלטע שטעט-
חורבות. אַוויאַרום האָבן זיך באַשטעטיקט די דערציילונגען פון
די אַרטיקע אייגוואַינער וועגן די באַגראָבענע שטעט אין מדבר,
וואו מען פלעגט גיין זוכן באַגראָבענע אוצרות.

די ארוועלדער פֿון טאַרים.

אין שעה-יאָר האָב איך באַשלאָסן צו גיין בעסער מיטן טייד טאַרים, פֿדי צו קומען צו דער אָזיערע לאָפּ-נאַר, וואָס איז געווען דער הויפטפונקט פון מיין נסיעה-פלאַן, איידער צו גיין צוריק קיין כאַטאַם מיטן טייד כאַטאַם-דאַריאַ. די פראַגע וועגן לאָפּ-נאַר איז דעמאָלט נאָך געווען אַ וויכטיק געאָגראַפיש פראַג-בלעם, וועגן וועלכן די מיינונגען זיינען געווען זייער פאַרשידן. בשעת מען האָט פריער געזוכט דידאַזיקע אָזיערע אויף דעם 42-טן גראַד צפון-ברייט, האָט דער רוסישער רייזנדער פשע-וואַלסקי געהאַט דערקלערט, אַז ער האָט אים געזען פיל נענטער צום דרום, און בשעת מען האָט זי פריער געהאַלטן פאַר אַן אָזיערע מיט געזאַלצן וואַסער, וואָס האָט במשך פון אַ גרויסן געאָ-לאָגישן פעריאָד געשפּיזט דעם טאַרים מיט געזאַלצן וואַסער, האָט פשעוואַלסקי געפונען אין אים בלויז זיס וואַסער. די נסיעות פון שפּעטערדיקע פאַרשער האָבן אין דער הינזיכט קיין גענויע ידיעות נישט געבראַכט.

מיין פלאַן האָט זיך נישט געלאָזט לייכט אויספירן. אין כאַטאַם האָט זיך מיר גאָר אויפן מוח נישט געלייגט, אַז איך וועל אַדורכ-מאַכן אַזאַ לאַנגן מהלך פון צווייטויגנט קילאָמעטער, און צוגע-גרייט האָב איך מיך, ווי איך האָב שוין דערמאָנט, בלויז אויף אַ נסיעה פון פופציק טעג. איך האָב אַפילו נישט געהאַט מיט זיך די מאַפע פון לאָפּ-נאַר און מיין גרויסן כינעזישן פאַספּאָרט האָב איך איבערגעלאָזט אין כאַטאַם, חוצדעם, האָבן מיר גע-

האט זיך צוגעגרייט צו אַ ווינטער-גסיעה און ס'האָבן מיר שוין אויך באַלד פאַרפעלט שרייבגעצייג, טיי און טאַבאַק. פון דער אַנדער זייט אָבער איז די זאַך געווען אַזוי: פּשעוואַלסקיס מאַ-פע בין איך קלאָר געווען אויסווייניק און די אַלטע מאַפעס וואָלט איך סיי-ווי-סיי געדאַרפט אינגאַנצן איבעראַרבעטן. וואָס איז שייך ווידער צו דער כינעזישער פּאָליציי, האָב איך גערעכנט, אַז מיט דער מטבע וועל איך מסתמא דורכומען מיט איר. זו-מער-מלבושים און שטייול קאָן מען באַקומען אין קאָרלאַ. אַ ביסל פּאַפּיר האָב איך באַקומען אין שאה-יאַר. ס'איז אַפילו געמיין פּאַפּיר, אָבער די צייכנונגען און סקיצן וועלן דאָדורך נישט ווערן ערגער. גרינעס טיי קאָן מען דאָ אויך גענוג באַקומען. אויך כינעזישן טאַבאַק באַקומט מען דאָ, כּאָטש ס'האָט אַן אָפּ-שטיינדיקן ריח פון אייל און געמישט איז ער מיט אַ לייט-פולווער פון די כינעזישע בערג. מילא, וועל איך רויכערן פון אַלאַנגער וויסער לולקע אין ס'וועט זיין רעכט! פּראָוואַנט—ווייצנמעל, רייז, ברויט, אייער און צוקער—דאָס האָט זיך גענו-מען באַזאָרגן אילזאָם, און אויף אים קאָן איך זיך פאַרלאָזן אין אַזעלכע זאַכן. מען האָט אויך אויסגעבעסערט די פּאַק-זאָטלען פון די קעמלען און אָנגעשטאַפט זיי מיט פּריש היי. אַלזאָ, נאָך אַן אָפּרו פון צוויי טעג אין שאה-יאַר זיינען מיר גרייט זיך צו לאָזן ווייטער אין וועג אַריין.

דער שעף פון שאה-יאַר, טאַר דעק, דער „איינערנער סטאַראַס-טע" האָט מיך, אמת, באַהאַנדלט פון אויבן-אַראָפּ, ווייל איך האָב נישט געהאַט קיין פּאַספּאָרט, וואָס איז דאָ גילטיק. ער האָט מיר אַפילו געוואָלט שטערן אין מיין ווייטערדיקער נסיעה, פאַרבאַטן-דיק זיינע לייט מיר צו ווייזן דעם וועג. אָבער די צויבערקראַפט פון דער כינעזישער זילבערנער מטבע איז געווען שטאַרקער פאַר אים.

דעם 26-טן פעברואַר האָב איך פאַרלאָזט שאה-יאַר מיט דריי קעמלען און פיר מענטשן. ווי נאָר מיר האָבן געהאַט הינטער זיך די שטאָט מיט די גערטנער און פעלדער, זיינען מיר אַריין אין אַ ברייטן סטעפּ מיט אַ סך פּאַסטוכער און טשערעדעס. מיר

הָאָבֶן זיך גערוקט אין דער ריכטונג פון דרום-מזרח און באַלד זיינען מיר געקומען צום טייך טאַרים, וועלכער הייסט דאָ אונגען-דאַריאַ. די נאַנטע מאַרשן האָבן אונז געפירט דורך וואַלד אָדער דורך אָפּענע פעלדער מיט לאַגערס פון פּאַסטוּכער, צו דער וואַלדגעגנט יאַלבאַרש-באַשי (דער אָנהויב פונם טיגער-לאַנד), וואו מיר האָבן איבערגענעכטיקט אין אַ פּאַסטוך-הייול. פון איין פּאַסטוך האָבן מיר זיך דערוואוסט, אַז דער אַטשיק-דאַריאַ, וועלכן מיר האָבן געפונען אויסגעטריקנט, הייסט דאָ אַרקאַ-דאַריאַ, און נאָר זומער איז אין אים פאַרצן וואַסער. דערדאָזיקער טייך פליסט אַזוי אויף אַ שטח פון עטלאַכע גסיעה-טעג און פאַרשווינדט נאָך-דעם אין זאַמד. אין דרום זעט מען עפטער ווילדע קעמלען און אין טיפן מדבר זיינען פאַרצן חורבות פון אַ שטאָט, וועלכע קיי-נער האָט אָבער נאָך נישט געזען. זי הייסט שאַר-אי-קאָטעק (די שטאָט אין טויטן וואַלד).

דעם לעצטן טאָג האָבן מיר געזען ווילדע גענו. דעם 28-טן פע-ברואַר, ווען מיר האָבן איבערגענעכטיקט אין אַ פאַרלאָזן הייול פון אַ פּאַסטוך אינמיטן וואַלד, אויף אַ פרייען שטח, האָבן מיר געזען דאָרט גאַנצע סטאַדעס גענו. פל-זמן די זון איז נאָך גע-שטאַנען אויפן הימל, זיינען זיי געפלוין זייער הויך, אָבער גאָכן זונאונטערגאַנג זיינען זיי שוין געפלוין סך-הכל צען מעטער הויך און האָבן זיך שיער נישט געזעצט אויף די שפיצן פון די פאַמלען.

דידאָזיקע ווילדע גענו זיינען באמת ווערט באַוואונדערט צו ווערן: זיי זיינען אויסגעצייכנט באַקאַנט מיט דער געאָגראַפיע פונם לאַנד, אַ שטייגער, ווי זיי וואַלטן זיך באַדינט מיט די בעסטע מאַפעס און אינסטרומענטן... זיי זיינען שטענדיק געפלוין אין איין שורה און אין דערזעלבער ריכטונג. ווען מען האָט געהערט זייער גע-שריי אין דער לופטן, האָט מען שוין גענוי געוואוסט, וואו זיי וועלן זיך באַווייזן, ביי וועלכן בוים און ביי וועלכן צווייג. זיי האָבן זיך זיכער אויפן גאַנצן וועג זייערע סימנים. איינמאָל אין יאָר, פּרילינגסצייט, פליען דידאָזיקע גענו פון אינדיע קיין סיביר און צוריק, פון סיביר קיין אינדיע, אין הערבסט—אַ וועג, וואָס

מענטשן וואָלטן אים געקאָנט דורכמאַכן נאָר מיט די גרעסטע אָן שטריינגונגען.

יעדער טאָג-מאַרש האָט רייכער געמאַכט מיינע ידיעות וועגן דעם פאַרוויקלטן טייכנסיסטעם אינם דאָזיקן לאַנד. דער הויפטטייך ווערט פיל מאל געשפּאַלטן אויף קליינע טייכעלאַך און דידאָזיקע טייכן האָבן אַזויפיל פאַרשידענע נעמען, אַז מען קאָן פשוט מבולבל ווערן.

דער וועג דורך די געריכטע וועלדער און פעלדער, אויף וועלכע די טייכגראָזן האָבן געהאַלטן דריי מעטער די הויך, איז געווען פיל שווערער, ווי איך האָב משער געווען. אָבער צום גליק האָבן מיר אין שאַה-יאַר מיטגענומען דעם וועגווייזער אילזאָם אַכון, און ער האָט אונז געוויזן די לייכטע דורכגאַנגען אין וואַלד.

דעם 6-טן מערץ האָבן מיר זיך געלאָזט גיין צום צפון-מזרח. דער וואַלד איז געוואָרן שיטערער און צולעצט האָבן מיר דאָ געהאַט נאָר איינצלנע טאַמאַריסקן און זאַקסאָד-קושאַקעס. דאָ און דאָרט האָבן זיך באַוויון קליינע זאַמדבערגלאַך און שוין פאַר נאַכט זיינען מיר ווידער געווען אין אַ זאַמד-מדבר, וואָס האָט זיך גערופן „קום“ (זאַמד-מדבר) אָדער „טשאַל“ (דער וויסטער טאַל). אויך דאָ האָט מען עפעס געשמועסט וועגן פאַרשאַטענע פאַרצייטיקע שטעט. אָבער די ידיעות וועגן זיי זיינען געווען אַזוינע אומבאַשטימטע, אַז עס האָט זיך נישט געגלוסט צו מאַכן אַ שטיקל נסיעה צו זיי. דאָס איינציקע, וואָס מיר האָבן געמוען, זיינען געווען שאַרבנס פון געברענטע ליימענע פלים און קלינג-לאַך פון שטיינמעסערס.

אויף צומאָרגנס האָבן מיר שוין געהאַט דעם מדבר הינטער זיך און מיר זיינען ווידער אַריינגעקומען אין אַ פאַפּלען-וואַלד. דאָ האָבן מיר געמוזט אַריבערגיין דעם גיין מעטער-ברייטן טשאַר-טשאַק מיט דער הילף פון אַ פראַם פון בוים-שטאַמען. דער פראַם האָט זיך געוואַקלט. אונזערע צוויי גרויסע קעמלען זיינען אַרויפגעגאַנגען אויפן פראַם רהיק און זיכער, אָבער דער יונגע-רער קעמל האָט בשום אופן נישט געוואַלט אַרויפשטעלן זיין פוס

דערויף. ער האָט זיך גאַנץ ווייניק געקומערט, וואָס מען האָט אים געשלעפט פאַרן שטריק, אַדורכגעצויגן דורך זיין געלעכער-טער נאָז, און האָט זיך אויך גאַרנישט אָפגעשראָקן פאַרן קוּט, מיט וועלכן מען האָט אים פון צייט צו צייט מכבד געווען. ער איז זיך געשטאַנען אומבאַוועגלאַך, ווי אַ קלאַץ, פאַרן פראַם און גישט פון אָרט! האָבן מיר געמוזט גיין מיטן טייך אַראָפּ און אויפזוכן דאָרט עפּיס אַבריק, צו וועלכער דער פאַרעקשנטער קעמל האָט שוין געהאַט מער צוטרוי.

דעם 10-טן מערץ זיינען מיר ענדלאַך געקומען קיין קאָרלאָ. אין דערדאָזיקער שטאָט איז געווען צוזאָ טומל, אַז אונזערע קעמל-לען, וועלכע זיינען געווען געוויינט צום שטילן מדבר-לבען, זיי-נען שטאַרק איבערגעשראָקן געוואָרן. נאָך אונז איז געלאָפּן אַ מהנה יינגלאַך מיט געלעכטער און געפילדער. באַזונדערט האָבן זיי געלאַכט פון מיר. משמעות, כּהאַב טאַקי אויסגעזען קאָמיש אויף מיין הויכן קעמל.

אין קאָרלאָ האָט מיך שטאַרק אינטערעסירט דער טייך קאַג-טשאַ אָדער קאָרלאָ-דאָריאַ, וועלכער גיסט זיך אַרויס פון באַג-ראַשקעל — די גרעסטע אָזיערע פון אָזיע, געגן וועלכער די אָזיערע לאָפּ-נאָר זעט אויס ווי אַ קאלוזשע. די באַלקן-בריק אי-בערן טייך ליגט כמעט אויפן וואַסער. איצט, אָנהויב פּרילינג, האָבן כמעט אַלע טייכן פון מזרח-טורקעסטאַן זייער ווייניק וואַ-סער. מאַנכע פון זיי, ווי למשל, דער כאַטאַם-דאָריאַ, איז גאָר אויסגעטריקט. סוף זומער, ווען עס וועט אויסברעכן דאָס געווי-סער, וועט דער שטראָם צורייסן די דאָזיקע בריק, ווי שפענדלאַך און אַזויאַרום וועט איבערגעריסן ווערן פאַר די קאַראַוואַנעס יע-דע אַרבינדונג צווישן ביידע ברעגן. צו מיין פאַרוואַנדערונג האָב איך אָבער געהערט, אַז דער טייך האָט שטענדיק ווייניק וואַסער, ווי איצט אין פּרילינג, און במשך פון גאַנצן יאָר שטייגט אָדער פאַלט דאָרט דאָס וואַסער קוים אויף צוויי פינגער. דערדאָזיקער טייך האָט זיך אויסגעצייכנט אויך דערמיט, וואָס זיין וואַסער איז געווען קריסטאַל-קלאַר. דאָסדאָזיקע הידראָגראַפ-מישע פראָבלעם האָט מ'ן אַזוי שטאַרק פאַראַינטערעסירט, אַז איך

האָב באַשלאָסן צו מאַכן אַן עקסקורסיע קיין קאַראַ-שאַר אויפן
לינקן ברעג פון העדיק-גאַל-אַטייך, וואָס קומט פון צפון-מערב
און ער איז דער איינציקער נעבן-טייך פון באַגראַשקעל. דעם
12-טן מערץ בין איך אוועקגעפאָרן אַהינצו אין דער באַגלייטונג
פון איינעם פון מיינע לייט.

קארע-שאר, די שווארצע שטאט, האט זיך ארויסגעוויזן פול-
קום ווערט איר נאָמען, ווייל מיט עשירות און שמוץ איז
זי ווייט אַריבערגעשטיגן אַלע שטעט פון צענטראַל-אַזיע. די
שטאָט ליגט אין אַ פלאַכן, נישט-פּרוכטבאַרן טאָל, אויפן לינקן
ברעג פון טייך, און זי איז אַ סך גרעסער פון טאַרלאַ. זי איז
טאַקיי דער צענטער פון מסחר אינם דאָזיקן לאַנד.
כהאַב עס געהאַלטן פאַר אַן אַקט פון העפלאַכקייט, צו מאַכן אַ
וויזט דעם מעכטיקן אַמבאַן פון קאַרע-שאר, הווען-דאַרין, און
איך בין דעריבער אַוועקגעאַנגען צו אים מיט מיין פאַספאַרט,
וועלכער איז געווען גילטיק פאַר כאַטאַם. דער קליינער, זעכציק-
יעריקער, ווייט-בערדיקער מאַן האָט מיך אויפגענומען זייער
פריינטלאַך און האָט מיך מכבד געווען מיט טיי, געבעקס און
אַ לולקע. מיט דער הילף פון אַ טורקי-טאַלמאַטש האָב איך אים
דערקלערט, ווי אַזוי איך בין געקומען אַהער. און אַז איך האָב
מיך אַנטשולדיקט, פאַרוואָס איך האָב נישט מיין פאַספאַרט מיט
זיך, האָט ער זיך וואָרים אָנגערופן: „אַיר זייט דאָך אונזער
פריינט און אונזער גאַסט, איר ברויכט אַזאָ נישט קיין פאַס-
פאַרט. איר זייט אַליין אייער פאַספאַרט!“ פונדעסטוועגן איז עס
מיר געווען זייער ליב, וואָס ער האָט מיר אויסגעשטעלט אַ פאַס-
פאַרט, וואָס איז גילטיק אין זיין פראַווינץ.
ווען איך בין, דעם 15טן מערץ, צוריק אָפגעפאַרן קיין קאַרלאַ,
האַט מיך איהאַם באַי באַגעגנט מיט זייער אַטרויעריקער גע-

שיכטע: מיט צוויי טעג פריער איז ער געווען ביי אטישל אין
באזאר און האָט געשמועסט מיט אַסוחר פון אַנדישאַן. פּלוצלונג
זיינען פאַרבייגעריטן פינף כינעזישע סאַלדאַטן, וואָס זייער אָנפּי-
רער האָט אויף אַשטאַנג געטראָגן דעם סימבאָל פון דער הער-
שאַפט פון כינעזישן קייזער. לויטן מנהג, מוזן אלע כינעזישע
אונטערטאַנען אויפשטיין פון אָרט און אלע רייטער מוזן אַרָאָפּ
פון זייערע פּערד, בשעת זיי דערזעען דעמדאָזיקן סימבאָל. איל-
זאַם באַי האָט אָבער גערעכנט, אַז ווייל ער איז אַרויסשער אונ-
טערטאַן, איז ער נישט מחויב דאָס צו טאָן, און איז דעריבער
געבליבן זיצן אויף זיין אָרט. דעמאָלט האָבן אים די סאַלדאַטן
אַכאַפּ געטאַן ביים קאָלנער, אַראָפּגעשלעפט פון אים דעם טשאַ-
פּאַן און אים אַזוי שטאַרק געשמיסן, אַז פון רוקן האָט גענומען
פליסן בלוט.

אַזאַ מין באַגייך זיך מיט מיין משרת האָב איך נישט געטאַרט
פאַרשווייגן. האָב איך עס תּיכּף אָנגעקלאָגט ביים קאָמאַנדיר פון
די סאַלדאַטן, לי דאַלאַי, און געפּאָדערט פון אים, ער זאָל אַרעס-
טירן די סאַלדאַטן און זיי באַשטראַפּן, אַנישט, וועל איך זיך
באַקלאָגן ביים גענעראַל-גובערנאַטאָר פון מזרח-טורקעסטאַן און
ביי דער רוסישער רעגירונג.

דאָס האָט באַלד געווירקט אויף דעם בעסטן אופּן. לי דאַלאַי איז
תיכּף אַרויסגעשוואַמען פאַר מיר און האָט מיך מבטיח געווען
מיט טרערן אויף די אויגן, אַז ער וועט מיין פּאָדערונג דער-
פילן. דאָן איז ער ווידער פאַרשוואַונדן און באַלד דערויף געקו-
מען מיט אַדערקלערונג, אַז מען קאָן נישט געפּינען דעם שול-
דיקן און קיינער ווייס גאַרנישט וועגן דעמדאָזיקן פּאַרפּאַל.
האָב איך אים באַוווּן דעם פאַרבלוטיקטן רוקן פון אילזאַם-באַי,
און דער געשלאַגענער האָט אָנגעוווּן, אַז דער סאַלדאַט, וואָס
האָט אים געשלאַגן מיט דער בייטש, האָט אויף דער לינקער באַק
אַשראַם. איך האָב דעריבער געפּאָדערט, מען זאָל בריינגען דעם
גאַנצן גאַרגיזאָן פון קאָרלאַ. מען זאָל קאָנען פּאַקן דעם שולדיקן.
מיין פּאַרשלאַג איז דערפילט געוואָרן. די סאַלדאַטן האָבן זיך

פארזאמלט אויפן הויף, און אילזאם האָט בצלד אַנטדעקט דעם פייניקער זיינעם.

—אָט דאָ האָבן מיר אים!—האָט אילזאם אויסגערופן, ער האָט אים אָנגעכאַפט ביים קאַלבער און צוגעפירט צו לי דאָלאָי. דער לעצטער האָט תיכף אָפגעגעבן זיין באַפעל, און דאָס, וואָס איז דעמאָלט פאַרגעקומען, וועלן די אייגוואוינער פון קאַרלאָ געזויס לאַנג נישט פאַרגעסן: מען האָט דעם סאָלדאַט אַנידערגעלייגט אויף דר'ערד. צוויי חברים האָבן אים געהאַטן פאַר די הענט, צוויי פאַר די פיס, אַ פינפטער האָט אים אויסגעטאַן די תחתונים, מחילה. דאָן האָט מען אים אויך אַזוי געשמיטן, ווי ער האָט געשמיסן אילזאם-באָי. איך האָב אָבער בצלד דערקלערט, אַז עס איז גענוג. פון דערדאָזיקער סצענע האָט מיר, פאַרשטייט זיך, שטאַרק געעקלט, אָבער אין דעמדאָזיקן האַלב ווילדן לאַנד האָב איך בשום אופן נישט געטאַרט לאָזן אומבאַשטראָפּט די שמיץ, וואָס מען האָט געגעבן מיינעם אַ מענטשן.

ווען איך האָב שפּעטער באַזוכט לי דאָלאָי, איז ער געווען זייער העפלאַך צו מיר. אויף דער גאַס האָבן אַלע באַקומען פאַר מיר אָפּשיי און די קינדער האָבן שוין מער נישט געלאַכט פון מיר. אַ גליק איז מיר אָבער געשען, וואָס לי דאָלאָי איז נישט איינ-געפאַרן צו פּאָדערן מיין פאַספּאַרט און אַ באַווייז, אַז אילזאם איז רוסישער אונטערטאָן. איך וואָלט דערביי שלעכט אָפּגעשניטן.

דער אלטער לאַפּ-נאַר.

אין קאַרלאַ האָב איך פאַרשטאַרקט מיין קאַראַוואַן דורך צוויי פּערד מיט צוויי וועגווייזער, וועלכע האָבן אונז געבראַכט אינם דאָרף טיקענליך, וואו דער קאָנטשאַ דאַריאַ נעמט אַריין צוויי נעבן-טייכלאַך פון טאַרים. דער וועג אַהינצו איז געגאַנגען דורך אַנצאָמדיקן און שטיינערנעם מדבר, אין וועלכן איך האָב אנטדעקט צוויי אַלטע, נאָך גוט דערהאַלטענע כינעזישע פּעסטונ-גען און אַגאַנצע ריי פּאָטאַיס, אָדער הויכע פּיראַמידן פון האָלץ און לייס, דורך וועלכע די כינעזער פלעגן באַצייכענען דעם מהלך אין וועג. די דאָזיקע פּעסטונגען און וועגווייזער האָבן דער-וויין קלאַר, אַז גאָר פאַרצייטנס איז דאָ געלעגן דער גרויסער וועג פאַר דער כינעזישער אַרמיי פון קאַרלאַ. די פּראַגע איז אָבער געווען: וואוהין האָט אָט דער וועג געפירט? די דרום-מורחדיקע פאַרליינגערונג פונם מעג ווערט פאַרשוואַנדן אין מדבר, אָבער אויף די אַלטע כינעזישע מאַפעס איז דאָרט געלעגן די אָזיערע לאַפּ-נאַר! דערדאָזיקער אַרמיי וועג האָט, אַלזאָ, געפירט צו דער אָזיערע. אויב אָט דער וועג איז איצט פאַרלאָזן געוואָרן, איז עס מסתם דערפאַר, וואָס די אָזיערע האָט איר אָרט געענ-דערט.

כדי צו דערגיין די נאָך גענוי, בין איך דעם 31-טן מערץ אַרויס-געטראָטן אין וועג צו מזרח, מיט צוויי באַגלייטער, אילזאָם באַי, קערים דשאַן און צוויי אָרטיקע מענטשן, און האָב זיך געלאָזט גיין אַהין, וואו דער רוסישער פּשעוואַלסקי איז נאָך נישט געווען.

שוין אין טיקענליק האָב איך געהערט, אָז ווייט אין מורח איז פאַראַן אַ גאַנצע קייט אָזיערעס. נאָכדעם ווי מיר זיינען דריי טעג לאַנג געגאַנגען אויפן ליבן ברעג פון קאָנטשאַ דאַריאַ, וועלכער דרייט זיך אויס צו דרום-מורח און טראָגט דאָרט דעם נאָמען „אילעק“, זיינען מיר געקומען צו אַ לאַנגלאַכער אָזיערע. אין וועלכער עס פאַלט אַריין דער אילעק. דיאָזיקע אָזיערע איז געווען פאַרוואַקסן מיט טייכגראָזן, אָבער מיט עטלאַכע יאָר צוריק פלעגט מען דאָ פאַנגען פיש. די כיינעווער רופן נאָך היינט אויך דאָסדאָזיקע לאַפּ-נאָר. אָבער בשעת אויף די כיינעזישע מאַפעס איז דיאָזיקע אָזיערע פאַרצייכנט פון מערב צו מורח, האָב איך געפונען, אַז אין דער ליינג צייט זיך די אָזיערע פון צפון צו דרום און דורך אַרויסגערוקטע האַלב-אינזלען איז זי איינגעטיילט אין פיר בעקענס. דיאָזיקע ענדערונג פון דער אָזיערע שטייט אין צוזאַמענהאַנג מיט די זאַמדשטורמס, וואָס בלאָזן אינם גאַנצן געביט פון צפון-מורח און זיי טרייבן אָפּ די אָזיערע אַלץ מער צו דרום-מערב, און אירע מורח-ברעגן ווערן אַלץ מער פאַרשאַטן מיט זאַמד. דער אַמאָליקער וואַלד אין מורח פון דער אָזיערע דערווייזט אָבער קלאָר, אַז פריער איז די אָזיע-רע געווען דאָרט. דער וואַלד איז איצט אויסגעדאַרט געוואָרן און ער האָט אויסגעוואַנדערט צוזאַמען מיטן וואַסער. אין מורח זעט מען נאָך עד היום אָפגעשטאַרבענעם וואַלד, בשעת אין מערב שטייען נאָך היינט פּרעכטיקע גרינע פאַפלען און אויפן ברעג פון דער אָזיערע—גרינער וואַלד. דער טויטער וואַלד אין מורח איז אַלזאָ געשטאַנען אַמאָל אויפן ברעג פון דער אָזיערע, וואָס האָט גענערט זיינע וואַרצלען. די קלייניטשקע אָזיערעס, וואָס מיר האָבן דאָ געזען, זיינען רעשטלאַך פון דער פריערדיקער אָזיערע, וואָס איז נאָך דאָ געווען.

מיר האָבן געוואָלט ווייטער וואַנדערן מיטן מורח-ברעג פונם אַמאָליקן לאַפּ-נאָר, אָבער דאָ זיינען אונז געשטאַנען אין וועג זאַמדבערגלאַך פון צען—פופצען מעטער די הויך, וועלכע האָבן זיך אַראָפּגעלאָזט צום וואַסער, און דער וועג איז דאָ זייער אַ שווערער געווען. דאָרט, וואו קיין בערגלאַך זיינען נישט געווען.

איז געשטאנען אַ געדיכטער פּאָפּלען-וואַלד און דאָרט, וואו די בערגלאַך זיינען געווען נידעריקער, זיינען אָנשטאָט פּאָפּלען גע- שטאנען טאַמאַריסקן. מיר האָבן דעריבער בעסער זיך געלאָזט גיין מיט אַן אומקרייז איבערן זאַמד-מדבר.

די אַזיערע גופא איז געווען אַזוי שטאַרק פאַרוואַקסן מיט הויכן טייכגראַז, אַז נאָר פון די הויכע בערגלאַך אַרונטער האָט מען געקאָנט זען דאָס וואַסער. דאָרט, וואו דער גרונט איז געווען פּלאַך און אויסגעטריקנט, איז דאָס טייכגראַז געשטאנען געדיכט, ווי אַ וואַנט און געוואַלטיק הויך. מיר זיינען דערין גאָר פאַר- שוואַונדן געוואָרן, ווי אין אַ לאַבירינט, און מיר האָבן זיך גע- שעצט גליקלאַך, ווען מיר זיינען צוריק אַרויס פון דאָרט. מיר האָבן דאָ אָבער געהאַט גענוג אייסצעשטיין פון די מיקען. זיי האָבן זיך געדרייט אַרום אונז ווי שוואַרצע כמאַרעס. ווען די זון איז אונטערגעגאַנגען און מיר האָבן אויפגעשלאָגן אונזער לאַגער, זיינען זיי אונז באַפאַלן אין די מיליאָרדן. מיר האָבן זיך געמוזט אַרומרינגלען מיט אַ גרויסן פייער און מיר זיינען שיער נישט דערשטיקט געוואָרן פון רויך. אָבער אויך דאָס פייער האָט נישט געהאַלטן. לסוף האָבן מיר איינפאַך אונטערגע- צונדן דאָס טרוקענע טייכגראַז אַרום אונז. דאָס פייער האָט זיך שנעל פאַרשפּרייט, ווי אַ שרפה אין די אַמעריקאַנישע פּרעריען, און דער רויך האָט זיך געלייגט, ווי אַ געדיכטער שלייער אי- בער דער גאַנצער געגנט. איך האָב די גאַנצע נאַכט נישט גע- שלאָפן, כדי נישט צו פאַרלירן פון אויג דאָס פּראַכטפולע שרפה- בילד. אָבער אין דער נאַכט האָב איך דאָך געמוזט איינרייבן זיך די הענט און דאָס פנים מיטן זאַמט פון טאַבאַק, כדי זיך צו פאַרהיטן פון די פליגן. וויפיל טאַבאַק האָב איך אָבער גע- מוזט אויסרויכערן טעגלאַך, כדי צו באַקומען גענוג זאַפט?

נאַכדעם, ווי מיר האָבן זיבן טעג לאַנג קיין פּרעמדן מענטשן אין די אויגן נישט געזען, האָבן מיר ענדלאַך אָנגעטראָפּן דריי פּישער-פּאַמיליעס. אויף יענעם אָרט האָט געשטראַמט אַ קריסטאַל-

קלאַרע וואַסער. איך האָב פונדאָנען אָפגעשיקט אילוזאַם-באַי
מיטן קאַראַוואַן צו יענעם פונקט, וואו ביידע טייכן פאַראייניקן
זיך, און מיר האָבן זיך געדונגען אַשיפל, כדי צו סאָרן אַהין
מיטן שטראָם אַראָפּ. אַזויאַרום זיינען מיר געקומען אויף יענעם
אָרט, וואו פּשעוואַלסקי האָט זיין לאַפּ-נאָר אַנטדעקט.

מיטן שיפל אויפן לאפ-נאָר.

די איינוואויגער פון אַלטן, ווי פון נייעס לאַפ-נאָר רופן זיך לאַפ-ליק, דאָס הייסט: לאַפ-מענטשן. דאָס שיפל הייסט ביי זיי „קעמי“ און עס באַשטייט פון אַפּאַל-שטאַם, אין וועלכן מען האָט אויסגעשניטן אַן אָרט צו זיצן. מיין שיפל האָט גע-האַלטן זעקס מעטער די ליינג און אַ האַלבן מעטער די ברייט. קיין זעגלען האָבן די שיפער קיינמאַל נישט באַנוצט. אַנשטאַט דעם האָבן זיי קרעפטיק און געשיקט געאַרבעט מיט די וויאַס-לעס. דאָרט, וואו דער שטח פון וואַסער איז אָפּן, ליגט דער רודערער געוויינלאַך אויף די קני. אָבער אין געדיכטן טייכגראַז אַרבעט ער שטייענדיק, כדי בעסער צו ען דעם וועג.

איך האָב זיך געלאָזט אין וועג אַריין מיטן שיפל דעם 11-טן אַפּריל. איך בין געוועסן אין מיטן שיפל, איין רודערער איז גע-שטאַנען פון פּאָרנט און איינער פון הינטן. איך האָב זיך צורעכט געמאַכט זייער אַ באַקוועם געלעגער מיט קאָלדרעס פון וואָילאַק. אונטער דער האַנט האָב איך אויך געהאַט אַ קאַמפּאַס, טינט און פעדער. די אינסטרומענטן מיטן פּראָוויאַנט האָב איך פּאַרפּאַקט אין די עקן פון שיף און אין אַלע זיינע ווינקעלאַך. דאָס שיפל איז זיך געגאַנגען גלאַט, ווי אַ פּיש און זייער געשווינט מיטן געשלינגלטן טייך.

אין דער נאַכט האָט פון מזרח זיך דערהויבן אַ „שוואַרצער שטורם“. דער הימל איז געוואָרן שוואַרץ און די שפיצן פון די אַלטע, מאַיעסטעטישע פּאַפלען האָבן זיך געשאַקלט און געבוּיגן. כל זמן

מיר זיינען נאך געשוואמען אין טיפן שמאָלן טייך, האָבן אונז באַשיצט דאָס טייכנראָז און דער וואַלד פון ברעג. אָבער אַז מיר זיינען צרויסגעקומען אויפן פרייען וואַסער, האָט דער שטורם געדראָט אונז איבערצוקערן, און מיר האָבן דעריבער זיך געמוזט האַלטן האַרט ביים מורה-ברעג, כדי זיך צו באַשיצן פון שערפן ווינט אונטער די דאָרטיקע הויכע זאַמד-בערג.

געבן איינער פון זידאָזיקע אַזיערעס האָבן מיר געפונען אַ דאָרף אָן אַ נאָמען, וואָס זיינע איינוואוינער זיינען געווען גרויסע מכניס-אורחים, און זיי האָבן אונז אויפגענומען זייער פריינטלאַך. זיי האָבן געקאָכט פאַר אונז פרישע פיש, וואָס זיי האָבן נאָר-וואָס אָנגעפאַנגען, אַוועקגעשטעלט אונז אייער, ברויט און אַ מאכל פון טייכנראָז. דאָס איז געווען אַן איינפאַכער מאָלצייט, אָבער זייער געשמאַק, און מיר האָבן אים געפראַוועט, זיצנדיק אַרומגערינגלט פון די אָרטיקע באַלעבאַטים, וועלכע האָבן זייער פריינטלאַך גע-שמעסט מיט אונז. אַפילו די אָרטיקע יונגע פרויען האָבן זיך גאַרנישט געשמעט צו ווייזן זייערע פנימער, כּאָטש קיין גרויסע שיינהייטן זיינען זיי געוויס נישט געווען. זיי אַלע האָבן אין זייער לעבן נאָך קיינמאַל נישט געזען קיין אייראָפּייער און גע-האַט וועגן אים גאָר אַ משונהדיקע פאַרשטעלונג, ווייל זיי האָבן געהערט דערציילן וועגן פּשעוואַלסקין, וועלכן זיי האָבן אָנגערופן „טשאַנג מוראַ“ וואָס הייסט: אַ גרויסער הער, אַז ער האָט געהאַט מיט זיך צוואַנציק באַוואַפנטע קאָזאַקן און אַ גרויסן קאַראַוואַן מיט פיל קעמלען און זייער פיל משאות. און אַז זיי האָבן מיך איצט דערזען מוטער-נאַקעט, כּמעט אַליין, בלויז מיט צוויי פון זייערע לאַנדסלייט, אויף אַ קליינעם שיפל, אָן משרתים, אָן אַ קאַראַוואַן און אָן קעמלען, און ריידנדיק זייער שפראַך, עסנדיק זייער שפייז, מיט אַזאַ אַריים אויסזען, האָבן זיי איינגעפונען, אַז דער אונטערשייד צווישן אַן אייראָפּייער און זייערס אַלאַפּ-ליק איז אין גרונט נישט קיין גרויסער.

דעם 12-טן אַפּריל איז געוואָרן אַזאַ שטאַרקער שטורם, אַז מיר האָבן גאַרנישט געקאָנט פאַרן ווייטער. ערשט אויפן צווייטן טאָג האָבן מיר אונזער שיפל ווידער אַרעפּגעלאָזט אין וואַסער,

ווייל בשעת מען נוצט נישט דאָס שיפל, האַלט מען עס אויף דער יבשה און מען באַגיסט עס אָפּט מיט וואַסער, בכדי צו עס זאָל נישט פּלאַצן.

אַרום מיטאַנצייט האָט דער שטורם ווידער זיך אויפֿגעהויבן מיט דער פּריערדיקער שטאַרקייט און דעם רעשט טאָג האָבן מיר פּאַר-בראַכט גאָר אויף אַן אַוואַנטורע-שטייגער. דאָס וואַסער האָט גע-קאָכט, ווי אין אַ קעסל, די כּוואַליעס האָבן זיך געוואָרפֿן אויפֿן שיפל און האָבן אונז אינגאַנצן דורכגענעצט. מיר האָבן דעריבער געמוזט זיין פּאַרויכטיק. האָבן מיר אונזערע קליידער אויסגעטאָן און זיינען געבליבן כּמעט נאַקעט, כדי צו לאָזן זיך היכּף שווי-מען, אויב מיר וועלן, חלילה, אַריינפּאַלן אין וואַסער. דאָס שיפל האָבן מיר פּשוט רעגולירט מיט די אַקסלען און אַוואַרום דער-האַלטן אויפֿן וואַסער.

אַלץ איז אָבער אַדורך גליקלאַך. די אַזיערע איז שמעלער גע-וואָרן און לסוף איז זי געוואָרן אַזוי שמאַל, ווי אַ קליין טייכל. איצט האָבן מיר אויפֿן רוהיקן וואַסער גערודערט ביזן דאָרף שירגע-טשאַפּאַגאַן, וואו ס'האָבן געוואוינט עטלאַכע משפּחות און וואו אילזאַם באַי מיטן קאַרצוואַן האָבן אונז אָפּגעוואַרט זייער אומרוהיק.

זיך אויסגערוט צוויי טעג, האָבן איך אַרויסגעשיקט דעם קאַראַ-וואַן פּאַרויס קיין אַבדאַל, און אַליין האָבן איך ווידער געוואַלט פּאַרן מיטן שיפל אויפֿן טאַרים אַראַפּ, צו דרום. ווייל דער שטורם איז איצט שטאַרקער געוואָרן, האָבן איך גערונגען אַ צווייט שיפל, וואָס מיר האָבן דורך צוויי שטאַנגען צוזאַמענגעבונדן מיטן ערשטן און מיט דער הילף פֿון פּיר רודערער האָבן מיר זיך געלאָזט ווייטער, שוין מער געזיכערט פּאַר אַ שטורם.

אַט אַזוי זיינען מיר געקומען צום פּישערדאָרף טשאַגעליק-אוי, פֿון וואַנען דער טאַרים פּאַרבוּגט זיך צום צפֿון-מזרח און דאָרט דאַרף זיך אָנהויבן דער נייער לאַפּ-נאַר, וועלכן פּשעוואַלסקי האָט אַנטדעקט עלף יאָר פּאַר מיר און וועלכער איז זיך צופּאַלן אין צוויי טטאַון: קאַראַ-בוראַן און קאַראַ-קאַשון. לויט פּשעוואַל-סקיס אַנווייזונג איז דער ערשטער געווען אַ גרויסע אַזיערע, וואָס

שטייענדיק ביי מיין ברעג האָט מען געקאָנט גלייבן, אַז מען
 שטייט ביים ברעג ים, ווייל מען האָט דעם אַנדערן ברעג נישט
 געזען. אָבער איצט, נאָך עלף יאָר, איז פון דערדאָזיקער געוואָל-
 טיקער אָזיערע באַרנישט געבליבן. איך האָב געמוען נאָר אַ קליי-
 נע רעשט—אַ קליינע אָזיערקע, וואָס איז אַזוי שטאַרק פאַרמיס-
 טיקט געוואָרן דורכן טאַריס, אַז אַפילו פלאַכע שיפלאַך האָבן
 אויף אים נישט געקאָנט גיין. און זומערצייט איז אַפילו אַט דער
 אַרימער רעשט אויך פאַרשוואונדן. ער איז אַבגעשניטן געוואָרן
 פון יעדן זייטיקן שטראַם און ביזן שפעטן הערבסט איז פון אים
 געבליבן נאָר אַ שיינע לאַנקע מיט גוטער פאַשע. ווען איך בין
 סוף אַפּריל געפּאָרן צוריק קיין לאָטאַם, איז שוין דאָ קיין אָזיע-
 רע נישט געווען, בשעת פּשעוואַלסקי האָט דאָ אַגאַנצן ים גע-
 זען. דער נייער לאָפּ-נאָר האָט איצט געהאַלטן ביים פאַרשווינדן
 און דער אַלטער האָט געהאַלטן אין וואַסן. אויך דער מאַנגל
 אין וואַלד האָט באַוויון, אַז דער נייער לאָפּ-נאָר איז נאָך יונג,
 ווייל דער וואַלד האָט נאָך קיין צייט נישט געהאַט אויסצעוואַקסן
 דאָ אויף זיינע ברעגעס.

דיזעלבע דערשיינונג האָב איך אויך באַמערקט ביים קאַראַ-קאָ-
 שון, וועלכע פּשעוואַלסקי האָט אויסגעפּאַרשט פון דאָרף אַבדאָל
 צו מזרח, פּאָרנדיק מיט אַ שיפל. איך בין געקומען קיין אַבדאָל
 דעם 10-טן אַפּריל און דאָרט האָב איך ווידער געטראָפּן מיין
 קאַראַוואַן. ווען איך בין אַרויס פון שיפל, האָבן זיך אַלע איינ-
 וואוינער פון דאָרף פאַרזאַמלט אויפן ברעג און איך האָב באַ-
 מערקט צווישן זיי אַ קליינעם אַלטן מאַן, אין וועלכן איך האָב
 לויטן בילד פון פּשעוואַלסקיס נסיעה-בוך באַלד דערקענט דעם
 סטאַראַסטאַ פון אַבדאָל, קונטשעלקאַם בעק. איך האָב אים תּיכּף
 באַגריסט, ווי אַן אַלטן פּריינט. ער האָט אויך געטאָן דאָס איי-
 גענע און האָט מיך אָפּגעפירט צו זיך אין שטוב, וועלכע מען
 האָט לכּבוד אונז גוט אָפּגעפּרישט, פונם דאָזיקן „סטאַראַסטע פון
 דער אויפגייענדיקער זון“ האָב איך באַקומען מאַנכע וויכטיקע
 דערקלערונגען. ער איז שוין געווען העכער אַכציק יאָר אַלט.
 זיין פּאָטער און זיין זיידע זיינען געשטאַרבן נינציק-יעריקע.

זקנים. זיין זיידע האָט דאָ נאָך געזען אַ געוואַלטיק גרויסע אַזיע-
רע, וואָס האָט זיך געענדיקט דאָרט, וואו עס ליגט היינט אַ גרוי-
סער זאַמד-מדבר. זיין זיידע איז דעמאָלט אַלט געווען אַיאָר
פינפֿאונצוואַנציק, אַלואָ, אין יאָר 1720 האָט זיך אָנגעהויבן צו
בילדן דער לאַפּ-נאָר אין דרום, דער טאָרים האָט געזוכט פֿאַר
זיך אַ נייעם וועג, און ווען די צפון-אַזיערע איז אויסגעטריקנט
געוואָרן, האָט דער זיידע זיך אַריבערגעקליבן קיין דרום, וואו
ער האָט געגרינדעט דאָס דאָרף אַבדאָל. פונדאָנען האָט מען זיך
געקאָנט אַריבערשיפן איבערן טייך אין משך פון אַ טאָג אין
דאָרף קיום-טשאַפּגאָן, וואו דער טייך איז פֿאַרוואַנדלט געוואָרן
אין קלייניטשקע אַזיערעס און זומפן. אויך די צווייטע אַזיערע
קאַראַ-קאָשון האָט געהאַט דאָסעלבע מול, וואָס די ערשטע.

בדי צו פֿאַרפולקומען מיין מאַפע פון דידאָזיקע אַזיערעס און
זייצו צושטאַנד, האָב איך געוואַלט זיך אַרוק טאָן צו מורת,
אַזוי לאַנג, ווי ווייט דאָס וואָסער וועט נאָר דערלויבן. דעם 22-טן
אַפּרייל בין איך מיט דריי רודערער אַריינגעשטיגן אין איין שיפל,
אילוואָס באַי מיט דער קיך און צוויי אַנדערע רודערער האָבן
זיך אַריינגעזעצט אינם צווייטן שיפל, אַן אַלטער פישער האָט
זיך אַריינגעזעצט אין אַ דריטן שיפל און זיך געלאָזט פֿאַרויס, צו
ווייזן דעם וועג דורך דער אַזיערע, וואָס איז כמעט אינגאַנצן
געווען פֿאַרוואַקסן מיט טייכגראָזן.

ביי אַ הערלאַכן וועטער זיינען מיר געקומען צום קום טשאַפּ-
גאַן, וואו דער טייך צוטיילט זיך. מיר זיינען אַריינגעפֿאַרן אינם
גרעסערן לינקן טייך, וועלכער איז אָבער באַלד פֿאַרשוואַנדן
געוואָרן אין געדיכטן טייכגראָז. מיר וואַלטן זיך בשום אופן נישט
געקאָנט אַדורכקריגן דורך דידאָזיקע גראָזן, ווען נישט די לאַפּ-
לייט, וואָס האָבן דאָ דורכגעשניטן אַ שמאָלן קאַנאַל אינם גראָז,
בדי צו פֿאַנגען דאָרט פיש. אַזוי זיינען מיר געשוואומען איבער
הונדערטער נעצן. דאָס וואָסער איז דאָ געווען אַזוי קלאָר, אַז
מיר האָבן, ווי אין אַן אַקוואַריום אינעווייניק געזען די מינים פיש,
וואָס זיינען דאָרט אַרומגעשוואומען. יעדע פישער-משפּחה האָט

זיך דאָ איר ווינקלעלע אין וואַסער, וואו קיין אַנדער לאָפּ-ליק טאָר זיין נעץ נישט אויסלייגן. די שמאַלע קאַנאַל אינם טייכ-גראָו שניידן זיך דאָ אַדורך אין פאַרשידענע ריכטונגען און אָפט ציען זיי זיך פּונקט ווי ראַדיוסן פון איין צענטער אין אַלע ריכטונגען. דאָס איז אַזאַ פאַרוויקלטער לאַבירינט, אַז נאָר אַן אָרטיקער איינוואוינער קאָן זיך דאָ אַריינטיין. פלעגן מיר אַרויס-שווימען אין צענטער, פלעגן די רודערער באַלד אָנהויבן אַרבעטן מיט אַלע כּוחות און פלעגן ווידער אַריינפאַלן אין אַ קאַנאַל צווישן צוויי הויכע ווענט פון טייכגראָו. אַ פּרעמדער וואָלט דעם וועג בשום אופן נישט געפונען.

דאָ און דאָרט האָט מען נאָך געקאַנט זען דעם גוססן טאַריס. מיר זיינען פילמאַל אַריינגעפאַרן אין ברייטע אַזיערקעס, וואָס איינע פון זיי האָט געהאַלטן פיר מיט אַ פּערטל מעטר די טיף. דאָס איז געווען די גרעסטע טיפּקייט, וועלכע מיר איז אויסגע-קומען צו זען אין דעם דרום-לאָפּ-נאָר. די אַזיערקעס זיינען אַלע געווען נישט טיף און קענטיק, אַז זיי האָב זיך שוין גע-נומען פאַרוואַנדלען אין זומפן.

אין אַזונט פון צווייטן טאָג זיינען מיר אַרויסגעפאַרן אויף איינע פון די דאָרטיקע גרעסטע אַזיערעס, אויף דעם קאַנאַט-באַגלאַגאַן-קעל (די אַזיערע פון געבונדענעם פליגל). וואַרשיינלאַך, האָט מען דאָ אַלט וועגווייזער געהאַט אָנגעבונדן אויף אַ שטאַנג אַ פליגל. קווער איבער דער אַזיערע האָט זיך געצויגן אַ פאַס פון געדיכטע טייכגראָו, וואָס האָבן דערגרייכט אַ הויך פון אַכט מעטער. אַפילו די אָרטיקע איינוואוינער פלעגן אַהער זעלטן ווען אַריינקומען, און דעריבער איז דאָס טייכגראָו זיך פּעסט צוזאַמענגעוואַקסן. מיט אונזערע גרויסע שווערע שיפן האָבן מיר דאָ געמוזט אַר-בעטן מיט דער גאַל, פּדי צו קאַנען מאַכן אַ שריט פאַרויס. די וויאַסלעס האָט מען דאָ מער נישט געקאַנט געברויכן, קיין וואַ-סער האָט מען נישט געזען, נאָר שלעפּנדיק מיט די הענט דאָס טייכגראָו, האָבן מיר זיך גערוקט פאַרויס. צולעצט זיינען די טייכגראָו געוואָרן אַזוי געדיכט, אַז מיר האָבן געמוזט זיך אומ-קערן צוריק.

פריער זיינען מיר אָבער אַרױפגעאַנגען אױפן צפון-ברעג, וואו
עס זײנען געװאַקסן הױכע טאַמאַריסקן. פון דאָרט האָב איך גע-
קאַנט זען גרויסע שטרעקעס אַרום אונז. אין מזרח האָט דאָס
אױג נישט באַמערקט קײן אײנציקן פרייען פאַס װאַסער, נאָר אַ
געדיכט פעלד פון טײכגראָזן, װאָס האָט זיך געצױגן װײט-װײט
אַן אַ סוף. אין מערב האָט זיך געשלינגט דער װײסער-װעג, מיט
װעלכן מײר זײנען געקומען, װײ אַ בלאָער פאַס אין אַ געלן פעלד
פון טײכגראָז.

זויערן האָט זיך געענדיקט מיין נסיעה קיין מזרח. איצט האָב איך שוין געהאַט איין ציל: צוריק קיין כאָטאַם, וואו איך האָב איבערגעלאָזט אַלע מיינע פעק און מיין קאַסע. די לאַנגע וואַנדערונג אינם מדבר האָט אונז שטאַרק אָפגעשוואַכט און אילזאַם באַי האָט זיך געמוזט אויסרוען, נישט ווייניקער פון מיר. פון קאַראַ-קאַשון ביו כאָטאַם איז געלעגן אַ מהלך פון טויזנט קילאָמעטער, און דער וועג אַהין האָט זיך געצויגן ליינגאויט דעם באַרג קווען-לון. דערדאָזיקער וועג איז דורך אַנדערע פאַר-שער שוין אַזוי באַקאַנט, אַז פאַר מיר האָט ער שוין קיין שום אינטערעס נישט געהאַט. אויסערדעם, איז שוין דער זומער גע-שטאַנען פאַר דער טיר און מיר האָבן געהאַט נאָר ווינטער-מלבושים. קיין אַנדער וועג איז אָבער נישט געווען, און מיר האָבן דעריבער זיך געלאָזט צוריק מיט דעמדאָזיקן וועג דעם 25-טן אַפּריל.

ווען מיר זיינען אַרויסגעטראָטן פון אַבדאַל, האָט זיך אויפגעהויבן איינער פון יענע געוואַלטיקע מזרח-שטורמס, וועלכער הויבט-אויף גאַנצע כמאַרעס זאַמד און שטויב און האָט געצוואונגען דעם טאָ-רים צו ענדערן זיין וואַסערלויף. אין אַבדאַל איז דאָס וואַסער פון טייך געפאַלן אויף פּערציק-פּופציק סאַנטימעטער, בשעת דאָס וואַסער איז אין קאַראַן געשטיגן אויף צוואַנציק-דרייסיק סאַנטי-מעטער, און אויך די אַזיערע האָט, אונטער דעם דרוק פון ווינט, שטאַרק פאַנאָדערעגאַסן אירע וואַסערן. דריי מעת-לעת האָט

דער מוראדיקער ווינט נאָכאַנאַנד געבושעוועט אָן אַ הפסקה, דאָס
מאָל אָבער האָט אונז דער שטורם נישט פאַרשאַפט קיין גרויס
עגמת נפש, ווייל די היץ איז נישט געשטיגן צוליב אים, אוי-
סערדעם, האָט אונז דער ווינט געבלאָזן אין רוקן, אַ שטייגער,
ווי דער הימל וואָלט אַליין געזאָרגט דערפאַר, אַז מיר זאָלן האָבן
אַ לייכטן וועג.

דעם 27-טן אַפּריל זיינען מיר צריין אין דער שטאָט טשאַרליליק,
וואו ס'האָבן געוואוינט לערך הונדערך משפּחות. דאָ האָבן מיר
געמוזט איבערלאָזן אונזערע קעמלען, ווייל זומערלעך אַרבעטן
נישט די קעמלען און רוען זיך אויס אין די בערג. אגב האָבן
מיר זיי אַזוי שטאַרק אויסגענוצט, אַז זיי זיינען שוין סיי-ווייסיי
נישט געווען בכוח צו אַרבעטן. האָב איך זיי פאַרקויפט אַ סוחר
פון מערב-טורקעסטאַן פאַר אַ העלפט געלט, וויפיל זיי האָבן מיר
געקאָסט, און אַנשטאָט זיי האָב איך מיר געקויפט פיר פערד.

אין שטאַרכלין האָט דעמאָלט געוועלטיקט אַ כינעזישער אַמבאַן
מיטן נאָמען לי דאַרין. ווי דער דרך ארץ האָט געפאָדערט, האָב
איך באַלד, ווי איך בין געקומען, אַריינגעשיקט אים מיין כינעזי-
שע וויזיט-קארטע און דעם קליינעם לאַקאַלן פאַספּאָרט, וואָס
הווען-דאַרין האָט מיר געהאַט אויסגעשטעלט אין קאַראַ-שאַהר.
דערביי האָב איך געלאָזט אַנפּרעגן, ווען איך קאָן האָבן דעם
כבוד זיך פאַרצושטעלן פאַר אים. עס איז געקומען אַ תשובה, אין
וועלכער עס איז געזאָגט געוואָרן, אַז דער אַמבאַן קאָן מיך
אויפנעמען נאָר דעמאָלט, ווען איך וועל אים פאַרשטעלן אַ גרויסן
פאַספּאָרט, וואָס איז גילטיק אין דער היגער געגנט.

האָב איך דאָן געבעטן דעם טאָלמאַטש, וואָס האָט מיר געבראַכט
דיאָזיקע תשובה, ער זאָל דערקלערן דעם אַמבאַן, אַז אַלע מיין-
נע פאַפּירן ליגן אין כאַטאַם, ווייל בשעת איך בין פון דאָרט
אַרויסגעפאַרן, האָב איך גאָרנישט גערעכנט, אַז איך זאָל אַזוי
ווייט פאַרקריכן סאַמע ביון לאַפּ-נאָר. דאָס בעסטע וועט דעריי-
בער זיין, ווען ער וועט מיך אויפנעמען ביי זיך, און איך וועל
אים קאָנען בעסער אויפקלערן די זאַך.

דער אַמבאַן האָט זיך אָבער אַלץ אָפגעזאָגט מיך אויפצונעמען
און ער האָט מיר געלאָזט זאָגן: אַ פּערזאָן, וואָס האָט אָפילו
נישט קיין פּאַספּאָרט, מוז באַהאַנדלט ווערן, אַלס פּאַרדעכטיקער
שלעפּער, און דעריבער איז פאַר מיר פאַרשפּאַרט דער גלייכער
וועג קיין כאַטאַם. ער קאָן מיר טאָן אַ חסד און וועט מיר דער-
לויבן צו גיין צוריק קיין קאַראַ-שאַהר, און דאָס אויך נאָר דער-
פאַר, ווייל איך האָב פון דאָרט אַ לאַקאַלן פּאַספּאָרט. פון דאָרט
וועל איך מוזן גיין צוריק קיין כאַטאַם מיטן זעלביקן וועג, וואָס
איך בין אַדורכגעגאַנגען...

דאָס איז געווען אַ היבשע איבערראַשונג! אויפן דרום-וועג איבער
טשערטשען וואָלטן מיר געקאָנט קומען קיין כאַטאַם אין אַ חודש
צייט. אָנשטאַט דעם אָבער האָט מען מיר פּאַרגעלייגט צו גיין
מיט אַ וועג, וואָס דאַרף דויערן פּערטעלפן חודשים, אין די גרעס-
טע היצן דורך אַ מוראדיקן מדבר. איך האָב דעריבער געבעטן
דעם טאָלמאַטש, אַ פּריינטלאַכן מאַכמעדאַנישן בעק, ער זאָל דער-
קלערן זיין האַר, אַז איך וועל מיך דאָך צומאָרגנס אַוועקקאָזן
אין וועג אַריין קיין טשערטשען.

דערויף האָב איך דערהאַלטן אַ לאַקאַנישן ענטפּער: „פּאַרט אייך,
אָבער איך וועל אייך לאָזן אַרעסטירן דורך צען סאָלדאַטן און
אַפּשיקן צוריק קיין קאַראַ-שאַהר.“

וואָס טוט מען? איך האָב גאָרנישט געצווייפלט, אַז דערדאָזיקער
שטריינגער כינעזישער סאַטראַפּ וועט האַלטן זיין וואָרט. איך
האָב דעריבער אָפּגערעדט מיטן טוהר, וואָס האָט געקויפט מיינע
קעמלען, ער זאָל איבערנעמען אויף דערווייל מיינע פּעק און
פּערד און איך מיט אילזאַמען וועלן זיך אַראָפּכאַפּן קיין קאַראַ-
שאַהר. פון דאָרט האָב איך גערעכנט צו רייטן ווייטער קיין
אורומטשי, וואו איך וועל אפּשר, מיט דער הילף פון רוסישן
קאָנסול, אויספועלן אַ דערלויבעניש צו פּאַרן קיין כאַטאַם איבער
טשערטשען. דער אַמבאַן וואָלט דאָן באַקומען אַ גוטן פּסק און
ער וואָלט מיר געמוזט אָמקערן אויך מיינע הוצאות. ביז אורומ-
טשי ליגט אַמהלך פון זיבנהונדערט קילאָמעטער און ווען איך
זאָל מאַכן די נסיעה דורך זייטיקע וועגן, קאָן זי ווערן פאַר

מיר אויך אינטערעסאנט. הוצדעם, וואָלט איך דאָ געהאַט די גע-
לעגנהייט צו זען די הויפטשטאָט פון צענטראַל-אַזיע, וואו עס
זיינען פאַראַן פיל מאַנדאַרינען און אַ קליינע רוסישע קאָלאָניע.
פריער בין איך געווען ביז אויפן אַמבאַסאַדן, איצט אָבער האָב
איך איינגעזען, אַז דער נייער פאַרפלאַן האָט אַגעוויסן אינטע-
רעס פאַר מיר. אַצרה איז נאָר מיט דער פּאַסט, וואָס וואַרט
אויף מיר אין כאַטאַם.

איך האָב שוין, אַלואָ, באַשלאָסן צו מאַכן די דאָזיקע נסיעה. אָבער
אין אָונט איז אַריין צו מיר אַ כינעווישער מאַנדאַרין, וועלכער
האַט זיך מיר פאַרגעשטעלט: שי-דאַרין, קאַמאַנדיר פון גאַרניזאָן
פון טשאַרכליק. ער האָט דערהאַלטן אַ באַפעל צו אַרעסטירן מיך
מאָרגן. דער אַמבאַסאַדן-לי-דאַרין האָט, לויט זיין מיינונג, געהאַנדלט
ווילד און אָט איז ער געקומען אויסצוריקן מיר זיין באַדויערונג.

מיר האָבן זיך פאַנאַנדערגעשמועסט וועגן אַנדערע ענינים. שי-
דאַרין איז געווען אַ בעלן אַלץ צו וויסן, און אָט האָט ער מיר
געשטעלט הונדערטער קשיות מכה מיין נסיעה. אַוואַרום האָב איך
אים אויך דערציילט וועגן מיין אומגליקלאַכער נסיעה דורך דעם
מדבר טאַקלאַ-מאַקאַן. פּלוצלונג איז דער מאַנדאַרין אויפגעשפרונג-
גען פון אָרט און האָט זיך מיר כמעט געוואָרפן אויפן האַלז:

—זייט איר עס גאָר געווען!—האַט ער אויסגערופן—איך בין דע-
מאָלט גראָד געווען אין כאַטאַם און דאָרט האָט מען מיר פאַר-
ציילט פון אייער וואונדערלאַכער רעטונג. איך לינג דאַרין האָט
מיר פאַרציילט פון אייך, און מיר האָבן נאָך ביידע געהאַפט צו
טרעפן אייך אין כאַטאַם.

דער דאָזיקער לינג דאַרין איז געווען אַ געבוירענער בעלגיער.
געהייסן האָט ער פּאַאול שפּלינגערט און האָט שוין דרייסיק יאָר
לאַנג געלעבט אין כינע. ער האָט פריער באַגלייט אַלס טאַלמאַטש
מיין גרויסן לערער און פריינט, דעם דייטשן געאָגראַף, פּערדי-
נאַנד פּאָן ריכטהאַפּען אין זיין נסיעה איבער כינע. לסוף איז ער
געבליבן אויף שטענדיק אין דעמדאָזיקן לאַנד. ער האָט דאָרט

החונה געהאט מיט אַ כִּינעזישער פרוי און לעבט איצט, אַלט מעכטיקער כִּינעזישער מאַנדאַרין אין סו-טשעאַ. אָט דער שפּלינ-גערט און שײ-דאַרין האָבן דערהאַלטן אַ באַפּעל פּונם גענעראַל-גובערנאַטאָר אין אורומטשי צו פּאַרן קיין כּאַטצאַם און אָט האָבן זיי דאָרט זיך דערוואוסט וועגן מיין נסיעה, איך האָב מיך שוין לאַנג געוואַלט טרעפּן מיט שפּלינגערטן, ווייל איך האָב אים גע-וואַלט איבערגעבן אַ גרוס פון מיין לערער ריכטהאַפּען. דאָס איז מיר געלונגען ערשט אין אַ יאָר אַרום אין פּעקין, אינם בנין פון דער רוסישער געזאַנדשאַפּט.

דערדאָזיקער גליקלאַכער אומשטאַנד האָט מיר פּאַרשאַפּט די פּריינט-שאַפּט פון שײ-דאַרין, וואָס איז געווען אַ גאַנצער מושל אין זיין שטאַט. אָנשטאַט צו רייטן קיין אורומטשי, בין איך געבליבן אַן איבעריקן טאָג אין טשאַרכליק, צו מאַכן אַ וויזט מיין נייעם פּריינט. ער האָט מיר געוויון די אייגנהענטיק אויפגעצייכנטע מאַרשרוטן פון טשאַרכליק קיין טשערטשען און איך האָב מיך שטאַרק געחדושט פון דעמדאָזיקער גענויער און פּייער צייכנונג. ווען דערויף וואַלט נישט געשטאַנען קיין כִּינעזישער נאַמען מיט כִּינעזישע צייכנס, וואַלט איך געקאָנט מיינען, אַז דאָס איז אַ מאַ-פע פון אַן אייראָפּיאיִשן געאַגראַף.

שײ-דאַרין האָט מיך איינגעלאָדן אויף מיטאַג, דערביי האָט ער מיר דערציילט, אַז ער האָט אַ גאַנצן פּרימאַרגן פּאַרבראַכט ביים אַמבאַן, אָבער יענער האַלט זיך פעסט ביי דאָס זייניקע: ער האָט נעמלאַך געהאַט אַ באַפּעל פון דער כִּינעזישער רעגירונג צו פּאַרשפּאַרן דעם וועג פון טשערטשען קיין כּאַטצאַם, צוליב דעם בונט געגן דער כִּינעזישער רעגירונג. אַז דערדאָזיקער באַפּעל האָט זיך, נאַטירלאַך, נישט געקאָנט באַציען אויף אַן אייראָפּיאיִשן רייזדער, האָט מען אים בשום אופן נישט געקאָנט קלאָר מאַכן און יענער האָט אַלץ געטענהט, אַז מען קאָן איבערהויפּט דאָך נישט וויסן, ווער איך בין, קוים האָב איך נישט קיין פּאַספּאָרט.

—כּמוֹ, אַלואַ, גיין קיין אורומטשי?—האָב איך געפרעגט.
—קיין אורומטשי? איר זייט פון זינען?—האָט שײ-דאַרין זיך הויך

צעלאַכט. — ניין, איר פאָרט זיך רוהיק קיין טשערטשען, איך גאָ-
ראַנטיר אייך פאָר אַלץ. דער אַמבאַן האָט טאַקי באַפוילן אייך
צו אַרעסטירן, אָבער איך גיב דערויף נישט קיין סאָלדאַטן. אויב
לי דאַרין וועט אייך וועלן אַרעסטירן דורך די היגע באַאַמטע,
וועט איר פון מיר באַקומען סאָלדאַטן דערויף און זיי וועלן אייך
באַשיצן.

מיין גליקלאַכער שטערן איז, אַלזאָ, געווען מעכטיקער פאָרן אַמ-
באַן פון טשאַרכליק. די וועלבע סאָלדאַטן, וואָס האָבן מיך געוואַלט
אַרעסטירן לויטן באַפּעל פון לי-דאַרין, זיינען מיר געגעבן גע-
וואָרן אַלס באַשיצונג! און טאַמער איז נאָך ווייניק, האָט דער
פריינטלאַכער שי-דאַרין צומאַרגנס מיר געשיקט אַ גרויסן זאַפּאַס
צוקער מיט טאַבאַק, און דוקא דערין האָב איך מיך איצט שטאַרק
גענויטיקט. פאָר די אַלע טובות האָב איך אים, ליידער, געקאָנט
אַפּפּאַלן בלויז מיט קלייניקייטן און אַ פאָר מאַפּעס.

דאַן האָבן מיר זיך געלאָזט אין וועג אַריין איבער טשערטשען,
און קעריאַ און קיין כאַטאַם זיינען מיר געקומען דעם 27-טן

מאָי 1896.

אַכִּינֵזִישֶׁע קרימינאַל-געשיכטע.

עקומען אין כאַטאַם, האָט מען מיך תיכף איינגעלאָזן צום אַמבאַן ליו-דאַרין און דאָרט האָב איך געפונען נישט מער און נישט ווייניקער ווי דעם גרעסטן טייל פון מיינע טייערע פּעק, וועלכע מען האָט מיר אויף אַזאַ וואונדערלאַכן אופן אוועק-געגנבעט, בשעת מיר זיינען אַרויס פונם מדבר טאַקלאַ-מאַקאַן! עס האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז מיר זיינען דעמאָלט אַריינגע-פּאַלן אין די הענט פון אַגאַנצער באַנדע פּאַסערס. פון דעמאָ-זיכן פּלאַנטער האָט זיך אַנטוויקלט אַגאַנצער קרימינעלער ראַמאַן, וועלכער איז זייער כאַראַקטעריסטיש פאַר די אַרטיקע מאַכמעדאַ-נער און פאַר דער יוריספרודענץ פון זייערע כינעזישע הערן.

קיין אַנדערער, ווי דער סוחר יוסוף, וועלכער האָט געבראַכט וואַ-סער דעם פאַרשמאַכטן אילזאַם באַי, האָט שפּעטער, קומענדיק צוריק קיין כאַטאַם, געבראַכט אַ מתנה מיין שוועדישן רעוואָלווער דעם דאָרטיקן אַקסאַקאַל פון די מערב-טורקעסטאַנישע סוחרים, סעיד אַכראַם באַי. ער האָט משמעות, געוואָלט דאָדורך נושא חן זיין, פּדי מען זאָל פאַרשווייגן זיין גנבה. אָבער דער אַקסאַקאַל, וועלכער האָט שוין פון רוסישן קאַנסול געוואוסט וועגן דערדאָזי-קער גנבה, האָט באַלד געלאָזט שטריינג אויספאַרשן יוסוף, און דער האָט לטוף געמוזט זיך מודה זיין, אַז ער האָט דערהאַלטן דעם רעוואָלווער פון טאַגדאַ בעק, דעם סטאַראַסטע פון טאַוועק-קעל. דער אַקסאַקאַל האָט אים דאַן איבערגעגעבן דעם אַמבאַן ליו

דארין, און דער לעצטער האָט מיר אים איבערגעגעבן.
ווען יוסף האָט באַמערקט, אז מיט דעמדאָזיקן ענין האַלט גישט
אזוי גוט, האָט ער זיך שטילערהייט אַרויסגעכאַפט פון כאַטאַם.
אַבער דוקא דאָס האָט דערוועקט אַחד ביים אַקסאַקאל געגן
טאַגדא בעק און ער האָט געשיקט אַ שפּיאָן קיין טאוועק-קעל,
נאַכצוקוקן טאַגדא-בעק ביי אים אין שטוב.

דער שפּיאָן האָט זיך פאַרקליידט אין שמאַטעס און זיך געשטעלט
ביי טאַגדא בעק, אַלס פאַסטוך. אָפּגעאַרבעט אַגעוויסע צייט, איז
ער אַמאָל אַריין צו טאַגדא בעק אין שטוב, און דאָרט האָט ער
געזען, ווי יענער זיצט מיט אַכמעד מערגען, קאַזים אַכן און
טאַגדא שאַה ביי אַקאַסטן מיט מיינע זאַכן. ער איז תּיכּף אַרויס
צוריק פון שטוב און געלאָזט זיך גיין אין פעלד. דאָרט האָט
ער זיך אַרויפגעזעצט אויף דאָס ערשטע בעסטע פּערד און זיך
געלאָזט הענדום-פּענדום קיין כאַטאַם. טאַגדא בעק האָט אַבער
באַלד באַמערקט, אז זיין פאַסטוך איז פאַרשוואונדן געוואָרן און
האָט זיך געכאַפט, אז דאָס האָט געקאַנט זיין אַ שפּיאָן. ער האָט
דעריבער צוזאַמענגענומען אַלע זאַכן און אַליין אָפּגעפּירט זיי קיין
כאַטאַם. דאָרט האָט ער דערקלערט דעם אַמבאַן, אַז ער האָט זיי
באַקומען צו קויפּן ביי אַן אומבאַקאַנטן מענטשן. ס'האָט זיך אָנג-
געהויבן אַן אויספאַרשונג און, ווי דאָס פּירט זיך שטענדיק אין
כינע, מיט דער הילף פון פּייניקן און יסורים, פון וועלכע מען
בלייבט אַקאליקע אויפן גאַנצן לעבן. גראַד אין דער צייט בין
איך געקומען קיין כאַטאַם. דאָס פּייניקן האָב איך תּיכּף אָפּגע-
שטעלט. אַ טייל זאַכן האָט מען מיר אָפּגעגעבן און פאַרן צווייטן
טייל, וואָס האָבן געפּעלט, האָט מען צוגעמשפּט צו באַצאָלן מיר
עטלאַכע טוינט מאַרק. איך האָב מיך אַבער אויך דערפון אָפּגע-
זאָגט. די זאַך איז אַלעמען אַזוי געפּעלן, אז איך בין געוואָרן
גאָר אַגאַנצער מיוחס.

דעם 20-טן יוני האָב איך מיט מיינע אויסגערוטע מענטשן און
פּערד פאַרלאָזט כאַטאַם און האָב זיך געלאָזט וואַנדערן אין צפון
פון טיבעט. דאָס איז אַ הויך וויסט לאַנד, דער באָדן איז אָנג-
געזאַפט מיט זאָלץ און די טעמפּעראַטור איז דאָ שטענדיק קאַלט.

זוייל די אויבערפלאך פון דער ערד האלט דאָ מיט פינפטוויגנט מעטער העכער פאָרן ים. אינם דאָזיקן אָפגעשטאָרבענעם פינסטערן לאַנד האָב איך פאַרבראַכט צוויי חדשים און מיר איז געלונגען אויסצופאַרשן די דאָרטיקע באַרג-קייטן. דאָן איז מיין נסיעה גע- צויגן איבער לונאַר, וואו איך האָב אין קום-בום באַזוכט אַ בודי-סטישן קלויסטער מיט צענטוויגנט הייליקע בילדער. פון דאָרט האָב איך מיך געלאָזט צו דער כינעזישער הויפטשטאָט פעקין, וואוהין איך בין געקומען דעם 2-טן מערץ 1897. אויף מיין נסיעה האָב איך דאָסמאָל אויסגעבראַכט טויונט מיט איין טאָג. אָבער זי האָט מיך באַרייכערט מיט אַ סך קאָלעקציעס און מיט זייער וויכטיקע געאָגראַפישע ידיעות, בפרט מיט אַ סך דערקלע-רונגען וועגן דער וואַנדער-אָזיערע לאַפּ-נאָר. דיראָזיקע רעטעניש איז מיר אָבער קלאַר געוואָרן ערשט שפעטער, ווען איך האָב געמאַכט אַ צווייטע נסיעה אינם „האַרץ פון אַזיע“. אין דערצייל עס אָבער אין אַן אַנדער בוך: „ד אַ וואַנטורעס אין טי-בעט“.

פון פעקין בין איך געפאָרן אַהיים דורך די סטעפעס און מדבריות פון גאַבי איבער אורגא און קיאַכטאַ. פון דאָרט בין איך מיט דער סיבירישער איינוואַן געפאָרן ניין טעג, ביז איך בין געקו-מען קיין פעטערבורג. דעם 10-טן מאַי 1897 בין איך סוף-כל-סוף געקומען אַהיים אין שטאַקהאַלם.

